

## - Obsah

<b>Úvod</b> .....	<b>1</b>
<b>1. Obecný úvod do historie a jazyka romského etnika</b> .....	<b>3</b>
1.1. Romové nebo Cikáni? .....	3
1.2. Obecné poznámky o historii a jazyku Romů .....	4
1.2.1. Původ Romů a jejich exodus z pravlasti .....	4
1.2.2. Rozšíření Romů po Evropě .....	8
1.2.3. Romština a její dialekty .....	9
1.2.4. Romové ve Španělsku .....	11
1.2.4.1. Stručné dějiny Romů ve Španělsku .....	11
1.2.4.2. Současná jazyková situace caló (a romštiny) ve Španělsku .....	16
1.2.4.3. Charakteristika španělského caló .....	17
1.2.4.3.1. Fonetika a fonologie .....	17
1.2.4.3.2. Morfologie a syntax .....	18
1.2.4.3.3. Slovní zásoba .....	18
1.2.5. Romové ve střední Evropě (s důrazem na maďarsky hovořící oblast) .....	19
1.2.5.1. Stručné dějiny Romů v Uhrách .....	19
1.2.5.2. Subetnická diferenciacie Romů a jazyková situace romštiny ve střední Evropě .....	25
1.2.5.3. Romové a romština v Maďarsku .....	26
1.3. Závěr k obecné části .....	28
<b>2. Metodologie práce a získaný vzorek populace. Dílčí závěry</b> .....	<b>30</b>
2.1. Cíle práce .....	30
2.2. Popis metod .....	33
2.2.1. Omezení výzkumu a profil respondentů .....	33
2.2.2. Dotazník .....	35
2.2.2.1. Postup vytváření online dotazníků .....	36
2.2.2.2. První model dotazníku a jeho vyhodnocení .....	37
2.2.2.3. Druhý model dotazníku a jeho vyhodnocení .....	38
2.2.2.4. Získávání respondentů .....	39
2.2.2.5. Výběr zkoumaných slov .....	40
2.2.3. Korpus CREA .....	42

2.2.4. Google .....	43
2.3. Získaný vzorek populace uživatelů internetu .....	43
2.3.1. První model dotazníku .....	43
2.3.2. Druhý model dotazníku .....	45
2.4. Zjištěné sociolingvistické a geografické rozdíly .....	48
2.4.1. Rozdíly odpovědí z hlediska pohlaví .....	48
2.4.2. Rozdíly odpovědí z hlediska regionů .....	49
2.4.2.1. Poznámka ke galicijskému argotu .....	49
2.5. Závěrem k metodologii a výsledkům .....	50
<b>3. Dílčí závěry výzkumu jednotlivých hesel .....</b>	<b>51</b>
3.1. Španělská část .....	52
3.1.1. Acáis, sacáis .....	52
3.1.2. Arate/araté .....	53
3.1.3. Balichó .....	55
3.1.4. Bañí .....	56
3.1.5. Baró/baré .....	57
3.1.6. Berí .....	58
3.1.7. Brejes .....	60
3.1.8. Bul/bulla/bullate .....	62
3.1.9. Calorro .....	64
3.1.10. Camelar .....	65
3.1.11. Cangrí .....	66
3.1.12. Chachi/chachipén/chipén .....	68
3.1.13. Chai .....	71
3.1.14. Chalar/chalado/chalarse .....	72
3.1.15. Chanar/chanelar .....	74
3.1.16. Chaval/chavea .....	76
3.1.17. Chivar .....	78
3.1.18. Chorar .....	81
3.1.19. Chucháis .....	83
3.1.20. Chungo .....	85
3.1.21. Chuquel .....	88
3.1.22. Churí/churi .....	92
3.1.23. Currar/currelar .....	93

3.1.24. Dicar/diquelar .....	97
3.1.25. Gachó/gachí .....	99
3.1.26. Gil/gili/jili .....	102
3.1.27. Guripa .....	107
3.1.28. Jalar .....	108
3.1.29. Jebe .....	110
3.1.30. Jiñar/giñar .....	112
3.1.31. Jolín .....	114
3.1.32. Juncal .....	114
3.1.33. Keli/queli .....	116
3.1.34. Licha/ulicha .....	118
3.1.35. Lumi/lumí/lumia .....	119
3.1.36. Magué .....	122
3.1.37. Majara/majareta/majarón .....	123
3.1.38. Mangar/manganera/mangante/mangón .....	126
3.1.39. Manú/manús .....	131
3.1.40. Marar .....	133
3.1.41. Molar/mollar/molón .....	135
3.1.42. Mol /mollate .....	139
3.1.43. Mui/muy .....	141
3.1.44. De nel .....	143
3.1.45. Paripé .....	144
3.1.46. Parné .....	146
3.1.47. Pinrel .....	147
3.1.48. Pira/pirarse .....	150
3.1.49. Piri .....	151
3.1.50. Puchar/puchelar .....	153
3.1.51. Quinar .....	156
3.1.52. Rachí .....	157
3.1.53. Rupia .....	158
3.1.54. Sobar .....	160
3.1.55. Undebel .....	162
3.1.56. Upre .....	163
3.1.57. Yolo .....	164

3.2. Závěr ke španělské části .....	165
3.2.1. Povaha výpůjček z hlediska fonetického a gramatického .....	165
3.2.1.1. Poznámka k dubletním slovesným tvarům –ar/-elar .....	166
3.2.2. Povaha výpůjček z hlediska sémantického .....	167
3.2.3. Povaha výpůjček z hlediska jejich frekvence .....	168
3.2.4. Etymologie výpůjček .....	170
3.3. Maďarská část .....	170
3.3.1. Baró .....	170
3.3.2. Bibas/bibasz .....	171
3.3.3. Bula .....	172
3.3.4. Csácsi/csácsó/csácse .....	173
3.3.5. Csaj .....	174
3.3.6. Csávó .....	176
3.3.7. Csór .....	177
3.3.8. Csöcs .....	178
3.3.9. Dádé .....	179
3.3.10. Darál .....	181
3.3.11. Dela/della .....	182
3.3.12. Devla .....	183
3.3.13. Dili/dilis .....	183
3.3.14. Duma .....	185
3.3.15. Dzsál .....	186
3.3.16. Gácsi .....	187
3.3.17. Gádzsó .....	187
3.3.18. Gizda .....	188
3.3.19. Gógyis .....	189
3.3.20. Góré .....	190
3.3.21. Hadovál .....	191
3.3.22. Halózik .....	191
3.3.23. Kaja .....	192
3.3.24. Kamel .....	193
3.3.25. Kur/kurel .....	194
3.3.26. Lácsó .....	195
3.3.27. Lóvé .....	196

3.3.28. Lugnya/luvnya .....	197
3.3.29. Mangázik .....	198
3.3.30. Manus/manusz .....	199
3.3.31. Máró .....	200
3.3.32. Mátós .....	200
3.3.33. Megmurdel .....	201
3.3.34. Mólés .....	202
3.3.34.1. Poznámka k českému být namol .....	203
3.3.35. More .....	204
3.3.36. Muj .....	204
3.3.37. Piál .....	205
3.3.38. Rányi .....	206
3.3.39. Rinyál .....	207
3.3.40. Rupó/ruppó .....	208
3.3.41. Sukár .....	209
3.3.42. Vakerál .....	210
3.4. Závěr k maďarské části .....	210
3.4.1. Povaha výpůjček z hlediska fonetického a gramatického .....	211
3.4.2. Povaha výpůjček z hlediska sémantického .....	212
3.4.3. Povaha výpůjček z hlediska jejich frekvence .....	213
3.4.4. Etymologie výpůjček .....	214
3.5. Povaha romských výpůjček v češtině .....	215
<b>Závěr .....</b>	<b>216</b>
Resumé: Výrazy z romštiny ve španělštině a maďarštině .....	218
Resumen: El léxico del romaní en los idiomas español y húngaro .....	219
Résumé: The Lexic of Romani in Spanish and Hungarian Language .....	222
Összefoglalás: Cigány eredetű szókincs spanyol és magyar nyelvben .....	225
<b>Bibliografie .....</b>	<b>228</b>
<b>Přílohy .....</b>	<b>236</b>
Příloha 1 – První model dotazníku – španělská verze .....	237
Příloha 2 – První model dotazníku – maďarská verze .....	238
Příloha 3 – Druhý model dotazníku .....	239
Příloha 4 – Rozdíly odpovědí z hlediska pohlaví .....	240
Příloha 5 – Rozdíly odpovědí podle regionů .....	241

## Příloha 6 – Návrh slovníku gitanismů

## ÚVOD

Podnět k napsání práce o romských slovech ve španělštině a maďarštině vznikl zcela náhodou již v roce 2003, kdy jsem si během svého studijního pobytu ve Valencii zakoupila Slovník argotu (Julia Sanmartín Sáez: *Diccionario de argot*). Při listování v něm jsem narazila na několik slov, jež se nápadně podobala argotickým výrazům, které jsem již znala z maďarštiny. Tato podobnost mne velmi zaujala, i když tehdejší studium italštiny mne po návratu do Prahy odvedlo zcela jinam. Myšlenka znovu vyvstala až o dva roky později, kdy jsem již jako studentka hispanistiky začala přemýšlet o tématu diplomové práce.

Zevrubnějším srovnáním španělského a maďarského slovníku argotu jsem ke zjistila, že podobností je daleko více, než se na první pohled zdálo, a že dané výrazy jsou romského původu. Toto zjištění ve mně vzbudilo natolik silný zájem, že jsem se doslova ponořila do studia dějin romského etnika a jeho jazyka a kultury. Začala jsem s horlivostí studovat rozličné prameny a otevíraly se přede mnou zcela nové obzory, o kterých jsem předtím neměla ani tušení. Posléze jsem začala pátrat po knihovnách v Debrecíně a Budapešti a shromažďovat literaturu o romských dialektech v Maďarsku a o pronikání romštiny do maďarštiny. Úkol to nebyl snadný, neboť tomuto tématu nebyla v minulosti (i z ideologických důvodů) věnována velká pozornost. Např. údaje o romském původu často ve slovnících chyběly. Ve španělské části jsem měla značně ulehčenou práci jednak díky výše uvedenému slovníku argotu, který je velmi dobře zpracován a odvolává se i na starší prameny, jednak díky diplomové práci Pavly Čevelové (*Španělština a caló – jazyky v kontaktu*) a disertační práci Iva Buzka (*La visión del gitano en la lexicografía española*). Zároveň mne však zmíněné práce postavily i před nelehký úkol neopakovat již vyřčené a přinést nové podněty.

Na počátku jsem se domnívala, že zatímco v hovorové maďarštině jsou výrazy z romštiny velmi běžně užívané a zná je opravdu každý, ve španělštině tomu zdaleka tak není. Postupně jsem však zjistila, že toto tvrzení by bylo příliš zjednodušené. Začalo mne zajímat právě sociolingvistické hledisko a míra frekvence užívání, resp. znalosti daného výrazu v obou jazykových oblastech. Sporadicky jsou údaje o míře rozšíření sice uváděny ve slovnících, ale zdaleka ne ve všech případech. Kladla jsem si tudíž otázku, do jaké míry jsou jednotlivá slova opravdu živá v dnešním jazyce, zejména pak v jazyce mladší generace.

Srovnáváním různých pramenů jsem dospěla k názoru, že v obou jazycích by mohlo být kolem 300 slov romského původu (jejich úplný soupis neexistuje, pokud je mi známo, ani v jednom z jazyků). Slova se vyskytují výhradně v hovorové mluvě a v argotu. Z tohoto hypotetického objemu jsem vybrala zhruba padesát výrazů v obou jazycích, které jsem pak dále zkoumala podle několika kritérií: pomocí vyhledávače googlu jsem zjišťovala výskyt výrazu na internetu (v kontextu jazyka uživatelů internetu), dále v jazykovém korpusu a konečně jsem se pokusila dotazníkovou formou vyzpovídat mluvčí přímými dotazy. Od původního záměru, a to sice zasílat dotazníky poštou do škol a různých organizací, jsem upustila z důvodů časových i finančních a rozhodla jsem se pro elektronickou podobu dotazníků.

Práce má dva hlavní cíle. Jednak prověřit použité metody výzkumu, jejichž inovace spočívá především ve využití počítače a internetu, jednak potvrdit existenci, význam a rozšíření daných romských výrazů ve španělském a maďarském jazykovém prostředí. Poměrně velký prostor je však věnován i etymologiím romských výrazů, případně i návaznosti na české jazykové prostředí.

Doufám, že práce přinese alespoň několik podnětných otázek či odpovědí z oblasti metodologie výzkumu argotu, lexikologie, lexikografie či etymologie.

Závěrem bych ráda vyjádřila své poděkování prof. Bohumilovi Zavadilovi za povzbuzení k psaní této práce, svým rodičům za trpělivost, svému příteli za pomoc s vytvořením online dotazníku a konečně všem ochotným respondentům za vyplňování dotazníků a cenné připomínky.



## 1. Obecný úvod do historie a jazyka romského etnika

### 1.1. Romové nebo Cikáni?

Příslušníci etnické skupiny Romů žili po celou dobu rozptýleně i ve větších koncentracích mezi majoritní společnostmi, od níž se lišili antropologicky, jazykově i sociokulturně.

Vlastní jména tohoto etnika se vyskytují ve dvojí podobě. Jinak pojmenovávají příslušné etnické podskupiny samy sebe (autetnonyma či endonyma), jiná a někdy hanlivá jména jim dával okolní svět (aletnonyma či exonyma).<sup>1</sup>

K nejčastějším autetnonymům patří vlastní jméno *Rom* (množné číslo *Roma*), v doslovném překladu muž (lidé). Vzniklo ze sanskrtského *dom*, jímž se původně označoval příslušník určité etnické kasty. Po opuštění pravlasti byla pak indická cerebrální souhláska *ḍ* vlivem okolních jazyků nahrazována jinými, například předopatrovým *d*, bokovým *l* nebo kmitovým *r*: původní vlastní jméno *Dom* se pak změnilo v arabském kontextu na *Dom*, v arménském na *Lom* a v evropském většinou na *Rom*.

V německých jazykových oblastech, ale také v severní Itálii, v Belgii, Nizozemí, Polsku a Rusku náleží k autetnonymům vlastní jméno *Sinto* (množné číslo *Sinti*) podle hindského *sant* (znamená spojení nebo spolek).

V některých dalších zemích nazývají Romové sami sebe i různými dalšími autetnonymy jako *Romany Chal* (Velká Británie), *manouches* (Francie a Belgie), *calé* (Španělsko), *kaale* (Finsko) atd.

Z aletnonym je nejhojněji zastoupeno jméno *Cikán*. Podle některých lingvistů vzniklo z přezdívky *athinganoi* (*atsínganoi*), kterou byli v 11. století označováni heretici, zabývající se věštěním a magií. Stejně dovednosti prezentovali vzápětí po nich neznámí romští příchozí, na něž mohlo být toto označení přeneseno a stalo se jejich téměř všeobecným pojmenováním. Jméno převzala jak středověká latina, tak i jazyky jednotlivých národů, které se postupně setkávali s Romy při jejich pouti kontinentem.

---

<sup>1</sup> Toto dvojí pojmenování je zcela běžné i u jiných národů. Typické je pro národy ugrofinské. Např. Maďaři nazývají sami sebe pojmenováním *magyar* (původní význam člověk, podle jednoho z kmenů), okolí je až na výjimky nazývá *Hungarian*, *Ungar*, *venger*, *ungur*, *Uher* apod. Stejně tak Finové (*finn* x *suomalainen*), Vogulové (*vogul* x *maňši*), Laponci (*lapp* x *sámi*) atd.

Z tohoto označení pochází například německý výraz *Zigeuner*, francouzský *tsiganes*, italský *zingari*, maďarský *cigányok*.

K četným aletnonymům patří také další vlastní jméno, odvozené od mylné představy o egyptském původu romských poutníků. Jejich průchod a zřejmě i zastávka v Malém Egyptě na řeckém Peloponésu vedla k záměně této oblasti se severoafrickou zemí, podle čehož pak křesťanský svět pokládal Romy za Egypt'any a také je tak nazýval. Romové přispívali k této domněnce šířením pověsti, v níž se stavěli do role křesťanských kajících poutníků z Egypta. Tohoto původu je anglické označení *Gypsies*, španělské *gitanos*, ale i maďarské spojení *faraó népe* (faraonův lid) či slovenská přezdívka pro Roma – *farahún*.<sup>2</sup>

K Romům se v minulosti přidávali lidé, kteří k nim etnický nepatřili, byli organizováni v pevně spjatých klanech a vyznačovali se volným způsobem života, od něhož se většinové obyvatelstvo zřetelně distancovalo. V západní Evropě jsou tyto skupiny nazývány slovy *travellers*, *gens de voyage*, *woonwagenbewoners*, *reizigers*, *tinkers* apod.

## **1.2. Obecné poznámky o historii a jazyku Romů**

### **1.2.1. Původ Romů a jejich exodus z pravlasti**

O nejstarších dějinách Romů téměř neexistují psané prameny. Z pozdějších dob pak pocházejí prameny od lidí, kteří stáli bez výjimky vně společenství Romů a jejich zprávy jsou ovlivněny předsudky, neznalostí a nepochopením. Pátrání je tak omezeno především na poznatky z lingvistiky a antropologie.

Dnes již nikdo nepochybuje o tom, že romské etnikum pochází z Indie.<sup>3</sup> Vědce k tomuto objevu dovedla právě lingvistika: srovnání romštiny s novindickými jazyky, jako je hindština, pandžábština, marvárština, maráthština, gudžarátština, bengálština atd., ale i se staroindickým literárním jazykem sanskrtem. Uvádí se, že romština má s ostatními indickými jazyky více než 60% společných etymů<sup>4</sup>. Jedná se hlavně o

---

<sup>2</sup> Stejný úzus znala rovněž stará čeština. Toto pojmenování se však u nás poměrně rychle přestalo užívat a udrželo se nakonec jen v urážlivých výrocích a přirovnáních. V moravské úřední agendě je záznam z roku 1910, že v lidové mluvě přežívá v nadávce „ty ejipská cigánko“, jímž se častují největší lhářky.

<sup>3</sup> V mnoha publikacích o Romech se cituje historka o maďarském studentu teologie Stefanu Vályim, který se v Holandsku na Leydenské univerzitě setkal se třemi Indý z Malabáru a fascinován tím, jak jsou podobní Romům, které znal ze svého města Gyóru, začal srovnávat romštinu s jejich jazykem.

<sup>4</sup> Slovních základů hodnocených z hlediska jazykového původu.

výrazy pro většinu částí těla, základní domácí zvířata, hlavní příbuzenské vztahy, základní fyzické a psychické vlastnosti, hlavní děje a stavy vyjádřené slovesy, příslovce místa a času, zájmena apod. Některá slova znějí dokonce doslova stejně jak v romštině: např. romské *nakh* 'nos', hindsky *nak*; romské *manuš* 'člověk', hindsky *manuš*; rom. *nango* 'nahý', hind. *nanga*, apod.<sup>5</sup> (Ve španělském caló jsou zaznamenány odpovídající tvary *naqui/nakí* 'nos', *manús/manú* 'muž')

Dosud není zcela objasněno, odkud přesně Romové pocházejí a zcela neznámý zůstává i důvod jejich exodu. Lingvisté se shodují na tom, že romština je starší než moderní indické jazyky, jejichž podoba se začala formovat v 10. a 11. století, ale je mladší než prákrty, literární jazyky předchozího vývojového stadia, a časově ještě vzdálenější je sánškrtu, literárnímu jazyku nejstarších indických památek. Romština patří nejspíše do skupiny středoindických jazyků, které byly uvedeny výše.

Vědci se neshodují ani na tom, k jakému etniku Romové patřili a jaký měli v Indii sociální status. Vyhranily se dva protichůdné názory. První tvrdí, že Romové patřili k nejnižším kastám, případně že byli vyvrženci, párijové, čandálové.

Výraz *pariah* přinesli do Evropy Angličané v posunutém významu 'vydědělec'. Ve skutečnosti jsou párijové (*parajar*) kastou hudebníků v Tamilnádu v jižní Indii. Parajarové žili na dvorech jihoindických panovníků a doprovázeli je do válečných tažení. Jejich funkcí bylo chránit vladaře před silou *anangu*. Styk s touto silou je samotné však zároveň poskvřoval. Je možné, že předkové Romů s nimi mohli být kdysi dávno nějak příbuzní. Dodnes jejich podkasta badiů (srov. se starobylým romským příjmením *Badi*, *Bodi*) funguje jako vesničtí hudebníci, kteří jsou pověřeni funkcí zahánět bubnováním demony. V posledních dvou tisíciletích je však nepravděpodobné, že by Romové byli v jakémkoli kastově-příbuzenském nebo etnickém vztahu s parajary. Romové už dva tisíce let hovoří indoevropským indickým jazykem, parajarové mluví zcela nepodobným drávidským jazykem, tamilštinou. V době, kdy Romové pravděpodobně opouštěli Indii, žili od sebe 8 až 10 tisíc kilometrů daleko.<sup>6</sup> Čandálové bylo hanlivé označení pro potomky nerovných sňatků mezi bráhmány a šúdry. Je však možné, že Čandálové byli jedním z původních předárijských etnik, jehož etnonymum začali pozdější árijští nepřátelé užívat jako nadávku.<sup>7</sup>

---

<sup>5</sup> HÜBSCHMANNOVÁ, Milena a kol. : *Černobílý život*. Praha: Gallery, 2000.

<sup>6</sup> Confr. HÜBSCHMANNOVÁ: 2000, s. 23-24

<sup>7</sup> Confr. Ibid., s. 24-26

Druhý názor popírá tvrzení o nejnižších kastách tím, že Romové patřili k nejvyšším varnám (stavům) bráhmanů<sup>8</sup> nebo rádžputů. Tyto názory však neberou většinou v potaz jednak obrovské časové rozpětí indické historie, ve kterém se status jednotlivých etnik, skupin a kast měnil, a dále relativitu hodnocení „dole – nahoře“ v kontextu indického myšlení.<sup>9</sup> Existuje i předpoklad, že Romové nikdy netvořili homogenní společenství. Jisté rozdíly mezi jednotlivými skupinami se možná datují už od Indie, předkové Romů možná příslušeli k řadě nejrůznějších domských kast a podkast.

*Kasta* je slovo portugalského původu a v této podobě se dostalo do povědomí Evropanů. Sanskrtský výraz přejatý všemi novými indickými jazyky zní *džátí*. *Džátí* je příbuzenská pospolitost, která po staletí a možná tisíciletí vykonává jednu tradiční profesi (nebo profese sobě blízké). Do kasty se člověk může pouze narodit. Slovní kořen *džá-* je nositelem významů souvisejících se zrozením. Kasty jsou vůči sobě ve vztahu ekonomické komplementarity a zároveň sociální distancie. To znamená, že ekonomicky je tedy každá kasta závislá na výrobcích a službách kast ostatních. Příslušník jedné kasty se ale nemůže oženit s dívkou z kasty jiné. Donedávna tomu tak bylo i mezi Romy: např. olašský Rom si nemohl vzít rumungricu, dívku z komunity usedlých Romů maďarských.<sup>10</sup>

Za nejbližší příbuzné Romů jsou často považováni Domové (dnes existují v Indii tzv. domské kasty). Historici se shodují, že patří k předárijskému obyvatelstvu Indie, které tam žilo už v době mohendžodárské civilizace. Nedaleko od Mohendžodára se nacházejí zříceniny tvrzí a vesnice, jejichž jména naznačují, že patřily Domům: Domdígarh, Domraon. Tyto doklady dávají historikům předpoklad k domněnce, že Domové, než se stali „nízkou“ kastou, měli svá území a jistě i své panovníky. O domském králi Herukovi se zmiňuje dílo *Sádhavamála* z 8. století.<sup>11</sup>

Život a kultura dnešních indických Domů dosud vykazuje mnoho shodných rysů s kulturou Romů. Příslušníci domských kast se i dnes věnují řemeslům, která jsou spjata

---

<sup>8</sup> Před příchodem na indický poloostrov se Árijové dělili na tři společenské stavy (varny): první byli bráhmani (kněží, obětníci, obřadníci), druzí kšatrijové (vojevůdci, vládci) a třetí vajšijové (obchodníci). K těm pak přibyla čtvrtá varna šúdrové (dělníci, řemeslníci, nádeníci, zemědělci), což byli potomci podrobených Dásů, kteří patřili k potomkům předárijských etnik podílejících se na vybudování mohendžodárské civilizace. Později se výraz *dás* začal používat ve významu otrok, pak sluha, služebník boží. Mnoho romských skupin na Balkáně užívá výrazy *Das* pro křesťana – ne-Roma, *Dasni* pro křesťanku – ne-Romku. Confr. *Ibid.*, s. 24, 25.

<sup>9</sup> Confr. DANIEL, Bartoloměj: *Dějiny Romů*. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 1994; HORVÁTHOVÁ, Jana: *Kapitoly z dějin Romů*. Člověk v tísní, společnosti při ČT, 2002; HÜBSCHMANNOVÁ, Milena a kol. : *Černobilý život*. Praha: Gallery, 2000.

<sup>10</sup> Confr. HÜBSCHMANNOVÁ: 2000, s. 22

<sup>11</sup> Confr. *ibid.*, s. 26.

s romskou tradicí (kovářství, kotlářství, košíkářství, výroba sít, práce s hlinou včetně výroby cihel, pěvecká, hudební a taneční produkce i jiné formy zábavy – předvádění cvičené zvěře, akrobacie, loutkoherectví, obchod s dobyt看em a služby uklízečské, pohřební.<sup>12</sup>

Migrační pohyby domských kast, které souvisely s jejich monoprofesností, mohly vést již dříve tyto skupiny i přes hranice Indie. Podněty k cestě západním směrem mohly být i ekonomického rázu: hledání lepšího živobytí v oblastech, které nejsou postihovány suchem a hladomory (např. území mezi Indií a Pákistánem – úrodný Pandžáb). Důvodem k odchodu mohl být i únik z území, kde se dodržoval nejpřísnější kastovní systém, což bylo v severní části indického subkontinentu. Cestu romských předků dále na sever a západ mohly iniciovat i vnější vlivy – expanze Mongolů (6. stol. n. l.) a Arabů (od 7. st.) a stálé války s nimi.

Ohledně odchodu Romů (resp. Domů) z Indie zůstává ještě mnoho nejasností. Není známo, zda odešli naráz nebo postupně. Opuštění pravlasti se datuje mezi 3. a 9. či 10. stoletím n. l.

O územích, kterými Romové na své cestě do Evropy prošli, svědčí jazykové výpůjčky z místních jazyků v romských dialektech. Delší dobu se zdrželi na území tehdejší perské říše<sup>13</sup> – téměř všechny romské dialekty obsahují slova perského (iránského) původu, např. *koro* 'slepý', *kež/kiš* 'hedvábí', *pošom/pošum* 'vlna', *zor* 'síla', *khangeri* 'kostel', *bacht* 'štěstí', *angustri* 'prsten', *ruv* 'vlk', *veš* 'les'. (V *caló* těmto výrazům odpovídají *ques* 'hedvábí', *cangrí* 'kostel', *bají* 'štěstí', *angustro* 'prsten', *arufe* 'vlk', *bes/ves* 'les'.)

Dále se pak dostávají do oblastí Arménie, kde se zdrželi poměrně dlouho. Některé skupiny se zde dokonce trvale usadily. Jejich potomky jsou současní arménští Lomové. Četné arménské výpůjčky se v romštině ocitly i díky vzájemným kontaktům i mimo Arménii. Romové se totiž s Armény setkávali především na území Byzantské říše, kam

---

<sup>12</sup> Confr. HORVÁTHOVÁ: 2002, s. 6.

<sup>13</sup> S přítomností předků Romů je spojována událost, kterou popisuje iránský básník Firdausí z počátku 11. století ve svém eposu *Šáh náme*. Dle eposu perský panovník Bahran V. zvaný Gúr v 5. století n. l. pozval na svůj dvůr z Indie několik tisíc muzikantů – hráčů na loutnu (v eposu zvaných Luriové), aby obveselovali poddané. Po příchodu jim král dal k vlastní obživě zásoby obilí, dobytek a osly. Místo aby hudebníci obilí zaselí, všechno spotřebovali a záhy chtěli další. Na to jim král poradil, aby putovali dále. Luriové jsou obvykle s Romy ztotožňováni, ale i zmíněná legenda se řadí k neověřeným hypotézám. Arabský historik Hamza z Isfáhánu popisuje podobný příběh, o označení hudebníků však používá termínu *Zott*, což je poarabštělá verze indického kmenového označení *Džát*. *Zotti* nebo *Luri* se dodnes v Íráně používají k označení Cikánů.

Arméni prchali před Turky. Arménského původu je např. slovo *grast* 'kůň', dále i *bov* 'pec', *kotor* 'kus', *kočo/kočak* 'knoflík'. (V caló *grastí/gras/grasní, kotor*)

Všechny romské dialekty obsahují v hojné míře výpůjčky z řečtiny. Romové se dosti dlouho zdržovali v řecké jazykové oblasti, k níž náležela celá Byzantská říše. Řecká kultura se v Byzantské říši držela ještě dlouho po jejím obsazením Turky, a to dokonce i samotné Anatolii. Romové se tedy s řečtinou setkali ještě před překročením úžiny Dardanely. Mezi řecké výpůjčky patří např. *foros* 'město', *petalos* 'podkova', *paramisus* 'vyprávění', *drom* 'cesta', *kokalo* 'kost', *papin* 'husa', *zumi* 'polévka'. (V caló *foros/foró, petal/petallas, drom/dron/drun, cocalo*.)

První zmínka o přítomnosti Cikánů (označení Rom se v řeckých pramenech neobjevuje) v Cařihradu pochází z 11. století.<sup>14</sup> Hovoří se zde o *Adsinkanech*, kteří jsou nechvalně známi svými čáry, kouzly a věštbami. Jméno *Adsinkani* je gruzínským přepisem řeckého *Atsinganoi*, tedy termínu, kterého se v Řecku používalo pro označení Romů. Pravděpodobně se jedná o zkomolené jméno sekty *Athinganoi*, neboť obě skupiny si vysloužily neblahou pověst věštěním a kouzly. Původní heretici však byli vyhnáni již v 9. století. Další obměna terminologie se objevuje v byzantském kánonu z 15. století, kdy se nařizuje exkomunikace těch, kdo se radí o svém osudu s Egypťankami (*Aigyptissas*). Že se jedná o Romy dokazuje skutečnost, že ve staroslověnské verzi kánonu bylo slovo přeloženo jako *Ciganki*. Romové jsou v byzantských zápisech popisováni jako akrobaté, kejklíři, medvědáři, krotitelé hadů a dalších zvířat. Po vpádu Turků do Malé Asie se usadili na Peloponésu a řadě řeckých ostrovů. Na západním pobřeží Peloponésu, které patřilo mezi benátské kolonie, v okolí města Modonu (Methoné), jež bylo nazýváno Malý Egypt, existovala poměrně velká romská čtvrť, o které se historické prameny nejednou zmiňují. Dalším takovým místem byl ostrov Korfu, kde žilo romské obyvatelstvo usedle a vzniklo zde dokonce ojedinelé cikánské léno – *feudum acinganorum*, které existovalo až do 19. století.

### 1.2.2. Rozšíření Romů po Evropě

Prameny ze 14. století potvrzují rozšíření Romů podél toku řeky Dunaje směrem k Panonské nížině a do Uher. První jistou zprávou o přítomnosti Romů v Uhrách je údaj rychtáře ze Spišské Nové Vsi z roku 1322. Zejména druhá polovina 14. století již

---

<sup>14</sup> Jedná se o gruzínský hagiografický text *Život svatého Jiřího Athonského*, sepsaný v klášteře na hoře Athos kolem roku 1068. Hovoří se v něm o událostech z roku 1050.

přináší řadu zpráv o pohybu Romů v oblasti bývalé Jugoslávie a Rumunska. Zde je třeba se zmínit o postavení Romů v knížetstvích Valašsko a Moldavsko, kde žili někteří Romové po staletí v postavení nevolníků, či spíše otroků. Romské rodiny patřily klášterům nebo šlechtě. Romští nevolníci byli využíváni zejména jako znalci práce s kovem. Po roce 1856, kdy bylo nevolnictví zrušeno, se dostávají do Uher a dále na západ, kde jsou nazýváni valašští, resp. olašští Romové (*vlachike Roma*).

V 15. století jsou Romové mnoha záznamy doloženi také ve střední a západní Evropě. K tomuto pohybu docházelo pravděpodobně pod tlakem Turků. Evropou putovali ve skupinách, jejichž vůdci přijímali po vzoru majoritní společnosti pojmenování král nebo vojvoda (z toho se vyvinulo romské slovo *vajda* – starosta romské skupiny, osady). Jejich moc a autorita však nepřekračovala rámec komunity. Evropské prameny z první poloviny 15. století se nejčastěji zmiňují o skupinách vedených králem Sindelem, vojvodou Panuelem, Michalem, Ondřejem, později i Ladislavem. Tato uskupení spolu patrně udržovala spojení, předávala si informace, někdy i opisy průvodních glejtů vydávaných panovníkem, které jim měly zaručovat bezpečnou cestu územím vydavatele i volný návrat. V případě romských skupin šlo o ochranu na cestě konané v rámci pokání.

Ve druhé polovině 15. století směřují již některé skupiny z Čech dále do Německa, Francie a Španělska. Jiné skupiny putují z Uher do rakouských zemí, Švýcarska, Itálie a jižní Francie. Ve Francii se Romům, kteří přišli z Čech, začalo říkat *Bohémiens*. Slovo posléze zobecnělo jako označení lidí žijících svobodně a neuznávajících konvence. Do severní Evropy pronikli Romové jednak přes Německo, Holandsko a Dánsko do Norska (v 16. století), jednak přes Uhry a Polsko do Finska a Švédska. Mnohem později pak přišli Romové na Ukrajinu a do Běloruska. Na území Ruska se v té době již nacházeli Romové z Arménie a Balkánu.<sup>15</sup>

### 1.2.3. Romština a její dialekty

Romština je jazyk v zásadě flektivní, vykazuje však i některé aglutinační rysy (podobně jako hindština). Slovních druhů je v romštině jedenáct, na rozdíl od češtiny má člen. Jména mají jako v hindštině dva rody, mužský a ženský, a osm pádů:

---

<sup>15</sup> Cf. MUZEUM ROMSKÉ KULTURY, kol. autorů: *Romové – O Roma*. Brno: Moravské zemské muzeum, 1999.

nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, vokativ, lokativ, ablativ, instrumentál. Mezi slovesné časy se řadí čas přítomný, minulý imperfektivní, minulý perfektivní, budoucí. Slovesné způsoby jsou: kondicionál přítomný, kondicionál irealis, subjunktiv. Derivačními sufixy lze vyjadřovat aspekt iterativnosti (opakovatelnosti, intenzity děje), faktitivnosti a kauzativnosti („někdo něco činí nějakým“, „někdo něco způsobuje“) a naopak inchoativnosti („něco se stává nějakým“). V některých dialektech (např. v maďarské romštině) existují i „druhá“ kauzativa („někdo něco způsobuje, aby někdo další způsoboval“) – např. *dikhen* 'dívat se', *dikhaven* 'nechat se prohlédnout'.

Nejvíce formálně-významových shod romštiny s indickými jazyky najdeme u výrazů, které nejméně podléhají změnám v čase. Mezi ně se řadí např. *bal* 'vlas', *kan* 'ucho', *muj* 'ústa', *dand* 'zub', *jag* 'oheň', *pañi* 'voda', *berš* 'rok', *kher* 'dům', *kalo* 'černý', *parno* 'bílý' aj. (Všechna tato slova jsou doložena také v *caló* – španělské variantě romštiny: *bal*, *caní/canes*, *mui/muy*, *dani/dans*, *yaque*, *pañí*, *breje*, *quel/quer*, *caló*, *parno*; některá z těchto slov pronikla i do hovorové či argotové španělštiny jako *breje*, *queli/keli*, *mui*, *parné* či obecné *caló*.)

Další velkou lexikální skupinu tvoří výpůjčky z jazyků, kterými se hovořilo na místech, kde Romové po nějakou dobu pobývali. Jak již bylo zmíněno, všechny evropské romské dialekty obsahují výpůjčky perské (iránské), arménské a řecké. Řada výpůjček také pochází z jihoslovanských jazyků, jejichž vliv vykazují všechny západoevropské dialekty romštiny. Často se v nich vyskytují slova jako *boba* 'fazole', *mačka* 'kočka', *puška* 'puška', *trupos* 'tělo', *dosta* 'dost' apod. (Slovanských výpůjček je v *caló* velké množství. Kromě zmíněných *bobís/bobes*, *machicó/machicano* 'kočka', *pusca/prusca*, *trupo* a *dosta* tu nalézáme např. Slovanům srozumitelné výrazy *ulicha* 'ulice', *clichi* 'klíč', *silnó* 'silný', ale také původně valašské slovo *brinza* 'sýr' s posunutým významem 'maso' či dokonce 'zelenina'.)

Hovoříme-li o výpůjčkách, máme samozřejmě na mysli především lexikum. Nicméně se setkáváme i s morfologickými výpůjčkami z řečtiny, i když v omezené míře.<sup>16</sup>

Dnešní romské dialekty se mezi sebou liší v základní slovní zásobě asi jako slovanské jazyky. Jednotlivá nářečí však často v hojně míře přebírají do své slovní zásoby slova majoritního jazyka a tím se vzájemná srozumitelnost již značně omezuje.

---

<sup>16</sup> Např. nově přijímaná slova mužského rodu přebírají řeckou koncovku *-os*. Nejedná se přitom o slova přejímaná pouze z řečtiny, tato tendence se objevuje i mnohem později. Např. *svetos* 'svět', též *vilagos* (z maď. *világ* 'svět').



Zvláštním, i když ne ojedinělým případem je vznik tzv. pararomštin (např. na území Španělska – *caló* – a Anglie – *pogadi čhib*). Zjednodušeně se jedná o situaci, kdy romská slovní zásoba používá gramatiku hostitelského jazyka. Pararomštiny byly často v minulosti ztotožňovány se zločineckou hantýrkou a je možné, že vznikly umělým způsobem ve snaze vytvořit tajný jazyk, kterému by majoritní společnost nerozuměla. Pravděpodobné je však i to, že vlivem vnějších okolností byla romština na daných územích do značné míry vymýcena. V současné době jsou pararomštiny obecně na ústupu a často jsou vnímány spíše jako specifická součást hostitelského jazyka.<sup>17</sup>

Nesmíme ovšem také zapomenout, že mnoho etnických Romů používá téměř výhradně jazyka majoritního obyvatelstva. Ve střední Evropě se jedná tradičně o některé skupiny Romů v Maďarsku a na Slovensku, kteří hovoří maďarsky (tzv. rumungři), jiné skupiny zas hovoří rumunsky (tzv. beáši). Čeští Romové, kteří byli téměř vyvražďeni během nacistické okupace, byli rovněž jazykově asimilováni.

Také dnes v českých zemích někteří slovenští Romové, především mladá generace, již romsky nemluví. Jejich čeština je však nezřídka nedokonalá nejen z hlediska výslovnosti a akcentu, obsahuje však i mnoho kalků z romštiny a především je často stylisticky nedokonalá (obsahuje např. časté vulgarismy nebo byrokratické výrazy pocházející z mluvy úředníků).

U vzdělanějších Romů ovládajících hostitelský jazyk na úrovni roditelého mluvčího se naopak objevuje poměrně nedávná tendence nejen se znovu romsky naučit a romštinu dále kultivovat, ale také vytvořit jakousi obecnou spisovnou romštinu pro všechny romské dialekty v Evropě.<sup>18</sup>

## **1.2.4. Romové ve Španělsku**

### **1.2.4.1. Stručné dějiny Romů ve Španělsku<sup>19</sup>**

---

<sup>17</sup> Podrobně o pararomštině pojednává Pavla Čevelová ve své diplomové práci: ČEVELOVÁ, Pavla: *Španělština a caló – jazyky v kontaktu*. Nevydaná diplomová práce. Praha, FF UK, 2006.

<sup>18</sup> Kalderašská romština se vyučuje např. ve Španělsku. Caló se totiž jakožto jazyk na ústupu používá jen velice zřídka a navíc neumožňuje dorozumění např. na mezinárodních romských kongresech.

<sup>19</sup> Informace z této a následující kapitoly jsou čerpány z: FRASER, Angus: *Cikáni*. Praha: Lidové noviny, 1998. Podrobnější souhrn dějin španělských Romů podává velmi dobře Pavla Čevelová ve své diplomové práci (2006).

Nejstarší známý dokument, který zaznamenává pobyt Romů (Cikánů)<sup>20</sup> na území Španělska se datuje do roku 1425. Jedná se o glejt vystavený Alfonsem V. Aragonským v Zaragoze na tři měsíce „Donu Johanovi de Egipte Menor“. Alfons byl novým příchozím nakloněn. O několik měsíců později vydal hraběti Tomášovi z Malého Egypta nový glejt. Hrabě Tomáš pečlivě chránil svůj glejt a jeho opisem se prokázal v roce 1435 u španělských hranic v Canfrancu, když se výběrčí mýtného dožadoval poplatku. Hrabě Tomáš však prohlásil, že on a jeho lidé pro svou křesťanskou víru putují po světě a král Alfonso mu vydal povolení cestovat s celým doprovodem a rodinou po svém území svobodně, aniž bude platit jakoukoli daň či poplatek. Královský souhlas se skutečně v tomto smyslu vyjadřuje. Další zmínky o Tomášovi a jeho družině pocházejí z Francie.

Přátelské zacházení, jakého se dostalo hraběti Tomášovi, trvalo několik desetiletí. Zpočátku nacházíme zprávy o Romech pouze v Aragonsku a Katalánsku. Jedná se o různé skupiny vedené hrabětem Martinem, Jakubem, Michalem, Janem. Tyto skupiny obdržely řadu glejtů a navzájem byly často v nepřátelském vztahu.

První skupině Romů vedené Tomášem a Martinem, která přišla do Andalusie v roce 1462, se dostalo nevídaného uvítání v podobě slavnostní večeře s kancléřem kastilským donem Miguelem Lucasem de Iranzo a darů. V roce 1470 se don Miguel znovu ujal role hostitele, tentokrát hraběte Jakuba z Malého Egypta a jeho padesátičlenného doprovodu, o dva týdny později pak vévody Pavla a jeho doprovodu. Romům zůstala nakloněna řada šlechticů, kteří jim poskytovali ochranu i v nejtěžších dobách. Hrabě Jakub a vévoda Pavel pak pokračovali do Murcie, kde se jim podařilo získat od radních peněžitou podporu.

V posledních desetiletích 15. století se města začala udílení almužen stavět na odpor a postupně skupinám Romů buď platila za to, že odešly, nebo je hned po příchodu vracela. V této době se ve Španělsku objevuje nová vlna Romů, kteří přicházejí přes Středozemní moře. Netvrdí již, že pocházejí z Egypta, ale nazývají se Řeky a vyprávějí, že prchají před Turky. Jejich předáci nepoužívali titulů hrabat ani knížat, nechali se titulovat jako páni, rytíři, kapitáni nebo pouze svým jménem.

---

<sup>20</sup> V této kapitole o romské historii na španělském území budu nadále používat označení Romové i přesto, že na území Španělska se začal výraz *roma* používat poměrně nedávno, zatímco s označením *gitano* (jemuž lépe odpovídá překlad Cikán) se setkáváme od počátků dodnes. Španělští *calé* se navíc až donedávna s označením *roma* neztotožňovali. K označení *roma* se Romové v Evropě přihlásili až v roce 1970 na prvním Světovém romském kongresu v Londýně.

Po sjednocení koruny aragonské s kastilskou se Ferdinand a Isabela pokusili po letech občanské války o konsolidaci centrální moci. Platnost již vydaných ochranných listů nezrušili a sami dokonce několik glejtů vystavili, např. v roce 1491 hraběti Filipova z Malého Egypta. Jejich listy však měly omezenou platnost. Důraz na udílení almužen vymizel, naopak se zdůrazňovalo právo provozovat zákonné obchody, které zajistí živobytí. V roce 1499 pak stanovil dekret katolických panovníků možnosti, z nichž si Romové mohli vybrat: buď se usadí a stanou se řemeslníky, nebo budou po šedesáti dnech vyhoštěni. Karel I. tato opatření ještě doplnil. Ti, kteří byli třikrát chyceni při potulce, měli být podle nařízení do smrti nevolníky. Ti, kteří se neusadili nebo do šedesáti dnů neopustili území, měli být posláni na šestileté galeje. Represe se však stupňovala.

V polovině 16. století si kastilské kortézy a parlament znovu stěžují na příliv darebných vagabundů. Filip II. přisnil zákony proti Romům a vztáhl je i na ženy, které se potulovaly oblečené „po cikánsku“. V roce 1588 uvalil Filip přísný dohled na práva Romů provozovat obchody. Dva členové kortézů vypracovali zprávu, jež napadala povahu a způsob života Romů a navrhovali, aby romské ženy byly odděleny od mužů a aby jim byly povoleny pouze sňatky s vesničany. Dále navrhovali přemístit děti z rodin a vychovávat je v sirotčincích. Návrh byl sice odložen, ale znovu se objevil v 18. století. Mezitím kortézy střídavě uplatňovaly politiku represivních zákazů a násilné sedentarizace. Když se Španělsko vypořádalo s morisky, věnovalo Romům znovu velkou pozornost. Romové byli obviňováni ze zrady, krádeží, nevázaného života, kacírství, krádeží dětí, ale i ze schopnosti mluvit tajnou řečí. Navrhovaná řešení se různila od posláni všech Romů na galeje k častěji prosazovanému důslednému vyhoštění.

V roce 1633 vydal pod tlakem kortézů a poradců Filip IV. pragmatickou sankci, podle které romský (cikánský) původ neexistoval a byl vymyšlen za účelem kriminality. Romové se nesměli scházet, oblékat se jinak než ostatní, používat vlastní jazyk nebo přebývat v *barrios*, kde se zdržovali. Naopak se měli smísit s místními obyvateli. I slovo *gitano* mělo upadnout v zapomnění (bylo nahrazeno názvem „nový Kastilan“), bylo dokonce zakázáno Romy zobrazovat. Kdo zadržel potulného Roma, mohl si ho nechat jako nevolníka. Koncem 17. století byl proveden soupis všech Romů a bylo stanoveno, kde se mohou zdržovat. Došlo i k hromadnému odvozu několika tisíc Romů na nucené práce. Po zrušení galejí (1748) končili Romové v arzenálech námořnictva, na stavbách pevností v severní Africe nebo ve rtuťových dolech.

Ve druhé polovině 18. století docházelo sice k propouštění vězňů, kteří prokázali, že žili bezúhonně, na druhou stranu však trvala snaha zcela zahladit povědomí o existenci Romů. Ti, kteří se přizpůsobili, mohli vykonávat jakoukoli práci kdekoli s výjimkou Madridu a královské rezidence. Na nepřizpůsobivé pak čekaly tvrdé tresty.

Počet Romů vzrůstal. Podle sčítání, ke kterému dal podnět Karel III. Roku 1785, bylo ve Španělsku asi 12 000 Romů, z nichž se více než dvě třetiny zdržovaly v Andalusii. (V té době se celkový počet obyvatel odhadoval na 10 miliónů). Více než 80% Romů ve Španělsku (vyjma Katalánska) žilo v té době již usedlým způsobem života. V Katalánsku, které bylo do roku 1716 autonomní, probíhala sedentarizace mnohem pomaleji.

Příčinu poklesu počtu kočovných Romů v jižním Španělsku najdeme především ve španělském zákonodárství, které vedlo k úspěšné sedentarizaci. Snahy, které směřovaly k zamezení koncentrací cikánských enkláv, však selhaly. S postupným usazováním si Romové v mnohých městech budovali vlastní kolonie. V Granadě se mnozí Romové zdržovali v jeskyních na úpatí Sacro Monte. Tato místa jsou nyní turistickou atrakcí. I přes vládní opatření, například výnos Filipa IV. a Karla II., se dochovalo velké množství *gitanerías* – zásadní příspěvek Romů ke kultuře Andalusie.

V souvislosti s nástupem romantismu v literatuře se na Romy začalo nahlížet jako na divoké psance, kteří věštili nadpřirozené, tajemné a zločinné. V knihách se objevují jako vhodná zápleтка k objasnění krádeží, podivných událostí a okultních praktik nebo (po vzoru Cervantesovy *Cikánky*) tajemných únosů dětí. Později mnozí obrátili pozornost k primitivním kulturám a exotickým a mystickým tématům, našli zálibu ve sběratelství folkloru, v zájmu o lidové balady, tanec a hudbu. Romové se stali bezednou studnicí pohádek, písní, zvyklostí a pověr.

Starší evropské prameny obecně sice jen zřídka spojovaly Romy s hudbou, ale svým nadáním se Romové proslavili v celé Evropě. V devatenáctém století vynikli zejména v Uhrách, Rusku a Španělsku, kde jejich hudba tvoří součást kulturního dědictví dané země.

Od konce 15. století interpretují Romové španělské písně a tance, do nichž vnesli cikánský půvab. Jejich tance se staly běžnou součástí světských i církevních oslav, takže snaha Filipa IV. zamezit jejich vystoupením se nemohla setkat s valnou odezvou. U některých španělských písní se postupně změnil jak obsah, tak forma přednesu. Andaluská kultura 19. století plně pocítila vliv hudebního stylu *gitanos* s příchodem tance dnes známého jako *flamenco*. Flamenco přicházelo na svět v době krutých represí,

pozvolna a tajemně. Hudební styl *cante jondo* (tzv. andaluský zpěv) – přesněji tři styly *tonás*, *siguiriyas* a *soleares* - vzešel z andaluských motivů, ale byl rovněž ovlivněn byzantskými liturgickými, arabskými a cikánskými prvky. Stroze vyjadřované vzdorné motivy tohoto stylu – láska, poslušnost, hrdost, žárlivost, pomsta, svoboda, pronásledování, smutek, smrt – byly plné dvojznačnosti.

Flamenco však vystupuje z anonymity po vydání pragmatické sankce Karlem III. Dá se říci, že režim, který přinesl tolik utrpení, dal zároveň stylu *cante jondo* vzniknout. První jméno, se kterým se v souvislosti s *cante jondo* setkáváme, je Tío Luis el de la Juliana (nar. kolem roku 1750). V první polovině 19. století se hlavními centry flamenca stala města Cádiz, Jerez a Sevilla a všichni známí hudebníci, kteří v té době hráli flamenco, pocházeli z usedlých romských rodin v Andalusii. Jejich hudbě se ale ještě flamenco neříkalo (výrazem se začal nový styl označovat až od poloviny 19. století v městských *café cantantes*). Od roku 1847 bylo *café cantantes* stále více. Skladatelé flamenca opustili anonymitu a jednotliví autoři se proslavili pod nejrůznějšími přezdívkami. Andalusané se na jeho vzniku podíleli stejně jako Romové, jejich styly se navzájem ovlivňovaly a repertoár se upravoval podle vkusu publika. (V soukromí se pak u Romů flamenco hrálo na rodinných oslavách, kde se hudba řídila náladou a momentální inspirací.) Skladby profesionálních hudebníků byly náročnější, jejich styl propracovanější, ale i tak si cikánské písně a tance podržely původní základ. Z malých enkláv na jihu Španělska se flamenco rozšířilo po celém poloostrově.

Móda tzv. *flamenquismu* v 19. století zasáhla nejen Andalusii, ale též Madrid, a přispěla tak s velkou pravděpodobností k pronikání velkého množství romských slov do španělštiny.<sup>21</sup> (Řada slov se však do dnešní hovorové španělštiny dostala zejména prostřednictvím argotu.)

Ve 20. století byli španělští Romové ušetřeni masové genocidy, která probíhala ve střední Evropě. Zůstali však vesměs na okraji společnosti. Převážná většina Romů žila již usedle, ovšem v chudinských slumech na předměstích. Podobně jako ve střední Evropě probíhalo ve snaze zlepšit situaci v chudinských čtvrtích jejich stěhování do panelákových sídlišť, která jsou však nadále okrajovou periferií s vysokou kriminalitou.

Ve Španělsku působí v současné době mnoho romských organizací zabývajících se vzdělávacími, sociálními i ekonomickými otázkami cikánského obyvatelstva. Mnoho

---

<sup>21</sup> Cf. ČEVELOVÁ (2006)

z nich nabízí pro zájemce i kurzy caló a především kalderašské romštiny, která by umožnila dorozumění na mezinárodní úrovni.

#### 1.2.4.2. Současná jazyková situace caló (a romštiny) ve Španělsku

Španělsko patří k zemím s nejpočetnější romskou populací. Odhady hovoří asi o 250 tisících osob. Početně ho v tomto ohledu převyšuje Rumunsko, Bulharsko, Maďarsko, na stejné úrovni pak stojí Slovensko a Srbsko s Černou Horou.

Romové ve Španělsku (nazývaní aletnonymem *gitanos*, autoetnonymem *calé*) v současné době romsky nehovoří.<sup>22</sup> Původní flektivní romština byla již v minulých staletích nahrazena pararomštinou *caló*, která využívala gramatického a fonetického subsystému španělštiny, na odpovídajících územích také katalánštiny a baskičtiny<sup>23</sup>, přičemž slovní zásoba zachovávala do značné míry původní romské lexikum<sup>24</sup>. Velká část slovní zásoby však byla rovněž přejata z majoritního jazyka.

V důsledku okrajového postavení většiny příslušníků *calé* a kontaktu s podsvětím začalo být caló chápáno v jistém smyslu jako synonymum pro zločineckou hantýrku. (Portugalština dokonce používá pro označení argotu výraz *calão*.) Skrze argot pak začalo caló pronikat do hovorové španělštiny. Tento fenomén je patrný v mnoha evropských argotech, kde nacházíme romská slova *maro* 'chléb', *čaj* 'dívka', *čukél* 'pes' apod.

Caló se podle odborných studií nachází na prahu zániku. Je však možné, že se sporadicky jako jazykový kód ještě místy používá. Nedávné snahy o unifikaci a zavedení umělé normy pro caló, tzv. *romanó-caló*, které by se více přiblížilo mezinárodní romštině, se nesetkaly s očekávaným zájmem.

Následující ukázky pocházející z internetových diskusních skupin však potvrzují, že některé osoby jsou ještě dnes schopné v caló alespoň do určité míry komunikovat.

... Menda no chanelaba que pincharases calorro. Acana ando *diquelando* un duquendio de la chuti mu chungo de Molancia que ma fartao el batipuri y las chavoris. ... [soc.culture.catalan](#) - Aug 14 2001, 2:22 am by Johny Maracas

Group: [alt.usage.spanish](#)

---

<sup>22</sup> V posledním desetiletí pronikla do Španělska nová migrační vlna především z oblasti Balkánu. Tito Romové sice dosud hovoří různými dialekty flektivní romštiny, nicméně není pravděpodobný kontakt jazykově asimilovaných *calé* s těmito imigranty.

<sup>23</sup> Na území Portugalska se pararomština podle dosavadních výzkumů nevytvořila, tamější Romové přebírali a používali caló španělské.

<sup>24</sup> V pararomštinách bývá zachováno cca 550 až 600 lexikálních jednotek.

... tun ñuñí? Unga menda sinelaba or barander, tucué mulababa an filimicha. Golipén y sista al joronosco, quiribó. PD Or es sarós majarós na chamulla ne yequí lumiasca lao an caló. Lucius  
Aug 10 2003 by Sabater

Group: [alt.usage.spanish](#)

... Unga or curriqué Ector chana libanar ondola nevelí an caló, tucué sindicabalo que lo mustiño de la estaribel. Orí, chumajarró ajurjuñó de flima: andoba mi monró o curriqué Ector pincharó araquerar caló najis sun batipuró. ...  
Aug 10 2003 by Sabater

### 1.2.4.3. Charakteristika španělského caló

#### 1.2.4.3.1. Fonetika a fonologie

Původní romský fonetický a fonologický subsystém se plně adaptoval na španělský. Jmenujme alespoň některé základní hláskové změny, které v caló proběhly.<sup>25</sup>

Jedná se mimo jiné zejména o tyto jevy:

Vokály:

- redukce samohlásek: rom. *khangeri* ‘kostel’ > caló *cangrí*.

- proteze: rom. *rašáj* ‘kněz’ > caló *arajai*, rom. *stadik* ‘klobouk’ > caló *estache*; v některých případech se jedná i o univerbizaci členu (*o*, *or* v caló člen určitý, *yeque* člen neurčitý) a podstatného jména: rom. *jekh ruv* ‘nějaký vlk’ > caló *yerú*; rom. *o ruv* ‘ten vlk’ > caló *oruz*.

- epiteze: rom. *čik* ‘země’ > caló *chiqué*.

- alternace vokálů: rom. *trušul* ‘kříž’ > caló *trijul*, *trejula*.

Konsonanty:

- ztráta aspirace: rom. *nakh* ‘nos’ > caló *naqui*, rom. *čhavó* ‘chlapec’ > caló *chabo*

- vkládání nazály: rom. *baredér* ‘větší’ > caló *barendér* ‘soudce’.

- ztráta znělosti: rom. *bašav-* ‘hrát’ > caló *pajabar*, rom. *čhib* ‘jazyk’ > caló *chipi*.

- redukce původních afrikát na /č/: rom. *ulica* > caló *ulichá*, rom. *džungaló* ‘ošklivý’

> *chungo*

- redukce počtu frikativ: rom. *zoralé* (pl) ‘silní’ > caló *soralé*, *puška* ‘puška’ > caló *pusca*,

- velarizace /š/ > /x/: rom. *šošój* ‘zajíc’ > caló *jojoi*

---

<sup>25</sup> Zájemce o podrobnější charakteristiku odkazují na diplomovou práci Pavly Čevelové, která pojednává o vokalických a konsonantických změnách vyčerpávajícím způsobem.

- vokalizace koncového *b*, *v*: *nav* ‘jméno’ > caló *nao*
- záměna *r/l*: rom. *frima* ‘málo’ > caló *flima*, rom. *šil* ‘zima’ > caló *jir*
- metateze: *bakró* ‘beran’ > *bracó*

#### 1.2.4.3.2. Morfologie a syntax

V morfologickém subsystému došlo rovněž v adaptaci na španělštinu. V caló jsou však zachovány zbytky flexe, zejména v kategorii jmen.

Rod podstatných jmen končících na *-o* a *-i* je vcelku dobře zachován a tato substantiva vytvářejí často párové dvojice: rom. *baró* – *barí* ‘velký - velká’ > caló *baró* – *barí*. U ženského rodu dochází pod vlivem španělštiny ke změně koncovky na *-a*: rom. *nasvaló* – *nasvalí* ‘nemocný - nemocná’ > caló *nasaló* – *nasalí* i *nasala*. Romská koncovka plurálu *-a* je pak naopak zaměňována za singulár ženského rodu: rom. *bakríja* ‘ovce’ (pl) > caló *bacría* (koza). V dnešním caló je popsáno rozšíření tvaru jednoho rodu na rody oba: *calí* (m. i f.) ‘Rom i Romka’, *purí* (m. i f.) ‘starý i stará’.

V tvorbě množného čísla se objevuje tendence přidávat k romské koncovce plurálu pro maskulina *-e* španělskou koncovku *-s*: rom. *čhavoré* ‘děti’ → caló *chavores*.

Pádové vztahy se v caló vyjadřují pod vlivem španělštiny analyticky. Některé pády se uchovaly, již však neplní svou funkci: rom. *čhavale* ‘romští chlapani’ (vokativ) > caló *chaval* ‘chlapec’, *mollate* ‘víno’ < rom. *mol'ate* ‘ve víně’, rom. *rachí* ‘noc’ < caló *raťi* ‘v noci’, rom. *bokhatar* ‘z hladu’ > caló *bocata* ‘hlad’, rom. *maseskero* (gen.sg.) ‘masový’ > caló *masesquero* ‘maso’.

Konjugace sloves byla plně adaptována na španělské paradigma. Základní číslovky a příslovce naopak zůstaly v caló poměrně dobře zachovány.

K derivaci slov využívá caló jak prostředků vlastních romštině (např. z původních romským afixů jsou u podstatných jmen časté především sufixy abstrakt *-iben/-ipen*, např. *diñipen* ‘dar’, *estariiben* ‘vězení’), tak španělské afixy (šp. prefix opaku *des-* + rom. *kotor* ‘kus’ → *descotorar* ‘rozbít na kusy’).

Syntax caló je zcela španělská.

#### 1.2.4.3.3. Slovní zásoba

Lexikum caló obsahuje jednak původní slovní zásobu, za kterou považujeme slova indického původu, dále tzv. staré výpůjčky – přejímky z jazyků, s nimiž byla romština



v kontaktu až do příchodu do oblasti Malé Asie, a také část řeckých přejímek – a konečně nové výpůjčky z jazyků po opuštění Byzantské říše (slovanské, germánské jazyky atd.) až do příchodu na Pyrenejský poloostrov<sup>26</sup>, jednak kalky či konkrétní slova pocházející ze španělštiny.

Srovnáme-li původní slovní zásobu caló s jinými dialekty romštiny, je očividné, že došlo k výrazné změně nejen formy, ale také významu jednotlivých slov. Caló se přizpůsobilo španělské fonetice, a tak se podoba některých slov radikálně proměnila. Navíc jednotlivé slovníky uvádějí různá řešení<sup>27</sup> (např. z romského *vakerel* 'mluvit' pocházejí varianty *naguerar* či *araquerar*.) Dochází také ke kontaminaci španělskými ekvivalenty nebo slovy podobného významu (rom. i caló *meriben* 'smrt' → *moriben* podle španělského *morir* 'zemřít'). K posunu významu dochází rovněž často: rom. *bašav*- 'hrát' → *bajañi*, *bejañi* 'kytara', *pajandía* 'flétna', *pajandi* 'hodiny'. Často dochází také k doslovnému překladu slov i celých struktur ze španělštiny do caló. Caló využívá také prostředky vlastní argotu, jako je například vytváření náhradních pojmenování na základě metafory či metonymie: caló *polvorosa* 'cesta' (ze šp. *polvorosa* 'prašná').

Původní slovní zásoba caló ustoupila do značné míry ve prospěch španělštiny. Rozklad caló postoupil natolik, že dnes, alespoň na základě existujících pramenů, lze hovořit spíše o zbytcích caló, o jednotlivých slovech, která jsou zasazována do jazyka většinového obyvatelstva.

## **1.2.5. Romové ve střední Evropě (s důrazem na maďarsky hovořící oblast)**

### **1.2.5.1. Stručné dějiny Romů v Uhrách**

Na konci 14. století se ocitly Uhry tváří v tvář Turkům. Království sahlo až daleko za dnešní hranice Maďarska a patřilo k němu Sedmihradsko i značná část Slovenska a bývalé Jugoslávie. Není zcela jasné, kdy se Romové v těchto oblastech objevili poprvé. V Záhřebu, který tehdy patřil Uhrám, se od roku 1382 dochovala řada soudních zápisů soudících se řezníků se jmény Cigan, Cygan, Chikan, Czyganychyn. Jinde se zas od 70. let 14. století objevuje maďarský výraz Cigány jako příjmení i místní jméno.<sup>28</sup> List

---

<sup>26</sup> Absence výpůjček z arabštiny a na druhou stranu velké množství přejatých slov slovanských svědčí proti rozšířené hypotéze o severoafrické cestě Romů do Španělska.

<sup>27</sup> Cfr. ČEVELOVÁ: (2006)

<sup>28</sup> Cfr. též: MÓR, Wertner: Cigány és Zigány. *Magyar Nyelvőr*, 1917, 46, s. 146-149.

Přemysla Otakara II. z roku 1260 o vítězství nad uherským králem Bélou IV. uvádí, že v Bělově vojsku bojovali Cingari. Všechny tyto domněnky jsou však nepotvrzené.<sup>29</sup>

První doložené zmínky o Romech pak pocházejí z dosti pozdní doby. Roku 1416 poskytlo město sedmihradské město Brašov jídlo a peníze „pánovi Emausovi z Egypta a jeho stovdacetičlennému doprovodu“. Nejstarším zmiňovaným ochranným glejtem je glejt vydaný králem Zikmundem na Spišském hradě roku 1423. Není zde však jediná zmínka o pouti, nepřičítá se jim exotický původ a Ladislav, dle tvrzení Zikmundův poddaný, má jméno v té době časté v Uhrách.

V Uhrách čekalo v 15. a 16. století Romy více tolerance, než tomu bylo v té době zvykem (ač někteří z nich, převážně v Sedmihradsku, byli podrobeni tvrdému nevolnictví, které trvalo až do roku 1848). Práci s kovy a výrobou zbraní prosluli natolik, že se stali královými poddanými. V roce 1496 vydal Vladislav Jagellonský glejt Tomáši Polgárovi, „*vayvodam Pharaonum*“, který mu umožnil cestovat v zemi a usadit se spolu s pětadvaceti stany romských kovářů kdekoli chtěl.

Kromě kovářského umění prosluli Romové v Uhrách jako hudebníci. V této souvislosti se o nich dozvídáme poprvé v roce 1489. Romové hráli často také na královském a šlechtických dvorech, jak se o tom zmiňují zápisy z let 1525, 1532 a 1543.

Po tragické porážce Ludvíka II. u Moháče, kde podlehl Turkům, a velká část Uher tak přešla pod jejich nadvládu, se Romové poměrně rychle přizpůsobili osmanské moci. Mnozí začali pracovat jako kováři pro tureckou armádu, jiní jako muzikanti, lazebníci, poslové či popravčí. Díky tureckým archivům se dochovaly zbytky statistik o Romech usazených na Budě v polovině 16. století.<sup>30</sup>

Od roku 1558, kdy se Ferdinand I. stal císařem Svaté říše římské, se vztah k Romům v habsburských državách po dlouhou dobu nelišil od vztahů ostatních zemí. Osvědčenými prostředky zůstávaly vyhlášky o zákazu pobytu, tělesné tresty, mučení a popravy. Pouze v Uhrách byla situace poněkud nepřehledná a vyhlášky o vyhošťování neměly valného úspěchu. Někteří župani se jim podrobili, jiní si Romy hodlali udržet jako výborné kováře, hudebníky a bojovníky. V roce 1616 vydal uherský palatin Jiří Thurzó pozoruhodný glejt. Tento dokument se zmínil o vojvodovi Franciskovi a jeho doprovodu a tvrdil, že vykonávají vojenské služby a zároveň obsahoval obecnou

---

<sup>29</sup> Místní jména se omezují na malé území severozápadního Sedmihradska, kde nacházíme šlechtickou rodinu Zyganů, jejíž kořeny však vedou až k původní uherské invazi v 9. století

<sup>30</sup> V roce 1546 jich bylo napočítáno 56 – téměř tři čtvrtiny z nich tvořili křesťané, ostatní měli jméno Abdullah, typické pro muslimské konvertity. O třicet let později stoupl tento počet na 90 a téměř všichni byli muslimové.

obhajobu a porozumění pro utrpení Romů vyjádřené zdobnou latinou. Thurzó žádal úřady, aby jim bylo umožněno usadit se na jejich území a provozovat kovářské práce.

Situace se změnila, když Rakousko ke konci sedmnáctého století zabralo Uhry a Sedmihradsko. Císař Karel VI. zaujal vůči Romům velmi nepřátelský postoj a v tomto směru pokračovala i Marie Terezie. V roce 1749 nařídila, aby všichni Romové byli vyhoštěni z jejich držav. (Nařízení se však netýkalo usedlých Romů, mezi nimiž byla řada vážených hudebníků.) Posléze se pokusila uvést do praxe několik opatření zaměřených na sedentarizaci a asimilaci Romů. Nařídila, aby se přestalo užívat označení Cikán, místo toho se měl používat výraz „nový Maďar“ (*Újmagyar*). Romové se nesměli oblékat podle svých zvyků, nesměli mluvit svou řečí ani provozovat zvláštní řemesla. Každá vesnice musela navíc provést sčítání Romů. Sňatky mezi Romy byly zakázány. Děti starší pěti let měly být odebírány a dávány na výchovu do necikánských rodin. Josef II. v jejím úsilí o asimilaci důsledně pokračoval. Císařskými instrukcemi se důsledně řídilo pouze několik vrchností a měst, největší dopad měly v Burgenlandu (dnes na území Rakouska). „Nový Maďaři“ se však projevovali jako nenapravitelní. Děti utíkaly zpět ke svým rodičům, zákaz vzájemných sňatků Romy příliš netrápil, nadále je uzavírali podle vlastních tradičních ceremonií a své řady rozmnožovali bez požehnání církve.

Sčítání lidu, která proběhla v letech 1780-3 za vlády císaře Josefa II. svědčí o obrovském množství Romů v Uhrách: celkový počet se pohyboval mezi 30 a 43 tisíci, do sčítání nebyly zahrnuty provdané ženy. Jako povolání uváděli Romové nejčastěji kovářství a jiné manuální práce, dále pak hudebnictví.

Mnozí Romové se dali brzy do služeb Maďarů jako minstrelové. Stále častěji se usazovali a stále méně ovládali romštinu. Jejich významné postavení mezi uherskými hudebníky bylo nápadné již v první polovině osmnáctého století, kdy je za nepostradatelné považovali nejen vesničané, ale i uherská šlechta. Na banketech se stalo zvykem, aby u hostitelovy židle stál cikánský minstrel vždy připravený zpívat podle pánova hudebního vkusu. Cikánské kapely v čele s houslovým virtuosem brzy úspěšně vystupovaly v celé řadě míst. Sólistům bez doprovodu se pak dostávalo osobního uznání. Za nejprestižnější povolání se mezi Romy začalo považovat hraní. První slavní hudebníci a kapely pocházely ze severu země (dnešního západního Slovenska), oblasti nepříliš vzdálené od Vídně, tehdy centra evropského hudebního života. V polovině 19. století se s nimi bylo možno setkat po celé Evropě a „cikánská hudba“ se těšila značné oblibě.

Prvním vynikajícím hudebníkem, který se takto proslavil, byl János Bihari (1764-1827) z Bratislavy. Jeho orchestr zvali na nejvýznamnější veřejné i soukromé oslavy a bankety po celé župě. Na vídeňském kongresu v roce 1814 hrál pro shromáždění monarchů a diplomatů. Bihari a jeho nástupci dali vzniknout stylu *verbunkos* (česky *verbuňk*), který se stal součástí maďarské folklorní tradice. Jedním z největších obdivovatelů Bihariho byl Ferenc Liszt, který se o něm dlouze rozepsal v *Des Bohémiens et de leur musique en Hongrie* (1859).

Romští hudebníci představovali v očích široké veřejnosti ochránce a reprezentanty národní hudby. Nelze je vnímat mimo rámec obrozeneckého hnutí. Mnozí z nich se jako hudebníci zúčastnili neúspěšné revoluce v letech 1848-9, po níž se Uhry dostaly pod kontrolu absolutistické Vídně. Poté, kdy Uhry ztratily svobodu, se jejich houslím dostalo ještě většího uznání. Proslavili se až za hranicemi a od padesátých let devatenáctého století často koncertovali po celé Evropě. Ferenc Bunkó, šéfdirigent cikánských hudebníků, kteří se zúčastnili války za nezávislost, několikrát vystoupil se svým orchestrem v Paříži a Berlíně, kde hrál i před králem. Romští virtuosové získali takové uznání, že ani šlechtici se neostýchali s nimi hrát a učit se od nich. V té době dokonce nebylo výjimečné ani to, že si Romové brali za ženy dcery zámožných občanů, někdy dokonce i šlechtičny. Ne všechny kapely se však proslavily stejně: mnohé si vydělávaly hraním po krčmách a zájezdních hostincích, na trzích, lidových slavnostech a svatbách.

Pozoruhodnou postavou, vymykající se tradici svého rodu, byl pravnuček Marie Terezie, arcivévoda Josef Karel Ludvík (1833-1905), který se stal nadšeným studentem romštiny a zvyklostí Romů. V raném mládí se jeho zájem soustředil především na jejich hudbu. Jeho mateřštinou byla maďarština, v níž vydal vyčerpávající romskou gramatiku, která vycházela ze studia několika evropských dialektů.

Základní údaje o Romech v Uhrách na konci 19. století jsou známy díky podrobnému sčítání Romů z roku 1893. (Do Uher tehdy patřilo i Sedmihradsko, Slovensko a menší území dnešního Polska, Rakouska, Slovinska, Chorvatska, Srbska, Rumunska a Ukrajiny.) Z censu vyplynulo, že z celkového počtu přes 270 tisíc Romů se jich 90% usadilo a pouhých 9 tisíc ještě kočovalo. V Sedmihradsku tvořili 5% obyvatelstva. Většina kočovníků hovořila romsky, z usedlých tuto řeč ovládala méně než polovina. Sčítání však mělo některé nedostatky, především kvůli tomu, že několik měst (včetně Budapešti) se ho nezúčastnilo.

Ze sčítání nevyplývá, do jaké míry se Romové začlenili do majoritní společnosti. Pro usazené Romy byl totiž typický (zvláště pak na Slovensku) život v izolovaných čtvrtích města, vesnice nebo ve vlastních osadách. Více než 90% Romů bylo negramotných. Nejčastěji se věnovali kovářským pracím, stavebním nebo opravářským pracím a práci se dřevem. Často obchodovali (s koňmi nebo podomním obchodem). Na území dnešního Maďarska žila i řada hudebníků.

V souvislosti se zrušením nevolnictví ve Valašsku a Moldavsku musela Evropa ve druhé polovině 19. století čelit nové vlně nejrůznějších cikánských kmenů, jejichž romština byla silně ovlivněna rumunštinou, a proto se jejich dialekty začaly označovat jako valašské (resp. olašské). Tito Romové strávili velmi dlouhou dobu v rumunsky hovořícím prostředí.

Označení nejvýznamnějších skupin Romů je odvozeno od jejich profesního zaměření: kalderaša (kotláři), lovara (konští handlíři), čutara (sítaři). Přibližně ve stejné době se z Balkánu začaly stěhovat i další důležité skupiny. Jedná se o rumunsky hovořící Romy, kteří již romštinu téměř neovládali, známé jako boyasha (rýžovači zlata), rudari (horníci) a ursari (medvědáři). Jedním z důsledků této nové migrační vlny bylo přístřeší postojů západoevropských vlád vůči Romům a někdy i též oživení názorů, které již zdánlivě upadly v zapomnutí. Tyto názory se pak vyostřovaly až do období nacismu. Intelektuální oporu represivního přístupu poskytla řada teorií, které se objevily ve druhé polovině 19. století – době rozkvětu biologického determinismu a posedlosti rasovou a rodovou čistotou.<sup>31</sup>

Nacismus nahlížel na Romy jako na primitivní a mentálně zaostalou rasu, která není schopna se přizpůsobit životu ve společnosti, a zahrnul je do tzv. konečného řešení spolu s Židy. Romové byli umístěni do sběrných tranzitních táborů, kde měli čekat na přesun do Polska. Většina z nich zemřela na vyčerpání, vyhladovění nebo otravu plynem.

Mimo území Třetí říše byl osud Romů v každé zemi jiný, stejně jako konečné řešení židovské otázky. K největším ztrátám v absolutních číslech došlo v Jugoslávii, Rumunsku, Polsku, SSSR a v Maďarsku. V Maďarsku se aktivní perzekuce Židů a Romů pozastavila, když země vyhlásila nezávislost. Rozsáhlé operace ale začaly v roce

---

<sup>31</sup> Jedním ze stimulů byl *L'uomo delinquente* od Cesara Lombrosa, v němž autor zdůrazňoval atavistický původ zločinu. Lombroso se zabýval zkoumáním mravní zkázy „podřadných“ národů. Cikány líčil jako pyšné, marnotratné, nestydaté, hlučné, neschopné a násilné prostopášníky, kteří pojídají mršiny, a podezíral je i z kanibalismu.

1944. Během několika měsíců německé okupace bylo deportováno asi 30 tisíc Romů – vrátila se pouhá desetina z nich.

Konec druhé světové války zastihl nesmírné množství Romů roztroušených po celé Evropě. Byl to jednak důsledek masových deportací, jednak důsledek toho, že Romové prchali z jedné země do druhé, ve snaze najít méně nebezpečné prostředí. Mír přinesl další sociální otřesy. Lidé osvobození z táborů byli často necháni bez pomoci jako osoby bez státní příslušnosti či vysídlenci, zcela odkázáni na úřednickou byrokracii a zvláštní předpisy. Vzápětí způsobil politický neklid další přesuny: mezi 150 tisíci uprchlíky z Maďarska po povstání v roce 1956 bylo mnoho Romů a nepokoje v Portugalsku v 70. letech způsobily příliv Romů do Španělska. Většinou však šlo o ekonomickou emigraci.

Sociální problémy pocítilo Maďarsko i v souvislosti s postupným zviditelňováním Romů ve společnosti a jejich vyšší natalitou, což vyvolávalo napětí a nepřátelskou atmosféru. Úřednická a stranická politika se měnila v závislosti na rapidně rostoucí romské populaci. Po sedm let byly zakázány orchestry, které se považovaly za přežitek dekadentních časů. Několikrát byla založena a poté zrušena Cikánská poradenská komise, v roce 1986 nahrazena Romskou radou. Jistých úspěchů bylo dosaženo v oblasti zaměstnanosti a bydlení. Co se týče vzdělávání, upřednostňovala vláda zprvu společné vzdělávání v běžných maďarských školách, ale poté, vzhledem k jazykovým problémům dětí, jejichž mateřštinou byl romský nebo rumunský dialekt, začali experimentovat s výukou v jejich mateřském jazyce.

Politická transformace, kterou přinesl rok 1989, a pád totality znovu vzkřísily názory uměle potlačované od konce války. V Maďarsku, stejně jako v jiných zemích „Východu“, začalo docházet kromě rasově motivované diskriminace i k závažným incidentům v podobě zapalování domů či fyzickým útokům na romské rodiny.

Převrat umožnil však Romům na druhou stranu intervenovat v rámci vnitrostátní a komunální politiky. Romové začali zakládat různé politické strany a vytvářeli aliance se silnými politickými stranami. V Maďarsku se Romská svobodná demokratická strana spojila s Maďarskými svobodnými demokraty a v roce 1990 získala v parlamentu dva mandáty.

Od roku 1971 se v Evropě pořádají Světové romské kongresy, v jejichž rámci byly založeny komise pro otázky sociální, vzdělávání, válečné zločiny, jazyk a kulturu. V roce 1978 byla založena organizace *International Romani Union* (či *Romani Union*), která v roce 1979 získala status poradce OSN v sociálním a ekonomickém výboru.

### 1.2.5.2. Subetnická diferenciacie Romů a jazyková situace romštiny ve střední Evropě

Romové žijící ve střední Evropě tvoří početně významnou část obyvatelstva. Na Slovensku a v Maďarsku jich je okolo 10% z celkového počtu obyvatelstva. Ve střední Evropě víc než dvě třetiny Romů žijí už po staletí usedlým způsobem života. Jsou to především slovenští Romové (nazývaní *servike Roma* na východním Slovensku a *bergitke Roma* po obou stranách hranice s Polskem) a *ungrike Roma* nebo *rumungri* (mnozí z nich mluví jen maďarsky a zapomněli svůj mateřský jazyk). Méně je zde romských skupin, které se vyskytují i na Balkáně, tzv. olašští (nebo valašští) Romové. Olašští Romové (*vlachike Roma*) jsou bývalí kočovníci a patří především do skupiny lovářů. Na Slovensku je také méně početná skupina rumunskojazyčných korytářů a málo rodin Sintů, kteří jsou také nazýváni „němečtí Cikáni“. Obraz romských skupin v českých zemích se ve značné míře podobá stavu, který je známý ze Slovenska, protože v době druhé světové války byli čeští a moravští Cikáni a němečtí Sintí, kteří zde žili, téměř úplně vyvražďeni a krajina byla znovu osídlena Romy, kteří sem přišli ze Slovenska.

Podobná situace je také v Maďarsku, kde je však jen velmi málo slovenských Romů a většinu tvoří usedlí rumungři, kteří zapomněli svůj mateřský jazyk a značnou část vlastních etnických a kulturních charakteristik. Část rumungrů, hlavně z muzikantských skupin, zde odmítá název Romové a hlásí se k termínu Cikáni (*cigányok*), který přijímají jako svůj endonym. V Maďarsku také žijí Cikáni, kteří sem přišli s migrační vlnou kalderašské invaze – jsou to valašští Romové, kteří jsou tu nazýváni *oláh cigányok*, rozdělení do podskupin lovářů, kelderachů, drizdarů apod., a také skupiny rumunskojazyčných kalderašů, kteří se nazývají beáši (*beások*).

Polsko je zemí s relativně nižším počtem Romů, především v porovnání s ostatními zeměmi v regionu. Usedlí *bergitke Roma* žijí podél slovensko-polské hranice. V oblastech, které hraničí s bývalým Sovětským svazem žijí polští Romové, bývalí kočovníci, dělicí se na podskupiny, např. *chaladitke Roma* (příbuzná skupině ruských Romů) a *sasytke Roma* (rodiny této podskupiny v minulosti kočovaly na území Německa a pohraničí a jeho pohraničí a většina z nich zahynula ve fašistických koncentračních táborech). Také zde žijí tzv. olašští Romové a v posledních letech se v Polsku objevily také skupiny Romů z Rumunska, jejichž přesný počet není znám.

### 1.2.5.3. Romové a romština v Maďarsku

Na základě různých sčítání obyvatelstva lze usuzovat, že v současnosti většina romského obyvatelstva (přes 70%) hovoří pouze maďarsky. Jedná se především o již zmíněné rumungrů. Další skupinu pak tvoří tzv. beáši (z rumunského slova *băiaș* 'horník'), kteří ovládají kromě maďarštiny i specifický rumunský dialekt<sup>32</sup>. Poslední skupinu tvoří různí Romové, kteří hovoří maďarsky a romsky, konkrétně pěti romskými dialekty.

Většinu z nich tvoří tzv. olašští Romové (*oláh cigányok*) mluvící olašskou romštinou. Setkáme se s nimi na celém území Maďarska. Také mezi jazykem různých skupin olašských Romů jsou patrné drobné rozdíly především fonetického rázu, které však nejsou významné. Slovní zásoba je totožná. Můžeme hovořit o nejvíce zastoupeném nářečí lóvářském (*lóvár* 'obchodník s koňmi')<sup>33</sup>, dále mášárském (z rum. *mășa*), drizárském, kherárském, colárském. Další skupiny Romů, hovořící romštinou podobnou olašské, se nacházejí v západním Maďarsku (v župách Szabolcs-Szatmár, Hajdú-Bihar a Békés<sup>34</sup>).

Na severu země (především v oblasti Nógrádu a na několika místech v Zadunají) hovoří několik tisíc osob tzv. maďarskou romštinou, kterou hovořili předkové rumungrů. Olašská a maďarská romština si navzájem nejsou kvůli odchylkám v lexiku příliš srozumitelné. Olašská romština obsahuje stovky rumunských výpůjček<sup>35</sup>, zatímco v maďarské romštině se objevují výpůjčky srbské a maďarské.

Na jihu země (v župách Somogy a Zala) se objevuje další romské nářečí, příbuzné s maďarskou romštinou, které však obsahuje mnoho slov z chorvatštiny, němčiny a

---

<sup>32</sup> Cfr. též: PAPP, Gyula: A beás cigányok román nyelvjárása. In: *Tanulmányok a cigány gyermekkel foglalkozó munkacsoport vizsgálatából V.* Pécs: Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Kara, 1982. PAPP, Gyula: A beás (teknővájó) cigányok újlatin nyelve. Egy nyelv útja latintól a beásig. In: *Romológia – Ciganológia.* Szerk. Furray R. Katalin. Budapest – Pécs: Dialóg Campus Kiadó, 2000. ORSÓS, Anna: *Beás-magyar kéziszótár. Vorbé dá bájás.* Kaposvár: Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola Társadalom és Közművelődési Tanszéke, 1997.

<sup>33</sup> Cfr. též: HUTTERER, Miklós, MÉSZÁROS, György: *A Lovári cigány dialektus leiró nyelvtana.* Budapest: Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1967.

<sup>34</sup> Cfr. též: ERDŐS, Kamill: *A Békés megyei cigányok cigánydialektusok Magyarországon.* Gyula: A Gyulai Erkel Ferenc Múzeum kiadványai, 1969.

<sup>35</sup> Cfr. též: KARSAI, Ervin: Román szavak az oláh-cigány nyelvjárásokban. In: *Romológiai tanulmányok III.* Budapest: Anda Romani Kultúra Alapítvány, 1993, s. 2-20.



slovinštiny.<sup>36</sup> Toto nářečí a maďarská romština stojí vzájemně na hranici srozumitelnosti.

Poslední skupinu tvoří tzv. Sintové neboli němečtí Cikáni.<sup>37</sup> Několik rodin žije roztroušeno po celé zemi. Polovina jejich slovní zásoby je německého původu a od ostatních dialektů na území Maďarska se odlišuje nejzřetelněji.

Následující tabulka nabízí srovnání 7 slov v nářečí slovenských a maďarských Romů.<sup>38</sup>

Význam slova	Slovenská romština <sup>39</sup>	Maďarská romština <sup>40</sup>	Olašská romština <sup>41</sup>	Nářečí maďarských Sintů <sup>42</sup>	Nářečí beášů <sup>43</sup>
Drahý (cena)	kuč	kuč	kuč	tājer	skump
Krásný	šukar	šukár	šukár	šuker	frumos
Sklo	sklenčina	caklo, staklo	gláža	glázo	št'iklā (‘zrcadlo’)
Okno	blaka, chev	bloka	fejástra	fenstra	ublok
Chléb	maro	máro	mánro	máro	pitā
Slunce	kham	kham, kam	kham	kham	saré
Slepice	kachňi	khánji	kanjhi	kločka	gājina

Jak je patrné z tabulky, původní romská slova *šukár*, *kham* a *maró* se objevují (ve variantách) ve všech nářečích kromě beášského, které vychází z rumunštiny (rum.

<sup>36</sup> Podle Vekardiho tzv. vendské nářečí.

<sup>37</sup> Cfr. též: MÉSZÁROS, György: *A magyarországi szinto cigányok (történetük és nyelvük)*. Budapest: Magyar nyelvtudományi társaság, 1980.

<sup>38</sup> Slova jsou pro snadnější srovnání jednotně přepsána podle pravopisu slovenské romštiny (maďarské slovníky uvádějí – kromě Vekardiho - pravopis maďarský).

<sup>39</sup> Cfr. HÜBSCHMANNOVÁ, Milena, ŠEBKOVÁ, Hana, ŽIGOVÁ, Anna: *Romsko-český a česko-romský kapesní slovník*. Praha: Fortuna, 2001.

<sup>40</sup> Cfr. CHOLI DARÓCZI, József, FENYÉR, Levente: *Romano-ungriko cino alavari. Cigány-magyar kisszótár. Ungriko-romano cino alavari. Magyar-cigány kisszótár*. Budapest: Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (Országos Cigány Ismeretterjesztő Munkabizottsága), 1984; VEKERDI, József: *Dictionary of Gypsy Dialects in Hungary*. Budapest: Terebess Kiadó, 2001.

<sup>41</sup> Cfr. VEKERDI (2001)

<sup>42</sup> Cfr. MÉSZÁROS, György: *A magyarországi szinto cigányok (történetük és nyelvük)*. Budapest: Magyar nyelvtudományi társaság, 1980.

<sup>43</sup> Cfr. ORSÓS, Anna: *Beás-magyar kézisótár. Vorbé dá bájás*. Kaposvár: Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola Társadalom és Közművelődési Tanszéke, 1997.

*frumos* 'krásný', *soare* 'slunce') a nahrazuje je slovy *frumos*, *saré* (rumunské *pâine* 'chléb' bylo nahrazeno hovorovým rum. *pită* 'chléb').

Romská slova *kuč* a *kachňi* (*khanji*) se neobjevují kromě beášského nářečí ani u Sintů: jsou nahrazena slovy *tăjer* (z něm. *teuer*), *kločka* (asi z něm. *Glucke* 'kvočna').

Významy 'okno' a 'sklo' nepatří do původní romské slovní zásoby, byla proto převzata z okolních jazyků (za okno může být případně také považována 'díra' – rom. *chev*): z maďarského *ablak* vznikly tvary *blaka*, *bloka*, *ublok*; z německého *Fenster* pochází *fenstra* a z rumunského *fereastră* pochází *fejăstra*. Také sklo bylo převzato: výraz *sklenčina* ve slovenské romštině je nám srozumitelný, *glăza* a *glazo* pochází z něm. *Glas*, *šťiklă* 'zrcadlo' pochází z rumunského *sticlă* 'sklo' (to je ovšem převzaté ze slovanských jazyků: rus. *стекло*, chorv. *staklo*, příp. i lit. *stiklas*). *Staklo* pochází asi přímo z jihoslovanských jazyků.

### 1.3. Závěr k obecné části

Romové žijící na území Španělska a Maďarska jsou si navzájem vzdáleni dva tisíce kilometrů a hovoří odlišnými jazyky, přesto však mají více společného, než by se mohlo na první pohled zdát.

V obou zemích tvoří Romové poměrně významnou část populace. Španělsko bylo po dlouhou dobu zemí s největším počtem Romů v Evropské Unii (před rokem 2004 a vstupem nových členů střední a východní Evropy). Maďarsko patří tradičně k zemím s velkým podílem romského obyvatelstva.

Další paralelou by mohla být i z jistého úhlu podobná historie. Ačkoli do Uher dorazili Romové možná i s náskokem několika desítek let (první doložitelné písemné zmínky o Romech v obou zemích sice časově nepřesahují jedno desetiletí, je však pravděpodobné, že se Romové do Karpatské kotliny dostali ještě dříve), v obou zemích se shodně setkávají nejprve se vstřícným přijetím a vydáváním ochranných gletů (po celé 15. století, v Uhrách dokonce až do poloviny 16. století) či alespoň trpěnou tolerancí ze strany většinového obyvatelstva, s nástupem Habsburků (ve Španělsku již koncem 15. století za vlády Ferdinanda a Isabely) se začíná situace vyostřovat v neprospěch Romů. V Uhrách začíná však období pravé represe později, až od konce 17. století. Tato žalostná situace trvá pak v obou zemích přibližně až do konce 18. století. V Uhrách i Španělsku se setkáváme se snahou o násilnou sedentarizaci, ve stejné době i odmítáním alethonyma *cigány*, resp. *gitano* a prosazováním pojmenování Nový

Maďar, resp. Nový Kastilan, které souvisejí s úmyslem popřít existenci romského etnika (a romského jazyka).

Již starší záznamy v obou zemích svědčí o tom, že se Romové uplatňovali jako hudebníci, největšího věhlasu však dosáhli ve Španělsku i v Uhrách během 19. století. Romští hudebníci v Uhrách značně přispěli k popularitě tanců *verbunkos* (česky verbuňk; mužský tanec, jehož vznik se datuje do 18. století) a *csárdás* (čardáš; tento párový tanec vycházející snad z verbuňku vznikl ve 40. letech 19. století), proslavili se po celé Evropě a stali se téměř součástí národní identity. Podobně tomu bylo i ve Španělsku, kde Romové stáli u zrodu hudebního stylu *flamenco*. Zejména od druhé poloviny 19. století se ve Španělsku setkáváme s módní vlnou tzv. *flamenquismu*, která alespoň částečně přispěla k obohacení španělské slovní zásoby lexikem z caló.

Sedentarizace byla postupně v obou zemích prosazena (ve Španělsku ani v Maďarsku Romové v současné době již nekočují) a pravděpodobně přispěla i ke ztrátě romštiny jako hlavního dorozumivacího jazyka mezi Romy. Ve Španělsku se romština patrně již záhy přizpůsobila španělské fonetice a gramatice do té míry, že lze hovořit pouze o tzv. pararomštině (nikoli romštině) caló. Caló sloužilo Romům především jako tajný jazyk nesrozumitelný majoritní společnosti. Jeho úpadek může paradoxně souviset i s vlnou flamenquismu, která v určitém období téměř „zaplavila“ španělštinu módními cikánskými výrazy a odhalila tak do té doby utajený smysl mnoha slov. Obecně však úpadek romštiny (a následně caló) souvisí zejména s procesem asimilace, sedentarizace a dlouhodobé perzekuce romského obyvatelstva. V současné době španělští Romové ovládají caló spíše sporadicky a velmi omezeně (nebo vůbec).

Původní maďarští Romové dnes žijí výhradně usedlým způsobem života a hovoří s malými výjimkami jen maďarsky. Romsky hovoří část Romů, kteří přišli do Uher ve 2. polovině 19. století z území dnešního Rumunska. I když romská hudba je dodnes v Maďarsku velmi populární, není pravděpodobné, že by přispěla k pronikání romských slov do maďarštiny (snad s výjimkou slova *sukár*). Romské výrazy se dostaly do maďarštiny nejspíše téměř výlučně prostřednictvím argotu.

Maďarský i španělský argot charakterizuje relativně velký počet slov romského původu. Tato slova jsou zaznamenávána v pramenech od 19. století, kdy lze předpokládat jejich velký nárůst. Souvisí nejspíše s industrializací a stěhováním Romů do měst (pro argot obecně je charakterističtější prostředí městské) a vytvořením specifické mluvy periferie a podsvětí. Některá z romských slov se ve španělštině a

maďarštině stala natolik běžná, že přestávají být vnímána jako argotová a tvoří součást obecného hovorového jazyka.

## **2. Metodologie práce a získaný vzorek populace. Dílčí závěry.**

### **2.1. Cíle práce**

Jak již bylo zmíněno v úvodu, cílem práce je zmapování výskytu a používání<sup>44</sup> „gitanismů“ (tj. slov původem z caló) na území Španělska a srovnání výsledků se situací ve střední Evropě, zejména v Maďarsku. Zaměřím se především na dva hlavní okruhy problémů:

#### *1/ Gitanismy a jejich používání španělskými mluvčími*

Většina autorů se shoduje v tvrzení, že jazyk caló se nachází ve stadiu úpadku. Lexikální jednotky z caló však zanechaly ve španělštině významnou stopu. Ve slovnících španělštiny se objevuje asi 200 výrazů<sup>45</sup>, desítky dalších slov však zůstávají bez lexikografické dokumentace i přes obecnou znalost ze strany španělských mluvčích. Slovníky argotu uvádějí některá slova jako vymizelá či nepoužívaná. Pokusím se zjistit, do jaké míry tato tvrzení platí. Práce si neklade za cíl stanovit úplný přehled gitanismů, neboť to by zdaleka překračovalo její nynější rozsah. Podá však jakýsi „návod“, jak by se výzkum mohl provádět a omezí se na detailní popis asi 60 slov a jejich odvozenin, které mají ve slovnících argotu (případně i ve slovnících španělského jazyka)<sup>46</sup> uvedeno označení původu z caló, ale někdy i původ nejasný. U těchto slov stanoví jejich romskou etymologii, dále míru užívání a znalosti u španělských mluvčích a zachování či změnu původního sémantického významu. V případě homofonie (stejně znějících slov s jiným významem a odlišnou etymologií) bude na tuto skutečnost upozorněno.

#### *2/ Prověření efektivity metod výzkumu*

Naskýtá se zde otázka, jak nejlépe a nejefektivněji zkoumat okrajové lexikální vrstvy jazyka, které často „oficiálně“ neexistují, neboť nejsou zachyceny ve slovnících a vyskytují se ponejvíce nebo výhradně v hovorovém projevu, přičemž jsou obecně vnímána jako slova zabarvená, nespisovná a někdy i vulgární. V tomto konkrétním případě jsem vzhledem k omezeným možnostem finančním i časovým nemohla zvolit

---

<sup>44</sup> K termínu „používání“ se ještě vyjádřím dále.

<sup>45</sup> Cfr. BUZEK, Ivo: *La visión del gitano en la lexicografía española*. Nevydaná doktorská práce. Olomouc, FF UP, 2004.

<sup>46</sup> Cfr. BUZEK (2004) - závěr

metody klasického terénního výzkumu přímo ve Španělsku a rozhodla jsem se proto využít ke svému bádání možnost virtuální komunikace. Veškerý výzkum se proto opírá výhradně o internetové zázemí, což s sebou přináší kromě nepochybných výhod i jistá omezení a úskalí, která budou popsána dále.

Jako základ k zodpovězení vytyčených úkolů jsem použila tři typy zjišťování existence romských výrazů a jejich významu, které se podle mého názoru vzájemně vhodně doplňují. Zvolila jsem následující postup: výraz romského původu uvedený ve slovníku jsem vyhledala nejprve v korpusu CREA a zároveň ve vyhledávači googlu. Slovo, vždy nalezené v konkrétním textu ve větě, se tak může považovat za živé. Rozdíly mezi korpusem CREA a googlem budou popsány dále. Kromě této metody, která spočívá ve vyhledání slova přímo v textu (zejména v googlu se jednalo o texty velmi nedávné, lze tedy hovořit o aktuálním užívání daného výrazu), jsem zároveň provedla i dotazníkový výzkum zaměřený na znalost konkrétních slov a jejich významů. Dotazníkový výzkum má význam jedině tehdy, je-li podložen textovými důkazy. Zároveň je však podle mého názoru velmi užitečný, neboť může pomoci odhalit některé detaily, které by zůstaly skryty v případě práce se samotnými texty.<sup>47</sup>

## **A/ Dotazník**

Jedná se o klasickou metodu sociologického a sociolingvistického výzkumu, často užívanou také pro dialektologický výzkum (např. při tvorbě jazykových atlasů)<sup>48</sup>, přesto s určitou obměnou, která spočívá v elektronické podobě dotazníku a možnosti jeho vypracování i vyplňování online. Tato inovace velmi zjednodušuje terénní výzkum, neboť ten tak může být prováděn na dálku, rychleji a levněji.

Forma elektronického dotazníku je v současnosti poměrně běžnou záležitostí využívanou v rozličných průzkumech veřejného mínění (v současné době ji využívají především soukromé firmy při zjišťování spokojenosti zákazníků či zaměstnanců) a domnívám se, že ji lze s úspěchem využít i při vědeckém bádání tohoto typu.

Aby však bylo dosaženo spolehlivých a platných výsledků, je nutné dotazník správně zpracovat a vzít v potaz pojmy jako pravděpodobnost, nahodilost, chyba apod. Domnívám se, že toto je nutné zejména v případě elektronických dotazníků

---

<sup>47</sup> Jedná se především o významové odchylky v závislosti na regionech, na které upozorním v konkrétních případech dále.

<sup>48</sup> Cfr. ČERNÝ, Jiří: *Úvod do studia jazyka*. Olomouc: Rubiko, 1998, s. 180-183.

zachovávajících přísnou anonymitu respondentů a neumožňujících tazateli jejich přímý a konečný výběr. Tazatel může totiž během dotazníkového výzkumu tohoto typu ovlivňovat výběr respondentů jen do určité míry. Výběr se tak děje do jisté míry samovolně, z iniciativy samotných respondentů. Pracujeme-li však s průměrným mluvčím jazyka, který zároveň odpovídá profilu běžného uživatele internetu, a vyloučíme-li z výzkumu skupiny populace, které internet nepoužívají, bude nahodilý výběr respondentů odpovídat skutečnosti podle zákonů statistiky a pravděpodobnosti.

Obecnou výhodou všech dotazníků je dále nejen „přímá“ účast dotázaných, ale především i možnost zjištění dalších údajů jako věk, pohlaví, region apod., což dále umožňuje detailnější sociolingvistický rozbor. Nezbytná je tu však aktivní spolupráce respondentů, kterých by měl být dostatečný počet, a jejich ochota správně vyplnit dotazník, jenž musí být maximálně úsporný a snadno zvládnutelný. Obecnou nevýhodou všech dotazníků je jejich omezený rozsah, protože přílišnou délkou a velkým množstvím otázek či bodů přestává být dotazník pro respondenta atraktivní. Při elektronické podobě je navíc nutné v maximální míře zamezit některým jevům, které by výzkum zkreslovaly, jako například opakovanému vyplnění jednou osobou či nesprávnému nebo neúplnému vyplnění. Dále je vhodné mít možnost průběžné kontroly jednotlivých odpovědí a vyřadit odpovědi na první pohled nesmyslné. (Z tisíce získaných odpovědí se jednalo pouze o dvě odpovědi, tedy o velmi zanedbatelné množství).

## **B/ Jazykový korpus CREA**

Jazykový korpus obsahuje velké množství jazykového materiálu získaného excerpce z literatury, periodik apod. Mohl by být tedy užitečným pomocníkem při stanovení existence či neexistence určité lexikální jednotky v jazyce. Velká nevýhoda však podle mého názoru spočívá v orientaci korpusu na psané texty (orální prameny tvoří pouze 10% z celkového objemu materiálů), v případě stanovení existence a výskytu konkrétních gitanismů by tedy korpus mohl být nedostačujícím kritériem. Výhodou je pak přehledné zpracování výsledků konkrétního hledání a ukázky použití ve větách. Je však nutné upozornit, že ne vždy tato zpracování vypovídají o skutečnosti zkoumaného jevu.<sup>49</sup>

---

<sup>49</sup> Jako příklad bych uvedla sloveso *puchar* (viz španělská část dílčích výzkumů).

## C/ Google

Vyhledavač google (ale i jakýkoli jiný vyhledavač na internetu) se dá rovněž považovat za jazykový korpus. Je však mnohem rozsáhlejší a obsahuje i velké množství materiálu neformálního a spontánního jazykového projevu, jehož zdrojem jsou především diskusní skupiny, chaty, blogy apod. Tento jazykový projev se velice blíží ústnímu projevu a svou barvitostí ho často i předčí, neboť výpovědi jsou často anonymní a tudíž „bez zábran“. Slovo nalezené ve vyhledavači googlu a použité v konkrétní větě umístěné na webovou stránku v určitém časovém momentu uživatelem internetu je tedy průkazně živé. Google by tudíž mohl sloužit jako korpus, podle něhož by se stanovila existence určitého slova v živém jazyce. Je však třeba mít na paměti to, že internet neužívá celá populace, nýbrž jen její výsek, je třeba tudíž hovořit o existenci slova v živém jazyce uživatelů internetu. Google však výsledky vyhledávání systematicky nezpracovává<sup>50</sup> jako korpus CREA, navíc obsahuje velké množství irelevantních údajů, které ztěžují vyhledávání konkrétního použití lexikálních jednotek, jako jsou překlepy, zkratky a názvy institucí a firem, přezdívky, příjmení, toponyma atd., vyhledávání je tudíž poměrně zdlouhavé a vyžaduje důkladné pročitání všech textů. (Bylo by jistě žádoucí a užitečné nalézt postup, při kterém by se dařilo tyto zbytečné odkazy co nejvíce eliminovat.) Výhodu však přinášejí vzorky konkrétních autentických textů, na jejichž základě lze většinou vyvodit význam slova z kontextu, stejně jako je možné určit funkční styl jazyka.

## 2.2. Popis metod

### 2.2.1. Omezení výzkumu a profil respondentů

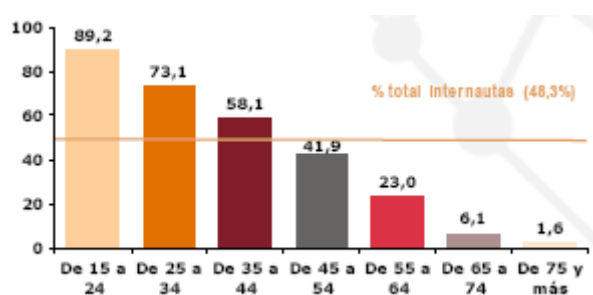
Jak již bylo uvedeno, následující výzkum je úzce spjat s internetem. Jednou z hlavních podmínek je tudíž přístup k němu, který musí mít nejen osoba realizující výzkum, ale také respondenti, kteří vyplňují dotazníky nebo přispívají do diskusních skupin, chatů atd. Tato podmínka může přinášet různá omezení, jež se musí zmínit hned na počátku.

---

<sup>50</sup> Určitou formu „zpracování“ však google nabízí: jedná se o stanovení pořadí webových stránek podle frekvence jejich návštěvnosti.

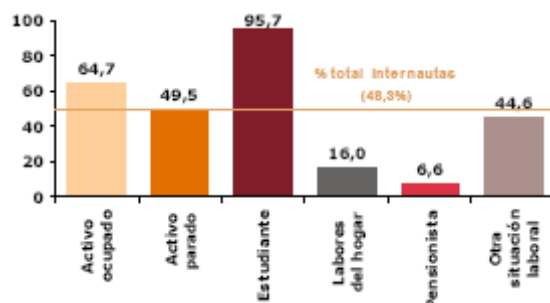
Podle statistických dat ze září 2006 zveřejněných online španělskou Asociací uživatelů internetu (Asociación de Usuarios de Internet) a zpracovaných na jejich webových stránkách red.es<sup>51</sup> se počet tzv. internautů (tj. uživatelů internetu) ve Španělsku zvýšil na 17,77 miliónů osob a dosahuje 48,3% celkové populace. Z toho 54% tvoří muži oproti 46% žen.

Počet uživatelů internetu rovnoměrně klesá s jejich věkem, jak zobrazuje následující graf.<sup>52</sup>



Srovnáme-li populaci internautů s celkovou populací Španělska, všimneme si, že populace uživatelů internetu je výrazně mladší. Zatímco 80% internautů je ve věku do 45 let, v celkové populaci představují tyto osoby jen 53%.

Co se týče situace uživatelů internetu na trhu práce, 70% internautů tvoří zaměstnané osoby a je třeba také zmínit, že 95% studentů někdy použilo internet.

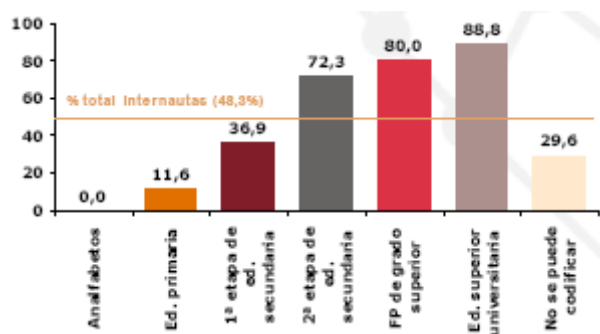


<sup>51</sup> [www.red.es](http://www.red.es): Perfil sociodemográfico de los internautas, [http://www.aui.es/index.php?body=est\\_v1article&id\\_article=794](http://www.aui.es/index.php?body=est_v1article&id_article=794)

<sup>52</sup> Všechny grafy z této kapitoly pocházejí z [http://www.aui.es/index.php?body=est\\_v1article&id\\_article=794](http://www.aui.es/index.php?body=est_v1article&id_article=794)



Osoby s vyšším vzděláním mají obecně častější přístup k internetu. Téměř 90% vysokoškolsky vzdělaných osob se k němu někdy připojila, u středoškolsky vzdělaných osob toto platí mezi 70% a 80%. Vysokoškolsky vzdělaní uživatelé internetu tvoří 30% z celkového počtu internautů.



Nebyl zaznamenán velký rozdíl mezi uživateli z velkých či malých obcí.

Z uvedených statistik vyplývá, že populace španělských internautů neodpovídá skutečné populaci ve Španělsku. Uživatelé internetu jsou v průměru mladší a mají vyšší vzdělání. Lehká nadpoloviční většina Španělů neužívá podle uveřejněných údajů internet vůbec. Lze proto předpokládat, že určité skupiny obyvatel jsou z výzkumu založeném na internetu zcela vyloučeny. Jedná se především o nejstarší generaci a dále o určité marginální skupiny, jakými jsou např. analfabeti, vězni apod. U těchto osob by bylo jistě vhodnější provést klasický terénní výzkum překračující rámec této práce.

V případě slov romského původu, z nichž byla některá tradičně zakomponována do nejrůznějších argotů a užívána právě i okrajovými skupinami jako zločinci nebo vězni, by tudíž nebylo přesné hovořit o absolutním vymizení či živosti určitého výrazu v kontextu španělských mluvčích, nýbrž se musí mít stále na zřeteli především kontext jazyka uživatelů internetu, tedy osob, které poměrově odpovídají výše uvedeným statistikám.

### 2.2.2. Dotazník

Za pomoci dotazníků (k dispozici v příloze) byly zjišťovány nejen osobní údaje o respondentech (věk, pohlaví, mateřský jazyk, region bydliště apod.), ale především znalost či neznalost konkrétních lexikálních jednotek, jejich význam a kontext užití. Pro

tento výzkum jsem vypracovala dva typy online dotazníků, u nichž se kromě získaných dat zjistila i míra účelnosti různých typů otázek a odstranily se případné nejasnosti či defekty.

### 2.2.2.1. Postup vytváření online dotazníků

Službu online dotazníků poskytuje například britský server FreeOnlineSurveys.com, kterého jsem využila v případě svého výzkumu.<sup>53</sup> Tento server nabízí za poplatek širokou škálu možností, jak dotazník vytvořit.

Původním záměrem bylo především komerční využití (firmy tak mohou získávat informace o svých produktech, zákaznících, zaměstnancích apod.), v současné době však nabízí i speciální tarify pro zaměstnance univerzit, škol a studenty, kteří dotazník používají k výzkumným účelům.

Pokyny k vytváření dotazníku jsou v angličtině, dotazník však může být zadáván v jakémkoli jazyce. Dotazník standardně obsahuje následující části, které si upravuje tazatel v konkrétním jazyce: název, úvodní text (adresovaný respondentům), jednotlivé otázky – neomezený počet, závěr (poděkování za vyplnění).

Při vytváření otázek se zadává jeden z možných typů odpovědí:

*Multiple choice – choose one of the following* (v tomto případě může respondent „zaškrtnout“ pouze jednu odpověď)

*Multiple choice – choose all that apply* (respondent označuje všechny odpovědi, které vyhovují)

*Simple – true or false* (jednoduchá odpověď – správně, špatně; tuto možnost jsem nevyužila)

*Simple – yes or no* (jednoduchá odpověď ano či ne)

*Open-ended – single text box* (prázdna kolonka umožňuje vepsání odpovědi respondentem)

*Open-ended – multiple text boxes* (více prázdných kolonek, vhodné např. pro získávání kontaktních údajů apod.)

*Matrix: rating scale for single and multiple items*

*Ranking: order a list of items*

*Presentation: descriptive text or images*<sup>54</sup>

---

<sup>53</sup> Server má v současnosti téměř 345 000 zaregistrovaných uživatelů, kteří využívají jeho online dotazníkových služeb.

U každé otázky se zadává, zda je odpověď povinná či ne (*require an answer for this question – yes, no*). Zabraňuje se tak automaticky neúplnému vyplnění dotazníku: respondent musí vyplnit všechny „povinné“ otázky, jinak se dotazník neodešle a není tudíž zahrnut ani do celkového zpracování.

Ke zhotovenému dotazníku se automaticky vytvoří odkaz, který lze zasílat e-mailem, případně umístit na vlastní webové stránky.

Server umožňuje zamezení vícečetných odpovědí z jednoho počítače.<sup>55</sup>

Dále umožňuje průběžnou kontrolu průběhu výzkumu tím, že zasílá odpovědi jednotlivých respondentů na e-mailovou adresu tazatele. Z výzkumu se tak dají ihned vyřadit respondenti, kteří dotazník vyplnili evidentně nesprávně. Dotazník totiž umožňuje zpětné vyloučení jednotlivých odpovědí.<sup>56</sup>

#### 2.2.2.2. První model dotazníku a jeho vyhodnocení

První model dotazníku byl vytvořen v listopadu 2006 ve španělské (viz příloha 1)<sup>57</sup> a maďarské verzi (viz příloha 2)<sup>58</sup>. Obsahuje celkem 50 otázek. Zjišťuje následující informace o respondentech:

- věk (*edad*), rozdělen do čtyř kategorií: 15-30 let, 31-45 let, 46-65 let, 66 a více let; do výzkumu nejsou zahrnuty děti

---

<sup>54</sup> Poslední tři uvedené možnosti jsem nepoužila, proto je necharakterizuji.

<sup>55</sup> *Prevent people from responding to a survey more than once (on the same computer) by using 'Cookies'.*

<sup>56</sup> V případě svého výzkumu jsem identifikovala jako „podezřelé“ pouze dva respondenty z tisíce. V jednom případě se jednalo o muže z Baleárských ostrovů, který uvedl neznalost všech slov (včetně slova *chaval*, které znali téměř (!) všichni). Zde jsem však nepřikročila k vyloučení respondenta z výzkumu, neboť výpověď není prokazatelně nepravdivá a statistický výzkum vždy počítá s určitou odchylkou tzv. chybných odpovědí. V druhém případě se respondent představil jako žena nad 66 let. Uvedla, že zná všechna slova, ale ani k jednomu neuvedla význam. Tuto osobu jsem z průzkumu vyloučila.)

<sup>57</sup> Dotazník je přístupný online z:

<http://FreeOnlineSurveys.com/rendersurvey.asp?sid=z3xyd2t3rrkn230231256>. [cit. 8.7.07]

<sup>58</sup> Dotazník je přístupný online z:

<http://FreeOnlineSurveys.com/rendersurvey.asp?sid=i1h2q2pp38jh9kg231277>.

[cit. 8.7.07]

- pohlaví (*sexo*)
  - mateřský jazyk (*lengua materna*): kastilština, galicijština, katalánština/valencijština, baskičtina, jiný
    - místo původu (*lugar de procedencia*) – podle regionů: Andalucía, Aragón, Asturias, Baleares, Canarias, Cantabria, Castilla y León, Castilla-La Mancha, Cataluňa, Comunidad Valenciana, Extremadura, Galicia, Madrid, Murcia, Navarra, País Vasco, Rioja, Ceuta y Melilla, América Latina
    - e-mail (*correo electrónico*) – nepovinný údaj pro zájemce o výsledky výzkumu
- Stupeň dosaženého vzdělání a zaměstnání nebyly zjišťovány, především z důvodu možného úmyslného uvedení nepravdivé odpovědi ze strany respondenta.

Následuje výčet 40 slov (případně i jejich variant). Ke každému z nich zvolí respondent údaje o znalosti slova a případně jeho význam.

V dotazníku prvního typu byly použity odpovědi:

- znám a užívám (*conozco y uso*)
- znám, ale neužívám (*conozco, pero no uso*)
- neznám (*no conozco*).

V případě znalosti daného slova měl dotázaný napsat jeho význam.

Na závěr měl respondent uvést, jak se o dotazníku dozvěděl a mohl doplnit svůj komentář.

### 2.2.2.3. Druhý model dotazníku a jeho vyhodnocení

Druhý typ dotazníku (viz příloha 3)<sup>59</sup>, vytvořený v prosinci 2006 a rozšířený a upravený v lednu 2007, zohlednil některé nepřesnosti a nejasnosti, které se projevíly v prvním modelu, a zároveň zkoumal znalost a význam dalších výrazů.

Zůstávají údaje o věku, pohlaví, mateřském jazyce („kastilština“ se mění na „kastilština/španělština“, čímž se reaguje na poznámky některých respondentů z mimokastilských oblastí), k údajům o regionech se připojuje vzhledem k účasti několika cizinců i možnost „jiný“, e-mail se přesouvá na konec dotazníku a přidává se informace o obci (velké město, malé město, venkov).

---

<sup>59</sup> Dotazník je přístupný online z: <http://FreeOnlineSurveys.com/rendersurvey.asp?sid=z4siamb0u088gqs259297>. [cit. 8.7.07]

Údaje o „používání“ slov byly vypuštěny, neboť se ukázalo, zejména v případě maďarských mluvčích, že se zdráhají uvést užívání výrazů, které považují za vulgární. Dotazy se tedy omezily na znalost daného slova či spojení.

Druhý model začlenil více druhů otázek, někdy cílenějších, dotazník se tudíž stal rozmanitějším. Podle komentářů prvního modelu bylo totiž zřejmé, že respondentům připadal příliš dlouhý. Dále byla u dotazů použita místo obecného termínu „slovo“ konkrétní kategorie slovního druhu, aby se předešlo omylům. (V prvním modelu např. všichni respondenti považovali substantivum *chucháis* za sloveso apod.).

V druhém modelu byly použity též otázky týkající se četby, vztahu ke flamencu a k Romům (*gitanos*) apod. Od zkoumání těchto údajů a vlivu na znalost gitanismů jsem však nakonec z časových důvodů upustila.

Komentáře respondentů k druhému modelu dotazníku však uvádějí rovněž některé nedostatky: mnoho respondentů považuje většinu otázek za zbytečné a některé otázky za příliš zevšeobecňující. Do budoucna by tudíž bylo vhodné spíše pominout otázky týkající se kulturního zázemí (četba, flamenco, vztah k Romům) a zaměřit se pouze na lexikum. Ze zkoumaných sociologických kategorií by bylo žádoucí přidat vzdělání.

#### **2.2.2.4. Získávání respondentů**

Po vytvoření dotazníku bylo nutné najít respondenty, kteří by byli ochotni ho vyplnit, a navíc získat potřebný vzorek populace (mám zde na mysli populaci uživatelů internetu).

Možnosti získávání respondentů jsou následující:

- přímé oslovení respondentů e-mailem a požádání o spolupráci

E-mail jsem zaslala pracovníkům všech center Cervantes ve světě, španělským vyslanectvím ve světě, jazykovým školám ve Španělsku, pracovníkům španělských univerzit, pracovníkům různých organizací a spolků, které jsem našla na internetu.

- inzeráty s odkazem na online dotazník

Využívala jsem kromě jiných především vysoce navštěvovanou stránku [www.mundoanuncio.es](http://www.mundoanuncio.es), která obsahuje tematicky rozdělené inzeráty mnoha kategorií.

Ve druhém modelu dotazníku jsem použila placené služby Google AdWords<sup>60</sup>.

---

<sup>60</sup> Podrobné informace o službách jsou k dispozici na stránce [https://adwords.google.com/select/Login?sourceid=awo&subid=ww-en-et-ads1\\_d&hl=en\\_us](https://adwords.google.com/select/Login?sourceid=awo&subid=ww-en-et-ads1_d&hl=en_us)

- požádání respondentů, aby dotazník dále rozšířili mezi své přátele, známé, kolegy apod.

(Tato metoda byla popsána v několika pracích sociologického zaměření pod názvem „snowball“ či „sněhová koule“.)

Jako zpětná vazba posloužila otázka, odkud se respondent o dotazníku dozvěděl.

#### 2.2.2.5. Výběr zkoumaných slov

V dotazníkovém průzkumu je výběr slov vždy omezený (naopak korpusy počet nelimitují). Jako základ pro tento výzkum jsem zvolila slovník od renomované autorky zabývající se argotem Julie Sanmartín Sáez.<sup>61</sup> a některé další práce uvedené dále. (Maďarská verze dotazníku vychází především se slovníku *Magyar szlengszótár* od Zoltána Kövecsesese)

Jednotlivá slova byla zvolena tak, aby splňovala alespoň jedno z uvedených kritérií:

- slova romského původu vyskytující se i v argotu jiných jazyků (mj. v maďarštině a češtině; v maďarské verzi dotazníku byla naopak zohledněna slova objevující se i ve španělštině, příp. češtině)

- slova začleněná do běžné slovní zásoby španělských (resp. maďarských) mluvčích

- slova považovaná podle údajů slovníků argotu za vymizelá, neužívaná (byla vybrána náhodně jen některá)

Ve španělštině jsem dotazníkovou formou zjišťovala údaje o 57 slovech (a jejich variantách), v maďarštině jsem počet omezila na 43 slov (a případných variant; druhý model dotazníku jsem v maďarské verzi nevypracovala).

Pro orientaci uvádím výčet slov (a jejich hlavní sémantický význam), se kterými budu dále pracovat:

Ve španělštině: *acáis/sacáis* 'oči', *arate/araté* 'krev', *balichó* 'prase', *bañí* 'slepice', *baró/baré* 'velký', *berí* 'vězení', *brejes* 'roky', *bul/bulla/bullate* 'zadek', *calorro* 'cikán', *camelar* 'milovat; podvádět', *cangrí* 'kostel', *chachi/chachipén* 'skvělý', *chai* 'dívka',

---

<sup>61</sup> Julia Sanmartín Sáez (\*1968) vystudovala Španělskou filologii na Valencijské univerzitě. Za svou doktorskou práci *El argot de la delincuencia* získala cenu Španělské královské akademie. V současné době působí na katedře Španělské filologie na Valencijské univerzitě a tvoří součást výzkumné skupiny Val.Es.Col. (Valencia Español Coloquial). Mezi její nejvýznamnější publikace patří kniha *Lenguaje y cultura marginal: El argot de la delincuencia* (1998).

*chalar* 'jít/*chalado* 'bláznivý', *chanar/chanelar* 'vědět', *chaval/chavea* 'chlapec', *chivar* 'prozradit', *chorar* 'krást', *chucháis* 'prsa', *chungo* 'špatný', *chuquel* 'pes', *churí* 'nůž', *currar/currelar* 'pracovat; tlouci', *dicar/diquelar* 'vědět', *gachó* 'muž'/*gachí* 'žena', *gil/gili/jili* 'hloupý', *guripa* 'policista', *jalar* 'jíst', *jebe* ' zadek', *giñar/ jiñar* 'kálet', *jolín* 'sakra!', *juncal* 'krásný', *keli/queli* 'dům, byt', *licha/ulicha* 'ulice', *lumi/lumia* 'prostitutka', *magué* 'penis', *majara/majareta* 'blázen', *mangar* 'krást; žebat', *manú/manús* 'člověk', *marar* 'zabít', *molar* 'líbit se', *mol/mollate* 'vino', *mui/muy* 'ústa', *de nel* 'za nic, není zač', *paripé* 'přetvářka', *parné* 'peníze', *pinrel* 'noha', *pira* 'útěk', *piri* 'hrnec; druh pokrmu', *puchar/puchelar* 'mluvit', *quinar* 'krást', *rachí* 'noc', *rupia* 'peseta', *sobar* 'spát', *undebel* 'Bůh', *upre* 'nahore, nahoru', *yolo* 'neznámý člověk, individuum'.

V maďarštině: *baró* 'velký', *bibas/bibas* 'Cikán', *bula* ' zadek', *csácsi/csácsó* 'skvělý', *csaj* 'dívka', *csávó* 'chlapec', *csór* 'krást', *csöcs* 'prsa', *dádé* 'cikán', *darál* 'bát se', *devla* 'Bůh', *dili/dilis* 'blázen', *dela/della* 'peníze', *duma* 'řeč, řečnění', *dzsal* 'jít', *gácsi* 'Cikán', *gádzsó* 'muž', *gizda* 'hubený', *gógyis* 'chytrý', *góré* 'velitel, nadřízený', *hadovál* 'žvanit', *halózik* 'jíst', *kaja* 'jídlo', *kamel* 'milovat', *kur/kurel* 'souložit', *lácsó* 'skvělý', *lóvé* 'peníze', *lunyá* 'prostitutka', *lugnyá* 'prostitutka', *mangáz* 'krást'/*mangázik* 'žebat', *manus* 'muž', *máró* 'chléb', *mátós* 'opilý', *megmurdel* 'zemřít', *mólés* 'podnapilý', *more* 'Cikán', *muj* 'ústa', *piál* 'pít (hlavně alkohol)', *rányi* 'žena', *rinyál* 'bát se; plakat', *rupó/ ruppó* 'forint', *sukár* 'krásný', *vakerál* 'mluvit, žvanit'.

Je nutné však mít sláse na zřeteli, že romských slov v obou jazycích je mnohem více. Ve španělštině by se celkem mohlo vyskytovat až 300 různých slov (včetně jejich variant a odvozených slov).<sup>62</sup> Slovník či příručka podávající kompletní soupis slov romského původu v maďarštině, pokud je mi známo, neexistuje. Ve slovníku *Magyar szlengszótár* se objevuje přes 200 výrazů, které jsou evidentně romského původu (slovník etymologie neuvádí). V jiných slovnících slangu jsou patrné jisté obměny výrazů. Lze se tudíž domnívat, že maďarština přijala do své slovní zásoby 300 až 400 slov, počítáme-li i slova odvozená a varianty. Romských lexikálních základů je až polovinu méně, většina slov totiž vytvořila další odvozeniny, případně se vyskytuje i v jiných variantách. (Např. romské slovo *čačo* dalo základ pro maďarské varianty

<sup>62</sup> Ivo Buzek pracuje se 200 slovy včetně slov odvozených. Pavla Čevelová identifikovala ve slovnících celó přes 400 romských základů, většina těchto slov však již vymizela.

*csácse, csácsesz, csácsi, csácsó a csecse*). Cílem této práce není podat úplný přehled výrazů, nýbrž poukázat na určité rysy romské slovní zásoby v obou jazycích.

### 2.2.3. Korpus CREA

Korpus CREA je banka dat, na které systematicky pracuje Španělská královská akademie (RAE) od roku 1993. Je rozdělen na dvě části: diachronní korpus (*Corpus diacrónico del español ; CORDE*) obsahuje španělské texty z různých období a *Corpus de referencia del español actual (CREA)* obsahuje texty současné. Obě části zahrnují dohromady asi 410 miliónů slov a obsahují španělštinu z různých regionů (velký důraz se klade i na americkou španělštinu, která je rozdělena do šesti regionů).

Materiál banky se neustále rozrůstá. V dubnu 2005 obsahovala písemná část korpusu CREA 5500 textů a asi 150 miliónů slov. Nadále se počítá s rozšiřováním. Nový materiál je přijímán rovnoměrně z různých druhů textů, především tradičně z knih a tisku, v poslední době je však zastoupen i materiál z e-mailů, blogů apod. Orální část korpusu CREA tvoří asi 10% z celkového objemu. V červnu 2004 obsahovala 9 miliónů výrazů z více než 1600 dokumentů.<sup>63</sup>

### 2.2.4. Google

Vyhledávač Google má v tomto výzkumu rovněž úlohu korpusu. V porovnání s předchozím je však mnohem rozsáhlejší. Práce bude spočívat ve vyhledávání výrazů a porovnávání jejich významů a stylů a kontextů, ve kterých jsou užívány. Výsledky budou porovnány s korpusem CREA a dotazníkovým výzkumem.

Hlavním cílem Googlu je zachycovat, třídít a zpřístupňovat informace z celého světa a poskytovat je všem uživatelům. Celkem obsahuje přes 8 biliónů URL adres. Nabízí navíc různé možnosti tzv. pokročilého vyhledávání<sup>64</sup> (vyhledávání v určitém jazyce – možnost zvolit ze 35 jazyků, časovém období, dále např. vyhledávání pouze v diskusních skupinách apod.). Google patří mezi 5 nejužívanějších internetových stránek na světě, v současné době je nejpoužívanějším vyhledávačem.<sup>65</sup>

---

<sup>63</sup> Podrobnější informace o korpusu CREA lze nalézt na stránkách [www.rae.es](http://www.rae.es).

<sup>64</sup> Advanced Search, viz [www.google.com](http://www.google.com)

<sup>65</sup> Více informací o Googlu lze nalézt na stránkách [www.google.com](http://www.google.com).



## 2.3. Získaný vzorek populace uživatelů internetu

### 2.3.1. První model dotazníku

V prvním modelu dotazníku se podařilo shromáždit data od 522 respondentů. Počet respondentů neustále narůstá. V době dokončování této práce bylo rozložení respondentů následující:

#### A/ Věk

	Procenta	Počet odpovědí
15 – 30 let	48,3	252
31 – 45 let	44,3	231
46 – 65 let	7,1	37
66 a více let	0,4	2
Celkový počet odpovědí		522

Srovnáme-li věk respondentů dotazníku a věk uživatelů internetu, zjistíme, že osoby do 45 let výrazně převažují (tvoří 80% uživatelů internetu a přes 90% respondentů dotazníku). Poměrově si populace uživatelů internetu a respondentů zhruba odpovídají, výzkum tohoto typu se tedy podle výchozího předpokladu zaměřuje především na mladší generaci a případné generační rozdíly budou pravděpodobně vzhledem k nízkému počtu zúčastněných starších osob jen obtížně zjistitelné.

#### B/ Pohlaví

	Procenta	Počet odpovědí
Muž	63,2	330
Žena	36,8	192
Celkový počet odpovědí		522

V celkovém počtu respondentů převažují muži nad ženami, stejně jako je tomu u uživatelů internetu. Rozdíly v poměru jsou ovšem mnohem výraznější. (Poměr mužů a

žen je mezi uživateli 54:46). Vzhledem k tomu, že argot bývá tradičně charakterizován jako doména mužů (v poslední době se však zdá, že s postupující emancipací žen začíná být rozdíl méně výrazný), případný nepoměr by nemusel být v tomto případě relevantní. Muži odpovídali častěji na anonymní inzeráty, zatímco ženy reagovaly téměř výhradně na přímé či zprostředkované žádosti o spolupráci (metoda *snowball*).

#### C/ Mateřský jazyk

	Procenta	Počet odpovědí
Kastilština	79,7	416
Galicijština	5,9	31
Katalánština/valencijská	7,9	41
Baskičtina	2,7	14
Jiný	3,8	20
Celkový počet odpovědí		522

Z jiných jazyků se objevily: 6-krát asturština, 3-krát holandská, 2-krát portugalská a 2-krát čeština a jednou angličtina, němčina, italština, arabština. Dvě odpovědi zůstaly nespecifikovány.

#### D/ Místo původu

	Procenta	Počet odpovědí
Andalucía	14,9	78
Aragón	1,5	8
Asturias	3,3	17
Baleares	0,6	3
Canarias	4,0	21
Cantabria	0,6	3
Castilla y León	7,1	37
Castilla La Mancha	2,1	11
Cataluña	10,0	52
Comunidad Valenciana	10,3	54
Extremadura	1,7	9

Galicia	14,4	75
Madrid	13,6	71
Murcia	2,3	12
Navarra	1,9	10
País Vasco	5,9	31
Rioja	1,0	5
Ceuta y Melilla	0,4	2
América Latina	4,4	23
Celkový počet odpovědí		522

Současný vzorek populace umožňuje hlubší analýzu a srovnání pouze mezi regiony s více nashromážděnými daty. Považujeme za takové regiony oblasti s alespoň 50 respondenty. Analýza podle místa původu se tedy bude týkat regionů Andalusie, Galicie, Madridu, Valencijské autonomní oblasti a Katalánska.

### 3.2. Druhý model dotazníku

K získávání respondentů tohoto dotazníku jsem použila pouze placené služby Google AdWords. Jednalo se o následující upoutávku, na kterou respondenti samovolně reagovali:

**Participe en la encuesta**  
Tema lingüístico interesante  
¿Conoce usted palabras raras?  
FreeOnlineSurveys.com

Pro srovnání sociologického rozložení respondentů obou dotazníků uvádím výsledky i u tohoto:

Celkový počet respondentů (k datu 8.7.07) tvoří 509 osob (každý den se počet navyšuje cca o 1-2 osoby).

A/ Věk

	Procenta	Počet odpovědí
15 – 30 let	63,5	323
31 – 45 let	28,7	146

46 – 65 let	7,7	39
66 a více let	0,2	1
Celkový počet odpovědí		509

Osoby do 45 let tvoří, stejně jako v prvním modelu dotazníku, přes 90% respondentů. Vzhledem k tomu, že se jedná o zcela stejný poměr, lze se domnívat, že data získaná elektronickým dotazníkem odrážejí dobře lingvistickou situaci u mladých uživatelů internetu do věku 45 let. Na tuto cílovou skupinu je tedy třeba se v tomto typu výzkumu zaměřit.

#### B/ Pohlaví

	Procenta	Počet odpovědí
Muž	87,8	447
Žena	12,2	62
Celkový počet odpovědí		509

Ve druhém modelu dotazníku opět převažují muži nad ženami, tentokrát v ještě výraznějším rozdílném poměru, který je dán výlučně inzerátovou upoutávkou. Počet žen je však dostatečný ke zběžnému srovnání odpovědí mužů a žen.

#### C/ Mateřský jazyk

	Procenta	Počet odpovědí
Kastilština/španělština	86,2	439
Galicijština	2,4	12
Katalánština/valencijština	5,1	26
Baskičtina	1,8	9
Jiný	4,5	23
Celkový počet odpovědí		509

Kastilština (v předchozím dotazníku téměř 80%, nyní 86%) převažuje. V tomto výzkumu, který se zabývá slovy romského původu vyskytujícími se právě ve španělštině, je poměr ostatních zastoupených menšinových jazyků irelevantní. Odlišná mateřština však může pomoci odhalit určité nesrovnalosti v uváděných významech (např. sloveso

*chorar* bylo galicijskými mluvčími často definováno jako *llorar* 'plakat' místo *robar* 'krást').

#### D/ Místo původu

	Procenta	Počet odpovědí
Andalucía	17,7	90
Aragón	5,9	30
Asturias	2,8	14
Baleares	0,8	4
Canarias	2,6	13
Cantabria	1,8	9
Castilla y León	10,0	51
Castilla La Mancha	4,7	24
Cataluña	7,9	40
Comunidad Valenciana	6,3	32
Extremadura	3,3	17
Galicia	4,9	25
Madrid	11,2	57
Murcia	2,0	10
Navarra	2,6	13
País Vasco	5,5	28
Rioja	0,8	4
Ceuta y Melilla	1,0	5
América Latina	2,9	15
Jiné	5,5	28

„Nejlidnatějším“ regionem je v tomto výzkumu opět Andalusie, tentokrát je však poměr oproti jiným regionům výraznější. Hranici 50 respondentů by tentokrát kromě Andalusie překročily regiony Castilla y León a Madrid. Ideálním cílem dotazníků bylo samozřejmě získat co největší počet respondentů z každého regionu a provést důkladnou analýzu případných regionálních rozdílů. Získaných dat však ještě v současnosti není dostatečný počet, spokojím se tedy zatím s nejvíce zastoupenými

regiony v obou dotaznících: Andalusie, Madrid, Katalánsko s Valencií, Galicie (i přes číselný propad ve druhém modelu), případně i Castilla y León.

## 2.4. Zjištěné sociolingvistické a geografické rozdíly

Na základě získaných dat provedu analýzu zjištěných rozdílů z hlediska pohlaví a regionů. Analýzu věku pomínu kvůli nedostatku dat starší věkové kategorie. Vliv oblíbenosti flamenca na znalost lexika nebyl prokázán.

### 2.4.1. Rozdíly odpovědí z hlediska pohlaví

Muži a ženy nevykazují ve svých odpovědích podstatné rozdíly, určité tendence však lze vypočítat (zaznamenané odpovědi viz příloha 4):

- u obecně méně obvyklých (hlavně argotových) slov vykazují muži o něco větší znalost než ženy. Toto se týká např. slov *bullate*, *csaj*, *chavea*, *jebe*, *lumi*, *mollate*, *quinar*.
- U slov z oblasti flamenca vykazují o něco větší znalost ženy (např. *acáis*). Bylo by však ukvapené chápat tento jev za všeobecně platný, neboť do výzkumu nebyl zahrnut stupeň dosaženého vzdělání, který by mohl výsledky rovněž ovlivnit.
- Ženy vyplňují dotazník pečlivěji včetně nepovinných kolonek. Častěji uvádějí významy slov (u prvního typu dotazníku). Právě na základě správně uvedených významů však byla zjišťována platná znalost daného hesla, proto u všeobecně běžných slov vykazují o něco větší znalost ženy (rozdíl však je spíše jen zdánlivý). Jedná se např. o slova *camelar*, *chachi*, *chalado*, *chaval*, *chungo*, *currar*, *majara*, *mangar*.
- U většiny slov není rozdíl znalosti relevantní. Stejně znalosti vykazují muži i ženy např. u slov *chorar*, *gachó*, *jalar*, *gili*, *de nel*, *puchar*.

Závěrem lze konstatovat, že rozdíl v pohlaví nehraje v tomto výzkumu významnou roli. Mužská část populace, početněji zastoupena, je důležitá z hlediska znalosti některých tabuizovaných a okrajových výrazů. Z tohoto důvodu není třeba se obávat nevyrovnaného poměru pohlaví respondentů.

### 2.4.2. Rozdíly odpovědí z hlediska regionů

Reprezentativní vzorek respondentů pochází z následujících regionů: Andalusie, Galicie, Madrid, Valencie, Katalánsko, Baskicko, Kastilie-León a též z Latinské Ameriky.

(Jednotlivé odpovědi viz příloha 5).

Na základě srovnání jednotlivých odpovědí lze vyzorovat následující:

- Některá slova jsou velice běžná na celém území Španělska (zná je více než 75% respondentů z vybraných regionů). Jedná se o slova: *camelar*, *chachi*, *chalado*, *chaval*, *chungo*, *currar*, *gachó*, *gili*, *majara*, *mangar*, *molar*, *paripé*, *parné*, *keli*, *rupia*. K dalším obecně rozšířeným slovům patří *chorar*, *lumi*, *molón*.

- V Andalusii je zaznamenána oproti jiným regionům častější znalost slov *chavea*, *mollate*, *marar*, *acáis*.

- V Madridu jsou více známá slova *bullate*, *csaj*, *lumi*, *yolo*, ojedinělé je oproti jiným regionům i slovo *jebe*.

- Valencie a Katalánsko nevykazují velké extrémy, respondenti z těchto regionů uvádějí spíše průměrnou znalost slov, stejnou jako v jiných regionech. Stejně průměrné výsledky se objevují v regionu Kastilie-León.

- Baskicko vykazuje rovněž průměrnou znalost slov. Výjimku tvoří o něco častěji zastoupené slovo *manús*.

- Nejpřekvapivější výsledky přinesly odpovědi respondentů z Galicie. Z tohoto regionu je zaznamenána častější znalost méně běžných slov *bullate*, *csaj*, *csavea* (ovšem ve významu 'dívka, snoubenka'), dále *marar* (ve významu 'smát se' – uvádí se též *mararse de risa*), *mui*, *puchar* a jako jediný region uvádí znalost slova *rachí* (v přeneseném významu jako 'flám').

- Odpovědi z Latinské Ameriky se od Španělska poměrně výrazně liší. Respondenti vykazují obecně menší znalost romských slov (včetně běžných *chaval*, *chungo*, *currar* apod.). Slovo *gachó* nabývá významu 'špatný, zlý' (oproti evropskému 'člověk, chlápek').

#### 2.4.2.1. Poznámka ke galicijskému argotu

Amatérské internetové slovníky uvádějí překvapivě mnoho slov romského původu vyskytující se v galicijském argotu.

Cituji z amatérského slovníčku z Coruñi („*Diccionario Koruño*“)<sup>66</sup> slova pocházející z caló:

**bul:** culo  
**bute:** bien  
**chukel:** perro  
**já:** chica, novia  
**kel:** casa  
**kilar:** follar  
**marar(se):** reír(se)  
**manguta:** tío muy grande. Armario humano  
**nel:** nada  
**plas:** hermano. Según zonas tiene como femenino **plasa**  
**puchar:** igual que burlar  
**puril(a):** persona mayor. Aplicable también a los padres  
**truja:** cigarrillo

## 2.5. Závěrem k metodologii a výsledkům

Domnívám se, že korpusové vyhledávání (především pak pomocí vyhledavače googlu) dokáže poměrně spolehlivě stanovit výskyt daného výrazu v aktivním rejstříku internetových uživatelů, zejména pokud se zaměří na vyhledávání z diskusních skupin a blogů.

Metoda internetového dotazníku přináší některé další cenné informace, které v samotném korpusu nelze nalézt. Zachycuje údaje o věku, pohlaví, mateřském jazyku respondenta a též regionu, ze kterého pochází. Z jistého hlediska může také sloužit jako ukazatel frekvence znalosti daného výrazu a rovněž významových rozdílů.

Z analýzy odpovědí více než 1000 respondentů jsem dospěla k závěru, že převážnou většinu respondentů (ve všech dotaznících to bylo nezávisle na sobě 90%) tvoří osoby do 45 let. Nebyl zaznamenán výrazný rozdíl ve znalosti daných argotových výrazů u mužů a žen. Ke stanovení případných rozdílů v regionech by bylo zapotřebí získat ještě mnohem více dat. Z dosavadního výzkumu lze vypozařovat, že některé regiony prokazují poněkud větší znalost slov z caló. Kromě Andalusie (a snad i Madridu) je to

---

<sup>66</sup> Online dostupné z: <http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=241945>.



především – oproti původnímu očekávání – Galicie, kde se u respondentů objevuje i znalost méně obvyklých výrazů neobjevujících se v regionech jiných.

Z komentářů respondentů i z vyhodnocení dotazníků však vyplývá, že do budoucna by bylo vhodné provést určité úpravy. Dotazník by měl mít pokud možno jinou podobu a být více interaktivní, což však vyžaduje pokročilejší programovací postup. Navrhuji u jednotlivých výrazů odpovědi pouze znám – neznám. V případě označení odpovědi znám by se objevily další otázky týkající se významu slova a užívání v určitých situacích a kontextech, případně by mohl respondent napsat i větu, ve které by slovo použil. Respondenti často projevovali zájem o zpětnou vazbu. Z tohoto důvodu by bylo jistě zajímavé zvážit, jakým způsobem by mohli, v případě zájmu, získat automaticky přehled o dosavadních výsledcích dotazníku i „správné“ definice slov, která neznají. Dotazník by mohl být rozdělen na dvě až tři „úrovně“ pokročilosti (od obecně známějších k méně známým slovům). Ke správnému a úplnému vyplnění delšího dotazníku by bylo třeba respondenty vhodně motivovat.

V následujících dvou kapitolách rozvedu podrobněji výsledky zkoumání jednotlivých slov španělského a maďarského argotu za pomoci korpusového prověření (google, u španělštiny i korpus CREA) a dotazníkového průzkumu a vyvodím obecné závěry.

### **3. Dílčí závěry výzkumu jednotlivých hesel**

Tato část práce je věnována výsledkům zkoumání každého slova či spojení. V první části je uvedena gramatická charakteristika daného výrazu a jeho etymologie. V další části pak následují výsledky zkoumání dle dotazníkové a korpusové metody a citace z internetu (příp. i korpusu CREA u španělské části) zahrnující daný výraz. Většinou je uvedeno více citací obsahující dané heslo. Internetové citace byly nalezeny v době mezi listopadem 2006 a květnem 2007. Uvádím je v neupravené podobě (zdroj je uveden hned za citací, nikoli v poznámkách).

#### **3.1. Španělská část**

##### **3.1.1. Acáis, sacáis**

(Subst., m., pl.)

Z romského *jakha* 'oči', 'zrak'.

Stejný indoevropský základ je i u všeslovanského *oko*, latin. *oculus*, něm. *Auge*, litev. *akys*.

Julia Sanmartín Sáez opatřuje toto slovo poznámkou 'vyskytující se okrajově' (dále bude vždy uváděno španělské 'marginalidad') a jako význam uvádí 'oči'. Říká: „*Acáis* je výpůjčka z caló *sacáis*, *acáis* 'oči' (...) Podle názoru, který zastává M. Millá (...) je známější varianta *sacáis*, která se objevuje v cikánských úslovích a kletbách.<sup>67</sup>“

Ve slovníku DRAE se ani jedna z variant nevyskytuje.

### A/ Dotazník

Asi 14% dotázaných uvedlo, že znají alespoň jednu z variant. (Odečetla jsem osoby, které prokazatelně spojili tvar *sacáis* se slovesem *sacar*). Převážná většina uvedených významů se vztahovala k očím, někdy s poznámkou, že se jedná o caló. Objevily se také významy 'předkové', 'kolegové', 'bratřenci a sestřenice'.

### B/ Korpus

Ani jedna z variant se v korpusu CREA neobjevuje.

### C/ Google

Vyhledávač google sice nabídl řadu příkladů, jedná se však spíše o texty písní, poezii apod., několik citací však vyvrací zaniknutí obou variant v hovorové řeči:

De : La mejor película de terror que han visto mis **acaís** es LA NOCHE DE LOS MUERTOS VIVIENTES, ...  
[espanol.answers.yahoo.com/rss/question?qid=20070118155415AATucyC](http://espanol.answers.yahoo.com/rss/question?qid=20070118155415AATucyC)

Ni para sus **acaís**, ni para mis ganas. - "Eso he escrito". posted by Óscar Valcárcel @ 03:42  
2 comments links to this post ...  
[capitin.blogspot.com/2006\\_10\\_01\\_archive.html](http://capitin.blogspot.com/2006_10_01_archive.html) - 69k

... amperio agarraaaammpppaooo por delirio pero el corazón ya no da crédito una traición por cada centilitro de los "**acaís**" de un hombrecito tantos buscando ...  
[www.media-vida.net/perfil.php?name=JoSe7](http://www.media-vida.net/perfil.php?name=JoSe7)

---

<sup>67</sup> „*Acáis* es un préstamo de la voz del caló *sacáis*, *acáis* 'ojos' (...). Para M. Millá (...) es más conocida la variante *sacáis*, que aparece en refranes y maldiciones gitanas. SANMARTÍN SÁEZ, Julia: *Diccionario de argot*. Madrid: Espasa, 1999, s. 8.

primaaaaaa que vonito son **tus sacais** mandame algo wapa y que no te de lache.  
xUIAkO\_rOnEaNtE. wenas wapissima k tal? de donde eres? tu 10 merezido ...  
[www.votamicuerpo.com/jessy89/2](http://www.votamicuerpo.com/jessy89/2)

... mejor ke eres un loko y ke eso esta wapo!!!ke si no eres malo en este mundo no eres nadie jajaja!!!k vales muxo y **tus sacais** tmbn jjaja enga niño besos! ...  
[blogs.prisacom.com/ep3/?p=29](http://blogs.prisacom.com/ep3/?p=29) - 962k

Gachó, que tienes cara de preocupao... **tus sacais** me lo dicen... y la causa de tu doló es er dinero. - De su doló, del mío y del de mogollón de gente, ...  
[datemus.blogspot.com/2006/04/la-cena-de-makelele-iv.html](http://datemus.blogspot.com/2006/04/la-cena-de-makelele-iv.html)

... de camaron,pero que no se te olvide que dios lo quiso para una fiesta sulla que le cantara x bulerias.vivan **tus sacais** grandes y negros como el tizon ...  
[www.gentemsn.com/chic.php?id=324499](http://www.gentemsn.com/chic.php?id=324499)

### 3.1.2. Arate/araté

(Subst., m. i f.)

Z romského *rat* (f.) 'krev'.

Sanmartín Sáez uvádí rovněž význam 'sangre' a říká: „Toto heslo, doloženo již z roku 1905 (...), pochází z caló *arate* 'krev', 'menstruace' (...) V současnosti je toto slovo téměř neznámé.“<sup>68</sup>

Ve slovníku DRAE se nevyskytuje.

#### **A/ Dotazník**

*Araté* se ve španělštině vyskytuje ve spojení s adjektivem *mal(a)* a označuje obecně něco negativního (viz v češtině *zlá krev*, ve šp. *mala sangre*). Spojení *de mal araté* označilo za známé přes 5% respondentů. Objevily se následující významy: '(člověk) zlé krve', 'neštěstí', 'neupřímný, podlý', 'špatná vlna', 'něco špatného', 'mít menstruaci'. První a poslední z uvedených významů dosvědčují, že mezi některými by ještě mohlo existovat povědomí o původním významu.

#### **B/ Korpus**

---

<sup>68</sup> „Este término, documentado desde 1905 (...), procede del caló *arate* 'sangre', 'menstruación' (...) En la actualidad esta voz apenas es conocida.“ Ibidem, s. 51.

*Araté* ani varianta *arate* se v korpusu nevyskytuje.

## C/ Google

Na googlu se objevuje spojení *mal arate* nebo méně častěji i *mala arate*. Jedná se především o literární texty a dále pak texty v caló.

-Es que cuando él hizo la apuesta que ha hecho con ese mal **arate** de Juan Galindo, le llegaba el solera a las glándulas, y, además, no tengas tú cudiao, ...  
[es.wikisource.org/wiki/La\\_apuesta](http://es.wikisource.org/wiki/La_apuesta)

(Esta viene de mal **arate** hoy.) [Se monta a caballo sobre el banquillo en que está sentado, que es el que habrá a la puerta de la taberna. Genara va sa- ...  
[descargas.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/12692743224594839543435/019122.pdf](http://descargas.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/12692743224594839543435/019122.pdf)

Como esta frase del Penca en el cuento Un record de familia: "Por Ondibé que os voy a marar; ya me lo penava el carlochí que érais de mala **arate**". ...  
[www.joanducros.net/corpus/Juli%20Vallmitjana.html](http://www.joanducros.net/corpus/Juli%20Vallmitjana.html)

... y oye tú, Niño, a ver si sus largáis de aquí, que sus va a goler la cabeza a pórvora y sería un contra Dios que sus pasara cosa de tan mal **arate**.» ...  
[es.wikisource.org/wiki/En\\_la\\_venta\\_del\\_Tiznao](http://es.wikisource.org/wiki/En_la_venta_del_Tiznao)

-Es que cuando él hizo la apuesta que ha hecho con ese mal **arate** de Juan Galindo, ... -Y entonces, ¿porqué apostó ese mal **arate**? -Pos, según él dice, ...  
[worldlibrary.net/eBooks/Wordtheque/es/aaaasih.txt](http://worldlibrary.net/eBooks/Wordtheque/es/aaaasih.txt)

... y dando media vuelta dijo con acento desdeñoso y sin dirigirse, al parecer, a don Paco: - ¡Vaya una mañanita con mal **arate**, chavó! ¡Vamos, ven tú acá, ...  
[worldlibrary.net/eBooks/Wordtheque/es/aaaashh.txt](http://worldlibrary.net/eBooks/Wordtheque/es/aaaashh.txt)

decirle: «Pero venga osté acá, so guasón, so mal **arate**, so sin rocío, ¿no comprende usted que yo no voy a dejar toíto un sol por una estrella del ...  
[www.logospoetry.org/pls/wordtc/new\\_wordtheque.w6\\_context.more\\_context?parola=0&n\\_words=1&v\\_docume...](http://www.logospoetry.org/pls/wordtc/new_wordtheque.w6_context.more_context?parola=0&n_words=1&v_docume...)

Mal **arate** calorri sinelas vengue tobelas mu mal **arate** por mu misto que sineles no te endinare las pastes aunque bocata tobeles. ...  
[www.pcug.org.au/~tatte/fandango.html](http://www.pcug.org.au/~tatte/fandango.html)

10 Mar 2007

Bus junelo a purí golí e men **arate** sos guillabela duquelando palal gres e berrochí, prejenelo a Undebé sos bué men orchí callí ta andiar diñelo andoba suetí rujis pre alangarí. Cuando escucho la vieja voz de mi sangre ...

[maktub."](http://maktub.) - <http://euskero.spaces.live.com/>

### 3.1.3. Balichó

Z romského *bal'icho* 'vepř, prase'.

Julia Sanmartín Sáez uvádí, že se jedná o slovo vyskytující se okrajově ('marginalidad') ve významu 'prase, vepř'. Říká: „*Balichó* je výraz z argotu okrajových vrstev společnosti, doložený z roku 1905 ve Slovníku argotu od L. Bessese, dnes se však již neužívá. Pochází z caló neboli jazyka Cikánů.“<sup>69</sup>

Ve slovníku DREA se slovo nevyskytuje.

#### **A/ Dotazník:**

Téměř 97% respondentů uvedlo, že dané slovo neznají. Dva respondenti uvedli význam 'prase, vepř' a dva 'tlustý'.

#### **B/ Korpus:**

V bance dat korpusu CREA se dané slovo nevyskytuje.

#### **C/ Google:**

Ve vyhledávači googlu jsem našla následující případy výskytu:

Ole Vicente que eres un fiero por que eres pa todo pa mundo pa culto pa todo ... y aver sinos vemos pronto por valencia pa comernos **un balicho** jejejeej ...  
[www.esflamenco.com/product/en96631765.html](http://www.esflamenco.com/product/en96631765.html)

HE VISTO UN GRUPO DE MADRID Y OTRO DE MALAGA, Y BUENO YA PUESTOS Y SI HACEMOS UNO ... de **balicho** redomado y fascista empedrenido anda y que te den mascaful ...  
[www2.mayormente.com/foros/msg.cfm?foro=54&m=152590&pag=7](http://www2.mayormente.com/foros/msg.cfm?foro=54&m=152590&pag=7)

Pero aqui lo unico que hemos visto es una desgana mayuscula y un Sí ... Es increible que me metan calificativos de xenofobo, fascista, **balicho** y asesino. ...  
[mayormente.com/foros/msg.cfm?foro=23&m=172917&pag=23](http://mayormente.com/foros/msg.cfm?foro=23&m=172917&pag=23)

Envía este mensaje a un amigo ... Escrito por roxi254:.. por dios ninas de kien son esos morros de **balicho** ?de mi manuel noooooo ...  
[foro.univision.com/univision/board/message?board.id=fernandocolunga&message.id=247184&page=5](http://foro.univision.com/univision/board/message?board.id=fernandocolunga&message.id=247184&page=5)

#### **3.1.4. Bañí**

---

<sup>69</sup> „*Balichó* es una voz del argot marginal, atestiguada desde 1905 en el *Diccionario de argot español* de L. Besses, pero hoy en día en desuso. Procede del caló o lenguaje de los gitanos.“ Ibidem, s. 75.

Etymologie slova není zcela jasná. Pravděpodobně vzniklo kombinací z romského *bašno* 'kohout' a *kachňi* 'slepice', jak uvádí i Sanmartín Sáez.

Sanmartín Sáez opatřuje slovo poznámkou 'marginalidad' a významem 'slepice' a říká: „V argotu okrajových vrstev je známějším označením slepice *guma*, podle něhož vznikl dokonce i druh krádeže – *gumarrero* 'zloděj slepic' – který se v současnosti již téměř nevyskytuje. Slovo *baňi* se naproti tomu skoro neužívá. Snad se jedná výpůjčku z *caló* vzniklou smíšením slov *basnó* 'kohout' a *caňi* 'slepice'.“<sup>70</sup>

Slovo se v DRAE nevyskytuje.

### **A/ Dotazník**

Pouze 3 osoby (0,6%) uvedly znalost slova *baňi*. Jedna osoba uvedla význam 'baladí', jedna 'basorí', dále se objevily dva komentáře ohledně původu slova ('debe de ser *calé*', 'castellana no es esa palabra').

### **B/ Korpus**

Slovo *baňi* se v korpusu CREA neobjevuje.

### **C/ Google**

Slovo *baňi* jsem na googlu ve významu 'slepice' (ani v jiném významu) nenašla. Našla jsem pouze slovo *basnó* v textu v *caló*:

SOSCABELAS ARANFI PAYO JACHARÉ TA O **BASNÓ**. Citar Responder. Anónimo. Publicado: hace 145 días. NO SE APURE PAYOOS LLA BENDRA ER PARNÉ A JASSTEL AORA TA EN ...  
[www.jazztelia.com/foros/tema/2006/8/3/cinco-dias-mas-y-cancelaran-22-kilotones/7](http://www.jazztelia.com/foros/tema/2006/8/3/cinco-dias-mas-y-cancelaran-22-kilotones/7)

### **3.1.5. Baró/baré**

Z romského *baro* 'velký', 'vysoký', 'dlouhý'; 'vznešený'; 'velitel, nadřízený'.

---

<sup>70</sup> „En el argot de los marginales la voz más conocida para designar una gallina es *guma*, que incluso dio lugar a un tipo de robo – *el gumarrero* 'ladrón de gallinas', especialidad delictiva que apenas se practica en la actualidad. Por el contrario, la voz *baňi* apenas se usa; tal vez se trate de un préstamo del *caló*, de una mezcla de las palabras *basnó* 'gallo' y *caňi* 'gallina'.“ Ibidem, s. 79.

Ze stejného základu pochází i velmi běžné adjektivum v hovorové maďarštině *baró* 'dobrý, skvělý' a varianta *baresz* se stejným významem. Slovník nespisovné češtiny pak uvádí světské *báro*, *bárovny* 'veliký'

Sanmartín Sáez opatřuje slovo poznámkou 'marginalidad' a významem 'pět peset'<sup>71</sup>. Sanmartín Sáez říká: „Toto slovo je výpůjčka z *caló*, ale s významovou změnou: *baré*, *baró* 'velký', 'nadřízený' se začalo vztahovat na peníze. Výraz *bari*, *baril* je jako výpůjčka z *caló* s původním významem 'výborný' uveden také roku 1896 ve slovníku *El delincuente español. El lenguaje* od R. Salillase. V současné době se nepoužívá.“<sup>72</sup>

Ve slovníku DRAE není ani jedna z uvedených variant.

### **A/ Dotazník**

Necelých 8% dotázaných sice uvedlo znalost slova, ve většině případů však došlo k pomýlení: respondenti spojovali slovo s katalánským *baró* (šlechtický titul), popřípadě se slovem *bar*, *barco*, *barra* či *barar*. Jedna osoba uvedla význam 'velký' a dvě 'peníze'.

### **B/ Korpus**

V korpusu se neobjevuje ani jedna z uvedených variant.

### **C/ Google**

Ani vyhledávač google neposkytl tentokrát uspokojivé výsledky. Všechny varianty se sice vyskytují mnohokrát, ale z největší části v podobě vlastních jmen, nejčastěji příjmení. Slovo *baró* se vyskytuje v katalánských textech jako šlechtický titul.

Slovo *baril* se vyskytuje v galicijských textech, není však jisté, zda se jedná o totéž slovo pocházející z *caló*. Slovník současné portugalštiny<sup>73</sup> totiž uvádí etymologii z

---

<sup>71</sup> Ráda bych zde upozornila na určitou (náhodnou) fonetickou i sémantickou podobnost s českým *búr*, *búra* pro označení pěti korun. Podle Slovníku nespisovné češtiny však toto slovo pochází pravděpodobně z německého argotu ze slova *Bor*, jež znamená 'hotové peníze' (pův. *Bargeld*, *bar* 'holý').

<sup>72</sup> „Esta voz se ha tomado prestada del *caló* pero con un cambio de sentido: *baré*, *baró* 'grande', 'superior', ya que ha pasado a designar una moneda. Este término, *bari*, *baril*, como préstamo del *caló*, y con su significado primario, 'excelente', es recogido también en 1896 por R. Salillas en *El delincuente español. El lenguaje*. Actualmente se encuentra en desuso.“ SANMARTÍN SÁEZ (1999): s. 83.

<sup>73</sup> Academia das Ciências de Lisboa: *Dicionário de Língua Portuguesa Contemporânea*. Lisboa: Editorial Verbo, 2001.

arabského *bari* ve významu 'výborný' ('excelente') a definici „Que é muito bom, muito interessante“.

**baril** [forte, rexo/a, robus-. to/a, varudo/a]. barrigudo/a. calvo/a. corpulento/a ... Ofrece o verbo galego que cómpre usar en lugar destes castelanismos. ...  
[www.xunta.es/linguagalega/arquivos/Lexico1-Galicia.pdf](http://www.xunta.es/linguagalega/arquivos/Lexico1-Galicia.pdf)

Impoñente, con gran maxestade entrou o **baril** cabaleiro. ... Caste **baril**. Porte **baril**. 5. Que dá con facilidade do que ten, que é de bo corazón [persoa]. ...  
[www.edu.xunta.es/diccionarios/ListaDefinicion.jsp?IDX=02781](http://www.edu.xunta.es/diccionarios/ListaDefinicion.jsp?IDX=02781)

para acender no lar un **baril** fogo. e loitar xunto a ti brazo con brazo. c) FIZ VERGARA VILARIÑO "Poeta muiñeiro á deriva" ...  
[perso.wanadoo.es/litoun/vegara.htm](http://perso.wanadoo.es/litoun/vegara.htm)

... variada e complexa, identificado coa terra, monoteista e panteista, soñador e melancólico, lírico e dramático, de raíz celta e **baril** tronco romano. ...  
[www.lavozdeg Galicia.es/monograficos/dumio/noticia.jsp?TEXTO=100000064414](http://www.lavozdeg Galicia.es/monograficos/dumio/noticia.jsp?TEXTO=100000064414)

### 3.1.6. Berí

(Subst., m.)

Snad z romského *beng* 'čert, ďábel'; 'zlý člověk'.

V souvislosti s romským slovem *beng* uvádí Slovník nespisovné češtiny uvádí následující slova z kriminálního slangu: *bengo*, *benga*, *bengy*, *benka* ve významu 'policista', pův. 'četník', ve slangu současné mládeže se pak údajně objevují *bengaboys* 'policisté'.

Slovo *berí* je ve slovníku *Diccionario de argot* označeno poznámkou, že se jedná o vězeňský slang ('prisión'), a významem 'vězení'. Sanmartín Sáez uvádí: „Toto pojetí má nějaký vztah s výrazem z caló *beng* nebo *bengui* 'démon', např. proto, že vězeň považuje vězení za negativní prostor vlastní démonovi. Je doloženo z roku 1905 ve slovníku *Diccionario de argot español* od L. Bessese.“<sup>74</sup> Dále uvádí slovní spojení *ir con la del Berí* ve významu 'mít zlý úmysl' a *pasar las del Berí* ve významu 'mít nepříjemnosti', obě s poznámkou, že se jedná o andalusismy.

---

<sup>74</sup> „Tanto esta acepción como las siguientes, guardan alguna relación con la voz del caló *beng* o *bengui* 'demonio', ya que, por ejemplo, el recluso considera la cárcel como un espacio negativo, propio del demonio. Se atestigua desde 1905 en el *Diccionario de argot español* de L. Besses.“ SANMARTÍN SÁEZ (1999): s. 95.



Ve slovníku DRAE se slovo *berí* ani *bengui* nevyskytuje.

### A/ Dotazník

Téměř 98% respondentů nezná slovo *berí*. Pouze jedna osoba se blíží výše uvedenému významu s definicí 'con muy malas intenciones'. Zajímavé je, že tatáž osoba ovšem nepochází z Andalusie. Jeden respondent spojuje slovo se substantivem *verdad* a dva katalánští mluvčí se slovem *veneno*.

### B/ Korpus

V korpusu se slovo *berí* nevyskytuje.

### C/ Google

Vyhledávač google přinesl jen velice sporné výsledky.

El “**berí**” al que alude la expresión no es ningún personaje histórico ni creado por ... a “**berí**”, palabra del “caló”, con el significado de prisión, cárcel. ...  
[www.elpelao.com/letras/2926.html](http://www.elpelao.com/letras/2926.html)

**Pasar las del berí, Pasar las del berí.** Pasar las penas de San Patricio, Pasar las penas de San Patricio. Pedir la dolorosa, Pedir la dolorosa ...  
[www.elpelao.com/letras/cat2.html](http://www.elpelao.com/letras/cat2.html)

Naproti tomu v diskuzních skupinách se vyskytl původní tvar *bengui* ve svém původním významu:

... Bullati, min chaboró! ¡El **Bengui** me lleve! Bien se ve que eres de Chim del Manró y que has leído muchos gabicotes, a menos que seas del rat. ...  
[soc.culture.spain](http://soc.culture.spain) - Aug 10 2001, 5:35 am by Juan Valera - 48 messages - 11 authors

... Existe mucho balichó medio liló sin terelar que debería conocer la estaripele de Madrilati. ¡Que el **bengui** cargue con ellos! ...  
[soc.culture.spain](http://soc.culture.spain) - Jul 3 1998, 5:00 am by Jibaro - 152 messages - 31 authors

### 3.1.7. Brejes

(Subst., m., pl.)

Z romského *berš* (m.) 'rok'.

Slovník nespisovné češtiny zachycuje *berš* v tzv. světské mluvě.

Sanmartín Sáez uvádí varianty *brejes* / *berejes*, opatřuje je poznámkou 'marginalidad' a významem 'años'. Uvádí vysvětlení: „Slovo *brejes* je výpůjčka z caló *breje* 'rok', doložené z roku 1905 (...). Před nedávnem měli zločinci a Cikáni mezi sebou těsný kontakt ve věznicích a také na periferiích velkých měst. (...) Tento kontakt mezi caló a argotem – a obecným jazykem – začal již v 19. století během období *flamenquismu*. (...) V současnosti se tento proces začleňování pozastavil z důvodu celkového úpadku caló a cikánské kultury a změny, kterou přinesla masová konzumace omamných látek delikventy. Ukázkou tohoto nového argotu je nahrazení tradičnějšího slova *brejes* novým, modernějším slovem *tacos* užívaném ve slangu mládeže.“<sup>75</sup>

Slova *brejes* a *berejes* se v DRAE neobjevují.

### A/ Dotazník

Pouze necelá 3% dotázaných uvádí znalost varianty *brejes*.

### B/ Korpus

Varianta *brejes* se objevuje 3-krát, pouze ve španělské beletrii:

dijo: - No sé nada de la chay. Desde hace muchos brejes. Hay un sudaca que estuvo liado con ella. Le d \*\* 1995 Pozo, Raúl del Noche de tahúres  
 ESPAÑA 07.Novela Plaza y Janés (Barcelona), 1995  
 3 de bajar al moro sé un rato. Por tus veinticinco brejes, chinorrilla, brindaba la gitana Carmela. Y cu \*\* 2002 Pérez-Reverte, Arturo La Reina del Sur  
 ESPAÑA 07.Novela Alfaguara (Madrid), 2002

Varianta *berejes* se v korpusu nevyskytuje.

### C/ Google

Obě varianty se objevují na googlu velice běžně:

---

<sup>75</sup> „La voz *brejes* es un préstamo del caló *breje* 'año', documentado desde 1905 (...). Hace unos años, delincuentes y gitanos mantenían un contacto estrecho en el interior de las prisiones y, además, ocupaban las zonas marginales de las grandes urbes. (...) Este contacto entre caló y argot – y lengua general – ya se inició en el siglo XIX durante un período de flamenquismo. (...) En la actualidad, se ha detenido este proceso de incorporación, debido a la propia desintegración del caló y de la cultura gitana y del cambio acontecido en el delincuente con el consumo masivo de estupefacientes. Una muestra de este nuevo argot es la sustitución de la voz más tradicional *brejes*, por la nueva y moderna, empleada en el argot juvenil, *tacos*.“ Ibidem, s. 131.

Yo tengo 53 **brejes** y llevo escuchando a TONI EL GITANO desde hace unos 30, para mí después de CAMARON e incluso antes que LOS CHICHOS o LOS CHUNGUITOS es el ...  
[dizque.lacalabaza.net/sotanos/2006/04/la-web-de-tony-el-gitano/feed/](http://dizque.lacalabaza.net/sotanos/2006/04/la-web-de-tony-el-gitano/feed/)

... rebajó la condena de catorce **brejes** de talego pedida por el fiscal a sólo ... Me declaro cinéfila amo el cine, de todos los géneros También leo mucho, ...  
[patriciapalma.blogspot.com/2005\\_10\\_01\\_patriciapalma\\_archive.html](http://patriciapalma.blogspot.com/2005_10_01_patriciapalma_archive.html)

Se había desintoxicado en los tres años de talego y era una mujer sana, ... Y cuando cumplí cuarenta **brejes**, ella y sus amigas me llevaron una tarta al ...  
[capitanalatraste.inicia.es/arturo/articulo2.htm](http://capitanalatraste.inicia.es/arturo/articulo2.htm)

A mi me dicen que es la de los 50 Conocí a un motero activo y muy activo con 72 **brejes**. Usaba la moto todos los días. \_\_\_\_\_ ...  
[www.granddink.com/viewtopic.php?p=20944&sid=5c5b4177a112c2b5399df3ce5a68d630](http://www.granddink.com/viewtopic.php?p=20944&sid=5c5b4177a112c2b5399df3ce5a68d630)

Cuando nos han visitado los Pou y algun otro grupillo de Vitoria ( mu majetes tos ... Larraona...bueno pero Santa Gadea no alucines chavalin de 36 **brejes!** ...  
[www.senderistas.com/textos/foros/index.php?d=foro0023&f=23&id=25441&pag=2](http://www.senderistas.com/textos/foros/index.php?d=foro0023&f=23&id=25441&pag=2)

La operación que ha permitido la detención al supuesto autor de los ... Por cierto, ¿no era un neonazi (y tiene el tío 40 **brejes** y seguro que pasaba coca ...  
[www.20minutos.es/noticia/44346/0/](http://www.20minutos.es/noticia/44346/0/)

consultorio cuidar a empleados curro a los 40 La Uni catea soldados sube el ... Por lo siguiente: tengo 30 **brejes**, mido 180 cm, soy rubio de ojos verdes y ...  
[www.20minutos.es/noticia/110569/13/](http://www.20minutos.es/noticia/110569/13/)

... NI QUIERO TAMPOCO,ES DEMASIADO TARDE PARA ESO TENGO 28 **BEREJES** Y BUENO LO DE LA MUSICA ES UN RAYO DE LUZ Y DE ESPERANZA PARA MI VIDA YA QUE NO TENGO ...  
[www.technoastur.com/foro/viewtopic.php?id=5341](http://www.technoastur.com/foro/viewtopic.php?id=5341)

... chicas, no se relajen y le vayan a estrechar entre sus brazos que tiene ya 14 **berejes** e, imagino, todo le funcionará comme il faut :clown: ...  
[www.lametonesdeamor.com/blog/?p=401-37k](http://www.lametonesdeamor.com/blog/?p=401-37k)

Tener 14 **berejes** y no parecer un putón de los coches de choque como que no...bueno, algún caso habrá pero lo normal es parecer una groupie de los Guns'n'Roses ...  
[www.lametonesdeamor.com/blog/?p=217](http://www.lametonesdeamor.com/blog/?p=217)

Al adolescente: un hombre con menos pelo que el chocho de una Nancy y con 25 **berejes** ya no es adolescente....adoleces, sí...pero de lo tuyo. ...  
[bastadebastas.blogspot.com/2006/05/la-carcajada.html](http://bastadebastas.blogspot.com/2006/05/la-carcajada.html)

Hola ¿que tal?,me llamo carlos y tengo 36 **berejes**,como podeis imaginar pues me gustan las motos de campo en general y muy,pero que muy en particular la ...  
[www.tumotoverde.com/foros2/viewtopic.php?t=1299&sid=2e20567a1af6754360ea29c5a6ca4fd4](http://www.tumotoverde.com/foros2/viewtopic.php?t=1299&sid=2e20567a1af6754360ea29c5a6ca4fd4)

### 3.1.8. Bul /bulla /bullate

(Subst., m./f./m.)

Z romského *bul* ' zadek', *bul'a* 'hýždě, pŭlky'.

V maďarském argotu se objevuje označení *bula* ve významu ' zadek' a přeneseně též 'žena, dívka'. Stejného původu je pravděpodobně i *buló* ('penis'). Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *bul*, *bulovnice* ' zadek'.

Julia Sanmartín Sáez dává slovům *bul*, *bulla* y *bullata* označení 'marginalidad' a význam 'konečník', 'hýždě'. O slově *bul* říká: „Tento výraz, doložený z roku 1905 (...) je výpůjčka z caló *bul* 'konečník', která byla převzata beze formální či sémantické změny. Oproti dalším běžnějším synonymům (*culo* apod.) v sobě nese určitý rys exotismu.“<sup>76</sup> Slovo *bulla* považuje za zkrácení slova *bullata*, o němž prohlašuje, že pochází z caló *bullate*.

Ve slovníku DRAE se neobjevuje *bul*, *bullata* ani *bullate*, slovo *bulla* je uváděno pouze jako odvozené ze slovesa *bullir*.

#### **A/ Dotazník:**

Téměř 61% respondentů uvedlo znalost alespoň jedné z variant, ale zároveň často zaměňovali základ tohoto slova se slovem *bullicio*, *bulla* a *bullaje*, a uváděli tak významy 'hádká, hluk, rozruch'. Význam 'zadnice' napsalo 7,3% z těch, kteří slovo znali.

#### **B/ Corpus:**

V bance dat korpusu CREA se vyskytl jeden případ slova *bul*:

"Eso, encima, tontos del bul", se le escucharía decir a Eguren con ese fondo..

Slovo *bullate* se v korpusu nenachází. Výraz *bullata* s významem „ zadek“ rovněž ne.

#### **C/ Google:**

Naopak na googlu se slova *bul* a *bullate* vyskytla mnohokrát. Cituji některé případy nalezené v prosinci 2006 a lednu 2007:

---

<sup>76</sup> „Esta voz, atestiguada desde 1905 (...) es un préstamo del caló *bul* 'ano', 'orificio', que se ha tomado sin variación de la forma ni del significado. Confiere un rasgo de exotismo, frente a los restantes sinónimos más coloquiales (*culo*., etc.).“ Ibidem, s. 139-140.

Anraman, preguntándose qué película haría Pasolini con la Tierra Media de fondo :-DDDDD acabaría con frodo dando por el **bul** a sam, gimli masturbando a ...  
[es.rec.cine](#) - Dec 6 2002, 9:17 pm by corpe - 43 messages - 19 authors

metetelo por el **bul** o tiralo no sirve de nada. "Gregorio" <gvillar...@ya.com> escribió en el mensaje news:0eolpu0vispm2nvdg680ivkacla12ajsc3@4ax.com... ..  
[es.rec.tv.decodificacion](#) - Oct 2 2002, 9:58 pm by miki - 2 messages - 2 authors

... Hasta el punto de que estoy por comerme la cabeza para presentar una queja donde sea menester yq se metan el doblaje por el **bul**. ...  
[es.rec.ficcion.starwars](#) - May 23 2005, 5:25 pm by olopeich - 8 messages - 7 authors

... y DAS PENA CHAVAL VETE A TOMAR MUCHO POR EL CULO O QUE TE FOLLE POR EL **BUL** TU PAPA  
-eso sí, con un poquito de aceite de oliva- A Rafa Bello: Eres un ...  
[es.humanidades.filosofia](#) - Oct 27 2002, 8:28 am by Javler - 1 message - 1 author

pues la p con la u es puño del que te voy a meter inutil y metete con el calvo si quieres pero en otro post o que pasa que te dio x el **bullate** el juanvi ...  
[www.portal-granota.com/balonmano-orriols-valencia\\_a36104.php](#)

Habrá funk, soul, boogaloo, afro-beat, hiphop y frikadas varias para mover el **bullate** y tomarse unos copetes. Espero veros por ahí pandilla de mamonasssss. ...  
[profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=113537613](#)

Mira, cada uno es libre de gastarse el parné como quiera... como si se quieren limpiar el **bullate** con billetes de 500, pero lo que me jode es que son todos ...  
[edurasc.blogspot.com/](#)

UNO DE ELLOS, NO PARA VA DE ENSEÑAR EL **BULLATE** EN PUBLICO, Y DE ALLI VIENE KE PUSIERAMOS ESA MIERDA DE NOMBRE.... A PARTIR DE 1995, Y YA KON EL ...  
[www.terra.es/personal/jamayka/e\\_kuarto.htm](#)

En esta primera etapa se llamaban "The Bull", en alusión a la mala costumbre de uno de los guitarras de enseñar el **bullate** en publico, y se dedicaban ...  
[www.kuartodekilo.galeon.com/aficiones1510026.html](#)

Acabo de llegar de urgencias, me acaban de meter un chute en el **bullate** de ibuprofeno...(putas muelas) Amzg, te vuelvo a pedir disculpas públicamente por lo ...  
[marcianitos.forumcommunity.net/?t=4194222&st=45](#)

Anda y que les peten el **bullate** a los payos estos mala sombra, se vean como una bombilla: colgaos del culo y con las tripas encendias, ...  
[www.darkandlight.net/forums/archive/index.php/t-30255.html](#)

### **3.1.9. Calorro**

(Subst., m./adj.)

Z romského *kalo* 'černý'.

Sanmartín Sáez uvádí význam 'gitano' a poznámku 'marginalidad'. „Tento termín je převzat z caló *calorrró* 'Cikán'. Jedná se o často používaný výraz.“<sup>77</sup>

Slovo *calorro* se v DRAE nenachází.

### A/ Dotazník

Znalost tohoto slova uvádí 66% respondentů.

### B/ Korpus

V korpusu se objevuje 7-krát, pouze ve španělské beletrii.

- , por supuesto, pero juego mi jurdó, y no soy un calorro de chabola, tengo domicilio fijo y ni echo la \*\* 1995 Pozo, Raúl del Noche de tahúres ESPAÑA 07.Novela Plaza y Janés (Barcelona), 1995

### C/ Google

Na googlu se vyskytuje toto slovo jako adjektivum i substantivum, většinou s despektivní konotací.

El **calorro** es aquel joven entre 13 y 28 años aproximadamente (cada vez los hay más jóvenes) que actúa, viste y piensa (aunque parezca mentira) de una manera determinada, que ahora pasaremos a analizar detenidamente. Para la gente que no es de Almería hemos de explicar que estamos hablando de un "bakala", como es comunmente conocido en toda la geografía española... reportajesweb.iespana.es/

No es más que un friki de tres pares de cojones que hace como que canta hiphop **calorro**, pero no sé... es más bien una especie de intento patético de rapear ... [www.kabolo.com/detalle.php?id=3984](http://www.kabolo.com/detalle.php?id=3984)

Hola, soy **calorro**, vamos a dejar las cosas claras. Soy un puto minusvalido de mierda con cara de cerdo que no e follado en mi puta vida, y no me puedo matar ... [www.milinkito.com/179/calorro-para-los-que-me-apolan-y-para-los-ke-no/feed/](http://www.milinkito.com/179/calorro-para-los-que-me-apolan-y-para-los-ke-no/feed/)

Group: [es.charla.religion](http://es.charla.religion)  
... data.net... Y **calorro**, que se te olvida y los calés trasmitó camelan naquerar. Según una ... habla: aranés, asturianu, caló... -- Eso de "**calorro**" es una forma jergal de referirse al caló.  
Sep 12 2003 by Hermano Lobo

Group: [soc.culture.catalan](http://soc.culture.catalan)  
Lachos chibeses, monro. Quesa ostre misto? Y tu gente? Menda no chanelaba que pincharases **calorro**. Acana ando diquelando un duquendio de la chuti mu chungo de Molancia que ma fartao el batipuri y las chavoris. ...  
Aug 14 2001 by Johnny Maracas

---

<sup>77</sup> „Este término se ha tomado del caló *calorrró* 'gitano'. Es una voz muy documentada.“ Ibidem, s. 174.

Group: [es.rec.deportes.futbol](http://es.rec.deportes.futbol)  
Hijolagranputa oportunista de mierda. Vuelve de donde has salido Calatrava Cuevas,  
que pinta de **calorro** que tienes. Ale a recoger cartones monton de mierda. PUTO  
MADRIDISTA LLORON! AUN Enviado desde <http://futbol.aforo.com>  
Nov 28 2000 by Raul Burgos Muñoz

### **3.1.10. Camelar**

(Verb., inf.)

Z romského *kam(el)* 'milovat, mít rád', 'chtít, přát si'.

V maďarštině se objevuje sloveso *kamel(-ni)*, které zachovává původní význam.

Sanmartín Sáez říká: „*Camelar* je výpůjčka z caló (*camelar* 'zamilovat si, oblíbit si', 'chtít, milovat'). Podle názoru, který zastává M. Millá (...) podstoupilo toto sloveso následující vývoj: původní význam tohoto slovesa v caló je 'chtít, milovat'; dalším krokem bylo 'svádět' a lidová mluva zašla ještě dále, k jednomu z rysů svádění, podvodu (*camelo* 'podvod'). Sloveso je velmi rozšířeno již od roku 1896...“<sup>78</sup> Jako další význam uvádí 'přesvědčit'.

V DRAE je sloveso *camelar* (coloq.) obsaženo ve významech 1. dvořit se ženě, 2. svést, podvést, 3. chtít, milovat, přát si. Romská etymologie není uvedena.

#### **A/ Dotazník:**

Téměř 94% respondentů uvedlo znalost slovesa *camelar*. Objevovaly se následující definice: 'podvádět', 'přesvědčit', 'svádět', 'líbat se', 'dvořit se', 'dobývat', 'pochlebovat, lichotit', 'chtít', 'milovat', 'líbit se', 'zamilovat si, oblíbit si'.

#### **B/ Korpus:**

V bance dat korpusu se vyskytlo celkem 14 případů, z nichž 11 pochází ze Španělska a 10 z beletrie.

---

<sup>78</sup> „*Camelar* es un préstamo del caló (*camelar* 'enamorar', 'querer'). En opinión de M. Millá (...) esta voz ha sufrido la siguiente evolución: El significado original de este verbo caló es 'querer'; el siguiente paso ha sido ha sido 'seducir'; y el habla popular ha ido un poco más lejos: a uno de los aspectos de la 'seducción', el 'engaño', el 'camelo'. Se encuentra muy documentada, ya desde 1896...“ Ibidem, s. 176-177.

Příklady:

ruido y la más cauta y cuerda de prevenir. Pero con tal de camelar a la ninfa, ¿acaso repara el sátiro en

otros lo siguieron. Fidel empezó a camelar a Eduviges mientras

**C/ Google:**

Na Googlu jsem nalezla velké množství příkladů, z nichž cituji:

... uned.es... es que si se juntan una persona sugestiva y otra persona que sepa hablar y **camelar**, pa que queremos mas.... Combinación ... uned.charla - Nov 18 2003, 8:51 pm by rgm - 70 messages - 14 authors

... Se podría "**camelar**" a los políticos de ayuntamientos e incluso comunidades autónomas (no digamos ya a nivel nacional) para crear premios al estilo de los ... es.rec.comics - Sep 21 2001, 12:27 am by diomedes - 59 messages - 10 authors

Una cosa es que los niños no sean tontos y otra que ignoremos el hecho palpable de que son el publico mas facil de **camelar**, junto con el adolescente (si no ... es.rec.cine - Nov 19 2000, 8:13 pm by Estela Martin - 56 messages - 17 authors

### **3.1.11. Cangri**

(Subst., f.)

Z romského *khangeri* (f.) 'kostel'.

Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *kanger/khanger* ve významu 'kostel', tradičně jeden z objektů vloupání. Jeho variantami jsou v argotu také *khangel*, *ganger*, *gangel*.

Sanmartín Sáez uvádí s poznámkou 'marginalidad' významy 'kostel' a druhotně také 'vězení'. „Toto pojetí je odvozeno z předchozího (kostel, pozn.), ačkoli motivace není zřejmá; možná je kostel spojován s uzavřeným a studeným místem, stejně jako vězení.“<sup>79</sup>

Slovo *cangri* se ve slovníku DRAE nenachází.

**A/ Dotazník**

---

<sup>79</sup> „Esta acepción derivada de la anterior, aunque la motivación no es evidente: tal vez se asocie la iglesia con un lugar cerrado y frío, al igual que las cárceles.“ Ibidem, s. 183.



Téměř 13% dotázaných uvedlo, že slovo *cangrí* pro ně není neznámé. Jedna osoba napsala význam 'kostel', ostatní respondenti význam neuvedli.

## B/ Korpus

V korpusu se objevuje v jednom španělském pramenu 2-krát jako substantivum mužského rodu:

el Bobadilla-. Si al menos te lo dejaran a un cangri la ración... -  
Que no, nano. Que están todos m \*\* 1984 Tomás García, José  
Luis La otra orilla de la droga  
ESPAÑA 07.Novela Destino (Barcelona),  
1985

2 cargados. Por eso les da igual una apuesta de un cangri que de  
un saco. Se los llevan por el morro. - \*\* 1984 Tomás  
García, José Luis La otra orilla de la droga  
ESPAÑA 07.Novela

## C/ Google

Na googlu se tato slova nacházejí ve třech významech.

Ve významu 'kostel':

A la iglesia **la cangrí**, y el estaribé a la carse. ... Retirate a **la cangrí** Mira que te abillela el chinel, Mira no te jonjabe y te lleve al estaripel. ...  
[flun.cica.es/mundo\\_flamenco/terminos.html?Vocabulario%20calo](http://flun.cica.es/mundo_flamenco/terminos.html?Vocabulario%20calo)

Group: [soc.culture.spain](http://soc.culture.spain)  
... A la boca de la mina S'asomao mi queré, Coma la bía tan profunda  
S'encomendaba a Undebé. A las puertas e **la cangrí** Esta'scrito con carbón,  
Aqui se pie pa Cristo Y no se da ni pa Dio. -`lllll ...  
Apr 5 1997 by Betis96

Ve významu 'lvice salónů', nejčastěji pro ženy:

Si una persona es "**la cangri**" quiere decir que es la más viva, la más piola. Nunca se lo escuché decir a nadie en la vida real, solo en canciones. ...  
[elsurdelsur.blogspot.com/2006/02/le-nouveau-reguetn\\_113895528791879416.html](http://elsurdelsur.blogspot.com/2006/02/le-nouveau-reguetn_113895528791879416.html)

**La cangri** me grita cuando la cojo Mi gata, mi flor, la luz de mis ojos Hablas, pero nunca me buscas Ni tampoco me llamas No aguanto la presion Hablame claro ...  
[www.seeklyrics.com/lyrics/Eddie-Dee/Hablame-Claro.html](http://www.seeklyrics.com/lyrics/Eddie-Dee/Hablame-Claro.html)

Alexis Y Fido La Ex, Reggaeton Lyrics: Señora no te acuerdas de mi lo de nosotros fue un amor de colegio te conoci por lo que llevas ahí tu eras **la cangri** ...  
[www.reggaetonation.com/music/2006/alexis-y-fido-la-ex-reggaeton-lyrics/](http://www.reggaetonation.com/music/2006/alexis-y-fido-la-ex-reggaeton-lyrics/)

*Cangrí* (subst. m.) ve významu 'vůdčí typ, lev salónů' se objevuje v portorikánském slangu:

Group: Daddy Yankee The Cangry

Raymond Ayala (nacido el 3 de febrero de 1977 en Río Piedras, Puerto Rico), públicamente conocido como Daddy Yankee ya veces El **Cangri** (jerga puertorriqueña para una persona guapa, líder, encargada, o fuerte), es un cantante de ...  
Jan 5 by Laurita17

Group: AAO 1986

Eso está fabu. Me hiciste llorar de emoción. Te felicito, ese video te quedó bien **cangri**, como dicen por acá. Lo de la actividad el sábado en la mañana está tomando forma, así que pronto te dejaré saber. Haydee  
Apr 3 2006 by haydee\_cuadr...@yahoo.es

Group: Los Cangris

Les voy a enseñar a ser un **cangri** de verdad , yo canto y hago mis propias pistas con el FruityLoops , lo primero es lo primero , 1 montamos un piquete , 2 nos reunimos para hacer una grabación con las mejores canciones de cada uno, 3 ...  
Apr 16 2006 by sonreinier

### **3.1.12. Chachi / chachipén / chipén**

(Adj.)

Z romského *čačo*, *čačipen* 'pravda'.

Ze stejného základu pocházejí v hovorové maďarštině velice běžná slova *csácsé*, *csácsesz*, *csácsí*, *csácsó* a pravděpodobně i *csecse* s významem 'dobrý, skvělý'. Slovník nespisovné češtiny uvádí též slova *čáčo*, *čáčovní* ve významu 'hodný', řadí je ale pouze do tzv. světské hantýrky.

Jedná se o adjektiva vyjadřující něco dobrého, skvělého ('de buena calidad', 'estupendo'). Sanmartín Sáez uvádí: „Toto slovo (*chachi*, pozn.) je výpůjčka z caló *chachipén* 'pravda, skutečnost' (...) se změnou významu a zkrácením tvaru. Již od roku 1905 je často doložena...“<sup>80</sup>

V DRAE je obsažena varianta *chachi* a *chanchi* (hodnocena „pouze“ jako adjektiva bez expresivního výrazu), dále *chipén* a *chipé* (coloq.), u posledních dvou je uvedena romská etymologie.

### **A/ Dotazník**

---

<sup>80</sup> „Esta voz constituye un préstamo del caló *chachipén*, 'verdad, realidad' (...) con transformación del significado y acortamiento de la forma. Se encuentra muy documentada, ya desde 1905 ...“ Ibidem, s. 207.

81% respondentů uvedlo znalost alespoň jedné z variant. Téměř všichni uvedli význam velmi pozitivního adjektiva: 'guay, excelente, fenomenal, estupendo', v několika výjimkách se objevila 'chica', pravděpodobně se však jednalo o záměnu se slovem *chacha* (*muchacha*).

## B/ Korpus

V korpusu se slovo *chachi* vyskytlo 28-krát, ovšem ne vždy v uvedeném významu (*pueblo chachi* apod.).

o la primavera!, hay flores para todos. Y y ;Qué chachi nos lo pasamos!". Y luego, mira, aquí . Hici \*\* ---

Súper. Superbien, sí. Superchachi, o sea. El dinero lo necesitamos. Tengo que c \*\* --- ORAL  
Lo más plus, 13/12/96, Canal Plus ESPAÑA  
09.Magacines ---

dicho juego. Definitivamente la programación era chachi. Al día siguiente en casa, traté de resolver l \*\* 2004 Rodríguez Calafat, Daniel Informática avanzada al alcance de todos ESPAÑA 01.Informática  
<http://www.librosenred.com> (Montevideo), 2004

perchachipiruli" es una sola palabra, pero "Super chachi piruli" son 3 palabras. Por tanto, si pretende \*\*

Slova *chachipén* a *chipén* se v korpusu neobjevuji.

## C/ Google

Na googlu se objevují v hojně míře všechny tři varianty:

... tias requetequetisimas y si os parece po cojonuo solo teneis que respondernos pero ya amover el culo babys Espero que de verdad seais gente **chachi**, porque yo ...  
**es.pruebas** - Apr 14 2000, 5:52 am by Sandra - 4 messages - 4 authors

... GENIAL !!!!! Gracias, aun me estoy riendo. El Re "Linux es mu gueno pero Window es **chachi**", es de lo mejor que he leído. ...  
**es.comp.os.linux** - Feb 19 1998, 10:39 pm by FSS - 5 messages - 5 authors

Si señor, una respuesta muy "**chachi**"... ; Saludos Sauza "Sauza"  
<malis...@teleline.es> escribió en el mensaje news:kdG66.306881 ...  
**es.ciencia.matematicas** - Jan 10 2001, 1:47 am by Sauza - 1 message - 1 author

El Madrid castizo y **chipén**: Descubre el Madrid del requiebro, del señorío popular,. de la gracia generosa y del habla "pausao"... El Madrid del organillo, ...  
[www.esmadrid.com/portalmadrid/descargable/d20022007150951.pdf](http://www.esmadrid.com/portalmadrid/descargable/d20022007150951.pdf)

¡ay!, qué novia más **chipén** Pero no puedo ir a verla, ¡ay! qué pena más tremenda, santurzana de mi vida, que cuesta muy caro el tren. ...  
[bilbainadas.blogspot.com/](http://bilbainadas.blogspot.com/)

Si eres una tia: Repite cuatro veces mientras te tocas la punta de la nariz con el dedo meñique de la mano izquierda: SOY UNA CHICA **CHIPEN** TOPEGUAY DEL ...  
[antitabaco.net/listo.htm](http://antitabaco.net/listo.htm)

... aspectos tan importantes como marketing... naturalmente es una opinión y ello no significa que estos geniales emprendedores no estén haciéndolo **chipen!** ...  
[zarozaciudad.net/neoinnovando/2006/diciembre.php](http://zarozaciudad.net/neoinnovando/2006/diciembre.php)

Porque lo moreno es lo **chipén**. Y luego un rubiábales. Ellos. ¡Jamón! Con. Por lo muy formábales que son. Ellos. Esta va buscando tener quita y pon. ...  
[www.zarzuela.net/text/tex\\_013.htm](http://www.zarzuela.net/text/tex_013.htm)

... OLE LOS GITANOS Y OLE LA SUSI LA MAXXXX FLAMENKA ABER SI TODAS LAS MOCITAS SON TAN FLAMENKAS COMO LA SUSI BUENO ES UN DISCO PA MORIRTE **CHACHIPEN** TALI. ...  
[https://www.flamenco-world.com/tienda/shop.php?&op\\_shop=show&id\\_prod=2173&id\\_cat=-44k](https://www.flamenco-world.com/tienda/shop.php?&op_shop=show&id_prod=2173&id_cat=-44k)

Comentario: Hola Jose te he escuchado desde el principio de tu discografía, tu cante es dulce tu voz es boemia y los temas son **chachipen**. ...  
<https://www.flamenco-world.com/tienda/shop.php?PHPSESSID=43a8fa38ce6b9fd5f358465bbe533a90&vshopferca=...>

ese es el primo **chachipen** i... os mando otro beso para todas las simpáticas ... -kesus "Re: ese es el primo **chachipen** i... os mando ..." -mariele ...  
[www.megustasmucho.com/?idp=15971](http://www.megustasmucho.com/?idp=15971) - 63k

color,color **chachipen**. azul azul y verde color,color romanó. mi casa tiene ruedas de colores mi alma camina por el cielo. mi ker tiene najadoras en el aire ...  
[cathyclaret.com/blog/letras/](http://cathyclaret.com/blog/letras/)

Tres circunstancias para, como ya hemos dicho, currarse la página con interna alegría y dureza, mucha dureza de puertas afuera. ¡**Chachipén**, colegas! ...  
[www.sbhac.net/Escritores/Mike/Jambo/Luna01.htm](http://www.sbhac.net/Escritores/Mike/Jambo/Luna01.htm) - 59k

### 3.1.13. Chai

(Subst., f.)

Z romského *čaj* 'romská dívka', 'svobodné děvče, slečna', 'dcera', 'panna'. Ženský protějšek se slovu *čhavo* 'romský chlapec'.

Slovo *čaj* proniklo do argotu mnoha jazyků: v maďarštině zná slovo *csaj* každý. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *čaja*, *čaje* a ve slangu současné mládeže variantu *čajka*, domnívám se však, že se jedná spíše o regionální slang omezený převážně na východní část republiky. Tvar *čaja* je běžný i ve slovenštině. Je zajímavé,

že Slovník nespisovné češtiny uvádí původ z maďarského *csaj* 'dívka', maďarské slovníky však o romském původu slova nepochybují. Také v německém argotu se objevuje slovo *Tschei*.

Sanmartín Sáez soudí, že toto slovo používají okrajové vrstvy obyvatel, zejména v souvislosti s prostitucí. Uvádí význam 'dívenka', 'dívka' a 'mladičká prostitutka'. Říká: „Stejně jako další slova s tímto základem (*cha-*) je nejspíše vypůjčeno z caló, ale v pozměněné formě. (...) Hranice mezi ženou a prostitutkou je v argotu křehká (...) Obě pojetí jsou zaznamenána již v roce 1905...“<sup>81</sup>

V DRAE je slovo obsaženo ve významu 'dívka' a 'prostitutka'. Romská etymologie ani expresivita výrazu není uvedena.

#### **A/ Dotazník:**

Slovo *chai* neznalo 89% respondentů. Mnoho osob dávalo slovu jiný význam: 'čaj', 'hlad', 'jídlo' atd. Jeden respondent uvedl význam 'prostitutka', jeden 'kluk' a třináct 'žena, dívka' (celkem 3% všech dotázaných).

Substantivum *chai* se objevuje ve významu 'dívenka' a 'prostitutka'.

#### **B/ Korpus**

V bance dat se vyskytuje 6 případů, z nichž pouze jeden s významem 'dívka':

¿Y de quién era la joya? - De la chai guiry. - ¿De quién? - De la bailarina alemana

#### **C/ Google:**

V googlu jsem našla následující případy:

El Bizco y el Chaval decidieron castigar a la Galga, y el Bizco ... **La Chai** era una muchacha fea y de aspecto encanallado, y, por lo que ...  
[www.bip.ires.pl/gfx/iberysci/files/Biblioteca/B/Baroja\\_Pio -  
La lucha por la vida III Aurora roja.pdf](http://www.bip.ires.pl/gfx/iberysci/files/Biblioteca/B/Baroja_Pio_-_La_lucha_por_la_vida_III_Aurora_roja.pdf)

---

<sup>81</sup> „Al igual que otras voces con esta raíz (*cha-*) parece que se toma prestada del caló, pero con una variación de su forma.(...) La frontera entre el significado de mujer y el de prostituta es flexible en el argot.(...) Ambas acepciones ya se registran desde 1905...“ Ibidem, s. 208.

**La chai** (me encanta esta palabra porque la usa siempre Umbral), que era la más ... batalla del Brit -Pop y esto al chaval le produjo una tremenda depresión. ...  
wellsybeamurguia.blogspot.com/2006\_05\_01\_wellsybeamurguia\_archive.html

Mi ñero mata **la chay** canta la cucaracha su choya vive de choyos de chemo, chupe y garnachas. Transando de arriba abajo ahí va la chilanga banda ...  
es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20061010153134AAaYCSQ

### 3.1.14. Chalar / chalado/ chalarse

(Verb., inf. / adj. / verb., inf.)

Z romského *dža(l)* 'jít', 'jet'.

V maďarském argotu se objevují slovesa *dzsal(-ni)*, *dzsavel(-ni)*, *dzsalózik* (*dzsalózni*), *dzsesszel(-ni)* znamenající 'jít, jet'. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *dža* 'pryč'.

Sanmartín Sáez uvádí u adjektiva *chalado* dva významy: 'poblázněný, pomatený' a 'zamilovaný'. Píše: „Toto adjektivum, odvozené ze slovesa *chalar* – převzatého z cikánštiny – začleněného do španělštiny ve významu 'zbláznit se, zešílet' – vyjadřuje citový tón. Jeho původní význam byl 'jít, jet', ale jak se stává u jiných podobných sloves, nejedná se o vzdálenost prostorovou, ale duševní. Obě pojetí jsou zaznamenána již na počátku století...“<sup>82</sup>

V DRAE se objevuje sloveso *chalar* ve významu 'zbláznit se' a 'zamilovat si' (uvedena romská etymologie), dále odvozenina *chalado* (coloq.) 'bláznivý'.

#### **A/ Dotazník:**

Adjektivum *chalado* zná 95% respondentů. Významy shodně vyjadřují pobláznění, šílenství: 'loco, ido, alocado, tonto, chiflado, persona que está mal de cabeza...'. Význam 'zamilovaný' nevedl ani jeden respondent. Jedna osoba definovala adjektivum jako 'mít smůlu' ('tener mala suerte').

---

<sup>82</sup> „Este adjetivo, derivado del verbo *chalar* – tomado del gitano, e incorporado al español con el significado de 'enloquecer' – presenta un tono afectivo. Su significado primitivo era 'ir', 'caminar', aunque como ocurre también con otros verbos similares, el alejamiento no es espacial, sino psíquico. Tanto esta acepción como la siguiente ya se recogen desde principios de siglo...“ Ibidem, s. 208.

## B/ Korpus

Sloveso *chalar* se v korpusu nevyskytuje. Adjektivum *chalado* se v korpusu objevuje 33-krát. Některé příklady uvádím:

Apareció saltarín, sonriente, con aspecto de chalado, avalado por cinco músicos de viento, por el \*\* 1986 PRENSA  
El País, 01/02/1986 : Pete Townshend, poderoso en el Midem ESPAÑA  
04.Música Diario El País, S.A. (Madrid), 1986  
social. Pero si un inútil, un ignorante o un chalado construye un puente u opera a un enfermo, la \*\* 1996 PRENSA  
El Mundo, 23/08/1996 : JAVIER ORTIZ: El cate de don Francisc ESPAÑA  
03.Política Unidad Editorial (Madrid), 1997  
y los cacharros que necesitan un comprador muy "chalado", además de millonario. Y eso, cuando están a \*\* 1994 PRENSA  
El Mundo, 06/10/1994 : Salón de París: Vehículos anfibios y ESPAÑA  
03.Comercio Unidad Editorial (Madrid), 1995

## C/ Google

Na vyhledávači googlu je možné najít velké množství příkladů použití slovesa *chalarsé* a adjektiva *chalado*. Sloveso *chalar* se vyskytovalo pouze jako chybně zapsané sloveso *charlar*.

... Dicho alto y claro: Creo que está **chalado**. ... al menos se sincero contigo mismo. Pero como dices, estoy **chalado** o fuera de mis cabales, que mas dá. ...  
[es.charla.religion](#) - Sep 22 2001, 5:54 pm by Dubarri - 60 messages - 14 authors

Debes estar **chalado**, ir a 240 por hora en ese sitio. Yo paso por allí todos los días 2 veces. Macho, espero no encontrarte... Saludos.  
[es.charla.motor](#) - Jul 1 2000, 10:39 pm by Alex - 9 messages - 5 authors  
insulto

... (insultos en general, QED) Daría algo por saber si estás tan **chalado** para creer las cosas que dices: No contiene ningún el mensaje al que respondes ...  
[es.ciencia.misc](#) - May 26 2004, 10:37 am by Ignacio - 151 messages - 23 authors

... una de el programa que ha "agotado" esos recursos (en este ejemplo el mirc) y puedo volver a manejar los menús otro rato más hasta que vuelve a "**chalarse**". ...  
[microsoft.public.es.windowsxp](#) - Dec 22 2001, 9:18 pm by JaVi - 6 messages - 4 authors

tienen k habilitar una calle para la peña k kiere **chalarse** en las motos pues se van a chalar igual y es peor. alcalde - 12/8/2005 ...  
[www.turvilagarcia.com/noticias.asp?idnot=420](http://www.turvilagarcia.com/noticias.asp?idnot=420)

**Chalarse** la mente un rato no hace nada de mal :P. Comparto el sentimiento de catarsis con Madjester , me libera totalmente . ...  
[www.zonatrance.cl/?q=node/2157&page=1](http://www.zonatrance.cl/?q=node/2157&page=1)

... cuando a sus espaldas sus hijos se estan drogando y follando en descontrol porque estan muy ocupados trabajando PAREN DE **CHALARSE!!!**, la cosa es simple ...  
[www.arcades3d.com/foro/viewtopic.php?t=3300](http://www.arcades3d.com/foro/viewtopic.php?t=3300)

### 3.1.15. Chanar / chanelar

(Verb., inf.)

Z romského *džan(el)* 'umět', 'vědět'.

V maďarském argotu se objevuje sloveso *dzsanázik (dzsanázni)*, častěji ovšem ve významu 'jít, jet', někdy též ve významu 'rozumět'. Adjektivum *dzsanesz* 'skvělý' by mohlo být rovněž stejného základu, sémantická souvislost tu však není příliš jasná. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *džanelit* 'vědět', v současné vězeňské mluvě též 'koumat'.

Sanmartín Sáez uvádí varianty *chanar* a *chanelar* s poznámkou 'marginalidad' a významem 'umět něco uskutečnit', 'rozumět' ('saber realizar una cosa', 'entender'). Říká: „Tato slova jsou výpůjčky z caló *chanar* 'vědět', *chanelar* 'rozumět', 'vědět', 'znát'. Podle M. Ropera (...), jak píše v díle *El léxico caló en el lenguaje del cante flamenco*, přešly z caló do argotu. Jsou doložena již od roku 1896 (...). Ačkoli někteří autoři uvádějí určité rozdíly mezi oběma tvary, v současnosti se z nich stala synonyma.“<sup>83</sup>

Zatímco sloveso *chanar* se v DRAE nevyskytuje, sloveso *chanelar* je zachyceno s významem 'entender' (není uvedena romská etymologie).

#### **A/ Dotazník**

Zkoumaným slovesem bylo pouze *chanar*. 29% dotázaných uvádí znalost slovesa i jeho význam, dalších 26% si na význam nevzpomíná. Nejčastější definice jsou 'rozumět', 'vědět', 'znát', ale také 'líbit se', 'mluvit' a 'krást'.

#### **B/ Korpus**

*Chanelar* se v korpusu nevyskytuje. *Chanar* se objevuje jednou:

---

<sup>83</sup> „Estas palabras son préstamos del caló *chanar* 'saber'; *chanelar* 'entender', 'saber', 'conocer'. Para M. Roper (...), en *El léxico caló en el lenguaje del cante flamenco*, han pasado del caló a la germanía. Se documenta ya desde 1896 (...). Aunque algunos autores señalan ciertas diferencias de significado entre ambas formas, en la actualidad se han transformado en sinónimos.“ Ibidem, s. 210.



¿Ricardo el Putero? - Sí. ¿Pues no se las da de chanar de leyes? -  
En el talego se chana de lo que ha \*\* 1984 Tomás García,  
José Luis La otra orilla de la droga  
ESPAÑA 07.Novela Destino (Barcelona),  
1985

## C/ Google

Slovesa *chanar* i *chanelar* se objevují velmi často. Infinitiv *chanar* se však hledal obtížně kvůli velkému počtu odkazů na toponymum *Chañar*, zvolila jsem proto jako alternativu tvar druhé osoby jednotného i množného čísla, případně i budoucí čas:

que pasa jevo!!!jaajja, joer que heavy verte aqui...no contaba con ello.na esto no ye muy complicaon en cuanto carrules con el un poco lo **chanaras** bien ...  
profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendid=5259522

Group: [es.humanidades.literatura](#)  
... perdiste el veneno de los cafeses. Ya sabía yo que eres mario de palabra, y que **chanas** de esas cosas. Gracias por el deskojone de las "licencias literarias" :-). A decir verdad, ya era público ...  
Mar 30 2005 by znôrt

Group: [es.comp.os.ms-windows.misc](#)  
... de datos personales, etc ¡en qué manos estamos Señor!) Espero haberte aclarado la duda, pero si quieres un royo más técnico sólo tienes que poner en el google "formateo a bajo nivel" o "low level format" (si "**chanas**" el idioma de la ...  
Oct 15 2004 by ksk2...@nospam.terra.es

Group: [es.comp.hackers](#)  
Gracias tío..como se nota que **chanas** del tema...joder que pavo....cuando me ponga a currar ya te llamare para las dudas ... Gracias otra vez.... A ver si te dejas ver que hace que no se te ve ni me acuerdo....SALUDOS!!!! ...  
Mar 18 2003 by Frosklis

Group: [es.comp.hardware.misc](#)  
... El caso es q toy pensado en cambiar de ordenador... y estoy muy perdido con esas cosas q he leído por ahí abajo como pe zócalo (FCPGA) y como veo q **chanais** os pido por favor alguna peich actualizada con coñas de estas, muchas gracias. ...  
Jan 4 2001 by NonStop Columbus

*Chanar* se objevuje i ve významu 'líbit se' a 'mluvit':

¿Quién dijo que la música militar no **chanara**? Según el maestro Grouxo Marx, 'La justicia militar es a la justicia lo que la música militar a la música' ...  
[www.milinkito.com/archivos/001225.php](http://www.milinkito.com/archivos/001225.php)

No **chanarás** con nadie de tu familia...cercana. No usarás el vocablo LIN sin la debida autorización. Estarás en posición de ataque en cada momento ...  
korgklav.iespana.es/historia%20de%20los%20lin.htm

Sloveso *chanelar* se objevuje jen ve významu 'vědět, rozumět, znát':

Group: [alt.usage.spanish](#)  
Y yo concurre. Cosa rara. La mayoría del sudakamen está sin curro. Si no **chanelas** lo que chamullo, mira la tercera acepción de la palabra curro en el DRAE: curro

3. De currar). 1. m. coloq. trabajo (acción y efecto de trabajar). ...  
Jun 7 2005 by ElGaucho

Group: [es.rec.juegos.rol](#)  
... que lo disfrutéis :p Bueno, vosotros direis. "Si no **chanelas** lo que te bastean tus lacorros, empálmate con este tocho dabuten y ¡desenfunda el panipén de tu cuerpo, tronko!" Alejandra Vallejo-Nágera ¿¿¿QUIEN COÑO HABLA ASI????? ...  
Jan 11 2002 by Gaueko

Group: [news.newusers.questions](#)  
... existen. ¿He de conectar con otro servidor? (el mio es Arrakis por defecto)  
Muchas gracias por vuestra ayuda a un novato yo tampoco **chanelo** mucho pero creo que si tienes que ir a otro servidor  
Dec 14 1996 by Rafael Robles Ramos

Group: [es.charla.economia.bolsa](#)  
... Yo tampoco chamuyo la lengua nipona (manque lo intenté ha muchos años) ni conozco la bolsa japonesa, pero si que **chanelo** la lengua del Chéspir ese, y mira lo que dicen algunos en sitios tan serios como Smartmoney (que fueron creo los ...  
Feb 11 2002 by Pablo2

### 3.1.16. Chaval / chavea

(Subst., m./ subst., m.)

Z romského *ča* 'romský chlapec', 'syn', *čhavo* 'romský chlapec, kluk, mládenec', *čhave* 'děti', *čhavale!* 'chlapci!' (vokativ pl.).

Toto slovo má velice starý základ, který se dá vypořádat u všech indoevropských jazyků.<sup>84</sup> Souvisí se staroindickým *jūvān* 'mladý' a *juvakas* 'mladík', avestským *yavan-*, latinským *iuvenis*, *iuventus*. Stejný základ najdeme dnes v románských jazycích, dále např. v litevském *jaunas* 'mladý' a německém *jung* 'mladý'. V češtině je stejného základu slovo *jinoch* a *junák*.<sup>85</sup>

V hovorové maďarštině se velmi často používá *csávó* a *csávesz* ve významu 'kluk', 'muž'. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *čávo*, *čávata* 'dítě', 'děti', vyskytující se dnes snad ve věžeňské mluvě.

Sanmartín Sáez říká: „*Chaval* je slovo užívané tak často v každodenní konverzaci, že se téměř začlenilo do standardní španělštiny. Pochází (...) z *caló chavalé*, vokativu

---

<sup>84</sup> BENKŐ, Loránd: *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára*. Budapest: Akadémiai kiadó, 1976, s. 466.

<sup>85</sup> MACHEK, Václav: *Etymologický slovník jazyka českého a slovenského*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1957, s. 184.

maskulina plurálu *chavó* 'syn, chlapec'.“ Ke slovu *chavea* udává označení 'marginalidad': „Stejně jako mnohá jiná španělská slova pochází z caló, konkrétně z *chavaia*, starého vokativu plurálu *chavó*. V současnosti se téměř neužívá.“<sup>86</sup>

V DRAE se objevují varianty *chaval* (coloq.), *chavó* i *chavea* (coloq.), u všech je uvedena romská etymologie.

#### **A/ Dotazník:**

Co se týče slova *chaval*, 97% respondentů ho zná a všichni ho definují jako 'kluk' ('chico, joven, tío' apod.). Slovo *chavea* zná 30% respondentů, z nichž 42% jim přisuzuje význam tentýž význam ('chaval, joven, muchacho'). Další významná skupina odpovědí odráží patrné zaměnění slov *chavea* a *chaveta* a uvádí význam 'hlava'. Někteří definují toto slovo 'dívka' ('chica, novia') nebo obecně jako 'lidé, osoba' ('gente, persona'), čtyřikrát se objevil význam 'blázen' či 'opilec' ('chico loco, ido, borracho').

#### **B/ Korpus**

V korpusu jsem našla 762 případů slova *chaval*, z nichž 97% pocházelo ze Španělska. Uvádím pouze dva příklady:

El de Gramanet se fijó en un espigado chaval de diecinueve años.

Slovo *chavea* se v korpusu objevuje 13-krát, pouze ve španělských pramenech.

Escupiendo a la bandera de España, el pobre chavea se ha escupido a sí mismo,

#### **C/ Google**

Na googlu se vyskytuje mnohokrát slovo *chaval* i *chavea*. Cituji některé příklady slova *chavea* nalezené 19-29-2006:

Bueno, pues yo, de **chavea**, a ver si me entiendes, de mozalbete, ... El trompetista del Utopía) — ¿Se puede saber quién le ha hecho ese pelao al **chavea**? ... usuarios.lycos.es/lacasadelarbol/3LetraCH.htm

---

<sup>86</sup> „*Chaval* es una voz usada de forma frecuente en la conversación cotidiana y casi integrada en el español estándar. Procede (...) de un préstamo del caló *chavalé*, vocativo masculino plural de *chavó* 'hijo', 'muchacho'.“ „Al igual que otras muchas voces del español, procede de un préstamo del caló, en concreto, de *chavaia*, antiguo vocativo plural de *chavó*. Apenas se utiliza en la actualidad.“ SANMARTÍN SÁEZ (1999): s. 215-216.

Pues a mí mi abuela me echaba, de **chavea**, el ácido bórico ese en los pinreles para el tema ... Bueno, lo normal, pero no como de **chavea**, ni muchísimo menos, ...  
[www.ociocritico.com/oc/wp/wp-commentsrss2.php?p=1281](http://www.ociocritico.com/oc/wp/wp-commentsrss2.php?p=1281)

**Chavea**: Es el típico niño Granadino, generalmente se identifica con el ... poligoneras, grado superlativos del **chavea** y la yoli. ...  
[angeladini.com/2006/06/14/palabras-basicas-en-granaino/](http://angeladini.com/2006/06/14/palabras-basicas-en-granaino/)

...ahh...y lo de "**chavea**" era una palabra que se me quedó pegada desde que ... No me molesta en absoluto que me llames **chavea** o chaval o chavalote en ese ...  
[debates.coches.net/showthread.php?p=1255180](http://debates.coches.net/showthread.php?p=1255180)

**Chavea** se dice en Granada y quillo en Cádiz. Los dos son prácticamente lo ... Y te aseguro que hay gaditanos que no han oído en su vida lo de **chavea** y no ...  
[www.todaviapordeterminar.com/ftopic9132-160.html](http://www.todaviapordeterminar.com/ftopic9132-160.html)

Substantivum *chaval* je tak běžné, že cituji jen jeden příklad:

Provomer la cerveza con humor aprovechando una situacionn absurda de un **chaval** en su nuevo trabajo... ¿ ficcion o realidad ? Resultados 1-10 de 18 ...  
[us.videos.starmedia.com/search/?q=chaval](http://us.videos.starmedia.com/search/?q=chaval)

### 3.1.17. Chivar

Z romského *čhib* 'jazyk', 'řeč'.

Slovník nespisovné češtiny uvádí *čib* 'řeč' jako součást argotu.

Sanmartín Sáez uvádí dva významy: 'smilnit' a 'zradit' ('fornicar', 'delatar'). Prvnímu významu připisuje původ ze slovesa *gibar*, *chibar* 'obtěžovat'. O druhém významu říká: „Pojetí 'udat' je doloženo ve slovníku caló: *chivato* 'udavač, zrádce“.<sup>87</sup> O romském původu slova se však nezmiňuje. Místo toho uvádí: „...jak správně poznamenává M. L. Wagner (...), srovnání kozy se zrádcem je běžné v argotu různých jazyků: např. ve španělštině je *chota* důvěrník policie, ve francouzštině *mouton* je špion nebo zrádce a v portugalštině je *cabra* udavač. Koza tudíž figuruje jako symbol toho, kdo příliš mluví.“<sup>88</sup> O romském, resp. caló původu slova *chivar* se nezmiňuje ani Ivo Buzek ve své disertační práci<sup>89</sup>. Naopak na internetu lze nalézt velké množství více či méně odborných odkazů k romskému původu slova. Jedná se především o výčty slov

---

<sup>87</sup> „La acepción de 'acusar', se atestigia en diccionario del caló: *chivato* 'delator'.“ Ibidem, 225.

<sup>88</sup> „...como bien apunta M. L. Wagner (...), la comparación entre la cabra y el delator es recurrente en el argot de diversas lenguas: así por ejemplo, un *chota*, en el español, es un confidente de policía; un *mouton*, en francés, es un espía o delator; y una *cabra* es un denunciante, en portugués. Se asocia, por lo tanto, la figura de la cabra con el símbolo del que habla en exceso.“ Ibidem, 225-226.

<sup>89</sup> Cfr. BUZEK, Ivo: *La visión del gitano en la lexicografía española*. Nevydaná doktorská práce. Olomouc, FF UP, 2004.

pocházejících z caló nebo slovníky caló, mezi nimiž sloveso *chivar* zaujímá své pevné místo. Autoři těchto textů a výčtů však většinou neuvádějí zdroje, ze kterých čerpali.<sup>90</sup>

Slovník DRAE uvádí u slova *chivato* význam 'donašeč', neuvádí však romskou etymologii.

### A/ Dotazník

Přes 70% respondentů zná sloveso *chivar*. Nejčastějším významem bylo 'zradit', též se objevilo 'příliš mluvit' nebo 'říct potají' a 'obtěžovat'.

### B/ Korpus

V korpusu se objevuje 8-krát, převážně ve španělských pramenech, ale i v kubánských:

Tengo alguna experiencia y sé como lo pueden chivar a uno. Podrán ponerme dentro de un marco. Los \*\* 1978 García Vega, Lorenzo Los años de Orígenes CUBA 02.Literatura Monte Avila Editores (Caracas), 1978

4 ARITA ¡Esa gente pone el radio nada más que para chivar! Ya van tres noches que lo hacen. Ayer vi cómo \*\* 1978 Corrieri, Sergio Y si fuera así CUBA 07.Teatro Letras Cubanas (La Habana), 1990

5 os mal que no me había chivado. - Si te llegas a chivar, te corto las castañuelas. Luego me contó la n \*\* 1991 Mendicutti, Eduardo El palomo cojo ESPAÑA 07.Novela Tusquets (Barcelona), 1995

### C/ Google

Sloveso se objevuje ve více významech:

Ve významu 'prozradit', 'řici':

Group: [es.rec.comics](http://es.rec.comics)

...Y fue entonces cuando Diomedes escribió... No furula desde ayer o anteayer Ya se han mudado a news.individual.net A mi me lo acaba de **chivar** Briker, no tenía ni idea. Pero es news.individual.de pues yo insisto.....  
Feb 17 2004 by Chiki - 55 messages

---

<sup>90</sup> Např. *La lengua gitana en España*. Online dostupné z: [http://www.geocities.com/webromany/notas\\_gramaticales/dos\\_ejemplos/la\\_lengua\\_gitana\\_en\\_espana.html](http://www.geocities.com/webromany/notas_gramaticales/dos_ejemplos/la_lengua_gitana_en_espana.html) (cit. 21.5.07). *Léxico caló*. Online dostupné z: [usuarios.lycos.es/calol/lex.html](http://usuarios.lycos.es/calol/lex.html) (cit.21.5.07).

Group: [es.comp.sistemas.pda](#)

Pues eso...lo inevitable...que he perdido el original y es posible que alguien sepa donde conseguir repuesto a precio "terrestre". Si me lo podéis **chivar**, quedo agradecido! Un saludo! JR  
Mar 17 2005 by JR

V dalších významech:

Group: [es.rec.deportes.futbol](#)

... Creo que ya hay turistas espaciales y eso, ¿alguien me presta unos 20 millonitos de leuros? Si pero los controladores se pueden **chivar**. No te preocupes te quitamos el celular, te damos un arpon para que puedas pescar tu comida. ...  
May 7 2004 by Lukas

Group: [es.rec.deportes.futbol](#)

... 2s2litF1gmu7...@uni-berlin.de... Hubiera sido la hostia si....anda ya!!!. Pues sí lo hubiera sido, sí .... Y como sigas en ese plan anti-mesetario me pienso **chivar** a tu mamá, peazo mamón.  
Oct 1 2004 by Pianin

Substantivum *chivato* se objevuje velice často:

Se recomienda muchísimo cuidado con el **chivato** catalanista que firma como "Smith" y que se dedica a requerir campañas de intimidación a contertulios con la publicación de los telefonos del domicilio, trabajo, etc. ...  
Aug 17 2002 by Gurriato

29 Apr 2007 by Kickjor

Además, se informa de que Toro «está convencido de que una persona que él conoce es el **chivato** de la Policía (acababan de ser registrados sus locales), por lo que quiere eliminarlo, para lo que está intentando buscar algún ciudadano ...  
[La Bitácora de Kickjor - http://kickjor.blogspot.com/](http://kickjor.blogspot.com/)

Zdá se, že v určitém odborném slangu nabývá významu tlačítka či zařízení, které se rozsvítí nebo rozezní, když něco „hlásí“, zejména v případě poruchy stroje. Dochází tedy k významovému posunu, sémantická příbuznost tu však je.

Group: [es.charla.motor](#)

... tengo un 205 y se me ha encendido un **chivato** amarillo y no sé lo que es. El **chivato** en cuestión está entre el **chivato** de los intermitentes y el muelle de arranque. Por favor ¿alguien puede decirme qué significa y si es muy malo? ...  
Aug 26 2002 by Teuton

Group: [es.charla.motor](#)

... no tengo ni idea de que puede ser ese **chivato**. asegurate llevandolo a tu taller, y lo del ralenti, es normal, pues el mio 306 Dturbo del 97 tambien las revoluciones sube o bajan dependiendo el estado del motor en ese momento, me lo ...  
Jun 11 2002 by Steelhorse

Group: [es.charla.motor](#)

Tengo un focus TDCI 115cv Trend del 2002 ya veces se enciende el piloto de los calentadores (**chivato** amarillo que tiene dibujado una bobina en el lado inferior izquierdo). Habeis comentado en ...  
Dec 29 2003 by DrPanic

### **3.1.18. Chorar**

(Verb., inf.)

Z romského *čor* 'zloděj', *čor(el)* 'ukrást, okrást'.

Sanmartín Sáez připisuje tomuto slovu význam 'loupit, obecně bez použití síly' a říká: „Toto sloveso je výpůjčka z caló (*chorar* 'krást'). Je zaznamenáno od roku 1905...“<sup>91</sup>

Romský základ *čor* pronikl opět do řady evropských argotů. V maďarštině se objevují slovesa *csór(-ni)*, *csórel(-ni)* 'krást', dále slovesné substantivum *csórás* 'krádež'. V češtině jsou uváděna substantiva *čór*, *čórák*, *čórař*, *čóres*, *čorkař*, *čórmen* 'zloděj', *čórka* 'krádež', 'zlodějka', sloveso *čórnout* 'ukrást'. V němčině se setkáme se slovy *dschor*, *schornen*, *geschoren*.

Ve slovníku DRAE se *chorar* (vulg.) objevuje ve významu 'krást'.

#### **A/ Dotazník**

Z celkového počtu respondentů uvedlo 49% znalost tohoto slova, ale 21% z nich zaměnilo jeho význam s 'plakat' z galicijského nebo portugalského slova *chorar*. Zbytek dotázaných pouze s několika výjimkami uvedlo význam 'krást'.

#### **B/ Korpus**

V bance dat jsem našla 4 případy slova *chorar* (2 jsou ze Španělska). Při bližším obeznámením se s texty jsem však zjistila, že všechny případy mají význam 'llorar' a texty nejsou psané v kastilštině:

Citace:

"Se eu soubesse que morrendo / tu me havias de chorar / por una lágrima tua / que alegría... / me de \*\* 1996 PRENSA

---

<sup>91</sup> „Este verbo es un préstamo del caló (*chorar* 'robar', 'hurtar'). Se registra ya desde 1905...“ SANMARTÍN SÁEZ (1999): s. 229.

El Mundo, 13/04/1996 : Entrevista. Susana María Alfonso de A ESPAÑA  
 04.Música Unidad Editorial (Madrid), 1996  
 2 y evocación íntima y triste ("Guitarra, eu venho chorar  
 contigo/ Sinto mais suave a vida/ Quando tu ch \*\* 1996  
 PRENSA Hoy, 16-22/12/1996 : AINDA:  
 Madreus CHILE 04.Música  
 (Chile), 1996  
 3 pitió. "...Chorando se foi la que um dia so me fez chorar....  
 chorando estara al lembrar de um amor, que \*\* 1994 García,  
 Alan El mundo de Maquiavelo  
 PERÚ 07.Novela Tercer Mundo (Santafé  
 de Bogotá), 1994  
 4 suceniña do carballal. ¿Quén pol-as noites te fai chorar? Durme,  
 meniña, Corpo enxidiño, terás amor, te

### C/ Google

Na vyhledávači googlu se nachází dostatek příkladů slovesa *chorar* s významem 'krást'. Uvádím některé z nich:

La cosa está más o menos organizada así: los rateros dan el golpe, un cómplice les ... El  
 pringue del pringao, porque **chorar** es dejar rastro en el delito. ...  
[cvc.cervantes.es/alhabla/diccionario/anteriores/abril\\_02/diccio\\_04042002.htm](http://cvc.cervantes.es/alhabla/diccionario/anteriores/abril_02/diccio_04042002.htm) - 28k

para ladrar así ás veces é preciso **chorar** iodo ... esta Cosa Roja: el canto de los grillos es  
 aquí cien mil veces más potente que el agujón de un infarto ...  
[www.enfocarte.com/PoesiaGallega/novo.html](http://www.enfocarte.com/PoesiaGallega/novo.html) - 54k -

La cosa es que me ha gustado (y no solo por su potencial caracter protector ante Los ...  
 Iban dos primos, y dos hermanos iban a **chorar**, y los delataron ...  
[www.psicobyte.com/articulo/quelquun\\_ma\\_dit/comentarios/](http://www.psicobyte.com/articulo/quelquun_ma_dit/comentarios/) - 43k -

Es una manera más de **chorar**. A mí por **chorar** motos me entrullan, a ellos  
 nasti de nasti. País Chorizo "Yievkik" <Kap i Kua @Nospam ...  
[es.soc.org.policia](http://es.soc.org.policia) - Mar 2 2000, 3:32 pm by 12345 - 7 messages - 6 authors

... o( \_\_\_\_\_ Ke no, Calitos, que te queremos bucho, tontón, que eres bu  
 bachote y bu cachondo. Anda, enga, deja de **chorar**... 8-)  
[es.rec.humor](http://es.rec.humor) - Oct 1 2001, 10:51 am by Azucena Paradox - 32 messages - 16 authors

... Hola, Gracias por la contestación. No te preocupes, realmente no queremos "**chorar**"  
 nada, sino no habría puesto esta consulta en un foro público. ...  
[microsoft.public.es.windows95](http://microsoft.public.es.windows95) - Jun 28 2000, 6:36 am by Paz Montañez - 21 messages - 9  
 authors

### 3.1.19. Chucháís

(Subst., f., pl.)

Z romského *čučí* 'prs'.



Romské *čuči* proniklo do maďarského argotu v podobě *csöcs* 'prsa', dále *csöcsike* 'žena, dívka', *csöcsölő* 'podprsenka' a *csöcsörészik* (*csöcsörészni*) 'osahávat'. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské výrazy *čuča*, *čuči* a *čučky*.

Sanmartín Sáez uvádí pod označením 'marginalidad' význam 'prsa'. Říká: „Substantivum *chucháis* je výpůjčka z *caló* *chucha* 'prs', v současné době málo užívaná.“<sup>92</sup> Dále uvádí také slovo *chucha* s významem 'peseta' a 'mileneček/milenečka vězně' ('amante de un preso'): „Toto pojetí je snad metonymie nebo odvození z předchozího slova *chucháis*, sloužící jako figurativní označení ženy jednou z částí jejího těla. Slovo se neuzívá...“<sup>93</sup>

Ve slovníku DRAE se tvar *chucha* vyskytuje ve významu 'fena' (od *chucho*) a dále 'vulva' s odkazem na Peru a Kolumbii. Tvar *chucháis* se ve slovníku neobjevuje.

#### A/ Dotazník

Téměř 8% dotázaných uvedlo sice znalost tohoto slova, avšak z uvedených definic vyplývá, že se neměli na mysli totéž slovo. Navíc se všichni domnívali, že se jedná o sloveso s významem 'obejmout', 'cucat', 'líbat', 'jíst' či 'pít', 'mít s někým poměr'. Ve druhém dotazníku však na cílenou otázku „Ha oído alguna vez el sustantivo *chucháis* con el significado de *pechos*?“ téměř 9% (jiných) respondentů odpovědělo kladně.

#### B/ Korpus

Tvar *chucháis* se v korpusu neobjevuje. Tvar *chucha* a *chuchas* se objevuje jedenkrát ve významu 'pesety' a v peruánských pramenech ve významu 'vulva' nebo též přeneseně 'prostitutka':

de la Peña de Comillas sus primeras 40.000 "chuchas". Era, por lo tanto, el comienzo de lo que ho \*\* 2001 Cabello, Modesto  
Los bolos. Recuerdos y Reflexiones ESPAÑA  
05.Juegos

ty salió del cuarto y tiró la puerta. - Lávate la chucha, cojuda - murmuró él. Un rato más tarde volvier \*\* 1996 Bayly, Jaime  
Los últimos días de "La Prensa" PERÚ  
07.Novela Seix Barral (Barcelona), 1996

---

<sup>92</sup> „El sustantivo *chucháis* es un préstamo del *caló* *chucha* 'pecho', poco empleado en la actualidad.“ Ibidem, s. 233.

<sup>93</sup> „Esta acepción quizá sea una metonimia o derivación de la voz anterior *chucháis*, al designar figuradamente a la mujer por una parte de su cuerpo. Es una voz en desuso...“ Ibidem, s. 233.

Larrañaga -siguió gritando don Rafael-. ¿O los chuchas como tú no tienen palabra? ¿Se me caga de mie \*\* 1996 Bayly, Jaime  
Los últimos días de "La Prensa" PERÚ  
07.Novela Seix Barral (Barcelona), 1996

nan bajo? Ay, carijo. Miles de dólares ganan esas chuchas. Miles. Millones. La Patty se debe de haber r \*\* 1996 Bayly, Jaime  
Los últimos días de "La Prensa" PERÚ

## C/ Google

Na googlu se vyskytuje vzácně tvar *chucháis*, tvar *chuchas* nabývá následujících významů:

Muy **chuchas**: La palabra "chucha", que en castellano marginal significa "vagina", adquiere una significación diferente con el prefijo "muy **chuchas**". >Juntos, si nos remitimos estrictamente a su significado, vendría a connotar "de muchas vaginas". Esto es ridículo hasta hoy en que no se conoce realmente el potencial de la clonación y el transplante de órganos. Sin embargo su utilización difiere con su significado. "Muy **chuchas**" significa "de grandes y admirables cualidades" El Libertador,>por ejemplo, era muy **chuchas**, o "un **chuchas**", que es una derivación cien por ciento válida. **EC-FUTBOL** - Oct 11 2006, 4:11 am by Cristobal Mantilla - 1 message - 1 author

... brother que seamos unidos unidos pft pft pft pft ....pft, pft Como dijo el paco paco (en off) "...y acaso tu seras gringo po **chuchas** grandes de tu madre" "...y ... **chile.rec.tv** - Nov 7 2003, 11:11 pm by Mounter Penguin - 14 messages - 8 authors

Soy torpe en los amores y las felicitaciones; pero por si fuera cierto: Un ... sentimental en su culo y en sus **chucháis**. Es una muchacha hermosa, de ...  
[groups.google.com/group/es.humanidades.literatura/tree/browse\\_frm/month/2002-12/eab8632339d8c934?rnum=141...](https://groups.google.com/group/es.humanidades.literatura/tree/browse_frm/month/2002-12/eab8632339d8c934?rnum=141...)

Con lo poco que tiene para ofrecer si exceptuamos su meritorio **chuchais**, tiene un gesto distraído e ingenuo que es lo que perdía al hormonado Pradera y a ...  
[www.ipunkrock.com/enc/list\\_thread1.php/798526/re/lola/marcelli](http://www.ipunkrock.com/enc/list_thread1.php/798526/re/lola/marcelli)

Y tú enseñando las **chuchais** en la barra tampoco vas a mantener a. toda una familia!...  
CHARI .- Si es que no le gusta. Dice que trabajar le da. náuseas. ...  
[www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/01923071926589494109102/007448.pdf?incr=1](http://www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/01923071926589494109102/007448.pdf?incr=1)

... José y María. -- ,, Bus arjulipan duis **chuchais**, sos duis cangayas - \~/ -  
Mas tiran dos tetas, que dos carretas - ^ kry...@hotmail.com  
**soc.culture.spain** - May 23 1998, 4:50 pm by Jibaro - 9 messages - 5 authors

### 3.1.20. Chungo

(Adj.)

Z romského *džung* 'hnus', *džungalo* 'hnusný', 'ošklivý', 'sprostý', 'nečistý', 'zlý, špatný, krutý'.

Adjektivum *chungo* ve významu 'špatný, zlý' či 'falešný' pochází z *caló* (*chungaló* 'špatný, zlý', *chungalipén* 'pokušení', 'špatnost') a je dokumentováno od roku 1905 ve slovníku L. Bessese. Slovní spojení *estar chungo* znamená 'být nemocný, necítit se dobře' a *estar de chungo* 'být míněno žertem' ('estar de broma'). Pod označením 'marginalidad' uvádí Sanmartín Sáez také substantivum *chungo* ve významu 'levá ruka', dále adjektivum *chungaló/chungalí* ve významu 'špatný, zlý'. V okruhu drogové terminologie zmiňuje sloveso *chungar* ve významu 'ředit omamnou látku nebo drogu' jako synonymum k běžnějšímu *cortar* používaném ve stejném významu.

Slovník nespisovné češtiny uvádí světský výraz *džungalovný* 'zlý, špatný'. V maďarském argotu je pravděpodobně tohoto základu adj./subst. *dzsunga* 'neomalený', 'neomaleneček' a snad i vzácnější varianta *dzungó* se stejným významem.

V DRAE se objevuje *chungo* (coloq.) ve významu 'špatný', 'obtížný, komplikovaný'. Původ z *caló* je uveden.

### A/ Dotazník

Více než 96% respondentů uvádí znalost adjektiva *chungo*. Některé definice zněla 'špatný, zlý' a 'obtížný', dále 'problematický', 'komplikovaný', 'zničený', 'nemocný', 'nepříjemný', 'divný'. Objevilo se též „náhlé onemocnění = un chungo“ („enfermedad repentina = un chungo“), dále 'žert' a 'nebezpečný'.

### B/ Korpus

Slovo *chungo* se v korpusu CREA objevuje 60-krát, pouze ve španělských pramenech.

#### Příklady:

Uno, al haber nacido allí, sabe lo chungo que es el aislamiento. Mi tierra está muy cerc \*\* 1990 PRENSA  
Tiempo, 05/02/1990 : MIQUEL BARCELÓ / EXPONE EN MADRID Y EN ESPAÑA  
04.Pintura Ediciones Tiempo (Madrid), 1990  
a de Cotón, dime qué especie de vaca es, que ando chungo en zoología de vertebrados. Y dime si coincide \*\* 1996 PRENSA

El Mundo, 31/03/1996 : ANTONIO BURGOS. El Fin y los Medios ESPAÑA  
03.Política

Substantivum *chunga* se objevuje 4-krát, z toho 3-krát ve Španělsku.

bullado por el mordaz Camilo José Cela; tomando a la chungu por Pérez Reverte; considerado un niño desp \*\* 1997 PRENSA  
La Época, 05/06/1997 : Un presunto agregado cultural por Wal CHILE  
02.Literatura (Santiago), 1997

ce a la búsqueda de fórmulas nuevas y salvíficas, la chungu funcional ha sido capaz de acuñar una fr \*\* 1985 PRENSA  
ABC, 29/01/1985 : Por Javier RUPEREZ ESPAÑA  
03.Política Prensa Española, S.A. (Madrid), 1985

adie quiere cargar con el muerto. OLGA.- Dejad ya la chungu. No he querido herir a Lauro. Entre todos, \*\* 1982 Alegre Cudós,  
José Luis Sala de no estar  
ESPAÑA 07.Teatro Fundamentos (Madrid),  
1982

jirles. - Alto ahí -al guardia se le había muerto la chungu-. No veo la razón de meter a mis hijos en e \*\* 1984 Ayerra, Ramón  
La lucha inútil ESPAÑA  
07.Novela Debate

Slova *chungaló/chungalí* a *chungar* se v korpusu nenacházejí. Není zde ani *chungerío*, utvořené pravděpodobně z adjektiva *chungo*.

## C/ Google

Adjektivum *chungo* se na googlu vyskytuje velice hojně, například:

14 Feb 2007 by El tio berni  
Porque el amor mola un rato largo, pero todos sabemos que lo que da juego y vende es el desamor y el amor chunguísimo, y por eso os traemos 14 portadas de amor **chungo** como 14 soles, para que los que estáis enamorados apreciéis lo que ...  
Entrecomics - <http://www.entrecomics.com>

3 Feb 2007  
MI VICIO ES **CHUNGO**..... TODO EL MUNDO TIENE VICIOS, NO ME AVERGUENZO, MI VICIO NO ME MATA (VAMOS CREO YO) MI VICIO ES LO UNICO QUE ME SUBE EL ANIMO CUANDO ESTOY DEPRESIVO Y ES LO UNICO QUE ME PONE DEPRESIVO CUANDO ESTOY DE ANIMO, ...  
toskart - <http://lokkieras.spaces.live.com/>

9 Mar 2007 by alberto  
En cuanto al fin de semana, ya que Teresa, el cuerpo de Cristo, es un poco "pesada", Carlos Boyero afirma: "El fin de semana está **chungo**." Es decir: que no se estrena nada que merezca la pena. Hasta ahí, todo bien. ...  
Cinemaspop - <http://www.cinemaspop.net>

A propósito, un espécimen de la "nueva era" **está de chunga** en Iraq. Es que las verdades mortifican, y en este caso los hechos dejan al descubierto la doble ...  
[es.geocities.com/libertadeopinion/pablofe57.html](http://es.geocities.com/libertadeopinion/pablofe57.html)

A resposta para ampararse no anonimato é ben sinxela, por medo ás represalias, así **está de chunga** a cuestión e non precisamente ás legais, ...  
[ogrobe.blogspot.com/2007/02/admiten-trmite-as-denuncias-contr-dos.html](http://ogrobe.blogspot.com/2007/02/admiten-trmite-as-denuncias-contr-dos.html)

Adjektivum *chungaló* se na googlu vyskytuje, ale pouze jako vysvětlení, že se jedná o slovo původem z caló. Nezdá se tudíž, že by se objevovalo v živé řeči. Naopak tvar *chungalí* je velmi častý. Sloveso *chungar* se objevuje méně často a význam není zcela jednoznačný. Dále lze nalézt substantivum *chungerío*, které neuvádí Sanmartín Sáez.

... chunguitas (cosas malas; de chungalipén, **chungaló**, tentación, maldad de pensamiento), churriazo (puñalada; de churí, cuchillo, puñal), chupana (choza; ...  
[www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/12148065228988280754513/p0000004.htm](http://www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/12148065228988280754513/p0000004.htm)

La letra no me mola, la voz muy típica y el video **chungalí**. Lo de escupir en mitad de un salón no esta nada bien amigo guitarrista y lo de las tias ahí en ...  
[www.nochederock.com/foramen/viewtopic.php?p=689340&sid=d2fa4220ed6d1cc1ff794f916523033c](http://www.nochederock.com/foramen/viewtopic.php?p=689340&sid=d2fa4220ed6d1cc1ff794f916523033c)

Que como nos tenéis abandonaos y ociosos aquí en el centro de investigación dado el nivel **chungalí** de preguntas llegadas a la redacción, cero pelotero, ...  
[www.gurbweb.com/foro/viewtopic.php?t=112&postdays=0&postorder=asc&start=30&sid=d4ed7602bf...](http://www.gurbweb.com/foro/viewtopic.php?t=112&postdays=0&postorder=asc&start=30&sid=d4ed7602bf...)

Este maromo, que es tecnicamente un imbecil, habla y actua en **chungalí**. ... No es que tenga graves problemas de expresion: es que habla en **chungalí**. ...  
[blogs.periodistadigital.com/ultimahora.php/2007/01/06/el\\_rey\\_preside\\_este\\_sabado\\_una\\_pascua\\_mi?disp=comments](http://blogs.periodistadigital.com/ultimahora.php/2007/01/06/el_rey_preside_este_sabado_una_pascua_mi?disp=comments)

Espero que el dia **chungalí** que has tenido , se te olvide prontito, que ahora viene el finde y hay que disfrutar , me parece a mi que esta semana no ha sido ...  
[www.pajilleros.com/showthread.php?t=23109&page=9](http://www.pajilleros.com/showthread.php?t=23109&page=9)

La SGAE, aparte de ser una mafia muy **chungalí**, ha acabado con la música en este país. En este sentido, yo creo que la SGAE tiene los días contados: putasgae ...  
[gnudista.blogalia.com/historias/4433](http://gnudista.blogalia.com/historias/4433)

diablo no me chaves tu estas escribiendo el libro de don Q ..... estas sin escribir .... eso me huele a bomba para **chungar** Porque diablo si solo estoy ...  
[www.halo2boards.com/archive/index.phtml/t-1983.html](http://www.halo2boards.com/archive/index.phtml/t-1983.html)

O sea, cohabitación ilícita, alianza o liga vituperable. Elidir. Elidir es cortar por lo sano. O dicho con más crudeza, rajar, rebanar, chinar, **chungar**. ...  
[cvc.cervantes.es/alhabla/diccionario/anteriores/febrero\\_02/diccio\\_07022002.htm](http://cvc.cervantes.es/alhabla/diccionario/anteriores/febrero_02/diccio_07022002.htm)

CHUNGO, De mala calidad o talante, falso (**chungar**, chunguerío). DAO-TCH. CHURDERO, Adicto. CHURRO. (Mex.) Cigarrillo de Mariguana. Equivale a 'porro' ...  
[webs.demasiado.com/tebeweb/argot.htm](http://webs.demasiado.com/tebeweb/argot.htm)

En el caso femenino, lucirlo con tacones fue el colmo del **chunguerío**. Hasta que llegó la ironía. Tras unos años de despiece -ese clásico del 'streetwear' ...  
[www.elmundo.es/yodonablogs/2006/08/24/shopping/1156428566.html](http://www.elmundo.es/yodonablogs/2006/08/24/shopping/1156428566.html)

Hay que tener en cuenta que ésta no es una cinta de sustos al uso, sino más bien de **chunguerío**, de dejarte mal cuerpo tanto por los toques gore que tiene ...  
conradweb.spaces.live.com/blog/cns!7C416B333979F796!200.entry

Porque yo creo que en **chunguerío** te gano, y más que chungo, eclécticos es lo que somos, cosa que considero una virtud por la falta de prejuicios que nos ...  
blogs.ya.com/isika/c\_8.htm

### 3.1.21. Chuquel

(Subst., m.)

Z romského *džukel/džuklo* 'pes'.

Romské substantivum *džukel* proniklo v hojně míře do argotu různých jazyků. V češtině kromě zastaralého světského *džukel*, *džuklice* 'pes, fena', *džuklovský* 'psi' popř. *žukl* existuje i dnes všeobecně rozšířená varianta *čokl*. V maďarském argotu se vyskytoval dnes již zastaralý tvar *dzsukhel* 'pes'.

Sanmartín Sáez v této variantě dané slovo neuvádí, v jejím slovníku se však objevuje varianta *chusquel/xuquel* s významem 'pes' a poznámkou 'marginalidad', dále pak s druhotným významem 'zrádce'. „Jedná se o výpůjčku z caló (*chusquel* 'pes'), i když někteří autoři ji považují za onomatopoické slovo, které je doloženo v argotu. V tomto smyslu se objevuje v roce 1905 ve slovníku Diccionario de argot od L. Bessese. (...) Ve druhém pojetí dochází ke změně významu: označení zrádce termínem pes je v argotu běžné (*perra*). Slovo se tak stává základem pro další označení (*chusquelona*, *chusquero*).“<sup>94</sup> Slovo *chusquelona* označuje poznámkou 'marginalidad' a významem 'vrátná' a dodává, že se v současné době neuzivá („se encuentra en desuso“). *Chusquero* ve vojenském slangu (pod označ. 'soldados') znamená 'velitel' a s poznámkou 'marginalidad' pak 'policista'. Sloveso *chusquelar/xuquelar* pak znamená 'štěkat'.

Ve slovníku DRAE se objevuje pouze varianta *chusquel* (germ.) ve významu 'pes' a dále *chusquero* (coloq.) s definicí 'Dicho de un suboficial o de un oficial del Ejército:

---

<sup>94</sup> „Esta palabra es un préstamo del caló (*chusquel* 'perro'); aunque para otros autores se considera una voz onomatopéica, que se atestigua en la germanía. Con este sentido se documenta, desde 1905, en el *Diccionario de argot* de L. Besses. (...) En esta segunda acepción ('delator', pozn.) se produce, con respecto a la anterior, una transformación del sentido: la designación del 'delator' con el término *perro* es frecuente en el argot (una *perra*); así esta palabra se convierte en origen de otras designaciones (*chusquelona*, *chusquero*).“ Ibidem, s. 239-240.

Que ha ascendido desde soldado raso'. Romská etymologie není uvedena ani u jednoho (slovo *chusquel* je dokonce považováno za onomatopoické).

### A/ Dotazník

Zkoumala jsem pouze variantu *chuquel*. Necelých 10% uvádí znalost slova i význam, dalších 14% dotázaných význam neuvádí. Z definic zdaleka převažuje 'pes', občas se objevuje i 'děcko' a ojedinele i další významy, které však považuji za sporné ('dům', 'peníze'). Jeden respondent uvádí i tvar *chuquelo*.

### B/ Korpus

V korpusu se neobjevuje ani jedna z výčtu variant uvedených na začátku.

### C/ Google

Na googlu se vyskytuje poměrně často slovo *chuquel*, případně *chuquelo*. Varianta *chusquel* se zdá být vzácnější. *Chuquel* se pravděpodobně vyskytuje jen ve svém původním významu, zatímco *chusquel* se objevuje i v přeneseném významu 'zrádce'. Varianta *xusquel* není obvyklá, našla jsem ji pouze jednou. *Chusquelar* ani slovesa utvořená z dalších variant se na googlu nevyskytuje. *Chusquelona* se objevuje jen jednou, jako ženský protějšek se slovu *chusquel* v jeho přeneseném významu. *Chusquero* je naopak slovo běžné.

Otras Sacar a pasear el **chuquel** es 'pasear el perro'. Un meko, una 'bofetada'. Un chimpó, un 'salto'. La riñonera, koala. Otros chicos aportaron palabras de ...  
[vincenzolaguardia.blogspot.com/2006/09/el-chuquel-de-mi-plas-gambea-un-mazo.html](http://vincenzolaguardia.blogspot.com/2006/09/el-chuquel-de-mi-plas-gambea-un-mazo.html)

Vamos a ver, no se si os pasara a todos, pero personalmente estoy harto de que nos dejen vivir en paz a mi y mi **chuquel**.... Si voy por la calle tranquilamente ...  
[www.todoperros.com/phorum/read.php?f=10&i=17498&t=17498](http://www.todoperros.com/phorum/read.php?f=10&i=17498&t=17498)

Yo era un niño enclenque y un tanto cobarde a quien los **chuqueles** en libertad del pueblo en el que veraneaba habitualmente le producían un terror irracional ...  
[www.eljueves.es/ciberjueves/cibernoticias/noticias.asp?noticia=273](http://www.eljueves.es/ciberjueves/cibernoticias/noticias.asp?noticia=273)

23 Mar 2007

DE COMPRAS, ir x ahí con cris y jugar y estar cn mi **chuquel**. >ALGO QUE NO TE KITAS NUNCA:me lo quito to jajajaj..en fin no pensems mal.XD. >VIAJE SOÑADO:mallorca. >¿ERES SUPERSTICIOS@?: muxísimo..oigo una ambulancia cndo esty en klase ...  
<http://morenazademg.spaces.live.com/>

2 Jan 2006 by Big Corroscó

El caso es que en el día de autos los dos rottweilers de su familia fueron sorprendidos mientras

intentaban merendarse un VW Golf al que zarandeaban cuan lechera policial en manifestación, un **chuquel** a cada lado. ...

Abuse Magazine - <http://blog.abusemagazine.com>

21 Jul 2005 by chousas

que en sí no hace puta gracia porque pobre **chuquel** pero bueno... XD Tengo muchas ganas de reir y de hacer el indio, de mandar a la mierda la rutina, de poder hablar todo el día en mi lengua, de escuchar de nuevo el dialecto coruñés. ...

chousas - <http://chousas.blogspot.com>

Group: [droja no colacao](#)

... QUE HAN SIDO ENVENENADOS y ese hombre que nos enseña sus chuqueles en posicion fetal

llenos de estalactitas envueltos en bolsas de plastico del todo a 100 y mas duros que la mojama que hasta callendoseles al suelo el **chuquel** duerme tan ...

Apr 4 2006 by mery higgins - 9 messages - 2 authors

Group: [es.rec.video.dvd](#)

... Por aquí le llaman "**chuquel**" al perro, "plas" al hermano y cosas por el estilo, pero nadie entienda esas palabras fuera de esta ciudad (Coruña) y así "colorización" sólo lo entendería la gente que está acostumbrada a leer ...

Apr 21 2002 by Marcus Fernández

5 Mar 2007

El ferrolano no se compra un perro: se compra un **chuquelo**. El ferrolano no te riñe: te la monta. El ferrolano no va a un puticlub: simplemente va a Ink oa Chévere. El ferrolano no sale de fiesta: se va de canfurnada. ...

VENUS\_Y\_ARGO - <http://EVAARBA.spaces.live.com/>

3 Nov 2006

Estuvimos por esperarte, pero tu vieja dijo que subiéramos y yo paso d'apalancarme allí en tu kel, con tus viejos, y mas el **chuquelo** y tal. Fuimos p'al garito de Paco, llegamos allí, yo llevaba gusa que palmaba, no jalara desde la una y ...

Fort Kiddiwanee - <http://ennumerosojos.spaces.live.com/>

Group: [es.charla.gay-lesbiana](#)

... Dejarás que yo elija y predisponga? - En tus manos dejaré la cruceta de mi vida. - ¿Me aseguras que seguirás mis pasos como un **chusquel**? - Te doy palabra de hombre responsable. - ¿Me lo juras? - Con sangre, si quieres. ...

Feb 26 2004 by libertas - 1 message - 1 author

pero tampoco a meao de **chusquel**, aquel soy b.boy de pelo duro, préstame cien duros pa chili con carne, dejarme dil pa lli que me la busco ...

[www.letrascanciones.org/la-excepcion/cata-cheli/lo-caten.php](http://www.letrascanciones.org/la-excepcion/cata-cheli/lo-caten.php)

13 Mar 2007 by Kotinussa, alias "Koti"

... de grifería de oro y funcionarios de partido, dan ganas de vivir como un hongo, de entrar a la pandilla de Diógenes el **chusquel** o practicar aquello que recomendaba irónicamente Luis Carandell: hacer la guerra en la Cruz Roja. ...

Verba volant, scripta manent - <http://verba-scripta.blogspot.com/index.html>

Group: [es.rec.tv.concursos](#)

... Mira que lo dijo ayer bien clarito delante de todos!!... Menos mal que han sido Oscar y Carolina (bueno, también Patri según la **chusquel** de Carol)... que si no, hoy cenamos nominaciones con guarnición de sangre... je, je, je. ...

Apr 18 2002 by Wayler



y el **xusquel**, bien y los tobillos, tirandillo y tus papas, como siempre y los pisos, como nunca. en mu pokas kosas buenas la nueva generacion es guiada ...  
[letrasenespañol.com/2007/04/30/la-excepcion-la-puerta-abierta/](http://letrasenespañol.com/2007/04/30/la-excepcion-la-puerta-abierta/)

... y no la soportas, eso en mi tierra se llama **chusquelona**, y eso es lo que eres, una chusquel que no mereces ni estar en la final, barby lagrimitas ahora que ...  
[www.haloscan.com/comments/lagateradigital/061207\\_01/?coco=1](http://www.haloscan.com/comments/lagateradigital/061207_01/?coco=1)

22 Apr 2007 by Como te digo una Co te digo la O  
... declaró que en tres años había conseguido tanto como el Barça en un siglo, se caló la gorra de plato, se bordó unos galones en la bocamanga y dos días después se había convertido en el **chusquero** más zafio del cuartel. ...  
[HISTORIAS DEL CALCIO Y OTROS MUNDOS - http://superga.blogspot.com/index.html](http://superga.blogspot.com/index.html)

9 Feb 2007 by filmín  
El problema está en que por definición no ambicionan a los lugares de mando (desde el más **chusquero** hasta capitán general) las personas humildes, las respetuosas ... las personas buenas. Personas inteligentes y capacitadas los hay en ...  
[blogvida - http://elbazardelavida.blogspot.com/index.html](http://elbazardelavida.blogspot.com/index.html)

11 Feb 2007  
También existe la figura del doctor académico, un tipo aburrido que se ha enquistado en la universidad y que ha visto en el doctorado la oportunidad de subir de rango como un sargento **chusquero**. Sea o no sea así en la realidad, ...  
[El Sentido de la Vida - Why are we here? - http://www.elsentidodelavida.net](http://www.elsentidodelavida.net)

20 Apr 2007  
No se dice "cabo chisquero" sino "cabo **chusquero**". El panecillo de > munición que dan en el rancho en el ejército se llama "chusco". Un cabo > **chusquero** es un cabo jarto 'e chuscos. Oño, os habéis pasado la semana hablando de chisqueros ...  
[alt.language.spanish :: Discussion of the... - http://www.nnseek.com/e/alt.language.spanish/](http://www.nnseek.com/e/alt.language.spanish/)

### 3.1.22. Churí/churi

(Subst., f.)

Z romského *čhuri* (f.) 'núž'.

Sanmartín Sáez uvádí význam 'núž' a poznámku 'marginalidad'. „*Churi* je výpůjčka z caló (...). Používá se velmi často, stejně jako slovo *bardeo*, a je zaznamenáno od roku 1896...“<sup>95</sup>

Ve slovníku DRAE se neobjevuje.

V českém argotu je uváděno substantivum *čúro* 'núž'.

---

<sup>95</sup> „*Churi* es un préstamo del caló (...). Se emplea con mucha frecuencia, alternando con *bardeo*, y se documenta desde 1896...“ Ibidem, s. 239.

## A/ Dotazník

Přes 11% zná alespoň jednu z variant a uvádí význam, dalších 22% význam neuvádí. Nejčastější definice zní 'núž'. Často se ale objevují i definice partnera či partnerky ('cariño, querida, novia, chica'). Tato druhá sémantická skupina má pravděpodobně odlišnou etymologii, zatím se mi ji však nepodařilo zjistit.

## B/ Korpus

V korpusu jsem našla dva odkazy původem z Argentiny a Kolumbie, jednalo se však o zoologické názvy.

## C/ Google

Na googlu se objevuje *churi* ve významu 'núž':

4 May 2007 by Óscar

También conocidos como navajeros, usan la **churi** (arma blanca no la novia) como una herramienta de su oficio clandestino. Puska o Fusca. Atracadores que usan una pistola para perpetrar sus golpes. Palquistas. Son los ladrones que acceden ...

[El Rincón de Oskitar - http://elrincondeoskitar.blogspot.com/](http://elrincondeoskitar.blogspot.com/)

Sep 2006

Te encantan esas calles y esas tiendas y esas señoras con carritos de la compra y vestidos estampados de verano, y la manera con que el gitano empalma la **churi** y pega dos tajos, chis, chas, para que caten el producto. ...

[J.Casado - http://jcasado84.spaces.live.com/](http://jcasado84.spaces.live.com/)

Objevuje se i ve významu 'dívka, láska':

10 Apr 2007 by franchu

... esta igual de loca que simón...miren en la foto como también hace salasal.... Ama te queremos un montón....te amamos....suerte en el colegio, ya te queda poco para leer tu sola lo que te escribí...un beso gigante mi **churi** bella.

[salasal - http://simoncastillo.blogspot.com/index.html](http://simoncastillo.blogspot.com/index.html)

30 Apr 2007 by cadena

La vida es dura y me gusto probar pronto.el dia q conozca a **tu churi** veras q es lo mejor q pasa en tu vida y las locura vienen solas.espero q algun dia me disculpes el echo de no estar cerca tuya.termino diciendote q en el corazon de tu ...

[Querida familia - http://maxicadena.blogspot.com/](http://maxicadena.blogspot.com/)

### 3.1.23. Currar / currelar

(Verb., inf.)

Etymologie není zcela jednoznačná. Romské sloveso *kerel* 'dělat' bude pravděpodobně základem (alespoň po sémantické stránce) pro sloveso *currar* ve významu 'pracovat'. Otázkou zůstává, zda a do jaké k jeho vytvoření přispělo i romské sloveso *kur(el)*, jehož význam však romské slovníky uvádějí pouze jako 'souložit'.

Základ slova *currar* bude možná velice starý. Např. v litevštině se objevují slova *kūrėjas* 'stvořitel', *kūrinys* 'dílo' a *kurti* 'tvořit', 'zakládat'. (Souvisí asi též s latinským a románským *creare*.) Dala by se tu snad nalézt souvislost se slovesem *currar*? Na tuto otázku není možné v této chvíli sice pro nedostatek důkazů odpovědět, domnívám se však, že by bylo jistě zajímavé případnou souvislost dále probádat.

Ve slovníčích caló, jak vypožorovala Pavla Čevelová, se *currar* objevuje hlavně ve významu 'tlouci', 'bičovat'. Domnívá se, že základem by mohl být kmen *kuř* 'tlouci', tento význam však doplňuje otazníkem. Tento ani podobný kmen jsem v uvedeném významu nenašla v žádném z romských slovníků, které jsem konzultovala. Naopak v maďarském argotu se objevuje sloveso *kúr(-ni)* pocházející z romského *kurel* a zachovávající význam 'souložit'. Jak však vysvětlit význam 'tlouci' v caló? Podívejme se nyní na významovou povahu zmíněných slov. Souvislost mezi významy 'pracovat', 'tlouci', 'souložit' se zdá být na první pohled sice nejasná, je třeba si však uvědomit snadnou významovou prostupnost typickou zvláště pro argot a slangy. Slovo určitého významu nabývá významu zcela nového, často jen vzdáleně či vůbec příbuzného. Velkou roli tu hraje třeba zvuková podobnost mezi různými slovy. V této souvislosti by se dalo hovořit případně i o slovesu *kerel*, jež pravděpodobně mohlo významově ovlivnit španělské sloveso *currar* právě z důvodu této podobnosti. Můžeme však i zcela odhlédnout od zvukové podoby slov a zkoumat pouze významy. Ve Slovníku nespisovné češtiny je například uvedeno sloveso *bušit*, jehož prvotní význam 'tlouci' se změnil na dva jiné významy: na jedné straně 'pracovat' („Bušit vod nevidim do nevidim? To si ty prachy ani neužiješ.“), na druhé straně vulg. 'mít pohlavní styk' („Ve vašich letech jsem taky mohl bušit třikrát denně.“)<sup>96</sup>. Druhý význam se objevuje i v německém argotu: sloveso *bumsen* 'bušit' nabývá významu 'souložit'. Nemohlo dojít k významovému posunu založeném na stejném principu (ovšem v opačném směru 'souložit' → 'bušit') i v caló?

---

<sup>96</sup> HUGO, Jan a kol. autorů: *Slovník nespisovné češtiny*. Praha: Maxdorf, 2006, s. 75.

Romský základ *kerel* 'dělat' pronikl do argotu jiných jazyků. Pochází z něj maďarské *kérázás* 'práce', v češtině pak světšské *kérovat* 'dělat', jež nabývá ve vězeňské mluvě významu 'tetovat', *kérovany* 'tetovaný', *kérka* 'tetování'.

Španělské sloveso *currar* má tedy, jak už bylo řečeno, obecně dva významy: 'pracovat' a 'bít, tlouci'. Sanmartín Sáez uvádí, že se jedná o výpůjčku z *caló* 'bít', 'pracovat', 'trestat'. V jejím *Diccionario de argot* se objevují také tvary *currelar*, *curre*, *curro*, *currele*, *currelo* ('práce'), *curripén* ('rány').

V DRAE se objevuje: *currar*, *currelar* (coloq.) 'pracovat' a *curro*, *curre* (coloq.) 'práce'. Původ z *caló* je uveden.

## A/ Dotazník

95% respondentů znalo sloveso *currar*. Všichni uvedli význam 'pracovat', někteří přidali též 'bít, tlouci'.

## B/ Korpus

V korpusu se objevuje 49 případů slovesa *currar*, všechny pocházejí ze Španělska. Cituji 5 nalezených případů:

1 con la chica con quien se carteaba en prisión y a currar decentemente limpiando cristales, su retoño ca \*\* 1994  
PRENSA La Vanguardia, 19/05/1994 :  
Pasaje a Alaska. ESPAÑA 04.Cine y vídeo  
T.I.S.A (Barcelona), 1994

2 ido y me habría marchado a Málaga. Es muy duro no currar. Cuando yo no hacía nada era muy duro que la g \*\* 1990  
PRENSA Tiempo, 17/12/1990 : LANZADA  
/ ES EL TRAVESTI DE "LAS EDADES ESPAÑA 04.Cine y vídeo  
Ediciones Tiempo (Madrid), 1990

3 stoy con el remordimiento de que mañana tengo que currar". Lo que funciona habitualmente como sala de c \*\* 2003 PRENSA  
El País. El País de las Tentaciones, 14/02/2003 : APURA LA M ESPAÑA  
05.Actualidad Diario El País, S.A. (Madrid), 2003

4 onal de la Juventud; ahora bien, si nos ponemos a currar, a movernos con ilusión y unidad, no hará falt \*\* 1985 PRENSA  
El País, 01/04/1985 : El Año Internacional de la Juventud ESPAÑA  
02.Sociología Diario El País, S.A. (Madrid), 1985

5 zpuru, y tampoco me funcionó, por lo que empecé a currar donde pude. ¿Tus trabajos artísticos estaban v \*\* 2003

Objevuje se jeden případ slovesa *currelar* (španělského původu):

las mujeres se dan de bofetadas por currelar en el chino. - Y se harán los amos del barri \*\* 1984

Rovněž pouze ve španělských pramenech se 15-krát objevuje slovo *curre*, 2-krát *currele* a 2-krát *currelo*. *El curro* se objevuje 95-krát (někdy se jedná o sloveso *currar* v 1. osobě), kromě Španělska i na Kubě a v Argentině.

adversarios. Este hombre no admite competencia en el curre sublime al que ha dedicado su pletórica vida \*\* 1996 PRENSA  
El Mundo, 29/04/1996 : CARLOS BOYERO: Felipe, ese hombre ESPAÑA  
02.Testimonios varios Unidad Editorial (Madrid), 1996  
2 quería contar una movida, ¿no?, o sea Que a mí el curre aquí, pues me gusta, ¿sabes?, pero, yo qué s \*\* --- ORAL  
¿Pero esto qué es?, 07/07/89, TVE 1 ESPAÑA  
09.Magacines ---  
que seguro que acabará mosqueándose con ese currele agotador que le ha caído, en tan mala hora, d \*\* 1990 PRENSA  
El Mundo, 03/10/1994 : RAFAEL TORRES: Bertín en el espacio ESPAÑA  
04.Medios de comunicación Unidad Editorial (Madrid), 1995  
2 a pedir trabajo. Le suelto de sopetón que quería currele y me dice: "Espere un momento que aquí hay ot \*\* 1992 Díaz, Lorenzo La radio en España (1923-1993) ESPAÑA  
04.Medios de comunicación Alianza Editorial, S. A. (Madrid), 1993  
nde está esa política que va a sacarlos a ustedes del currelo si no sale por su cuenta cada uno en lo s \*\* 1979 Quiñones, Fernando Las mil noches de Hortensia Romero ESPAÑA  
07.Novela Planeta (Barcelona), 1979  
an sueltas cerca de 400 yeguas y 4 sementales. En el curro de Torroña hay otro ganado que pace en la Gr \*\* 1999 PRENSA  
Faro de Vigo, 10/05/99 : Galicia ESPAÑA  
05.Actualidad (Vigo), 1999  
de mujeres desnudas. Aseguran que se trata de un curro como otro cualquiera. En la base, la jornada co \*\* 2003 PRENSA  
El Mundo - Crónica (Suplemento), 09/02/2003 : CONSECUENCIAS ESPAÑA  
03.Ejército, ciencia militar Unidad Editorial (Madrid), 2003  
9 el desierto, no cesan en esta época. Ánimo con tu curro, Gaizka, y ánimo para ti también, Marta. A ver \*\* 1996 PRENSA  
El Mundo, 20/11/1996 : DAZIBAO. Anuncios, mensajes, cartas, ESPAÑA  
02.Testimonios varios Unidad Editorial (Madrid), 1997

## C/ Google

Ve vyhledávači googlu je možné nalézt četné příklady obou sloves. Některé cituji:

... 8b1r50l8h2v1r8au3ipm2o5e5eut53r...@4ax.com... Luego se quejan esa cuadrilla de golfos posteadores por **currar** un puto viernes. Esto no es vida. No es ...  
**es.rec.deportes.futbol** - Mar 21 2004, 3:40 pm by Argos - 2 messages - 2 authors

... Peroooooo serás vagaaaaaaahaaaaa :-)) -- Un saludo, Luis /V HombreHumano  
Lo dicho, debería estar prohibido **currar** por las tardes, joer ...  
**es.charla.motor** - Jun 13 2001, 5:11 pm by P. Tinto EChMotor #306 - 2 messages - 2 authors

... Tio, pues si es para **currar** yo te recomiendo un tft. Estan más que bien,  
y cuidan mejor la vista que los otros. Claro, si es para ...  
**es.comp.hardware.misc** - Jun 10 2002, 9:35 am by CJ - 15 messages - 7 authors

No hace falta tener un gran curriculum para entrar en esta empresa, lo único q  
hace falta es tener ganas de **currar** y de ganar una buena pasta. ...  
**es.misc.anuncios.trabajo.ofertas** - Dec 28 2001, 5:01 am by why not win? - 1 message - 1  
author

**alt.usage.spanish** - Jun 18 2005, 8:32 pm by Gurriato - 72 messages - 17 authors  
... Por cierto, ¿Y tu no estabas esquiando? Estaba. Ayer era fiesta, hoy a **currelar**  
como todo hijo de vecino. Putos pijos ... Endeve. Lo que me ha llamado. ...  
**es.rec.deportes.futbol** - Jan 30 2003, 11:48 am by Roberto - 61 messages - 23 authors

... Suenan a barbacoa [sin segundas] ;-) Vienen unas amigas tuyas de Valencia y se van  
a **currelar** una paellita (por cierto, que las conoceis algunos de vosotros ...  
**es.rec.deportes.futbol** - May 6 2003, 12:31 pm by Carabopop - 69 messages - 24 authors

... Pues en verdad no lo tengo 100% klaro. Pero no me importaría **currelar** de marzo a  
septiembre en Spain ya posteriori volver a doichlan a hacer la especialidad. ...  
**Erasmus 05-06 Köln** - Oct 20 2006, 12:51 am by ERIK FUSSEL - 7 messages - 5 authors

... Ya empezamos con las putas fiestas ... Y los madrileños, venga a **currelar** mientras  
el resto del país se toca los huevos ... ¿Será posible tal desfachatez? ...  
**es.rec.deportes.futbol** - Jan 28 2003, 12:54 pm by Tomas - 61 messages - 15 authors

I slova *curre*, *curro*, *currele* a *currelo* se na googlu objevují ve velmi hojně míře.  
Citují od každého jednu ukázkou:

13 Apr 2007 by Edhelcuin  
Pues si, viernes, quince minutos para salir del curro y yo por aquí blogueando, a partir de ahora  
también escribiré desde **el curro**, que para algo tengo acceso a internet, y es que las tardes de  
los viernes son demasiado duras, ...  
[Entre el Cielo y la Tierra - http://edhelcuin.wordpress.com](http://edhelcuin.wordpress.com)

4 May 2007  
-Bueno, **el curre** como siempre, un asco. Por lo demás, bueno, no sé si sabes que Juan y yo al  
final lo dejamos. Hace ya dos meses. -Algo oí de mis fuentes de información. Lo siento. -Estaba  
cantado que iba a ser así, llevábamos tiempo ...  
[Gaearon - http://gaearon.spaces.live.com/](http://gaearon.spaces.live.com/)

18 Apr 2007  
En **el currele** quiero cambiar de horario a la mañana, este lunes tengo la reunión DESEARME  
SORTEEEEE. Mi vida personal es bastante desastrosa pero me lo tomo con humor (dicen que la  
vida es relativa....después de algo malo viene algo ...  
[El espacio del arkadio - http://arkadiostudiostadio.spaces.live.com/](http://arkadiostudiostadio.spaces.live.com/)

15 Apr 2007  
Afortunadamente y tras **el currelo** de ayer por la tarde, esto ya se asemeja a un hogar, sin que  
esté todo por medio. De hecho, por la noche pudimos cenar con Nacho y Priscila, viendo una  
película y recuperando una cierta tranquilidad ...  
[Pinchando en hueso - http://blogs.ideal.es/index.php/pinchandoenhueso](http://blogs.ideal.es/index.php/pinchandoenhueso)

### 3.1.24. Dicar / diquelar

(Verb.)

Z romského *dikh(el)* 'vidět', 'dívat se', 'hledět'.

Slovník nespisovné češtiny uvádí ve významu 'dívat se' varianty *dikelit* a *dykchelit* ve světské, ale i současné vězeňské mluvě. V maďarském argotu se objevuje sloveso *dikáz(-ni)* s významy 'dívat se', ale též 'milovat', 'nacházet radost, zalíbení', dále pak sloveso *dikház(-ni)* 'vyznat se, přijít na něco'.

Sanmartín Sáez opatřuje obě varianty poznámkou 'marginalidad' a prvotním významem 'vidět', 'dívat se', druhotným pak 'rozumět'. Říká: „Toto slovo (...) je výpůjčka z caló *dicar*, *dicabelar*, *diquelar* 'vidět', 'dívat se', 'věnovat pozornost' (které zároveň pochází ze sánskrtského *drish* a hindustánského *dek`hna*). Již v tomto jazyce (caló, pozn.) má dva významy, význam vizuálního a kognitivního vnímání, tedy porozumění. Původně obsahovala varianta *diquelar* složku iterativnosti, ale v současnosti zůstal tento sufix jako pouhé zdůraznění určitého jazyka a který se dokonce přidává ke španělským slovesům kvůli zdůraznění příslušnosti do skupiny, alespoň ve zločineckém argotu.“<sup>97</sup>

V DRAE se objevuje varianta *diquelar* (vulg.) ve významu 'rozumět'. Původ z caló je uveden.

#### **A/ Dotazník**

Zkoumané sloveso bylo *dicar*, o němž 10% respondentů uvádí, že se s ním setkala.

#### **B/ Korpus**

Uvedená slovesa se v korpusu neobjevují.

---

<sup>97</sup> „Esta voz (...) es un préstamo del caló *dicar*, *dicabelar*, *diquelar* 'ver', 'mirar', 'atender' (que a su vez procede del sánscrito *drish* y el indostánico *dek`hna*). Ya en esta lengua posee los dos sentidos apuntados, el de la percepción visual y el de la percepción cognitiva, el entendimiento. Originalmente la variante *diquelar* presentaba un valor de reiteración, pero en la actualidad ese sufijo ha quedado como mera marca de una lengua, que incluso se añade a los verbos españoles como signo de grupo – al menos en el argot del delincuente...“ SANMARTÍN SÁEZ (1999), s. 305.

## C/ Google

Na googlu se objevuje pouze sloveso *diquelar*, ve významu 'vědět, dozvědět se' a 'vidět'. Druhý význam se zdá být spíše jen literární (texty písní apod.).

Skupina: [es.humanidades.literatura](http://es.humanidades.literatura)

Mario Marqués marioma...@telepolis.com es humanidades literatura Si se te vuelve a ocurrir najar el correo privado para irte de la muí y mandar insultos y "jelipoyeces" a mi casa, voy a descifrar entre toooooodo el galimatías ese de ahí abajo para **diquelar** quien te provee internet desde allí, Ned(erland) Flandes, ...  
27 Bře 2000 od Mario Marqués - 9 zpráv – počet autorů: 6

La rosa. béisbol batidor No **diquelo** la relación del béisbol con la rosa - sé niente de béisbol. linguoboy- 05-25-2007. La rosa. béisbol batidor No **diquelo** ...  
[studylangs.17.forumer.com/a/asociacin-de-palabras\\_post224-80.html](http://studylangs.17.forumer.com/a/asociacin-de-palabras_post224-80.html)

Yo no chanaba que era tu tronca. La tipa no me lo dijo. ¡Yo qué sé tío! Te juro que no la **diquelo** más. —Corta que me duermes, ¿te has acostado con ella? ...  
[www.sbhac.net/Escritores/Honorius/Tripi.htm](http://www.sbhac.net/Escritores/Honorius/Tripi.htm)

En realidad es:CUANDO LO **DIQUELO**, que significa:CUANDO LO VEO en Calo. Gracias a todos los que habeis puesto todas estas canciones de La Hungara,sois ...  
[www.quedeletras.com/letra-cancion-hungara-bajar-55093/disco-es-un-bandolero/la-hungara-hungara.html](http://www.quedeletras.com/letra-cancion-hungara-bajar-55093/disco-es-un-bandolero/la-hungara-hungara.html)

... como tu que acaba de aterrizar que no que no que no me cambia los colores aqui los hay mas raros que tu y no los **diquelo** por el telescopio cosmico. ...  
[www.musica.com/letras.asp?letra=846155](http://www.musica.com/letras.asp?letra=846155)

### 3.1.25. Gachó / gachí

(Subst., m./f.)

Z romského *gadžo* 'ne-Rom, sedlák', *gadži* 'ne-Romka, selka'.

Romské slovo *gadžo* proniklo i do ostatních jazyků (například i v češtině *gádžo*). V maďarském argotu se objevuje *gádzso* 'muž' i *gádzsi* 'žena, dívka' a 'prostitutka'. Zajímavé však je, že maďarské *gádzsó* může zároveň někdy (spíše však vzácně) označovat i Roma, stejně tak i varianta *gácsi* se používá ve významu 'Cikánka'. Pravděpodobně k tomu dochází proto, že uvedené slovo je v povědomí maďarských mluvčích typicky „romské“ a označují tak proto příslušníky této etnické skupiny. S tímto pojetím se někdy setkáme i u španělských mluvčích (viz dále dotazník).



Romové přivší do měst začali v některých oblastech používat místo označení *gadžo* 'sedlák', které se na městské obyvatelstvo příliš nehodilo, nové označení *goro* (v hindštině se používá *gorá* pro člověka bílé pleti). Toto označení se vžilo např. mezi Romy v Rokycanech.<sup>98</sup> Do hovorové maďarštiny se tak dostalo slovo *góre* 'šéf, nadřízený, vedoucí, ředitel'. Ve španělském argotu jsem obdobný výraz nenašla. Vzdáleně možná připomíná substantivum *guiri* 'cizinec', které v tradičním argotu však mělo význam 'strážník, policista', jak uvádí Sanmartín Sáez. Slovníky argotu se v původu neshodují a uvádějí různé výklady, o možném romském se však nezmiňují a ani ve slovnících *caló* se neobjevuje.

Slova *gachó*, *gachí* mají význam 'muž' a 'žena'. Sanmartín Sáez říká: „Toto slovo bylo převzato z *caló* *gachó*, *gachí* 'muž nebo žena necikánského původu', ale došlo k pozměnění jeho významu, neboť již neoznačuje osobu necikánského původu, ale jakoukoli osobu. Je zaznamenáno od roku 1905...“<sup>99</sup>

V DRAE se *gachó* (vulg.) objevuje ve významu 'muž, zvláště jako milenec ženy' a *gachí* (vulg.) 'žena, dívka'. Původ z *caló* je uveden u obou slov.

#### **A/ Dotazník**

Téměř 68% respondentů znalo uvedená slova. Převážná většina jim přisoudila neutrální význam 'muž, žena' nebo 'chlapec, děvče', objevilo se také pouze 'muž, chlapec' nebo 'žena, dívka', stejně jako 'přítel, partner'. Další početná skupina respondentů považuje slova za synonymum 'osoba, individuum'. Dva respondenti uvedli význam slova *gachó* jako 'osoba necikánského původu' nebo 'payo', tři napsali opak: 'Cikán, Cikánka'. Někteří přisuzují slovu *gachó* význam více či méně pejorativní: 'nedůvěryhodný člověk, někdo divný' ('tío de poco fiar, alguien extraño', 'persona desconocida a la que no se muestra aprecio'), v jedné odpovědi se objevila definice 'špatný, zlý'. Slovo *gachí* bylo častěji naopak definováno jako 'atraktivní žena', 'pohledná dívka'.

---

<sup>98</sup> HÜBSCHMANNOVÁ, Milena: *Šaj pes dovakeras – Můžeme se domluvit*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002.

<sup>99</sup> „Este vocablo se ha tomado del *caló* *gachó*, *gachí* 'hombre o mujer que no es gitano', pero ha sufrido una variación del significado, puesto que ya no designa a la persona no gitana sino a cualquier sujeto. Ya se registra desde 1905...“ SANMARTÍN SÁEZ (1999): s. 391.

Ráda bych zde upozornila na možnou zajímavou souvislost mezi *gachí*, tedy 'gádžovkou' a 'atraktivní ženou'. Mezi Romy hrála odjakživa velmi důležitou roli barva pleti. Např. olašští Romové, kteří mají světlejší pigmentaci pleti, vlasů i očí, se považují za nadřazenější a v jednání s ostatními Romy neopomenou zdůraznit, že jsou 'bílí', což má jasně upřesnit vzájemné postavení. Také u narozeného dítěte je hodnocena barva pleti jako jedna z nejdůležitějších kategorií, světlejší děti jsou obecně považované za krásnější. Odstín pleti hraje důležitou úlohu i při uzavírání sňatku. Krásná dívka je především ta, která je „bílá jako husa“, „krásná jako neromská dívka“. Když chce muž ženě zalichotit, řekne jí: „Jsi podobná gádžovce“<sup>100</sup>. Není tudíž vyloučeno, že slovo *gachí* nabylo tohoto pozitivního významu i mezi samotnými Romy dříve, než proniklo ke 'gádžům'.

## B/ Korpus

V korpusu CREA je 28 případů slova *gachó*. Všechny pocházejí ze Španělska.

Některé příklady:

va un auto y se disculpa. (De los periódicos). El gachó que huye en el coche aparcado en una calle, no \*\* 1995 PRENSA  
La Vanguardia, 30/09/1995 : ERO ESPAÑA  
05.Actualidad T.I.S.A (Barcelona), 1995

2 idades, salga por ahí, en Zamora, por ejemplo, un gachó que escriba tan bien como Prada. Hay que perdon \*\* 1997 PRENSA  
ABC Electrónico, 09/11/1997 : DE CAMBAS Y PRADAS ESPAÑA  
02.Literatura PRENSA ESPAÑOLA, S.A. (Madrid), 1997

3 , claro, y Sogecable está en la recusación, en el gachó de Bruselas,

Slovo *gachí* se objevuje 37krát, rovněž výhradně ve Španělských pramenech.

Para ello el menda (hombre) deberá agarrar a la "gachí" (chica) por la cintura, sacar pecho, manteners \*\* 1996 PRENSA  
El Mundo, 15/08/1996 : Madrid. Fiestas. La Virgen de la Palo ESPAÑA  
05.Costumbres Unidad Editorial (Madrid), 1997

2 ova de pico rojo... Emi.- No, no. Equivale a jai, gachí o julandrona, ¿comprendes? O sea, en lenguaje c \*\* 1991  
Moncada, Santiago Cena para dos  
ESPAÑA 07.Teatro SGAE (Madrid), 1993

3 hises, pero mi madre una vez me riñó porque llamé gachí a la mujer de Segundo Mestre, el nuevo comandan \*\* 1991

<sup>100</sup> JAKOUBEK, Marek, PODUŠKA, Ondřej: *Romské osady v kulturologické perspektivě*. Brno: Doplněk, 2003.

Mendicutti, Eduardo El palomo cojo  
ESPAÑA 07.Novela Tusquets (Barcelona),  
1995

4 cursilita y poquita cosa, pero de ningún modo una gachí, y me lo dijo bien claro, que una señora nunca \*\* 1991

Mendicutti, Eduardo El palomo cojo  
ESPAÑA 07.Novela Tusquets (Barcelona),  
1995

5 e lo dijo bien claro, que una señora nunca es una gachí y, por tanto, yo estaba seguro, por mucho que l \*\* 1991

Mendicutti, Eduardo El palomo cojo  
ESPAÑA 07.Novela Tusquets (Barcelona),  
1995

6 os dedos?, es sólo que la mano, al pasársela a la gachí por detrás del cuello le queda así, que parece \*\* 1991  
Mendicutti

### C/ Google:

Na vyhledávači googlu se nachází velký počet příkladů a je možné pozorovat různé významy slova:

*Gachó*: 'kluk, člověk, chlapík', ale také 'individuum':

Pues unos 2.300 milloncetes. Eso sera el sueldo que pide el **gacho**. No me puedo creer que el esporting lo suelte por esos poquitos dineros. ...

[es.rec.deportes.futbol](#) - May 17 2002, 9:53 am by studio wo - 8 messages - 6 authors

Si esto no es SPAM que venga dios y lo vea, ¿pero habeis visto que pagina personal tiene el **gacho**?, pero si es una comparativa con otras conexones para ...

[es.charla.conexion.tarifa-plana](#) - Feb 25 2002, 9:55 am by Pepe - 5 messages - 4 authors

... Y el **gacho** sin enterarse. -"habia unos carteles pero no se que decian de Vanessa"- dice el **gacho**. -"Podeis guardar un poquito de silencio por favor.. ...

[es.rec.tv.series](#) - May 31 2000, 4:24 am by Johan Sebastian Mastropiero - 5 messages - 5 authors

*Gachó*: 'špatný, zlý':

... y si como dices el espiar seria algo **gacho** o tonto para una persona que trabaja en computadora y que sabe la tentacion o en pocas palabras adiccion que puede ...

[microsoft.public.es.amigosie](#) - Jan 31 2000, 3:51 am by Rubén Calabrese - 16 messages - 8 authors

... news:2b2b01c50801\$6a953500\$a401280a@phx.gbl... quiero la clave del producto key del office 2000 dimela por favor no seas **gacho**.

[microsoft.public.es.office2000](#) - Feb 1 2005, 8:14 pm by Marc [MVP Windows] - 2 messages - 2 authors

HA LA FAMILIA ELIZALDE LO LA MENTO MUCHO DE QUE SE SIENTE MUCHO POR LA MUERTE DE SU HIJO CUANDO PIERDE HA SU PROPIO HIJO SE SIENTE **GACHO** Y MAL QUE LO ...

[ruezga.wordpress.com/2006/11/25/valentin-elizalde-qepd/](http://ruezga.wordpress.com/2006/11/25/valentin-elizalde-qepd/)

7 answers - Cuando las trato bien, me va mal con ellas y me maltratan. Pero si me porto **GACHO**, las trato mal, las ignoro, las corto, ni siquiera mensajitos ...  
mx.answers.yahoo.com/question/index?qid=20061202155826AA6Gke4

*Gachi*: 'žena, dívka', ale také 'prostitutka':

:P jaja, es q el comment q me dejaste estoy segura q lo leyó **la gachi** pq me decia q el chino no para d hablar d mi pero quiere saber si a mi me interesa!! y ...  
profile.myspace.com/index.cfm?fuseaction=user.viewprofile&friendID=66443178

... Estoy por, a partir de ahora, cada vez que me vaya a ligar a una **gachi** preguntarle "¿con almohada o sin?" (ya, ¿ligarme a una **gachi**? aish... ...  
**es.rec.ficcion.starwars** - Mar 18 2003, 3:18 pm by Redd - 17 messages - 9 authors

llega uno a una casa de putas y le dice a la madam quiero una **gachi** y le dice cuanto te quieres gastar pues solo tengo mil pts. por mil pts. ...  
**es.alt.chistes** - Feb 27 1998, 11:46 pm by Alejo - 3 messages - 3 authors

... A proposito, mi in-mail tiene una capacidad de 6MB. Me voy a dar una vuelta por el arco de Elvira, a ver si le enguipos los muslos a una **gachi**. Saludos, Mano  
**alt.usage.spanish** - Jun 8 2003, 6:47 pm by Mano - 11 messages - 5 authors

### 3.1.26. Gil/gili/jili

(Subst./adj.)

Etymologie zde není zcela jasná. Někteří autoři (Wagner, Sanmartín Sáez) se domnívají, že pochází z romského *šil* 'zima', kdy došlo k významovému posunu z 'roztřesený', 'bojácný' na 'hloupý'. Pavla Čevelová nabízí jiné řešení: z romských nářečních variant *xir/char/cher* 'osel', které se zdá být přijatelné jednak z hlediska sémantického, jednak i s ohledem na jeho současnou zvukovou podobu (možný vývoj: *xir* → *jil*). Dalo by se případně uvažovat i o *čhil/khil* 'máslo' → 'měkký' → 'hloupý' (při pravidelném hláskovém vývoji by však pravděpodobně zůstala zachována původní počáteční souhláska *č* nebo *k*). Jistou podobnost vykazuje i slovo *dilo, dilino* 'blázen', od kterého je pravděpodobně odvozen i výraz *lilo* (nebo *lila*) 'tonto'. I zde by pravidelný hláskový vývoj zanechal sice počáteční souhlásku *d*, dalo by se však uvažovat i o případném vzniku kombinací či spojení dvou slov.

V češtině dal romský základ *dilo, dilino* podobu *dylin* (ostrav. 'hlupák'), *dylina* 'hloupá žena', ale i 'blázen, hlupák'. V maďarštině se vyskytuje velký počet výrazů: *diló* 'blázen, šílenec', *dinka, dinkás* 'blázen', *dilis* 'blázen, bláznivý, hlupák', *dili* 'neuróza, šílenství, hysterie, mánie', 'blázen', *diliház* 'blázelec', *dilibogyó* 'pilulka na uklidnění',

*dilinyó* 'podivín' atd. I vzhledem k velkému a běžnému rozšíření romského slova *dilo* do ostatních jazyků se domnívám, že by se měl vzít i tento možný základ při případném dalším zkoumání v potaz.

*Gil/gili/jili* znamená 'hloupý', 'prostoduchý'. Sanmartín Sáez se vyjadřuje: „*Gil* se zdá být výpůjčka z caló *jili, jilí* 'hloupý', 'naivní', 'nevinný' (odvozené z *jil* 'zima' o *jilar* 'ochladit'), ačkoli DRAE ho považuje za arabismus (*yahil, yihil* 'hloupý').“<sup>101</sup> Se stejným významem uvádí i odvozený tvar *gilorio* a složeniny obsahující tento kmen: *giliflautas, gilipichas, gilipollas* (s deriváty *gilipollez* a *gilipollear*) *gilipuertas, gilitonto* a dále pak sloveso *gilar/jilar* s významy 'mít větry' a 'říkat nesmysly'.

V DRAE se objevuje *gil, gili/jili* (coloq.), *gilipollas* (vulg.), *gilipuertas* (coloq. eufem.), *gilipollez*. U *gili* se uvádí původ z caló.

#### A/ Dotazník

Téměř 71% dotázaných uvedlo, že zná alespoň jednu z variant. Kromě tří výjimek uvedli všichni význam 'hloupý', 'idiot' apod., část dotázaných se domnívá, že jde o zkrácení (abreviación) či zdrobnělinu (diminución) slova *gilipollas*. Ojedinelé výjimky tvořily významy 'nezbedný, mazaný, drzý', 'cizinec' a 'cucat'.

#### B/ Korpus

*Jil* se v korpusu neobjevuje.

*Jili* se objevuje v korpusu 2-krát, v obou případech v pramenech z Kostariky:

Lo que ahora me queda claro es que soy un jili, un caballo, un  
idiota por creer en tantas menti \*\* 2001 Obando Bolaños,  
Alexánder El más violento paraíso  
COSTA RICA 07.Novela

*Jilipollas* se objevuje 3-krát, tentokrát výlučně ve španělských pramenech:

hasta clavarle los dedos. - Habla ya, no seas jilipollas. ¿Cómo ha  
sido lo del Burguete? Después de \*\* 1981 Zaragoza,  
Cristóbal Y Dios en la última playa  
ESPAÑA 07.Novela Planeta

*Jilipollada* se v korpusu nevyskytuje, *jilipollez* se objevuje jednou ve Španělsku:

---

<sup>101</sup> „*Gil* parece un préstamo del caló, *jili, jilí* 'tonto', 'cándido', 'inocente' (derivado a su vez de *jil* 'fresco' o *jilar* 'enfriar'), aunque el DRAE lo considera como procedente del árabe (*yahil, yihil* 'bobo, tonto').“ SANMARTÍN SÁEZ (1999): s. 407-408.

Lo han quitado del guión porque es una jilipollez como una casa.  
Pues si. Para que no diga \*\* --- ORAL  
Caiga quien caiga, 03/11/96, Tele 5 ESPAÑA  
09.Magacines

*Jilipollear* se nevyskytuje. *Jilipuertas* se objevuje jednou:

contra, ¿verdad? CANDEL.- ¿Liberarme de qué, jilipuertas? POLI.-  
¡Del patriarcalismo! ¡De que seas \*\* 1976 Herrera, Eloy  
Un cero a la izquierda ESPAÑA  
07.Teatro

*Jilitonto* se nevyskytuje.

*Gil* se objevuje v korpusu 30-krát, ve španělských pramenech pouze z 10%.

En aquellos tiempos yo jugaba como un gil... Lo único que tenía era  
la habilidad. Y lo que \*\* 1996 Cappa, Ángel  
La intimidad del fútbol. Grandeza y miserias, juego y entorn ARGENTINA  
05.Deportes Tercera Prensa-Hirungarren (Donostia),  
1996

*Gili* se objevuje 7-krát ve španělských pramenech:

un hombre normal y sensato, a lo mejor es un tío gili..." Al final  
de la conversación, según se puede \*\* 1989 PRENSA  
ABC, 31/05/1989 : Pineiro se desmarca de Figueroa: " No se s ESPAÑA  
03.Política

*Gilipollas* se objevuje 344-krát, z 98% ve španělských pramenech:

delante de gente borde, te clasifican como un gilipollas perdedor y  
dejas de existir para ellos". T \*\* 1995 PRENSA  
La Vanguardia, 02/08/1995 : TONI COROMINA ESPAÑA  
02.Civilización, Etnología T.I.S.A (Barcelona), 1995

*Gilipollada* ani *gilipollear* se v korpusu neobjevují. *Gilipollez* se objevuje 58-krát ve  
španělských pramenech:

ayoría de los boxeadores acaban sonados. - Es una gilipollez de la  
gente. Conozco cantidad de personas \*\* 1990 PRENSA  
Tiempo, 19/11/1990 : ESCAPADA / SARASOLA LE CONVENCIO PARA S ESPAÑA  
05.Deportes Ediciones Tiempo (Madrid), 1990

*Gilipuertas* se objevuje 4-krát ve Španělsku:

que somos ya de de puro tontos yo creo que somos gilipuertas . .  
No, no, de todas maneras de todas \*\* --- ORAL  
Conversación 1, Universidad de Alcalá de Henares ESPAÑA  
09.FORMALIDAD=baja, AUDIENCIA= ---

*Gilitonto* se v korpusu nevyskytuje.

**C/ Google**

... suma es insultante: si no requieren las funciones del sistema operativo nuevo, les recomiendo NO ACTUALIZAR, sean sensatos y dejen de actuar como **jili**. ...  
[windowsvista.ethek.com/WindowsVista/contenido.asp?IDContenido=903](http://windowsvista.ethek.com/WindowsVista/contenido.asp?IDContenido=903)

holaa,yo opino que siempre tiene que haber algun **jili**.....,encima que no le hace falta, se la inyecta por que le da la gana. ...  
[www.diabetesjuvenil.com/foro2/forum\\_posts.asp?TID=5822&get=last](http://www.diabetesjuvenil.com/foro2/forum_posts.asp?TID=5822&get=last)

yo lo que veo es que en alquiler, como estoy, estoy haciendo el **jili**. así que me voy a plantear comprar un piso cerca de barcelona. ...  
[www.idealista.com/pagina/boletin.comentarios?id\\_noticia=20063401&pagina=61](http://www.idealista.com/pagina/boletin.comentarios?id_noticia=20063401&pagina=61)

Si tienen unos padres que son **jilipollas** del todo, no me extraña. ... No me extraña que los niños luego salgan medio **jilipollas** y sin respeto por nada, ...  
[elar.rozal.wordpress.com/2007/03/08/respeto-ciudadano/](http://elar.rozal.wordpress.com/2007/03/08/respeto-ciudadano/)

panda de **jilipolleria** a trabajar un rato y tu ireh para q te metes si nadie te a dao ahy vela en este entierro tas enamorado de la marisa pues creo que a ...  
[www.buscaoposiciones.com/foro/Oposiciones-Jueces-fmen-35-1389234.htm](http://www.buscaoposiciones.com/foro/Oposiciones-Jueces-fmen-35-1389234.htm)

... fuman mariguana,y dejan que la vida siga su curso y los dias sean mas bonitos para todo todas.un beso y contar algua **jilipollada** buena asta otra amigos. ...  
[reggaecolomb340.blogspot.com/](http://reggaecolomb340.blogspot.com/)

Y digo yo ¿para que cojones ha ido si no para de lloriquear y **jilipollear** como si tuviera 15 años?. Lo que más me alegra y de lo que más seguro estoy es que ...  
[www.dooyoo.es/archivos-prensa-radio-y-tv/marina/27504/](http://www.dooyoo.es/archivos-prensa-radio-y-tv/marina/27504/)

Respuestas a la pregunta Que pensais del algebra,a mi me parece una **jilipollez**? en la categoría Matemáticas en Yahoo! Respuestas.  
[es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20070315083458AahvKfd](http://es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20070315083458AahvKfd)

Y digo yo que en este país del talante, ya puestos a hacer el **jilipuertas** en el tema de los terroristas y sus amigos proterroristas, debería Zapatero y su ...  
[www.elcorreogallego.es/index.php?option=com\\_content&task=view&id=42681&Itemid=46&idMenu=3..](http://www.elcorreogallego.es/index.php?option=com_content&task=view&id=42681&Itemid=46&idMenu=3..)

eres un pu.to pelota **jilitonto**!! komo te pude gustar su musica? si es askerosa kanta fatal! lo de eurovision no fue genial fue suerte y casualidad! ...  
[www.lukor.com/foros/02/4330.htm](http://www.lukor.com/foros/02/4330.htm)

*Jilorio* se vyskytuje na googlu jako substantivum s významem 'hlad' a užívá se na Kanárských ostrovech:

**Jilorio** es una palabra canaria (que yo sepa) que significa hambre, es decir, cuando uno tiene leones en la barriga tiene **jilorio**. ...  
[blog.hardgame2.com/blog.php?idx=10&idc=&idp=44](http://blog.hardgame2.com/blog.php?idx=10&idc=&idp=44)

**Jilorio**.- Esa sensación tan desagradable de debilidad cuando se tiene un vacío en el estómago, tener mucha hambre vaya **jilorio** que tengo, compadre). ...  
[www.foromtb.com/archive/index.php/t-6943.html](http://www.foromtb.com/archive/index.php/t-6943.html)

**Jilorio**: Hambre, (ya tengo **jilorio** = ya tengo muchas ganas de comer). JirimiQuiar: Llorar haciendo poco ruido. Jocico: Morro (míra que jocico!) ...  
[es.geocities.com/canario43es/diccionario-canario/final\\_diccionario.htm](http://es.geocities.com/canario43es/diccionario-canario/final_diccionario.htm)

Gilorio (hilorio, **jilorio**): ganas de comer. "Tengo un gilorio..." Godo: suele aplicarse de manera despectiva al peninsular prepotente y con aires de ...  
[www.canarynet.com/hablares.cfm?letra=g](http://www.canarynet.com/hablares.cfm?letra=g)

Group: [es.charla.economia.bolsa](#)  
Colega, es ultimo desgaste de dedos que hago contigo. Como eres un faltón y un **gilorio** y no aportas nada, desde ahora paso de leerte y por tanto contestarte. Sugiero, solo sugiero, a los demas foristas que hagan lo mismo. Saludos a todos. ...  
Aug 21 1998 by Fernando Medina - 2 messages - 2 authors

Group: [es.rec.deportes.futbol](#)  
ser **gili** para hacer esojj..y este **gili** no es.. el **gili** es el amigo de Heidi, este como mucho es un poco gisajo.  
Feb 18 2004 by mallo - 101 messages - 27 authors

Group: [alt.usage.spanish](#)  
... Suerte que nos ilumine en estos grupos. "Yo tengo una suerte loca, que suerte loca es leer a Philip; con una atencion muy grande, que la merece este gran **gili** ..."  
Bella descripción nos has dado del Príncipe de Asturias. ...  
Jan 29 by decaballeria - 144 messages - 18 authors

daré mi e.mail a alguien en particular y espero no tener que cambiarlo por culpa de algun "**gili-pollas**" como tu dices, saludos ...  
[es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20070405100521AAIPLZ6](http://es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20070405100521AAIPLZ6)

Pues nada, sonrisa de **gilipollas** (nunca mejor dicho, que para eso este blog es mío y yo soy el primero en aplicarme el cuento) que se me queda. ...  
[tantogilipollas.blogspot.com/](http://tantogilipollas.blogspot.com/)

Genética aparte, el camino hacia la **gilipollez**, es largo, a veces costoso, y en muchas ocasiones gilipollas en sí mismo. Pero es un estado que merece la ...  
[www.zonalibre.org/blog/hansa/archives/022946.html](http://www.zonalibre.org/blog/hansa/archives/022946.html)

No piensan en que sus madres estan preocupadas por verles **gilipollear** de esa manera, y cuando la llevan en su coche de compras o peor cuando ves a una madre ...  
[www.forocoches.com/foro/showthread.php?t=166936&page=1&pp=30](http://www.forocoches.com/foro/showthread.php?t=166936&page=1&pp=30)

... deja de joder, crece y no seas infantil, que ya hemos dejado esa época de lamer culos y creernos cualquier **gilipollada** de la ultraderecha de mierda! ...  
[foros.abc.es/cgi-local/forosabc/ultimatebb.cgi?ubb=get\\_topic;f=1;t=002771](http://foros.abc.es/cgi-local/forosabc/ultimatebb.cgi?ubb=get_topic;f=1;t=002771)

¿Será capaz este gobierno de **gilipuertas** de ceder en todo lo que pidan estos criminales? ... **gilipuertas** de ceder en todo lo que pidan estos criminales? ...  
[www.burbuja.info/inmobiliaria/archive/index.php/t-6373.html](http://www.burbuja.info/inmobiliaria/archive/index.php/t-6373.html)

Unos dicen que insultó a su hermana, otros q le llamó sucio terrorista, mañana sale el típico periodista **gilitonto** diciendo q se cagó en Alá y su profeta y ...  
[www.libertaddigital.com/bitacora/juanma/comentarios.php?id=1305](http://www.libertaddigital.com/bitacora/juanma/comentarios.php?id=1305)

### 3.1.27. Guripa

(Subst., m.)



Pravděpodobně z romského *kur-* 'souložit' + abs. sufix *-ipen*.

Sanmartín Sáez opatřuje slovo poznámkou 'marginalidad' a významy 'strážník' druhotně pak také 'hloupý'. Původ slova považuje za nejasný. „Podle M. L. Wagnera (...) se jedná o výpůjčku z argotu nebo jazyka zločinců z 16. a 17. století: z *gura* 'spravedlnost', *guro* 'biřic', a *gurapa* 'galéra' došlo ke změně významu. Naopak C. Clavería (...) uvažuje o původu z cikánštiny či caló (*curipén* 'voják'). Vzájemné ovlivňování caló a argotu se dělo neustále, i když častější docházelo k výpůjčkám caló z argotu než naopak.“<sup>102</sup> Ze stejného základu pocházejí i ve slovníku zmíněné *gura* 'spravedlnost', *guri* 'strážník' a *guro* 'soudce'.

Slovník DRAE uvádí etymologii slova *guripa* (coloq.) z caló *curipen* a významy 'osoba, která udržuje pořádek', 'voják' a 'flákač'.

#### A/ Dotazník

Přes 34% dotázaných zná slovo *guripa*. Většina uvádí význam 'policista'.

#### B/ Korpus

V korpusu se objevuje 38-krát, pouze ve španělských pramenech.

llo, mejor que te lo encienda el camarero o algún guripa  
norteamericano tumbado al lado de ti. Después \*\* 1995  
Leguineche, Manuel El camino más corto. Una  
trepidante vuelta al mundo en autom ESPAÑA 05.Turismo  
Plaza y Janés (Barcelona), 1996  
2 ipo sin entrañas, un pedazo de cabrón. Te vigilo, guripa, te  
tengo controlado, no sabes con quién te es \*\* 2000 Marsé,  
Juan Rabos de lagartija  
ESPAÑA 07.Novela Lumen (Barcelona), 2000

*Guro* a *gura* se v korpusu neobjevují, *guri* se nachází pouze ve spojení *guri guri*, převážně v Latinské Americe.

#### C/ Google

Substantivum *guripa* se na googlu nachází běžně:

---

<sup>102</sup> „Para M. L. Wagner (...) se trata de un préstamo de la germanía o lenguaje de los maleantes de los siglos XVI y XVII: a partir de *gura* 'justicia', *guro* 'alguacil' y *gurapa* 'galera' se ha producido un cambio de sentido. Por el contrario, C. Clavería (...) postula su étimo gitano o caló (*curipén* 'soldado'). Las interferencias entre el caló y germanía han sido constantes, aunque era más frecuente el préstamo de la segunda al primero que a la inversa.“ Ibidem, s. 429.

25 Feb 2007

Y es que los muchos aciertos literarios de Tomás Salvador quedan siempre sepultados detrás de un estigma doloroso que hoy lo convierte en un maldito: no sólo fue un **guripa**, un alegre divisionario, un miembro de la División 250 (a la que ...  
GALLOS DE MARZO - <http://www.espacioblog.com/gallos-de-marzo>

19 hours ago by luis felipe comendador

Entre los itinerantes están el jefe de la **guripa** munícipe, un inefable empresario de pompas y sepelios, algún que otro funcionario de la casa grande, varios profesionales de sectores tan claves como el eléctrico, el de la construcción o ...  
diario de un savonarola - <http://diariodeunsavonarola.blogspot.com/>

8 May 2007

Yo, de todas maneras, me declaro en esto escéptico; este **guripa** de la puerta confirmó que las palabras "militar culto" son, cada día más, una contradicción en sus propios términos. Aunque siempre haya diez justos en Sodoma.  
Remembranzas almerienses - <http://elcubidelbucnaro.spaces.live.com/>

### 3.1.28. Jalar

(Verb., inf.)

Z romského *chal* 'jíst', 'žrát (o zvířatech)'

Romské sloveso *chal* proniklo i do dalších jazyků. V češtině se objevuje ve vězeňském slangu a v brněnské mluvě: *chalovat* 'jíst', *chálka*, *chala* 'jídlo'. V hovorové maďarštině je velice běžné slovo *kaja* 'jídlo', *kajál(-ni)* 'jíst', *kajás* 'hladový', *kajálás* 'jedení, jídlo', *kajálda* 'menza, jídelna'.

Španělské *jalar* znamená 'jíst', ale má i další význam, který nepochází z *caló*: 'táhnout'. V Diccionario de argot od Sanmartín Sáez se objevuje také *jala*, *jale* 'jídlo', *jaladera* 'stůl' a *jalador* 'žrout'. Autorka píše: „Toto sloveso, převzaté z *caló* *jalar* 'jíst', se užívá hojně v hovorovém jazyce a vykazuje určité známky expresivity a okrajovosti, které jsou vlastní cikánským slovům. Podle některých mluvčích se význam slovesa *jalar* spojuje s jedením s velkou chutí. Je doloženo již z počátku století...“<sup>103</sup>

Slovník DRAE uvádí významy v následujícím pořadí: 1. táhnout (*tirar*), 2. táhnout, vléci (*halar*), 3. jíst s velkou chutí (*comer con mucho apetito*) a opatřuje je označením

---

<sup>103</sup> „Este verbo, tomado del *caló* *jalar* 'comer', se usa con gran frecuencia en un registro coloquial, otorgando unas notas de expresividad y marginalidad derivadas de la apropiación de una palabra gitana. Para algunos hablantes, el significado de *jalar* se asocia a comer con gran apetito. Ya se atestigua desde principios de siglo...“ Ibidem, s. 461.

'coloquialidad'. Poté následují další příklady, s poznámkou latinskoamerické provenience.

### A/ Dotazník

42% respondentů uvedlo znalost slovesa *jalar*. Význam 'jíst' zdaleka převažoval. Vícekrát se také objevily významy 'táhnout' (10%) a 'chytit' (2%).

### B/ Korpus

Sloveso *jalar* se v bance dat objevilo v 92 případech, z toho pouze v 9 případech ve španělských pramenech. Zdaleka však převažoval zmíněný význam 'táhnout':

o apretó los labios y esperó el segundo tirón. Al jalar hacia los lados, en efecto, muchas de las espin \*\* 1984 Benítez, Juan José Caballo de Troya 1 ESPAÑA 07.Novela Planeta (Barcelona), 1994

7 perior de la stipe apretó los dientes y comenzó a jalar de la lazada central. Pero el patibulum no se m \*\* 1984

2 mi pueblo se dice mucho. En vez de tirar, se dice jalar. Jalar, de la cuerda. Sí. A ver otra palabra q \*\* --

Objevil se také význam 'uchopit, chytit'.

Význam 'jíst' se vyskytl pouze jednou:

9 el tiempo en otros asuntos? Ella ha terminado de jalar, pero no se marcha, qué va. Pide su cafecito y \*\* 1981 Pérez Merinero, Carlos

V bance dat se vyskytují také slova *jala*, *jale*, ale ne s významem 'jíst'. Slova *jaladera* a *jalador* se objevila dvakrát, ale rovněž s jiným významem.

### C/ Google

Na vyhledávači googlu se objevují slova se všemi významy:

"**Jalar**" es un término muy coloquial ó vulgar de decir "comer", ... Pues aqui em Barcelona de una forma muy coloquial si que se utiliza "**jalar**" como comer. ... [forum.wordreference.com/archive/index.php/t-26116.html](http://forum.wordreference.com/archive/index.php/t-26116.html)

¿**jalar** es igual a empujar? En el sur de España se puede usar el verbo **jalar** para decir **comer**, ya que creo que viene del árabe que usan en marruecos. ...  
[www.cristalab.com/blog/27552/opera-en-el-vacio---capitulo-15](http://www.cristalab.com/blog/27552/opera-en-el-vacio---capitulo-15)

Pero hale, a gastar dinero en sobornos para que unos cuantos puedan **jalar** ballena a gusto. Así se les atragante. By natsufan, at mar oct 31, 06:49:09 PM JST ...  
[no-brain-zone.blogspot.com/2006/09/inercia-consumista-ecologa-sensatez-y.html](http://no-brain-zone.blogspot.com/2006/09/inercia-consumista-ecologa-sensatez-y.html)

El Señor de los Anillos es una adaptación que me gustó. Los hobbits me los imaginaba más rechonchos, pues según Tolkien eran de buen **jalar** y comían 5 veces ...  
[lacriticadejack.blogspot.com/2006/12/la-adaptacin.html](http://lacriticadejack.blogspot.com/2006/12/la-adaptacin.html)

Aquí con una pregunta: Quiero **jalar** una función que tengo en una carpeta afuera del directorio de mi sitio, entonces ¿como se pone el `require_once`, ...  
[groups.google.com/group/phpgt?start=10&sa=N](http://groups.google.com/group/phpgt?start=10&sa=N)

Estuve viendo algo en cristalab, pero cuando quiero **jalar** desde internet la imagen ya deja de funcionar, les dejo el link, gracias de antemano. ...  
[www.after-hours.org/foro/viewtopic.php?p=48487&sid=7d8301b9bb3fd5e5976a331a052661d1](http://www.after-hours.org/foro/viewtopic.php?p=48487&sid=7d8301b9bb3fd5e5976a331a052661d1)

Symantec Enterprise, no **jala** mucha memoria y me permite hacer el upgrade cuando yo quiero. Pero a pesar de haber tenido actualizado mi antivirus se me ...  
[www.vnunet.es/Servicios/Foros/Seguridad/7](http://www.vnunet.es/Servicios/Foros/Seguridad/7)

### **3.1.29. Jebe**

(Subst., m.)

Z romského *chev* 'dírā'.

Sanmartín Sáez opatřuje slovo *jebe* poznámkou 'marginalidad' a významem 'hýždě'. Říká: „Na rozdíl od *bul*, *bullate* nebo *panril* se toto slovo užívá velmi zřídka. Pochází z caló *jebe* 'dírā', ale prošlo významovou proměnou, kdy *díra/konečník* označuje hýždě.“<sup>104</sup>

Ve slovníku DRAE se slovo *jebe* vyskytuje ve významu 'kamenec' ('alumbre') s arabskou etymologií od slova *šább* a dále pak ve významu 'hevea', typ kaučukovníku, opatřené poznámkou, že se jedná o latinskoamerický výraz.

### **A/ Dotazník**

---

<sup>104</sup> „A diferencia de *bul*, *bullate* o *panril*, esta voz presenta una frecuencia de uso muy escasa. Proviene del caló *jebe* 'agujero', aunque se lleva a cabo una transformación del significado, ya que el agujero/ano pasa a designar las nalgas.“ Ibidem, s. 467-468.

Pouze 3% respondentů uvedla znalost slova *jebe*. Pouze tři osoby uvedly význam 'konečník' či ' zadek', ostatní respondenti psali 'kaučuk', 'druh materiálu' a 'kondom'.

## **B/ Korpus**

V korpusu se slovo *jebe* objevuje 16-krát, vždy pouze ve významu 'kaučuk', 'druh materiálu'.

montaña ya sean la caoba, el cedro, o el valioso jebe de los árboles de caucho, shiringa o copal. Allí \*\* 1992

una camisa de mangas cortas y sandalias de jebe. - Hola, Compadrito -le dijo don Rafael, y le di \*\* 1996

## **C/ Google**

Vyhledávač google nabízí termín *jebe* ve významech uvedených ve slovníku DRAE:

... conoció a un exportador de **jebe** (caucho) y este lo lleva a trabajar a ... se internaron en la selva del Brasil a trabajar caucho; toda esta odisea mas ...  
[www.congreso.gob.pe/congresista/2001/esalhuana/Nuestra\\_Gente/Personajes\\_pueblo/vicente\\_martinez\\_new.htm](http://www.congreso.gob.pe/congresista/2001/esalhuana/Nuestra_Gente/Personajes_pueblo/vicente_martinez_new.htm)

Precio del **jebe** con tendencia a subir. Los países asiáticos son los primeros proveedores de materia prima (caucho natural) para el mundo, ...  
[www.congreso.gob.pe/congresista/2001/esalhuana/Eventos/seminario\\_taller/ponencias/6ta\\_SH\\_IRINGA.pps](http://www.congreso.gob.pe/congresista/2001/esalhuana/Eventos/seminario_taller/ponencias/6ta_SH_IRINGA.pps)

Por tanto, la lana, el cuero, la madera, el cabello, el cuerno, la seda natural, la uña y el caucho natural extraído del **jebe** (Hevea Brasiliensis) son ...  
[www.jorplast.com.br/cbipep/cbip1ep.html](http://www.jorplast.com.br/cbipep/cbip1ep.html) -

**jebe**. nombre masculino. Sulfato doble de alúmina y potasio, de color blanco que se halla en las rocas y en la tierra; posee propiedades astringentes y se ...  
[www.diccionarioweb.org/d/ES-ES/jebe](http://www.diccionarioweb.org/d/ES-ES/jebe)

Dále se na vyhledávači googlu objevuje *jebe* ve významu 'kondom':

-Ya, anda buscando a la gente - decía con el culo peludo y húmedo aún del sudor del ... Oe tienes **jebe** que te sobre? Quiero emborracharla a la Ángela y ...  
[confesionesdeunparia.blogspot.com/2005\\_12\\_01\\_confesionesdeunparia\\_archive.html](http://confesionesdeunparia.blogspot.com/2005_12_01_confesionesdeunparia_archive.html)

Se le acercan a uno, nos mueven el culo y lanzan una tras otra indirecta. ... Te olvidas de botarlo y dejas el **jebe** o la caja a la vista de tus semisuegros. ...  
[elmarinoviejo.blogspot.com/2005\\_10\\_01\\_elmarinoviejo\\_archive.html](http://elmarinoviejo.blogspot.com/2005_10_01_elmarinoviejo_archive.html)

Ya dentro me puse el **jebe** respectivo mientras procedia al acto jaja y la chata me lo siente y me dice: no yo kiero sin condon, oe tas segura?, ...  
ta-mare.blogspot.com/

Slovo *jebe* ve významu ' zadek ' se objevuje zřídka:

Group: [uned.charla](#)  
... Siento que este hombre este pasando por esta situación que creo que a todos nos ha tocado o tocara pasar. Logicamente, puedes hacer lo que te salga de los huevos, incluso coger este comentario y limpiarte el **jebe** con él.  
Oct 15 2004 by erea - 40 messages - 16 authors

### **3.1.30. Jiñar / giñar**

(Verb.)

Z romského *chin(el)* 'kálet'.

Slovník nespisovné češtiny uvádí slova, která pocházejí ze světské hantýrky a mohou se objevovat v současném vězeňském slangu: *chynda* 'zadnice', ve vězeňské mluvě i 'legrace', *chynd'ák* ' zadek ', též v současné brněnské mluvě, *chynder* 'záchod', *chyndit* 'kálet'.

Sanmartín Sáez uvádí následující slova: *jiña* 'exkrement' nebo též 'opilost'. V tomto druhém pojetí se jedná o kalk ze španělského *coger una mierda* 'opít se'. Dále sloveso *jiñar* 'kálet' a též 'bát se' a odvozený tvar *jiñado* 'zbabělec'. Došlo zde k významovému posunu: „zdá se, že strachu je tu příčina toho, že se někdo pokálí do kalhot, odtud také pochází výraz *estar cagado* 'mít strach'.“<sup>105</sup> Toto pojetí je známé i u jiných jazyků, například v češtině *posera*, *poseroutka* 'bázlivec'.

Sloveso *jiñar* (vulg.) je ve slovníku DRAE uváděno ve významu 'vyprázdnit břicho' a 'dostat strach'. Původ z caló je uveden.

### **A/ Dotazník**

Pouze přes 2% respondentů uvádí znalost slovesa *jiñar*.

---

<sup>105</sup> „parece que el temor es la causa de que alguien se defèque en los pantalones, y de ahí la expresión *estar cagado* 'tener miedo'.“ Ibidem, s. 472.



## A/ Dotazník

Téměř 78% respondentů zná slovo *jolín*.

## B/ Korpus

V korpusu CREA se výraz *jolín* neobjevuje.

## C/ Google

**Jolín**, que tonto estoy!!!... May 16 2007 at 6:35 PM No score for this post, Octavio J. Campos "Kakín" (no login). Response to ENTELEQUIA "DE LUXE" CONVAIR ...  
[www.network54.com/Forum/394728/message/1179333347/Jol%EDn,+que+tonto+estoy!!!...](http://www.network54.com/Forum/394728/message/1179333347/Jol%EDn,+que+tonto+estoy!!!...)

Tema: **jolín** vaya diita ahora me dice windows de que el nod32 no se me actualiza ...  
Predeterminado Re: **jolín** vaya diita ahora me dice windows de que el ...  
[foros.softonic.com/showpost.phtml?p=36719&postcount=5](http://foros.softonic.com/showpost.phtml?p=36719&postcount=5)

todo esto de mi blog empezo porque un dia me dio por decirme **jolín** voy ha escribir lo que pienso de mis cosas, como es mi vida y demas inducido por algo que ...  
[www.espacioblog.com/imaginer\\_xx1\\_/categoria/dramas](http://www.espacioblog.com/imaginer_xx1_/categoria/dramas)

### 3.1.32. Juncal

(Adj.)

Z romkého *šukar* 'krásný'.

Do maďarštiny proniklo slovo *sukár* 'krásný', v povědomí mluvčích je však romský původ tohoto slova stále živý. V češtině existovalo ve světské hantýrce adjektivum *šukárný*.

Sanmartín Sáez toto slovo neuvádí. Na pravděpodobnou romskou etymologii upozorňuje Clavería.<sup>107</sup>

V DRAE se *juncal* nevyskytuje ve významu 'krásný', ani romská etymologie není uvedena.

## A/ Dotazník

---

<sup>107</sup> Cfr. CLAVERÍA, Carlos: Estudios sobre los gitanismos del español. *Revista de Filología Española* – Anejo LIII. Madrid, 1951.



Téměř 42% dotázaných uvedlo, že zná slovo *juncal*.

## **B/ Korpus**

Adjektivum *juncal* se v korpusu neobjevuje.

## **C/ Google**

Na googlu se objevuje především velké množství vlastních jmen (příjmení a toponym). Adjektivum *juncal* se používá ve významu 'hezký':

Petenera" cantaba como los ángeles, de que era una hembra **juncal** y de que su muerte fue. muy sentida. Acerca de su música, nos dice: "A las peteneras ...  
[www.cdmandalucia.com/descargar.php?path=tradicional/revistas/musica\\_oral6/07.eugenio\\_cob\\_o.pdf](http://www.cdmandalucia.com/descargar.php?path=tradicional/revistas/musica_oral6/07.eugenio_cob_o.pdf)

Yasel es una mujer **juncal**, estimulante y con estilo, que irrumpe en la penumbra de Madrid y la desvela con un resplandor inmisericorde que sorprende a la ...  
[www.opuslibros.org/escritos/retratos\\_kaiser.htm](http://www.opuslibros.org/escritos/retratos_kaiser.htm)

La mujer **juncal** y fina Que en América Latina Y el norte fue triunfadora Damisela encantadora La denominó Argentina. Desde que Herodoto lega a la humanidad ...  
[www.radiocubana.cu/historia/la\\_memoria\\_radial/esther\\_borja\\_dama\\_de\\_la\\_radio\\_y\\_la\\_cancion\\_.asp](http://www.radiocubana.cu/historia/la_memoria_radial/esther_borja_dama_de_la_radio_y_la_cancion_.asp)

### **3.1.33. Keli / queli**

(Subst., f.)

Z romského *kher* (m.) 'dům', 'byt', 'pokoj'.

Romské slovo *kher* proniklo do řady argotů. V německém argotu se objevuje *Ker* 'dům', v českém vězeňském a kriminálním slangu je *kér* 'byt', 'místo spáchané krádeže', *kérař* 'bytový zloděj'. V maďarském argotu *kéro* znamená rovněž 'byt'.

V *Diccionario de argot* od Sanmartín Sáez najdeme slova *queli*, *quel*, *queo*, *keli* s poznámkou 'marginalidad' a významem 'obydlí': „Slovo *queli* patří do tradičního zločineckého argotu... Jedná se o výpůjčku z caló *queo* 'dům'.“<sup>108</sup>

V DRAE se neobjevuje ani jedna z variant.

---

<sup>108</sup> „La voz *queli* pertenecía al argot clásico de la delincuencia...Es un préstamo del caló *queo* 'casa'.“ SANMARTÍN SÁEZ (1999): 715-716.

## A/ Dotazník:

67% respondentů znalo slovo *keli/queli*. Téměř všichni uvedli význam 'dům', 'obydlí', 'příbytek' atd. Mezi výjimkami se třikrát objevila 'uklízečka'. Jedna respondentka uvádí následující komentář: „*Keli* se ha puesto de moda sobre todo desde que nuestra ministra de vivienda ha hecho un buscador de vivienda que se llama *kelifinder.es*“.

## B/ Korpus:

V bance dat se vyskytl pouze jediný případ slova *keli*:

1 li El precio del poder. El domingo la vimos en mi keli". "En España la delincuencia se vive y se desarr \*\* 2003 PRENSA El País. El País de las Tentaciones, 28/03/2003 : De izquier ESPAÑA 04.Música Diario El País, S.A. (Madrid), 2003

Slovo *queli* se v korpusu neobjevuje. Slovo *queo* se v bance dat nevyskytuje s významem 'dům'.

## C/ Google:

Našla jsem dostatečné množství příkladů slov *queli/keli*. Některé cituji:

... No te pillo ... Pero chico, cada cual, en su **queli** .. Ahí estamos. Mi **queli** es tu **queli** pa lo q quieras. Sentimiento recíproco, por otro lado. ...  
[es.rec.deportes.futbol](#) - Dec 9 2002, 11:54 am by Tomas - 25 messages - 10 authors

... Piiii Piiii Piiiiiiii -No!, si no me van a dejarirme a la **queli**.. -¿Sí? ¿quién es? ... y con razón. -Pues pensándolo bien, mejor que se haya ido al **queli**. ...  
[es.rec.deportes.futbol](#) - Dec 3 2003, 6:10 pm by Carabopop - 67 messages - 26 authors

... Y mira que a mi me pilla al lado de mi **queli**, pero habrá que ver qué saca el club, que comodidades ganamos nosotros, si seguimos teniendo algo en patrimonio ...  
[es.rec.deportes.futbol](#) - Nov 19 2004, 6:46 am by Otomano - 22 messages - 8 authors

Pero estaría bien que dijeran en las noticias: "hoy un tronco mazo chungo ha atracado a un viejo enfrente su **queli** y la pasma le ha pillao, dabuten, tú" El ...  
[uned.charla](#) - Oct 21 2004, 8:03 pm by pepe - 30 messages - 11 authors

Al parecer también algunos llaman «**queli**» a las empleadas de la limpieza. Y aquí la etimología no admite discusión: la **queli** es «la que limpia». ...  
verba.blogalia.com/historias/39049 - 8k

Protegidos por la luna cogieron prestado un coche,me dejaron en mi **queli** y se ... En el argot clásico de la delincuencia, **queli** se utiliza para designar la ...  
blog.abusemagazine.com/index.php/2006/02/27/keli-finder/ - 55k - 10 Feb 2007

Me sorprende un poco que dos madrileñas de pro como María y Heidita digan que no se oye lo de "keli" (o **queli**) por aquí. Yo la he oído un montón de veces, ...  
forum.wordreference.com/archive/index.php/t-278122.html - 15k

Finding **Keli** pa las niñas. Hemos intentado utilizar el kelifinder, pero la búsqueda de fururas casas en Madrid, no nos ofreció ningún resultado :( ...  
doshermanitas.blogspot.com/2006/03/finding-keli-pa-las-nias.html - 25k

las famosas **keli** finder, las zapatillas que promocionó la ministra de vivienda por aquello de que cuando se busca casa toca andar, vuelven a salir a escena. ...  
www.idealista.com/pagina/boletin.comentarios?id\_noticia=20062311 - 37k

Nos vamos pal **keli**. ¿Ya? ¿Tan pronto? Ojalá pudiera. No siempre tienes un sitio al que poder volver. O al menos, no un sitio al que quieras volver. ...  
noesmidia.blogspot.com/2007/01/nos-vamos-pal-kely.html - 23k

### 3.1.34. Licha/ulicha

(Subst., f.)

Z romského *ulica*, *vulica* 'ulice'. Toto původně slovanské slovo<sup>109</sup> se neobjevuje ve všech romských nářečích. Slovenští Romové například používají *uca* (u maď. *utca*), Sintové *gasa*.

Sanmartín Sáez přisuzuje slovu označení 'marginalidad' a význam 'ulice'. Říká: „Toto slovo, v současnosti málo zdokumentované, bylo převzato z caló *ulicha* 'ulice'. Objevuje se již ve slovníku *Diccionario de argot común español* od L. Bessese (1905).“<sup>110</sup>

V DRAE se neobjevuje.

#### **A/ Dotazník**

Znalost slova *lichá* uvedlo 1% respondentů, z významů však vyplývá, že se jedná o omyl. Ve druhém dotazníku 1,6% respondentů uvádí, že se někdy setkalo se slovem *ulichá* (zde se však nezjišťoval jeho význam).

#### **B/ Korpus**

---

<sup>109</sup> Všeslovanské slovo, pochází z praslovanského *\*ula*, které souvisí s řeckým *aulē* (srov. *aula*). HOLUB, Josef, LEYER, Stanislav: *Stručný etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978.

<sup>110</sup> „Esta voz, poco documentada en la actualidad, se ha tomado en préstamo del caló *ulichá* 'calle'. Objevuje se již ve slovníku *Diccionario de argot común español* od L. Bessese (1905).“ SANMARTÍN SÁEZ (1999): s. 504.

Slovo *ulicha* se v korpusu neobjevuje. Slovo *lichá* se objevuje 2-krát, jednou v mexickém spojení *coliflor lichá* a podruhé ve španělském:

Esta familia realizaba hace muchos años la "lichá", actuación en las plazas de cualquier localidad \*\* 2001 PRENSA La Ratonera. Revista asturiana de Teatro, mayo 2001 : Los Qu ESPAÑA 04.Espectáculos diversos Oris Teatro (El Entrego), 2001

### C/ Google

Slovo *lichá* se sice na googlu objevuje s velkou četností, jedná se však především o vlastní jméno (především odvozenina od Alicia), případně chybně napsané slovo *lucha*. V několika případech by se mohlo jednat sice i o slovo s významem 'ulice', ale spolehlivý a jasný důkaz jsem nenašla.

Slovo *ulicha* se na googlu objevuje, není však součástí běžného slovního projevu:

... estafar"... Solo una teoría, don T. He mangado la parí, No me la camelaron diñar, He chalado a la **ulicha** Y me he chibado a ustilar. He ... [alt.language.spanish](#) - Mar 25 2006, 12:22 am by guiri...@hotmail.com - 11 messages - 2 authors

... Y "sueño" es "son" ;-)) Más: En ruso "calle" es "ulitsa". En caló es "**ulichá**". También en ruso, "hoy" es "segodnya", y en caló dicen "sejonia". ... [alt.usage.spanish](#) - Nov 25 2004, 6:22 am by M. Ladilla - 107 messages - 17 authors

... mano). Por otra parte, nos encontramos con que "calle" se dice "**ulichá**", que es prácticamente igual que en el ruso "úlitsa". Perdona ... [alt.usage.spanish](#) - Nov 25 2002, 4:57 am by diaspar - 28 messages - 7 authors

En el Callejón Dorado —Slatá **Ulichá**— su hermana tenía una casa donde se alojó en distintas ocasiones para escribir. Otra casa célebre fue la situada en la ... [www.ngviajes.com/articulo.jsp?id=1249221&url\\_back=anteriores.jsp%3Furl\\_back%3Dindex.jsp](http://www.ngviajes.com/articulo.jsp?id=1249221&url_back=anteriores.jsp%3Furl_back%3Dindex.jsp)

He mangado la parí, No me la camelaron diñar, He chalado a la **ulichá** Y me he chibado a ustilar. He pedido agua, No me la quisieron dar, He ido a la calle ... [flun.cica.es/mundo\\_flamenco/terminos.htm](http://flun.cica.es/mundo_flamenco/terminos.htm)

Jeden nalezený případ by však předchozí tvrzení mohl vyvrátit:

22/3/2007 00:05:43, primaaa c0m0 tam0h uen0 me najo pa la **ulichá**,tu de ande si±elas brotomuch±,ueno q si±elas but berji yq aer si te pasas por mi fixa ... [new.genteya.com/verperfil\\_notop.php?id=554141&reply=S](http://new.genteya.com/verperfil_notop.php?id=554141&reply=S)

### 3.1.35. Lumi / lumí / lumia

(Subst., f.)

Z romského *lumni* 'děvka'. Tato varianta se podle Vekardiho vyskytuje u Sintů, slovenští Romové používají variantu *lubňi* pocházející asi ze slovanského základu *ljub-*.

V maďarském argotu se objevuje *lugnya* a *luvnya* 'prostitutka'. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *lubňa* a *lubně*, které přešlo do vězeňské mluvy. „Kdysi rozšířený argot. Výraz s mnoha obměnami (*lubni*, *lubně*) a odvozeným *lunnit se* 'prostituovat se'; asi z některého slovanského jazyka.“<sup>111</sup> Autor zde nezmiňuje romský původ. Základ je totiž skutečně pravděpodobně slovanský, ale slovo se do již zmíněných argotů dostalo nejspíše právě prostřednictvím romštiny. Jedná se tedy o zajímavý fenomén, kdy původně slovanské slovo přešlo do jiného slovanského jazyka (v tomto případě do češtiny) prostřednictvím jazyka neslovanského (romštiny).

Výše uvedené varianty nesou ve slovníku *Diccionario de argot* poznámku 'marginalidad' a význam 'prostitutka'. „Toto slovo patří do klasického zločineckého argotu a je zdokumentováno už od roku 1896... Používá se dodnes velmi běžně a dokonce je zachyceno v DRAE – bez poukázání na specifickou oblast užití. Stejně jako je tomu u mnoha jiných argotových slov, jedná se o výpůjčku z caló *lumi*, *lumia*, *lumiasca* 'souložnice, konkubína'...“<sup>112</sup>

V DRAE se objevuje pouze tvar *lumia* (s poznámkou 'poco usado' a nejistým původem).

## **A/ Dotazník**

25% respondentů znalo alespoň jednu z uvedených variant. Z toho 91% definicí označovalo význam 'prostitutka'; některé odpovědi uváděly 'nezbedná, rozpustilá osoba' nebo jednoduše 'holka'.

## **B/ Korpus**

V korpusu se nachází pouze jeden případ slova *lumi* s uvedeným významem:

---

<sup>111</sup> HUGO, Jan a kol. autorů: *Slovník nespisovné češtiny*. Praha: Maxdorf, 2006, s. 219.

<sup>112</sup> „Esta voz pertenece al argot clásico de la delincuencia y ya se documenta desde 1896...Se ha usado con gran frecuencia hasta la actualidad e incluso se documenta en el DRAE – sin indicación alguna respecto a su ámbito de uso - . Como en otras muchas voces del argot, nos hallamos ante un préstamo del caló *lumi*, *lumia*, *lumiasca* 'manceba, concubina, meretriz'...“ SANMARTÍN SÁEZ (1999): s. 515.

de la calle, las lumis y así, en ese plan. A una lumi de bufanda roja y gafas demasiado grandes, de mi \*\* 2000

### Slovo *lumia* se objevuje dvakrát:

1 al de la anécdota sonrió. - Blanquita, si, menuda lumia... - dijo. La señora de Miralles vestía una blus \*\* 1989  
Aparicio, Juan Pedro Retratos de ambigú  
ESPAÑA 07.Novela Destino (Barcelona),  
1989

2 eso seguro. Primero habrá llamado a Vidal, menuda lumia, pero, claro, como Vidal no está disponible... \*\* 1989 Aparicio,  
Juan Pedro

Slova *lumasca* a *lumi* se v korpusu nevyskytují.

### C/ Google

Na googlu se nachází dostatek příkladů slov *lumi*, *lumia* a *lumasca*, jako například:

Group: [es.charla.religion](#)

... Cuando, en realidad, ella no es la persona más indicada para dar lecciones a nadie de ortografía, ni mucho menos para intentar ridiculizar a nadie por estas cuestiones.  
No pierdas la calma con esta **lumi**, manolo. No merece la pena. ...  
May 7 2004 by manolo - 205 messages - 20 authors

No te pienses que si no fuera puta pensaria distinto de ella. ... Si la **lumi** en cuestion no está metida en algun vicio autodestructivo y lo unico es que ...  
[foro.putalocura.com/foro/viewtopic.php?t=29709&start=150](http://foro.putalocura.com/foro/viewtopic.php?t=29709&start=150)

Group: [es.ciencia.medicina.depresion](#)

... Es decir, una simple **lumi** que ni siquiera se acordaba de ti a los 5 minutos te amargo el dia, la noche y seguramente los siguientes dias. Con ese ejemplo solo quiero demostrar que el mas minimo contratiempo te afecta mogollon. ...  
Nov 22 2005 by Nennito - 81 messages - 11 authors

... de **lumia** y de arpía que es una delicia de caña pa España :)! ... Ésa si que era una mala puta, tanto que hasta daba pol puto kulo a su homólogo ...  
[www.zonalibre.org/blog/regimen/archives/045810.html](http://www.zonalibre.org/blog/regimen/archives/045810.html)

Group: [es.charla.actualidad](#)

Vaya **lumia**. Ya tenemos un futuro rey regente, figura que no existe saludos luis\_carlos  
Nov 7 2003 by luis\_carlos - 2 messages - 2 authors

Group: [soc.culture.spain](#)

... EL COJO MANTECAS Qué manera de tirarse los tejos, estos dos... Achanta la muy, tu menda, que no tienes ni **lumia** idea: el cojo y yo nunca nos hemos intercambiado personalmente una línea. Ahora ...  
Aug 2 2001 by Juan Valera - 6 messages - 4 authors

por cierto, los hombres de harrelson estan ocupados con la **lumiasca** de tu mama, no les vayas a molestar hasta luego cipote ...  
[www.alasbarricadas.org/forums/viewtopic.php?t=5367&start=75&sid=97403dd242c6f45fd6a8a32cfeabe4dc](http://www.alasbarricadas.org/forums/viewtopic.php?t=5367&start=75&sid=97403dd242c6f45fd6a8a32cfeabe4dc)

La mediana estaba viviendo en Alicante y la mayor estaba ejerciendo de **lumiasca** [prostituta] aquí en Madrid. Bueno, eso es otra cosa, ¿no?, ...  
[www.ugr.es/~pwlac/G18\\_M10JoseLuis\\_Anta\\_Felez.html](http://www.ugr.es/~pwlac/G18_M10JoseLuis_Anta_Felez.html)

### **3.1.36. Magué**

(Subst., m.)

Etymologie tohoto slova není zcela jasná. Romský základ se mi nepodařilo určit, obdoba se nevyskytuje ani v jiných argotech.

Sanmartín Sáez opatřuje slovo poznámkou 'marginalidad' a významem 'penis'. Říká: „Toto slovo, málo užívané, bylo převzato z caló (*magué* - 'pohlavní úd'), stejně jako další slova vztahující se k lidskému tělu...“<sup>113</sup>

Ve slovníku DRAE se *magué* objevuje ve významu 'bohordo del fique sobre el cual se desarrollan las semillas'.

#### **A/ Dotazník**

Pouze 4,5 % respondentů uvedlo znalost tohoto slova, ovšem většina odpovědí toto substantivum spojila se slovesem 'krást', nejspíše záměnou se slovesem *mangar*. Jeden respondent uvedl význam 'penis' a jeden 'masturbace'. Dále se objevila odpověď 'druh stromu' a 'na hovno' (sic!).

#### **B/ Korpus**

V korpusu se heslo *magué* nevyskytuje.

#### **C/ Google**

Na vyhledávači googlu se vyskytuje slovo *magué* ve významu 'pene':

---

<sup>113</sup> „Esta voz, poco empleada, se ha tomado en préstamo del caló (*magué* – 'miembro viril'), al igual que otras palabras que hacen referencia al cuerpo humano...“ Ibidem, s. 526.

Una dulce zorrita me ha hecho esperar matandome a gayolas, hasta dejarme **el magué** (polla) como ves, a "media gala". Te he encontrado, Bombon, y ya empieza a ...  
[www.pajilleros.com/showthread.php?t=15241&page=566](http://www.pajilleros.com/showthread.php?t=15241&page=566)

pito, caca, teta, culo, pinga, palo, pipa, chocho, churra, churrina, **magué**, quilé, nabo, carajo, manda o, pizarrín, vulva, almeja, chumino, pandero, limones, melones, fornicación ...  
[blogs.periodistadigital.com/sodomaypedorra.php/2006/12/28/el\\_opus\\_dei\\_consigue\\_cerrar\\_el\\_blog\\_sodo](http://blogs.periodistadigital.com/sodomaypedorra.php/2006/12/28/el_opus_dei_consigue_cerrar_el_blog_sodo)

Estuve a punto de tocarles su hermoso culo antes de salir, pero me corté porque ... en la fotocopidora y la he arrimado el **magué** a su culito respingón. ...  
[linustext.blogspot.com/2006\\_07\\_01\\_archive.html](http://linustext.blogspot.com/2006_07_01_archive.html) - 41k

RITA MAMELLAS se sube encima de la mesa y se pone de culo a DON JUAN, que se la tira a lo perro, ... (Ocultándose el **magué** para librar la tentación.) ...  
[www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/paro/02437064211804839622202/p0000001.htm](http://www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/paro/02437064211804839622202/p0000001.htm)

¿El dedo en el culo? ¡Pues no me recuerda a. nada! CARATETA .- ¡Porque todos no vamos a ser igual, hija! ... Eso no era la próstata, hija, eso era el **magué** ...  
[www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/01923071926589494109102/007448.pdf?incr=1](http://www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/01923071926589494109102/007448.pdf?incr=1)

Mnohokrát se slovo *magué* vyskytlo i ve zcela jiném významu se zjevně odlišnou etymologií:

La chancaca de **magué** se produce en la zona de Ayacucho y se comercializa hasta en ... Chicha de **magué**, preparada a partir del aguamiel con un procedimiento ...  
[www.chlorischile.cl/pardo/suculentas.htm](http://www.chlorischile.cl/pardo/suculentas.htm)

Es un santuario ecológico perneado por el Río Itaúnas, con 38km de playa y siete diferentes ecosistemas: playa, río, lago, "**mague**" (área inundada con agua ...  
[www.braziltour.com/site/es/ciudades/materia.php?id\\_cidade=8599&regioes=6&estados=35](http://www.braziltour.com/site/es/ciudades/materia.php?id_cidade=8599&regioes=6&estados=35) –

### 3.1.37. Majara/majareta/majarón

(Subst., m./adj.)

Romský základ se mi zatím nepodařilo určit. V současné španělštině jsou všechny varianty všeobecně známé ve významu 'blázen, bláznivý'. Původní význam 'svatý', který uvádí Sanmartín Sáez, se v romštinách střední Evropy vyjadřuje slovem *devleskero* nebo ze slovanských jazyků převzatým *svato*, popř. *svunto*, *sunto* (maďarsky *szent*, z latiny). Nejvíce foneticky a sémanticky podobné se zdá být již zaniklé slovo z olašské romštiny *magara* 'osel' (rumunsky *magari*), které cituje ve svém slovníku Vekerdi. Příbuznost těchto slov však není prokázána, navíc olašští Romové se rozšířili do Evropy poměrně pozdě, až koncem 19. století.

Sanmartín Sáez říká o slovu *majarón*: „Toto slovo pocházející z *caló* (*majarón* 'svatý', 'šťastný, blažený') přešlo do hovorové mluvy v pozmeněném významu, kdy se



svatá osoba stává narušenou. Dochází tudíž ke změně významu, která však není zachycena v prvních slovnících, jako roku 1905 od L. Bessese, kde je uveden původní význam. Jedná se o běžně používané slovo, které se dokonce začlenilo do DRAE ve svém původním významu, ale se deminutivním sufixem *-eta* (majareta 'roztržitá a potrhlá osoba').<sup>114</sup> O slovu *majareta* dále poznamenává: „Toto adjektivum má afektivní tón díky sufixu *-eta*, který zmírňuje či redukuje negativní konotaci šílenství.“<sup>115</sup>

V DRAE se objevuje *majara* (coloq.) a *majareta* (coloq.). Původ je uváděn z arabštiny.<sup>116</sup>

Toto slovo, tak běžné v hovorové španělštině, vyskytující se ve starších argotových slovnících a slovnících *caló* ve významu 'svatý', odpovídá po formální (ne však po sémantické) stránce skutečně spíše slovu arabskému. Mohlo by snad toto slovo být dokladem (zatím neprokázaného) jazykového kontaktu Arabů a Romů na Pyrenejském poloostrově? Další možností je však původ z řečtiny (*makarios*), který uvádí ve svém slovníku z 19. století George Borrow<sup>117</sup>, který se zdá být pravděpodobnější.

## A/ Dotazník

Přes 92% respondentů uvedlo znalost alespoň jedné z variant. Význam se pohybuje mezi synonymy slova 'blázen'.

## B/ Korpus

Slovo *majara* se objevuje v korpusu 37-krát, z toho kromě jedné výjimky pouze ve španělských pramenech, převažuje pak mezi krásnou literaturou. *Majareta* se objevuje

---

<sup>114</sup> „Esta palabra procedente del *caló* (*majarón* 'santo', 'bienaventurado'), ha pasado al habla coloquial invirtiendo su significado, ya que la persona santa se convierte en una perturbada. Se produce, pues, una modificación del sentido que no se atestiguaba en los primeros diccionarios de argot, como en el de L. Besses en 1905, donde mantenía el sentido primitivo. Es un término muy empleado, que ha llegado incluso a incorporarse al DRAE, pero con un sufijo diminutivo *-eta* (*majareta* 'persona distraída y chiflada').“ Ibidem, s. 526-527.

<sup>115</sup> „Este adjetivo implica un tono afectivo por el uso del diminutivo *-eta*, que aminora o reduce la connotación negativa de la locura.“ Ibidem, s. 526.

<sup>116</sup> (Del ár. hisp. *maḥrūm*, mísero, y este del ár. clás. *maḥrūm*). Nepodařilo se mi nalézt prokazatelně romskou etymologii.

<sup>117</sup> BORROW, George: *Zincali Dictionary*. Online přístupné z: <http://robbie.eugraph.com/zincali/> [cit. 18.7.2007]

11-krát pouze ve Španělsku a opět v krásné literatuře. *Majarón* se vyskytuje 5-krát pouze ve Španělsku a opět převažuje v krásné literatuře.

ando Javier. bebes mucho vino, te estás un poco majara y haces .  
Nos está engañando. Estaban de verd \*\* --- ORAL  
¿Usted qué haría?, Madrid, 26/02/91, Radio 5 ESPAÑA  
09.Sorteos, concursos ---  
ane? -le pregunta. - Se ha ido de excursión, está majara. - ¿Cómo?  
Montse deja los platos y se sienta f \*\* 1988 Ribera, Jaume  
La sangre de mi hermano ESPAÑA  
07.Novela Timun Mas (Barcelona), 1988  
10 o digo como amigo: para mí que te estás volviendo majara, así  
como lo oyes, majara, no riges bien, debe \*\* 1995 Sánchez-  
Ostiz, Miguel Un infierno en el jardín  
ESPAÑA 07.Novela Anagrama (Barcelona),  
1995m  
arle la verdad, no sabía mentir, estaba demasiado majareta para  
hacerlo: él también había descubierto l \*\* 1982 Arrabal,  
Fernando La torre herida por el rayo  
ESPAÑA 07.Novela Destino (Barcelona),  
1983  
s, eh? ¡Piensas que todo es un cuento o que estoy majarón perdido!  
Ya verás, ya veras... Y no creas que \*\* 1981 Savater,  
Fernando Caronte aguarda  
ESPAÑA 07.Novela Cátedra (Madrid), 1981

## C/ Google

Na googlu se nachází velice mnoho příkladů všech tří variant s významem 'blázen':

El wifi me está volviendo **majara** Ir a página Anterior 1, 2. Publicar nuevo tema · Responder al tema · Foros de discusión -> Salón de cháchara ...  
[www.foros.net/viewtopic.php?p=51937&mforum=DietaWorld](http://www.foros.net/viewtopic.php?p=51937&mforum=DietaWorld)

Me estaré volviendo **majara** o qué? Monovolumenes. ... el punto de vista técnico, ya que te preocupa mas el estético...no me estraña que te vuelvas **majara**. ...  
[www.forocoches.com/foro/showthread.php?t=624333](http://www.forocoches.com/foro/showthread.php?t=624333)

Uno que parece que se volvió **majara** fue Malcom Macdowell todos lo recordais como álex. ... ¿**Majara**? ¿En que te basas para soltar tales majaderias? ...  
[www.edijardin.com/accion/foro/viewtopic.php?=&p=106068](http://www.edijardin.com/accion/foro/viewtopic.php?=&p=106068)

Pero es difícil explicarlo, es difícil tenerlos cuando nadie va a ninguna parte en un mundo tan **majara**. En un mundo tan **majara**. ...  
valerian32.spaces.live.com/

Definitivamente mi pgp se ha vuelto **majareta**. > > Con ciertos mensajes empieza a generar un fichero temporal cuyo tamaño es > creciente de forma monótona. ...  
lists.debian.org/debian-user-spanish/2000/06/msg00210.html

Crazy-Doc está **majareta**. Crazy-Doc me quiere. Yo quiero a Crazy-Doc. ... **majareta** es una palabra exclusivamente para algunas personas....describe ...  
iaparale.blogspot.com/2005/06/crazy-doc-est-majareta.html

tu estas **majareta** rematada. Mensaje. vete al exorcista, o mejor al psiquiatra. el payaso diabolico piñon fijo. 02:34 / 17/09/2003. Invitado / ...  
foros.yatv.com/SForums/\$M=readmessagerep\$TH=2199035\$F=41619\$ME=6307798\$P=1

Lo llamaban el **majareta** porque cada noche se iba a hacer footing al cementerio, o al menos eso era lo que creían en el pueblo. Pero lo cierto era que Julio ...  
[www.tallerdeescritura.com/librostaller/lib1999/ruido067.htm](http://www.tallerdeescritura.com/librostaller/lib1999/ruido067.htm)

Te se adivina el pelaje IDP, (ImbecilDesesperadoPepero), no seas tan retorcido **majaron**, anda apaga un poco la cope y baja a la tierra, conectate a la ...  
[blogs.periodistadigital.com/debatespd.php/2007/03/08/elorriaga\\_esta\\_manifestacion\\_va\\_mucho\\_ma](http://blogs.periodistadigital.com/debatespd.php/2007/03/08/elorriaga_esta_manifestacion_va_mucho_ma)

... consigo? que hago por Dios? hay mas vida en el universo? me voy volviendo **majarón** con el usb tralariiii tralaraaaáa gracias por adelantado majos/as/es ...  
[foros.softonic.com/showthread.phtml?t=10359](http://foros.softonic.com/showthread.phtml?t=10359)

Estoy intentando jugar ese tan "fantastico" juego segun algunos y me estoy volviendo **majarón**. A cada momento tengo errores de "la memoria no se puede ...  
[debatalia.com/index.php?showtopic=66184](http://debatalia.com/index.php?showtopic=66184)

Pero ello no exime de culpa al exaltado Galdeano, que a todas luces parecia ser un **majarón** peligroso. Sin salirme del tema: Si al gnomo morenito que aparece ...  
[www.forocoches.com/foro/showthread.php?t=268754](http://www.forocoches.com/foro/showthread.php?t=268754)

Me levantaré para verlo y nada mas terminar me iré a currar, hay que estar **majarón** lo sé pero que le voy hacer, mañana no me quitaré las gafas de sol aunque ...  
[oterino.spaces.live.com/feed.rss](http://oterino.spaces.live.com/feed.rss)

Sobre todo si eres un **majarón** de la fiesta, y convencido de que en más de una meterás la pata. Como ya he dormido, y me he dormido a la hora de cumplir el ...  
[www.santamariamicaela.com/blog/](http://www.santamariamicaela.com/blog/) - Apr 25

Na googlu jsem objevil a i výše citovaný výklad původu tohoto slova, patrně převzatý z DRAE (?):

La teoría del **majarón** malagueño es una reflexión humorística sobre Málaga y ... La voz "**majarón**", del árabe mahrum (desgraciado) describe a esos miles de ...  
[www.editorialalmuzara.com/editorial.php?idioma=1&libro=93](http://www.editorialalmuzara.com/editorial.php?idioma=1&libro=93)

### **3.1.38. Mangar/manganera/mangante/mangón**

(Slov./ subst., f./ subst. m.)

Z romského *mang(el)* 'prosit', 'žádat'.

Rovněž toto slovo proniklo z romštiny i do jiných kontaktních jazyků. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *mangel* 'žebrota', *mangelář* 'žebřák', *mangelit* 'žebřat', 'prosit', *mangelka* 'žebrota' a též 'člen stěhovácké party, na jehož výmluvnosti závisí finanční nezávislost ostatních členů'. V němčině *Mangel* znamená 'bída', *mangeln* 'nedostávat se, chybět'. V maďarském argotu se objevuje *mangás* 'člověk, který si chce stále půjčovat' nebo i 'žebřák', *mangázik (mangázni)* 'prosit, žebřat', *mangáz(-ni)* 'krást',

'opatřit si něco', *mangel* 'zbít' (u posledního slova si však nejsem jistá stejnou etymologií). Je zajímavé, že ve španělštině, stejně jako v maďarštině došlo ke obdobnému významovému posunu z 'prosit' na 'žebrot'.

Sloveso *mangar* má význam v dnešní španělštině především význam 'krást' a až na druhém místě uvádí Sanmartín Sáez s označením 'marginalidad' význam 'žebrot' ('mendicar'). Autorka poznamenává: „*Mangar* je slovo z caló znamenající 'žebrot', 'prosit'. V tomto významu se používalo ve slovnících na počátku a v polovině století, jako např. ve slovníku L. Bessese (...). Později začalo označovat činnost 'krást' – již se nežádá, ale nezákonně se bere. M. Millá (...) uvádí, že jak *mangar*, tak jeho odvozeniny *mangui*, *manguirrin*o nebo *mangante* pocházejí z caló *mangar* 'prosit, žádat', jehož sémantická transformace je dána tím, že zloději a žebráci se v sociální skupině delikventů, tuláků a darebáků zaměňovali.“<sup>118</sup> Dalšími slovy odvozenými ze stejného základu jsou: *manganera* s významem 'obecní útulek pro žebračky' ('albergue municipal para mendigos') s poznámkou 'marginalidad', dále *mangante* 'zločinec' a též 'nestyda', *mangón* 'žebrot prosící o almužnu' a též 'zloděj', obojí s poznámkou 'marginalidad', *mangui* 'zločinec nízké kategorie' a též 'nemajetný' a 'nedůvěryhodná a opovržená osoba', *manguirrin*o 'zločinec nízké kategorie', 'žebrot hledající potraviny v popelnicích' a 'nestyda', *manguta*, *mangutero* a *mangutón* 'zločinec nízké kategorie', 'nemajetný' a 'nedůvěryhodná a opovržená osoba', sloveso *mangutear* s poznámkou 'marginalidad' a významem 'žebrot' a s poznámkou 'delincuencia' a významem 'krást'.

V DRAE se objevuje *mangar* (vulg.) a *mangante* (vulg.), původ z caló je uveden.

## A/ Dotazník

Necelých 93% dotázaných uvedlo, že zná alespoň jednu z variant. Převážná většina respondentů uvádí významy 'krást' a 'zloděj', někdy též 'ničema, kapsář' ('ratero'), 'zlodějíček'. Častěji se objevují i významy 'lenoch' ('vago', 'holgazán, que no trabaja, no hace nada...'), 'nestyda' ('sinvergüenza'), popř. 'caradura', objevil se i význam 'prosit,

---

<sup>118</sup> „*Mangar* es una voz del caló que significa 'mendicar', 'pedir'. Con este sentido se empleaba en los diccionarios de argot español de principios y mediados de siglo, como el de L.Besses (...) Posteriormente ha pasado a designar la acción de 'robar' y 'hurtar' – ya no se solicita, sino que se coge de un modo ilícito. M. Millá (...) señala que tanto *mangar* como sus derivados *mangui*, *manguirrin*o o *mangante*, proceden del caló *mangar* 'pedir', cuya transformación semántica viene dada por el hecho de que los ladrones y los mendigos se confundían en el grupo social de los delincuentes, vagos y pícaros.“ Ibidem, s. 533-534.

žadát' ('pedir') a 'žebrák, dotěra' ('pedigueño') a 'podvést, zpronevěřit' ('estafar'), 'podvodník' ('embaucador'). Sloveso *mangar* se zdá být všeobecně známé, stejně jako *mangante* a *mangón*. Naopak *manganera* se v definicích téměř neobjevuje, zřídka jako 'zlodějka' (doprovázené otazníkem).

## B/ Korpus

*Manganera*, *manguirino*, *mangutero* a *mangutear* se v korpusu nevyskytují. *Mangante* se objevuje 11-krát, pouze ve španělských pramenech.

1 a que su dinero fuera a parar a cualquier artista mangante de provincias, se podría decir que nuestra c \*\* 1989 PRENSA ABC, 30/08/1989 : Hemos visto ESPAÑA 04.Medios de comunicación Prensa Española, S.A. (Madrid), 1989

*Mangón* se objevuje pouze jednou, ne však ve zcela jasném významu:

bu-bu-bu. Ronga mango trago cango, tragón, mangón, ¡cagón! (El NIÑO se intenta apartar, con lo q \*\* 1995 Hernández, Raúl ESPAÑA Los malditos 07.Teatro Primer Acto (Madrid), 1995

*Manguta* se objevuje také jen jednou:

No, si ahora resultará que soy poco menos que un manguta. "Le escribo en relación a la noticia que pub \*\* 1986 Cebrián, Juan Luis La rusa ESPAÑA 07.Novela Círculo de Lectores (Barcelona), 1986

*Mangui* se vyskytuje 12-krát, z toho 10-krát ve Španělsku a 2-krát na Kubě.

eran en el trabajo y otra que se den gusto con un mangui de por ahí. El trabajo es el trabajo, pero lo \*\* 1984 Tomás García, José Luis La otra orilla de la droga ESPAÑA 07.Novela Destino (Barcelona), 1985

l la quita de un tirón.) bejuco ¡Quita, chica, de mangui no se burla nadie! Los dos hombres quedan en g \*\* 1984 Parrado, Gloria CUBA Muerte en el muelle [Tríptico] 07.Teatro Unión (La Habana), 1984

## C/ Google

*Manguirino* se na googlu neobjevuje.

*Mangar* je naopak z výše uvedených slov nejčastější:

Y **mangar**, querido, es una cosa muy distinta. Se manga una cenita cuando te convidan, se manga un viajito cuando te mandan los billetitos de avión para que ...  
[www.antonioburgos.com/antologia/habla/ant\*\*mangar\*\*.html](http://www.antonioburgos.com/antologia/habla/ant<b>mangar</b>.html)

Ye se **mangar** en tiendas i he mangado cosas pequeñas en el corte ingles. Habro esta discusion para ver como i cual es la mejor forma para mangarme un juego ...  
[www.yomango.net/node/1653](http://www.yomango.net/node/1653)

Es por ello que **mangar** en un supermercado no representa un robo, ni mucho menos, ... Soy Colombiana y **mangar** 60.000 pesos para mi es un gran beneficio (una ...  
[www.red-libertaria.net/noticias/modules.php?name=News&file=article&sid=1794](http://www.red-libertaria.net/noticias/modules.php?name=News&file=article&sid=1794)

Porque un día, cuando mi hermana tenía 14 años (ahora tiene 21) a ella y a una amiga se les ocurrió ir a El Corte Inglés y **mangar** un vestido (tendríais que ...  
[tutopia.mundopadres.com/dcforum/DCForumID7/20491.html?7](http://tutopia.mundopadres.com/dcforum/DCForumID7/20491.html?7)

Cuidado con **mangar** toallas. toallas.jpg Si eres de los que te llevas "regalitos" de las habitaciones de ... 10 Respuestas a "Cuidado con **mangar** toallas" ...  
[www.pitodoble.com/2006/12/20/cuidado-con-mangar-toallas/](http://www.pitodoble.com/2006/12/20/cuidado-con-mangar-toallas/)

Maneras inteligentes de **mangar** en un supermercado · avatar  
[www.yomango.net/node/1365](http://www.yomango.net/node/1365) por cirudinezidane el 14-04-2007 02:04 ...  
[meneame.net/?search=tag:mangar](http://meneame.net/?search=tag:mangar)

Sloveso *mangutear* se zdá být méně časté než *mangar*, význam je opět 'krást':

deja ya de **mangutear** choriso!! Volver arriba. Ver perfil de usuario Enviar mensaje privado.  
fazercart Motero asiduo Registrado: 14 May 2006 Mensajes: 221 ...  
[nuevo.motomalaga.com/index.php?option=com\\_forum&Itemid=0&page=viewtopic&t=1586&sid=99145c...](http://nuevo.motomalaga.com/index.php?option=com_forum&Itemid=0&page=viewtopic&t=1586&sid=99145c...)

No conviene que el poder de toma de decisiones pase al pueblo, pues entonces es mas dificil **mangutear** y meter mano. Pero si hay un nivel de democracia mejor ...  
[mondofriki.com/foro/viewtopic.php?t=5516&postdays=0&postorder=asc&start=45&sid=455e369f4f...](http://mondofriki.com/foro/viewtopic.php?t=5516&postdays=0&postorder=asc&start=45&sid=455e369f4f...)

... te enseñe las dos catedrales tan chipilinguanguis q tenenos.... ahhhh y el edificio donde guardan los archivos que los catalanes nos quieren **mangutear**. ...  
[avallonicosaedro.spaces.live.com/blog/cns!7C1AD041A4124473!285.entry](http://avallonicosaedro.spaces.live.com/blog/cns!7C1AD041A4124473!285.entry)

... orfebres han trabajado para ellos? como andan los parmalianos de fondos? venden a bajo costo? se puede **mangutear**? jajaj bueno no eso no ...  
[miarroba.com/foros/ver.php?foroid=229913&temaid=1313499&ultimomsg=si](http://miarroba.com/foros/ver.php?foroid=229913&temaid=1313499&ultimomsg=si)

Y te pregunto, con todo lo que hay que **mangutear** en el gobierno, ¿qué necesidad tenía ZP de apostar por la paz, meterse en este chanchullo? ...  
[debates.coches.net/archive/index.php?t-63927.html](http://debates.coches.net/archive/index.php?t-63927.html)

Slova *manguta*, *mangutero*, *mangui* a *mangante* se vyskytují také relativně často:

... en el 99,9999% de los casos, está encaminada a entorpecer la funcionalidad del coche en perjuicio de ser el más llamativo/**manguta**/flipado de la conce. ...  
[www.maxituning.es:8080/foro/showthread.php?t=13149&page=4&pp=10](http://www.maxituning.es:8080/foro/showthread.php?t=13149&page=4&pp=10)

Yo no soy de la opinion extendida que lo mas bajo de valencia se hace del levante , pero si creo que hay mucho **manguta** levantista. ...  
[www.portal-granota.com/a-vueltas-sobre-el-levante-en-el-foro-xoto\\_a3566.php](http://www.portal-granota.com/a-vueltas-sobre-el-levante-en-el-foro-xoto_a3566.php)

No, tú no juegas en la NBA ni en la ACB, eres un **manguta** y tiras los triples desde 2 metros y medio de distancia. Un Saludo. ...  
[community.eu.playstation.com/archive/index.php/t-40207.html](http://community.eu.playstation.com/archive/index.php/t-40207.html)

mira eres una **manguta**(ladrona)ave si tenes personalidad y aces algo tu sola sin copiar k asi s como si no fuera tu fotolog sino er d los demas ok? ...  
[fotolog.terra.com.ar/sabi\\_hockey:18](http://fotolog.terra.com.ar/sabi_hockey:18)

Este **manguta** se va a comer una polla como holla. Se acercan tiempos de esplendor; cómo en aquella época, en que en España tuvo una buena gavilla de santos, ...  
[www.periodistadigital.com/religion/comentarios.php?o=346982](http://www.periodistadigital.com/religion/comentarios.php?o=346982)

HOSTIAS, PUES AL BERNARDO TE PUEDO ASEGURAR QUE DE JOVEN LO LLAMABAN BONI, TIO. Y EL CABRON ERA UN **MANGUTERO** DE LOS QUE YA NO QUEDAN. MENUDO TIO CERDO! ...  
[www.ipunkrock.com/enc/list\\_thread.php/6289/re/la/mejor/cancion/de/kiss/es](http://www.ipunkrock.com/enc/list_thread.php/6289/re/la/mejor/cancion/de/kiss/es)

Yo he votado NO, en caso de que nos refiramos al tuning **mangutero** de barrio, si hablamos de, AMG, M, S, RUF, GEMBALLA BRABUS etc... voto por SI ...  
[debates.coches.net/showthread.php?t=30742&page=2](http://debates.coches.net/showthread.php?t=30742&page=2)

HOla, trabajo como maestro en la provincia de Teruel. En la zona en la que yo vivo este juego se llama "Churro va" o "churro mediamanga **mangutero**". Sergio ...  
[educacionfisica20.blogspot.com/2007/04/mi-juego-de-la-infancia-preferido-el.html](http://educacionfisica20.blogspot.com/2007/04/mi-juego-de-la-infancia-preferido-el.html)

Cuando terminábamos el partido, a la calle a jugar a: Tú la llevas, A la una andaba la mula, A Churro, mediamanga, **mangutero**, A toco marro y salgo, etc. ...  
[www.teacuerdas.com/foro/topic.asp?TID=1197](http://www.teacuerdas.com/foro/topic.asp?TID=1197)

Va un tio con un saco de patatas y le aparece un **mangui** y le dice: - dame el saco y las pelus. Y responde: - te doy el saco, pero las va a pelar tu puta ...  
[www.maschistes.com/chiste.php3?id=4774](http://www.maschistes.com/chiste.php3?id=4774)

Tomás, el **mangui**. Tomás ha sido siempre el niño de la calle de al lado que se dedicaba a robar todo lo que podía a todo el que podía. ...  
[egodem.blogspot.com/2004/08/toms-el-mangui.html](http://egodem.blogspot.com/2004/08/toms-el-mangui.html)

Non sexas tan **mangante** e busca un traballo. Tamén s. É un **mangante**, non pensa máis ca en pasalo ben. SIN. galbán, lacazán, nugallán.  
[www.edu.xunta.es/diccionarios/ListaDefinicion.jsp?IDXT=12337](http://www.edu.xunta.es/diccionarios/ListaDefinicion.jsp?IDXT=12337)

Si estoy en lo cierto (opiniones, por favor), una buena traducción sería 'ratero', o también '**mangante**', palabras ambas que hacen referencia a ladrones de ...  
[forum.wordreference.com/archive/index.php/t-12850.html](http://forum.wordreference.com/archive/index.php/t-12850.html)

Si, lo sé, soy un **mangante**. Y me arrepiento de mis pecados. ... 1) No eres un **mangante**. 2) Según la legislación española, el P2P podría ser ilícito civil ...  
[foros.internautas.org/viewtopic.php?p=35333&sid=497f3d4076d95c624b74dd9780f9a869](http://foros.internautas.org/viewtopic.php?p=35333&sid=497f3d4076d95c624b74dd9780f9a869)

ofensas como compararlo a tanto **mangante** como hay aún suelto por ahí" ... con un **mangante** cualquiera? Como contestación a mi pregunta y exculpación del ...  
[www.antoniburgos.com/epoca/750/burgo767.html](http://www.antoniburgos.com/epoca/750/burgo767.html)

Es posible que, en pocas semanas, el **mangante** novato se atreva ya con las ... DIARIO DE UN **MANGANTE**. David Pallol, conocido periodista de tendencias, ...  
[www.elmundo.es/laluna/2003/248/1071668656.html](http://www.elmundo.es/laluna/2003/248/1071668656.html)

Slovo *manganera* se objevuje zřídka, nejčastěji ve významu 'instrumento de pesca', kde se nedá spolehlivě doložit souvislost se slovesem mangan, spíše se jedná o

odvozeninu ze slova *mango* (držadlo). Ve druhém případě ve spojení 'adquisición manganera' se jedná o adjektivum utvořené pravděpodobně ze slovesa *mangar*:

**manganera**. • cierto instrumento de pesca para la captura de almejas, ostras, rellenas, porredanas, etc. Vide: remanga. manganeta. • pícaro. ...  
[www.indaya.com/esponzues/diccionario/Cantabria-diccionario](http://www.indaya.com/esponzues/diccionario/Cantabria-diccionario)

MPD Psycho Mirad, mirad mi última adquisición **manganera**, ya he leído el primero y me ha gustado muchísimo. MPD PSYCHO. MPD PSYCHO: EL DETECTIVE DE LAS ...  
[piroteus1978.livejournal.com/43686.html](http://piroteus1978.livejournal.com/43686.html)

Převážná většina odkazů týkajících se slova *mangón* směřuje rovněž ke slovu *mango* (*mangón*=mango grande). V ostatních případech významy kolísají, občas se zdají být i pozitivní.

Se alojó el genial manco **mangón**, decía, en la calle de Gradas esquina a Bayona, en la posada de Tomás Pérez, donde ahora está el Servicio Andaluz de Salud, ...  
[www.antoniburgos.com/antologia/retratos/tragatapas.html](http://www.antoniburgos.com/antologia/retratos/tragatapas.html)

PD: Quieres decir que eres tú el **mangón** cubano que cambiará mi vida??? como me dijeron los "caracoles"??? Uyyyyyy a ver si empiezo a creer de nuevo en los ...  
[foros.conexioncubana.net/modules.php?name=Forums&file=viewtopic&p=188724](http://foros.conexioncubana.net/modules.php?name=Forums&file=viewtopic&p=188724)

si el personaje de tu novio se parece a mi entonces es un **mangon**???? Argentina"LO MAXIMO" ... De que es un **mangón** lo es. Avril Lavigne L MXM ...  
[intranet.upr.edu.cu/forum/viewtopic.php?forum=22&showtopic=6242&onlytopic=&show=8&page=12...](http://intranet.upr.edu.cu/forum/viewtopic.php?forum=22&showtopic=6242&onlytopic=&show=8&page=12...)

oye ami que bien quedaste en la foto, eres tremendo **mangón** y si me das un espacio en tú corazón a parte de ser tú ami te quiere mucho la que quiere ser tú ...  
[www.micuba.net/fotos/displayimage.php?album=toprated&cat=0&pos=126](http://www.micuba.net/fotos/displayimage.php?album=toprated&cat=0&pos=126)

### **3.1.39. Manú/manús**

(Subst., m.)

Z romského *manuš* 'člověk'.

V maďarském argotu se objevuje *manus* (vysl. manuš) 'muž' a varianta *manusz* (vysl. manus) 'muž', také 'zákazník prostitutky'. Maďarský etymologický slovník<sup>119</sup> uvádí také význam 'oběť trestného činu'. Slovník vylučuje německý původ slova (z něm. *Mann*).

---

<sup>119</sup> BENKŐ (1976): s. 840.



Varianty jsou ve slovníku *Diccionario de argot* opatřeny poznámkou 'marginalidad' a významem 'muž, člověk', 'individuum'.

V DRAE se objevuje *manús* s poznámkou původu z caló.

### A/ Dotazník

Přes 4% dotázaných uvádí znalost alespoň jedné z variant. Většina z nich definovala význam jako 'osoba' ('individuo, tipo, persona, hombre'), jedna osoba uvedla spojitost se slovem *mano*, jedna s vlastním jménem *Manuel* a jedna 'bůh' ('un dios').

### B/ Korpus

V korpusu se objevuje slovo *manus* pouze v latinských větách, stejně jako slovo *manu*.

### C/ Google

Una cosa lleva a la otra, **el manús** muere y el invento se descontrola, atrayendo todo el dolor que está a su alcance, como una especie de imán Así, ...  
[www.inforol.com/foros/viewtopic.php?t=17028&postdays=0&postorder=asc&start=30](http://www.inforol.com/foros/viewtopic.php?t=17028&postdays=0&postorder=asc&start=30)

el chus es gatillo facil ...segun me lo decia por le msenger se la estaba comprando **el manus**... mejor ,asi ya no le tengo que dejar mi strato. ...  
[www.guitarristas.org/forum/viewtopic.php?p=164546&sid=eac7196d8c8b0a69754b73c818b40074](http://www.guitarristas.org/forum/viewtopic.php?p=164546&sid=eac7196d8c8b0a69754b73c818b40074)

pues pa este menda **el manus** en cuestion es un julay con mucho morro que se esta quedando con el personal por toa la cara mientras que los barandas de los ...  
[www.cdl-centro.es/foro/viewtopic.php?t=20&sid=822def2d0906da93b46a1142ec182fc0](http://www.cdl-centro.es/foro/viewtopic.php?t=20&sid=822def2d0906da93b46a1142ec182fc0)

Y SOLO ME SIRVE PARA TRABAJAR MÁS, PARA MADRUGAR MÁS Y PARA TENER CADA DÍA MÁS RESPONSABILIDADES. EL ÚNICO PREMIO ES QUE SOY EL **EL MANUS**. ...  
doctoramor.com/foro/showthread.php?t=29876&pp=20 - Supplemental Result - [Similar pages](#)

... el insufrible tamborilero o **el manús** de las iniciativas que hemos mencionado, pero no deja de ser significativo que nosotros, al intentar emitir una ...  
[www.elfarodecantabria.com/article.php3?id\\_article=3311](http://www.elfarodecantabria.com/article.php3?id_article=3311)

Yo también tendría otros coches con la pasta que se supone tiene **el manús**. Echo un poco en falta al menos un Porsche, no? ...  
[www.bmwfaq.com/showthread.php?t=72791](http://www.bmwfaq.com/showthread.php?t=72791)

¿Te está molestando **el manús**[2]? —le preguntaron. Segundo, en ese momento entró en el local, José, acompañado de dos tipos trajeados. Fina pegó un suspiro ...  
[www.sbhac.net/Escritores/Mike/Jambo/Hombres09.htm](http://www.sbhac.net/Escritores/Mike/Jambo/Hombres09.htm)

Como muestra de inigualable sutileza, contemplan la escena en la que Salieri encuentra **un manu**... Votos: 1. Leer o escribir crítica ...  
[www.ecriticas.com/X6peliculas.htmlX40](http://www.ecriticas.com/X6peliculas.htmlX40)

Význam 'ruka':

que ya no recuerdas cuando te cogia **el manus** el goridot ese atras de la prepa tu andando con tu novio toda via te mete el pito ese guey eres una perra paara ...  
[huandacareo.net/foros/viewtopic.php?p=7867](http://huandacareo.net/foros/viewtopic.php?p=7867)

Význam 'bùh':

... dinastías de los dioses solares y lunares, la genealogía de los dioses y salvias santas, y las edades de los padres fundando de humanidad (**el Manus**). ...  
[personasenaccion.com/tablon/1/1108.html](http://personasenaccion.com/tablon/1/1108.html)

### 3.1.40. Marar

(Verb., inf.)

Ze sémantického hlediska vzniklo pravděpodobně kombinací několika slovních základů: *mar(el)* 'bít, tlouci', *mudar(el)* / *murdar(el)* 'zabít', popř. i *mer(el)* 'zemřít'.

Výše uvedená romské základy daly v maďarském argotu slova *márázkodik* (*márázkodni*) 'rvát se, prát se', *márázkodás* 'rvačka', *megmurdel(-ni)* 'zemřít'. Slovník nespisovné češtiny uvádí z vězeňské mluvy *márelit (se)* 'rohovat', *márelka* 'rvačka'.

Sanmartín Sáez připisuje slovesu *marar* označení 'marginalidad' a význam 'zabít', na druhém místě uvádí také 'tlouci', přičemž druhý význam prý není příliš častý. Říká: „Jedná se o tradiční termín, který se vyskytuje již od roku 1896 v díle R. Salillase (...) dodnes. Byl převzat z caló (*marar* 'zabít'). V některých lexikografických pramenech se objevuje také s cikánským sufixem *-elar* a je téhož významu.“<sup>120</sup>

---

<sup>120</sup> „Es una voz antigua, documentada ya desde 1896 en la obra de R. Salillas (...) que mantiene su vigencia hoy día. Se ha tomado en préstamo del caló (*marar* 'matar'). En algunos repertorios lexicográficos aparece también con el incremento gitano *-elar*, y mantiene el mismo significado.“ SANMARTÍN SÁEZ (1999): s. 540.

Domnívám se, že původní význam slovesa *marar* bylo 'tlouci', ačkoli ve slovnících *caló* se většinou objevuje již ve významu 'zabít'<sup>121</sup>. Pravděpodobně zde tudíž došlo již na počátku k významovému posunu *marar* 'tlouci' → 'utlouci', tedy 'zabít'. Svým dílem mohla přispět i formální podobnost se španělským slovesem *matar*.

Za zmínku stojí také *mulé*, *mullao* 'mrtvý' a spojení *dar mulé* 'zavraždit' ze španělského kriminálního slangu, které pochází z *caló* *muló* 'mrtvý'. V českém argotu a vězeňském slangu se objevuje *múla* 'mrtvola', *mulasit* 'umírat', *múlo* 'mrtvý'.

V DRAE se toto sloveso neobjevuje.

### A/ Dotazník

Pouze přes 4% respondentů uvedlo znalost slovesa *marar*, přičemž nejvíce osob uvedlo význam 'smát se', dále 'tlouci', 'zabít' a 'zbláznit se' či 'opít se', 'zmýlit se', 'selhat'.

### B/ Korpus

V korpusu CREA se sloveso *marar* neobjevuje.

### C/ Google

Odkazy nalezené ve vyhledávači googlu odpovídají nejčastěji významu 'zabít'. Obvyklé je také spojení *marar de risa*, které by mohlo vést k významu 'smát se', uváděné především na území Galicie.

me quiero **marar** x d). porfa contestame si saves d alguna dieta que sea eficaz, tengo 21 años, peso 55 kilos. y mido 1.60. porfavor me urrrrgeeeeeee saver ...  
adieta.fiestras.com/.../ContentServer?pagename=R&c=Articulo&cid=1002005292450&pubid=983562721567

prueba, que quiero ver al monstruo **marar** a un gatito ... Yo quiero una pista del 10 y del 112, por diosss!! Ana, la 19 es una adolescente muy famosa, ...  
javimoya.com/blog/2006/10/15/famosos-de-pequenos/comment-page-1/

El demonio se materializa y te puede **marar** de un infarto , y te dice. por q me ... hola por favor alguien me ayude a realizar el pacto con el diablo quiero ...  
foros.hispavista.com/magia\_negra/667/734052/m/quieres-saver-como-hacer-el-pacto-con-el-demonio/

---

<sup>121</sup> Cfr. ČEVELOVÁ (2006): Příloha č. 1



Slovník DRAE uvádí několik významů slova *molar*: 1. (coloq.) líbit se (gustar) – v tomto případě je uveden původ z *caló*, 2. vztahující se ke stoličce (*perteneciente o relativo a la muela*), 3. vhodné k mletí (*apto para moler*), 4. stolička (*muela*). Substantivum *molón* se ve slovníku DRAE objevuje ve významu 'velký kámen nepravidelného tvaru' ('*piedra grande de forma irregular*') nebo 'kus neopracovaného kamene' ('*trozo de piedra sin labrar*'), obojí odvozené od *muela*, adjektivum *molón* (coloq.) pak s významem 'que mola'. Adjektivum *mollar*, odvozené od *muelle*, má ve slovníku významy: 1. měkký (*blando y fácil de partir*). 2. o věci: užitečný (*dicho de una cosa: que da mucha utilidad sin carga considerable*). 3. o osobě: kdo se nechá snadno podvést nebo přesvědčit (*dicho de una persona: que se deja engañar o persuadir con facilidad*).

### A/ Dotazník

Sloveso *molar* zná 92% dotázaných. Téměř všichni uvedli význam 'líbit se', 'být příjemný' či 'být atraktivní, hezký', pouze několik výjimek uvádí význam 'zub' (*el molar*). Přes 61% respondentů uvádí znalost alespoň jedné varianty adjektiv *molón* a *mollar*. Téměř všichni definovali význam něčeho hezkého, příjemného: 'que gusta', 'atractivo, bonito, guapo', 'guay', 'agradable' apod. Výjimky tvořily významy 'váhavec', 'namáčet' a 'kámen', dále ojedinělé 'měkký' a 'jíst'.

### B/ Korpus

Slovo *molar* se v korpusu objevuje 80-krát, přičemž v převážné většině případů se jedná o substantivum *el molar* či o spojení *masa molar* apod. Spojení *me mola* se vyskytuje pouze ve španělských pramenech:

ron: ¿Tú que haces?, les dije: tocar la guitarra, me mola el rock....  
 Me mandaron a mi casa, claro". Lí \*\* 2003 PRENSA  
 La Razón Digital, 01/04/2003 : Luis Rodrigo: "Mi abuelo no f ESPAÑA  
 04.Música Grupo Planeta (Madrid), 2003  
 6 del Soto del Parrondo. "¡Ay, Juanito, a mí lo que me mola es lo  
 de raboalcalde!" Y ahí los tienen. A do \*\* 1989 PRENSA  
 ABC, 18/04/1989 : Escenas políticas ESPAÑA  
 03.Política Prensa Española, S.A. (Madrid), 1989  
 7 stico super articulado que es sin duda el que más me mola. ¿Qué  
 será lo próximo? ¿Unos calzoncillos de \*\* 2004 EFÍMERO  
 04206006. Weblog 2004 ESPAÑA  
 08.Páginas web ---  
 8 me como es debido, ya que como digo este traje no me mola nada.  
 Y así, también, dejaré de seguir escrib \*\* 2002 EFÍMERO  
 02206003. Página web 2002 ESPAÑA  
 08.Páginas web ---

Slovo *molante* se v korpusu nevyskytuje. Slovo *molón* se objevuje 8-krát, pouze ve španělských pramenech. Přechýlený tvar *molona* se objevuje 2-krát, rovněž ve španělských pramenech:

mi blog. Porque mi blog tenía que ser un blog molón, claro. Pero tan molón tenía que ser que he aca \*\* 2002 EFÍMERO  
Página web 2002 ESPAÑA 08.Páginas web  
---

de lentejas, ha acuñado para ellas un término más molón, más in, más propio. Singles las llama, como lo \*\* 2001 Amezttoy, Begoña  
Escuela de mujeres ESPAÑA  
02.Mujer Oberon, Grupo Anaya (Madrid), 2001  
tenía que comprarme los trajes a plazos para estar molón y me acuerdo que apoquinaba diez dureses al mes \*\* 1992 Díaz, Lorenzo  
La radio en España (1923-1993)  
ESPAÑA 04.Medios de comunicación Alianza Editorial, S. A. (Madrid), 1993

en el wáter y luego se puso muy cariñosa. - Eres molón. - Tú crees? - Cantidad. Cuando besaba a la muc \*\* 1995 Pozo, Raúl del  
La novia ESPAÑA  
07.Novela Plaza y Janés (Barcelona), 1995

Todavía no entendemos por qué una emisora tan molona dejó de existir. Y no digamos de la Peninsular \*\* 1992 Díaz, Lorenzo  
La radio en España (1923-1993)  
ESPAÑA 04.Medios de comunicación Alianza Editorial, S. A. (Madrid), 1993

Slovo *mollar* se objevuje 12-krát, (z toho 8-krát ve Španělsku) v různých významech:

1 el papel, no me sobra, que me falta, iré a lo más mollar. Se pregunta el tal Pons "si Pilar Urbano ha e \*\* 1994 PRENSA  
El Mundo, 22/11/1994 : PILAR URBANO: Ilustrísimo "mindundi" ESPAÑA  
02.Testimonios varios Unidad Editorial (Madrid), 1995

2 fe", que es la Real Federación, y quedarse con lo mollar, que es la División de Honor, sobre todo si es \*\* 1989 PRENSA  
ABC, 01/05/1989 : LAS REFORMAS DE LA LIGA ESPAÑA  
05.Deportes Prensa Española, S.A. (Madrid), 1989

3 de Felipe González se hace cada vez más redonda y mollar, con diversas protuberancias en los mofletes, \*\* 1989  
Gutiérrez, José Luis; Miguel, Amando de La ambición del César. Un retrato político y humano de Felip ESPAÑA 03.Política  
Temas de Hoy (Madrid), 1989

4 ominación deriva del latín "molluscos" = blando o mollar. La palabra molusco define a los animales inve \*\* 1999 Garcés, Manuel  
Curso de cocina profesional, 2  
ESPAÑA 05.Gastronomía, cocina Paraninfo (Madrid), 2000

5 una vieja amiga de la familia. - Mire que estaba mollar de joven, la verdad -comentó Molins-. Los años \*\* 2001 Ruiz Zafón, Carlos  
La sombra del viento  
ESPAÑA 07.Novela Planeta (Barcelona), 2003

6 de esta muchacha, Beatriz, qué? Que cotiza de un mollar  
enciclopédico salta a la vista, pero el quid d \*\* 2001  
Ruiz Zafón, Carlos La sombra del viento  
ESPAÑA 07.Novela Planeta (Barcelona),  
2003

7 y cabildeos y toronjas que ensuciaban a la parte mollar de sus  
habitantes, y sin descuidar lo que se c \*\* 1984 Ayerra,  
Ramón La lucha inútil  
ESPAÑA 07.Novela Debate (Madrid), 1984

8 veriguar mis pasos durante su ausencia. Operación mollar,  
cumplida sin necesidad de grandes esfuerzos, \*\* 1988  
Torrente Ballester, Gonzalo Filomeno, a mi pesar.  
Memorias de un señorito descolocado ESPAÑA 07.Novela  
Editorial Planeta, S.A. (Barcelona), 1993

### V Peru se objejuje 4-krát ve spojení *pasa mollar*:

y canela. Ahí se le añade 12 pasas mollar y un limón sutil, para que  
hierva cáscara y to \*\* 1985 Lira, Jorge A.  
Medicina andina. Farmacopea y rituales PERÚ  
06.Medicinas alternativas Centro de Estudios Regionales Andinos  
"Bartolomé de las Casas" (Cusco), 1995

### C/ Google

Na googlu se vyskytují v hojném počtu všechny tři varianty:

mirad!! [http://www.metacafe.com/watch/291447/weirdest\\_skulls/](http://www.metacafe.com/watch/291447/weirdest_skulls/) Sorpresa aun mas  
**molante** esto!! [http://www.metacafe.com/watch/252761/x\\_ray\\_an\\_egg/](http://www.metacafe.com/watch/252761/x_ray_an_egg/) ...  
[foros.canaljuegos.com/ftopic7618.html&sid=3846b0912c613712cfe283f86399eab4](http://foros.canaljuegos.com/ftopic7618.html&sid=3846b0912c613712cfe283f86399eab4)

es fácil sacar en limpio de todo este asunto, y no hablo de Caudalista, que la gente  
considera poco **molante** decir que le gustó la puta peli de Amenábar, ...  
[www.commonpeoplemusic.com/foro/viewthread.php?fid=13&tid=3469&action=printable](http://www.commonpeoplemusic.com/foro/viewthread.php?fid=13&tid=3469&action=printable)

El cartel promocional se eligió a través de un concurso por Internet, y pareció bastante  
**molante** y tal.Hasta que se lanzó la campaña en Nueva York. ...  
[www.anaitgames.com/?p=637](http://www.anaitgames.com/?p=637)

Respuestas a la pregunta Un peinado **molón** y facil de hacer? en la categoría Cabellos en  
Yahoo! Respuestas.  
[es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20070408101718AAMQeF3](http://es.answers.yahoo.com/question/index?qid=20070408101718AAMQeF3)

ilustración super **molona**. os pongo una ilustración que hice no hará mucho y que se me  
ocurrió para la historia larga que estoy haciendo con Santi sobre la ...  
[alejandrofuentes.blogspot.com/2007/03/ilustracin-super-molona.html](http://alejandrofuentes.blogspot.com/2007/03/ilustracin-super-molona.html)

En el anuncio en francés no ponen esa canción de mierda, ponen una to' **molona**, que es  
igual de mierda, pero más **molona**. ¿Pero que se han creído estos ...  
[juanapol.wordpress.com/2006/11/28/quiero-matar-un-paquidermo/](http://juanapol.wordpress.com/2006/11/28/quiero-matar-un-paquidermo/)

1 - "No, en España no hay subprime, no, ¡qué va!, aquí todo crédito **es mollar**, aquí no hay clase baja endeudada, aquí es que ya no hay clase baja, ...  
[www.elconfidencial.com/noticias/noticia.asp?id=22760&edicion=02/04/2007&pass=-](http://www.elconfidencial.com/noticias/noticia.asp?id=22760&edicion=02/04/2007&pass=-)

... en tipos como la Desmayo, estas cifras aumentan cuando la almendra lleva piel, esta sucia, **es mollar**, etc, que eran las que yo sabía desde hacía años. ...  
[www.tossalgros.net/087/087trecadora.htm](http://www.tossalgros.net/087/087trecadora.htm)

una titi que **es mollar** se ponga un polietilén por debajo del sostén? Y además hablas de caldos, Y de esfínteres y musas ¡Pero qué considerados! ...  
[forodelasrozas.metropoliglobal.com/Foro/viewtopic.php?t=4905](http://forodelasrozas.metropoliglobal.com/Foro/viewtopic.php?t=4905)

Pizarro ha hecho pública una nota a la SEC ayer mismo, en la que insiste en que su plan estratégico **es mollar** para la empresa y sus planteamientos ...  
[www.elconfidencial.com/opinion/indice.asp?id=564&sec=24&edicion=18/02/2007&pass=](http://www.elconfidencial.com/opinion/indice.asp?id=564&sec=24&edicion=18/02/2007&pass=)

Originalmente Escrito por Curioso\_x. Chau, Krim... qué lástima te vayas, voy a presentar a mi zobri GOBO (que **está mollar**, aunque me joda reconocerlo) ...  
[www.doctormor.com/foro/printthread.php?t=27334&page=605&pp=40](http://www.doctormor.com/foro/printthread.php?t=27334&page=605&pp=40)

Quién le ha podido transmitir la presunción, haciendo tabla rasa de las experiencias del pasado, de que ETA **está mollar** para una negociación terminal. ...  
[www.abc.es/hemeroteca/historico-02-06-2005/abc/Opinion/la-sala-de-mapas\\_202873227034.html](http://www.abc.es/hemeroteca/historico-02-06-2005/abc/Opinion/la-sala-de-mapas_202873227034.html)

... pues la moza **está mollar** y bien que se encargan de resaltar sus turgencias, pero no es de recibo si usted es de los que creen que la cabeza sirve para ...  
[www.elmundo.es/1999/06/27/television/27N0099.html](http://www.elmundo.es/1999/06/27/television/27N0099.html)

### 3.1.42. Mol / mollate

(Subst., m.)

Z romského *mol* (f.) 'vino'. Koncovka *-ate* je lokativní. (Srov. *bul – bullate*)

Sanmartín Sáez zmiňuje slova *mol* a *mollate* v souvislosti s významem 'vino' a přisuzuje jim označení 'marginalidad': „Termín *mol* byl převzat z caló (...) *Mollate* je odvozené od *mol...*“.<sup>123</sup>

Je pravděpodobné, že romské slovo *mol* proniklo i do argotu ostatních jazyků, zvláště maďarštiny, ale i češtiny. Soudím tak prvotně jednak z toho, že pojem 'vino' je velmi běžný a v zemích tak proslavených vínem jako je Španělsko nebo Maďarsko se dá tento termín předpokládat, navíc víno jako alkoholický nápoj obecně do argotu snadno proniká spolu s pojmy vyjadřujícími různé stupně podnapilosti či opilosti. Tento

---

<sup>123</sup> „El término *mol* ha sido tomado en préstamo del caló (...) *Mollate* parece un derivado de *mol...*“.  
Ibidem, s. 571-572.



lexém se v maďarštině, češtině i němčině skutečně objevuje (maď. *mólés* 'podnapilý', čes. *být namol* 'být opilý', něm. *Molum* 'opilost'), slovníky se však na etymologii neshodnou. K problematice těchto slov, především k českému spojení *být namol*, se vyjádřím podrobněji v kapitole o maďarském argotu.

V DRAE se neobjevuje.

### A/ Dotazník

Téměř 13% respondentů uvedlo, že znají slovo *mol* nebo *mollate*. Při porovnání významů však vyšlo najevo, že slovo *mol* bylo považováno výlučně za chemický termín ('término químico'). Význam 'vino', 'alkoholický nápoj' nebo 'nápoj' přisoudilo slovu *mollate* 28% dotázaných.

### B/ Korpus

V korpusu se vyskytují čtyři případy slova *mollate* (všechny s významem 'vino'):

1 "El Puchero". A pesar de ser un pijo le gustan el mollate y los callos. Ramón Gómez de la Serna comentó \*\* 1995 PRENSA El Mundo, 01/06/1995 : RAUL DEL POZO: Gallardón, el "pollo p ESPAÑA 03.Política Unidat Editorial (Madrid), 1995

2 "avío" al hombro: un bocata y una botella de buen mollate. Un intelectual riguroso que pertenece a la t \*\* 1992 Díaz, Lorenzo La radio en España (1923-1993) ESPAÑA 04.Medios de comunicación Alianza Editorial, S. A. (Madrid), 1993

3 imero, pues claro, se le iba poniendo colorao del mollate el ojo bueno, que eso le pasa a mucha gente, \*\* 1979 Quiñones, Fernando Las mil noches de Hortensia Romero ESPAÑA 07.Novela Planeta (Barcelona), 1979

4 fiesta. Y lo que te decía: empezó a funcionar el mollate y empezaron a pasar cosas. Cualquiera se daba \*\* 1979

### C/ Google

Na googlu se objevuje mnoho příkladů slova *mollate*:

"Con el **mollate** rápidamente entrábamos en calor..." La voz de los sin voz es la agrupación carnavalesca gaditana... "Vamos, chiquilla, de fiesta, ... [www.carnavaldecadiz.com/carnaval2004/absoluta/El\\_abuelito\\_comparsista.htm](http://www.carnavaldecadiz.com/carnaval2004/absoluta/El_abuelito_comparsista.htm)

Le gusta el **mollate** y pelearse... además es capaz de largarse de la selección el año que viene como le vaya mal al Atlético. Mejor, ... [sruizsan.blogia.com/2004/063001-luis-aragones-no.php](http://sruizsan.blogia.com/2004/063001-luis-aragones-no.php)

A pesar de ser un pijo le gustan el **mollate** y los callos. Ramón Gómez de la Serna comentó que los madrileños son los vecinos que llevan los zapatos más ...  
[www.elmundo.es/papel/hemeroteca/1995/06/01/opinion/44387.html](http://www.elmundo.es/papel/hemeroteca/1995/06/01/opinion/44387.html)

A los postres, entre el **mollate** y la pañí, surgió la política. Cuando en Madrid se citan los amigos para comer, se prometen no hablar del Gobierno, ...  
[www.elmundo.es/papel/hemeroteca/1995/10/13/opinion/67676.html](http://www.elmundo.es/papel/hemeroteca/1995/10/13/opinion/67676.html)

Aquí tenemos a Juan de Dios y a su papa con una borrachera de **mollate** impresionante. El papa conoce a una "señora" de la calle, pero finalmente no era quien ...  
[guasa.ya.com/webcruzyraya/juan\\_de.htm](http://guasa.ya.com/webcruzyraya/juan_de.htm)

Estos "aficionaos" al "**mollate**" traen de nuevo su ingenio gaditanísimo a las ... En el primero de los pasodobles, esta chirigota viñera compara los tipos de ...  
[www.carnavaldecadiz.com/carnaval2004/absoluta/La\\_Vieja\\_Trova\\_Vinera.htm](http://www.carnavaldecadiz.com/carnaval2004/absoluta/La_Vieja_Trova_Vinera.htm)

### **3.1.43. Mui/muy**

(Subst., f.)

Z romského *muj* 'ústa'.

Také toto slovo proniklo i do české vězeňské mluvy: *vkýdnout přes muj* 'dát přes hubu'. V maďarském argotu se<sup>124</sup> objevuje rovněž *muj* 'ústa'.

Znamená tedy 'ústa'. Sanmartín Sáez slovu připisuje označení 'marginalidad' a zmiňuje se o původu z caló. V jejím slovníku se objevuje také spojení *achantar la mui* (s označením 'marginalidad'), které znamená 'mlčet', a dále spojení *irse de la mui* (s označením 'delincuencia' a významem 'udat, zradit').

V DRAE se objevuje *mui* (jerga; původem z caló) a spojení *achantar la mui, irse de la mui, darle a la mui*.

### **A/ Dotazník**

Pouze 13% respondentů znalo slovo *mui/ muy* (pokud pomineme zjevné chyby typu '*muy*'= bastante, mucho, adverbio de cantidad', jichž se dopustilo 34% těch, kteří původně uvedli znalost slova). Tyto odpovědi tedy bylo nutné eliminovat. Mezi

---

<sup>124</sup> Ibidem, s. 584-585.

významy dále převažovala 'ústa', 'jazyk', objevilo se také 'zavřít ústa' ('cerrar la boca'), 'nic neříkat' ('no decir nada').

Je zajímavé, že spojení *achantar la mui*, jehož znalost byla zkoumána ve druhém dotazníku, se zdá být mnohem jasnější: přes 45% respondentů zná toto spojení a většina mu přisuzuje význam 'mlčet'.

## **B/ Korpus**

V bance dat se vyskytl jeden případ slova *mui*:

1 rebrinque de pechos y de voces, hocican, cierran la mui y  
escurren cuerpo cuando la flor de la cadera \*\* 1984  
Ayerra, Ramón

Naopak spojení *achantar la muy/mui* a *irse de la muy/mui* se v korpusu neobjevila.

## **C/ Google**

Na vyhledávači googlu je spojení *achantar la mui/muy* (nebo též *chantar la mui*) dosti časté:

En bastantes ocasiones, me he tendido que **achantar la mui**, sí. Y para que todos nos entiendan, callarme la boca. Pero bueno, si es para un bien, ...  
[www.elmundo.es/encuentros/invitados/2005/02/1455/](http://www.elmundo.es/encuentros/invitados/2005/02/1455/)

¿Y que hacen los periodistas procedentes de los cementerios haitianos? **Achantar la mui**, como se dice en castizo, humillar la testuz, irse...y no hubo nada. ...  
[imaggomundi.blogspot.com/](http://imaggomundi.blogspot.com/)

**ACHANTAR LA MUI**, MANDAR A ALGUIEN QUE SE CALLE Y NO DIGA NADA, "NENE, ACHANTA **LA MUI** QUE ESO NO VA CONTIGO". SALOBRE, RESTOS DE SUCIEDAD QUE SE FORMAN EN EL ...  
[www.eltrokolo.com/mula/diccionario+mula+murcia.htm](http://www.eltrokolo.com/mula/diccionario+mula+murcia.htm)

En fin, que de antecedentes nada: que si alguien me dice "a mi abuelo lo pasearon los rojos o los azules" yo tendré que hacerme el loco y **achantar la mui** a ...  
[mas.lne.es/foros/index.php?showtopic=6256&st=30](http://mas.lne.es/foros/index.php?showtopic=6256&st=30)

Sister, he tenido que **achantar la mui** a la fuerza. Se me fue el PC a tomar p.c. Lo único que recuerdo de mis primos es "endiquela el borne" y "me fundelan ...  
[www.forolondres.com/foro/archivo/espaoladas-28160\\_45.htm](http://www.forolondres.com/foro/archivo/espaoladas-28160_45.htm)

Siiii, era esa frase, mas otras muchas que la acompañaron, evidentemente, pero yo no tuve otra que "**achantar la mui**", como dicen en los madriles y echar ...  
[www.universotv.com/index.php?name=PNphpBB2&file=viewtopic&t=199&view=next](http://www.universotv.com/index.php?name=PNphpBB2&file=viewtopic&t=199&view=next)

Una vez más, la Junta se verá obligada a **achantar la muy**. O pisos o «meto ahí una fábrica de algo». Abocado al sillón caiga quien caiga, el alcalde arrambla ...  
[www.20minutos.es/columna/153761/0/julia/jabary/](http://www.20minutos.es/columna/153761/0/julia/jabary/)

«¿Todo lo que le ocurre, colega, es por no **achantar la muy**, por irse de la mojarra?». Quién lo sabe. Lo que sí sabemos es que en dos libros -el coche-bomba ...  
[www.elmundo.es/papel/hemeroteca/1994/12/20/economia/18975.html](http://www.elmundo.es/papel/hemeroteca/1994/12/20/economia/18975.html)

La libertad de expresión , si fuese por algunos se convertiría en la ley del envudo (yo ordeno y mando, los demas a **achantar la muy**). ...  
[www.emule.us/foro/showthread.php?p=169132](http://www.emule.us/foro/showthread.php?p=169132)

Una vez más, la Junta se verá obligada a **achantar la muy**. O pisos o «meto ahí una fábrica de algo». Abocado al sillón caiga quien caiga, el alcalde arrambla ...  
[www.20minutos.es/columna/153761/0/julia/jabary/](http://www.20minutos.es/columna/153761/0/julia/jabary/)

«¿Todo lo que le ocurre, colega, es por no **achantar la muy**, por irse de la mojarra?». Quién lo sabe. Lo que sí sabemos es que en dos libros -el coche-bomba ...  
[www.elmundo.es/papel/hemeroteca/1994/12/20/economia/18975.html](http://www.elmundo.es/papel/hemeroteca/1994/12/20/economia/18975.html)

La libertad de expresión , si fuese por algunos se convertiría en la ley del envudo (yo ordeno y mando, los demas a **achantar la muy**). ...  
[www.emule.us/foro/showthread.php?p=169132](http://www.emule.us/foro/showthread.php?p=169132)

Vyskytují se také příklady spojení *irse de la mui*:

Quedan mas por **irse de la "mui"**. No sé lo que inventarán para tapar tanta ignominia pero vienen tiempos difíciles para unos cuantos sabios ilustres. ...  
[blogs.periodistadigital.com/microfono.php/2006/12/05/zougam](http://blogs.periodistadigital.com/microfono.php/2006/12/05/zougam)

Tengo cada vez más claro que han usado la trama asturiana de manera que nadie pudiera **irse de la mui**. Es que hay demasiada gente implicada, y de diferentes ...  
[www.libertaddigital.com/bitacora/enigmas11m/comentarios.php?id=1445&num=12](http://www.libertaddigital.com/bitacora/enigmas11m/comentarios.php?id=1445&num=12) - 64k –

### **3.1.44. De nel**

Znamená 'za nic, není zač' ('de nada') a Sanmartín Sáez označuje toto spojení poznámkou 'juventud'. Říká: „*Nel* je výpůjčka z caló *na, ne* 'ne'. Podle M. L. Wagnera, jak píše ve svých *Notes linguistiques sur l'argot barcelonais*, se snad jedná o deformaci způsobenou syntaktickou kombinací mezi *ne* (cikán.) a *lo*.<sup>125</sup>

Ve slovníku DRAE se dané spojení ani samotné slovo *nel* nevyskytuje.

### **A/ Dotazník**

---

<sup>125</sup> „*Nel* es un préstamo del caló *na, ne* 'no'. Para M. L. Wagner, en sus *Notes linguistiques sur l'argot barcelonais*, (...) tal vez sea una deformación causada por la combinación sintáctica entre *ne* (gitano) y *lo*.“ Ibidem, s. 596.

Téměř 6 % dotázaných uvedlo znalost spojení *de nel*, z toho 65% odpovědí definovala význam jako 'za nic' ('de nada'), dále se vyskytlo 'nic', 'ne', 'v žádném případě'.

## B/ Korpus

Spojení *de nel* se v korpusu nevyskytuje. Ve dvou případech se však vyskytlo samotné slovo *nel*:

la neta es que aquí nadie transa a nadie, nel?, esta es la neta:  
estamos juntos los tres, digo, \*\* 1987 Fuentes, Carlos  
Cristóbal Nonato MÉXICO 07.Novela

los demás dijeron que sí, creían que sí, neto, nel?, nonono, se  
exasperó el gordito, miren yo he vis \*\* 1987 Fuentes, Carlos  
Cristóbal Nonato MÉXICO 07.Novela

## C/ Google

Spojení *de nel* se objevilo ve vyhledávači mnohokrát, bylo však velice obtížné najít příklady relevantního užití:

Si lo has conseguido ya, nel **de nel**.. Un saludo Daniel Sánchez Albert  
Sala escribió en mensaje <6bq65l\$g...@talia.mad.ibernet.es>... Hola!!!!  
Alguien conoce bien el control de activemovie? ...  
Feb 15 1998 by Daniel Sánchez - 5 messages - 3 authors

Para Deivid nariz es acto y efecto **de nel** o sea no. En casa nunca entendieron de donde  
provenía esa necesidad de usar otras palabras para el sí y el no. Lo que era en ese momento  
nariz era ir a la capital y buscar los muebles antes ...  
Caminando - <http://sadismopuro.blogspot.com/index.html>

### 3.1.45. Paripé

(Subst., m.)

Z romského *pharipen* 'těžkost, obtíž, svízel', 'smutek'.

Znamená 'přetvářka', 'předstírání'. Sanmartín Sáez říká: „*Paripé* je termín převzatý z caló (*paripé* 'komičnost'), které podstoupilo lehkou změnu významu.“<sup>126</sup>

---

<sup>126</sup> „*Paripé* es un término tomado del caló (*paripé* 'comiquería'), que ha sufrido una ligera variación de sentido.“ Ibidem, s. 632-633.

Slovník DRAE uvádí u slova *paripé* (coloq.) původ z *caló* a význam 'předstírání, pokrytectví'. Slovní spojení *hacer el paripé* (zachycené i ve slovníku DRAE) znamená 'předstírat', 'být domýšlivý'.

### A/ Dotazník

Téměř 90% respondentů uvedlo znalost slova *paripé*. Významy více či méně odpovídaly výše uvedeným. Nejvíce dotázaných uvádí souvislost s předstíráním něčeho nebo podváděním či fraškou: 'fingir', 'simular', 'presumir', 'engañar', 'hacer teatro/pantomima/comedia', 'actuar', 'hacer el tonto', 'fraude', 'mentira', 'farsa', apod. S tím mohou významově souviset i další sporadické odpovědi: 'zesměšňovat se', 'šašek', 'omluva', 'skandál', 'nepořádek, zmatek', 'oslava, večírek' ('hacer el ridículo', 'payaso', 'excusa', 'escándalo', 'desorden/lío', 'fiesta'). Objevily se i odlišné významy: 'banalita', 'ztrácet čas', 'protocol'.

### B/ Korpus

V korpusu se slovo *paripé* objevuje 47-krát, z toho v téměř 94% případech ve španělských pramenech.

Několik příkladů:

negamos a firmar un comunicado: nos parecía un paripé; dar la  
apariencia de que todo está resuelto, \*\* 1994 PRENSA  
El Mundo, 19/09/1994 : ENTREVISTA a Jaime MAYOR OREJA, candi ESPAÑA  
03.Política Unidad Editorial (Madrid), 1994

el PP lograría la mayoría absoluta. Ergo... El paripé de alivio  
felipista, escenificado de puertas a \*\* 1995 PRENSA  
El Mundo, 30/05/1995 : EDITORIAL: La magnitud real de su der ESPAÑA  
03.Política Unidad Editorial (Madrid), 1995

de que lo abucheen, el menda mendaz acudió al paripé de Antena 3. Lo  
de siempre. Joselito torea en \*\* 1995 PRENSA  
El Mundo, 29/04/1995 : ANTONIO BURGOS: Después de mí "naide" ESPAÑA

### C/ Google

Také na googlu je možné najít řadu příkladů:

Vamos, un **paripé**, porque sabrán que se escribe escenificación, pero se pronuncia **paripé**.  
Dicen que fue un bebedizo de menta y ajonjolí que Aznar le dio a ...  
[www.antoniburgos.com/mundo/1998/09/re092798.html](http://www.antoniburgos.com/mundo/1998/09/re092798.html)

Haces el **paripé**, por ejemplo, cuando vas a una reunión en la que no te gustaría estar y finges que estás estupendamente (esas reuniones familiares...) ...  
[forum.wordreference.com/showthread.php?t=231863](http://forum.wordreference.com/showthread.php?t=231863)

EFE, La Laguna El concejal del Grupo Socialista en el Ayuntamiento de La Laguna Gustavo Matos tachó ayer de "**paripé**" la aprobación de los presupuestos ...  
[www.eldia.es/2007-04-03/laguna/laguna4.htm](http://www.eldia.es/2007-04-03/laguna/laguna4.htm)

Pero es que el solecillo madrileño anima a salir a hacer el **paripé** y de paso tratar de arrancar unos cuantos votos por eso de que las elecciones se acercan. ...  
[www.lacocelera.com/el-puyazo/post/2007/03/21/el-paripe-los-diputados](http://www.lacocelera.com/el-puyazo/post/2007/03/21/el-paripe-los-diputados)

**Paripé** rima con ZP.Y el Rey ha tragado perfectamente con hacer el papelito y quizá el ridículo en todo el largo **paripé** de la formación del nuevo Gobierno. ...  
[www.elmundo.es/papel/2004/04/09/opinion/1619460.html](http://www.elmundo.es/papel/2004/04/09/opinion/1619460.html)

El protocolo de Kioto (ese gran **paripé**). Desde que el mundo es mundo, la tierra ha sufrido infinidad de procesos que han modificado en mayor o menor medida ...  
[www.mundobiologico.com/archives/el-protocolo-de-kioto-ese-gran-paripe/](http://www.mundobiologico.com/archives/el-protocolo-de-kioto-ese-gran-paripe/)

Confusa: ¿El día de la bici o puro **paripé** político? ¡Hola Madrid Camina! Estoy encantada de haber encontrado vuestra pagina. Animo y sigue con el buen ...  
[www.madridcamina.org/GruposTrabajo/Denuncias/Com20031006.htm](http://www.madridcamina.org/GruposTrabajo/Denuncias/Com20031006.htm)

### 3.1.46. Parné

(Subst., m.)

Z romského *parno* 'bílý', 'světlý'; (plurál *parné*). Jednalo se pravděpodobně o bílé peníze, tedy stříbrňáky.

Ve středoevropském argotu se používá jiného, původního romského výrazu pro peníze, *love*. V češtině bylo toto slovo obvyklé především v brněnské mluvě, jak uvádí Slovník nespisovné češtiny, *love* / *lôve* 'peníze', též *lovej* 'bohatý'. Na základě své vlastní zkušenosti však mohu potvrdit, že *love* se používá i v Čechách mezi mládeží. Ve vězeňské mluvě jsou pak *lováče*, *lováky* a *lovasy*. Výraz *lôvé* 'peníze' je běžný i v maďarštině.

*Parné* znamená tedy 'peníze' ('dinero'). Sanmartín Sáez vyzpozovala: „Termín *parné* patřil k tradičnímu argotu (...), ačkoli velmi záhy přechází do lidové mluvy a

používá se v různých sociálních skupinách. Jedná se o výpůjčku z caló (*parné* 'peníze')<sup>127</sup>.

V DRAE se *parné* (vulg.) objevuje ve významu 'peníze'. Původ z caló je uveden.

### A/ Dotazník

67% respondentů zná slovo *parné* a všichni uvedli význam 'peníze'.

### B/ Korpus

Na korpusu se objevuje 16 případů, z toho 15 je španělské provenience.

Některé příklady:

1 os a decir). Un paso más. "Ahora vamos a sacar el parné. Se anula el primero de los cheques y desaparec \*\* 1995 PRENSA La Vanguardia, 02/09/1995 : BALTASAR PROUST ESPAÑA 05.Actualidad T.I.S.A (Barcelona), 1995

2 s gastos al propietario, que es quien se lleva el parné de la plusvalía del caballo. Unicamente tienes \*\* 1990 PRENSA Tiempo, 16/04/1990 : LUIS ASTOLFI / COMENTARISTA DE HIPICA E ESPAÑA 05.Deportes Ediciones Tiempo (Madrid), 1990

3 o, trincar: cada vez que repitan una corrida, más parné. Nada, a recusar se ha dicho. Cuando me pongan \*\* 1995 PRENSA

### C/ Google:

Také na googlu se dá vyhledat mnoho příkladů:

soy el corte ingles de los gitano te hag soy el corte ingles de los gitano te hago oferta en lo jersey... quiero **parne**,quiero **parne**, quiero dejar la ...  
[www.youtube.com/watch?v=fIN\\_CaSwDGk](http://www.youtube.com/watch?v=fIN_CaSwDGk)

Me han operado y me han quitado un alien de un jamón, me he comprado un cochazo (con el gunilín, que yo no tengo **parné** suficiente, soy poooooobre :-P) ...  
[gunilina.blogspot.com/](http://gunilina.blogspot.com/)

pues poco puedo darte de **parne** y cada duda, cada reproche me lo tengo merecido no solo es pagar recibos porque tu no eres un coche ¿cuantos vicios vencere? ...  
[www.parolesmania.com/paroles\\_melendi\\_4212/paroles\\_por\\_que\\_tú\\_no\\_eres\\_un\\_coche\\_377042.html](http://www.parolesmania.com/paroles_melendi_4212/paroles_por_que_tú_no_eres_un_coche_377042.html)

---

<sup>127</sup> „El término *parné* pertenecía al argot tradicional (...) aunque muy pronto trasciende al lenguaje popular y se emplea en las diversas capas sociales. Es un préstamo del caló (*parné* 'dinero').“ Ibidem, s. 633.



No tengo pensado gastarme mucho **parné** en una caja, y necesitaría que me ...  
Lord\_Exar\_Kun yo **tengo** esta caja y va bastante bien, puedes meter lo que quieras ...  
foro.noticias3d.com/vbulletin/archive/index.php/t-3603.html

Compañeros, tengo dinero, después de trabajar todo el verano y parte del otoño, vuelvo a manejar **parné**, y eso que significa para un adicto, que va a comprar ...  
flickr.com/groups/fotografia\_aprendamos\_juntos/discuss/14917772157594366587520/

### **3.1.47. Pinrel**

(Subst., m.)

Z romského *pindro* 'noha', *pindre* 'nohy'.

Znamená 'noha'. Sanmartín Sáez říká: „Tato výpůjčka z caló (*pinré* 'noha') je doložena již v klasickém argotu, neboť R. Salinas ho zaznamenává ve svém díle *El delincente español. El lenguaje* (1896). V současné době není jeho užití omezeno na určitou sociální skupinu, ale je užíváno jakýmkoli mluvčím v neformálních komunikativních situacích a dokonce je zařazeno do slovníku DRAE.<sup>128</sup> Dále uvádí sloveso *pinrelar* ve významu 'jít'.

V DRAE se objevuje *pinrel* (vulg.) ve významu 'noha'. Původ z caló je uveden.

#### **A/ Dotazník**

Spojení *meter el pinrel* označilo 60% respondentů za známé a uvedlo význam. Dalších 16% respondentů uvedlo, že spojení slyšelo, ale na význam si nevzpomíná. Nejčastější definicí bylo 'šlápnout vedle' ('meter la pata'), dále 'souložit' ('meter la polla') a 'zmýlit se'.

#### **B/ Korpus**

Slovo *pinrel* se objevuje v korpusu 5-krát, pouze ve španělských pramenech. Uvádím dva příklady:

---

<sup>128</sup> „Este préstamo del caló (*pinré* 'pie') ya se documenta en el argot clásico, pues R. Salinas lo registra en su obra *El delincente español. El lenguaje* (1896). En la actualidad ya no es de uso exclusivo de un grupo social determinado, sino que es conocido y empleado por cualquier hablante en situaciones comunicativas informales, e incluso ha sido incorporada al DRAE.“ Ibidem, s. 677.

1 ran sido demasiado duras: que por poco si mete el pinrel y nombra ministro a Roldán; que vivimos una "s \*\* 1994  
PRENSA El Mundo, 27/11/1994 :  
ANTONIO BURGOS: El fin y los Medios ESPAÑA 03.Política  
Unidad Editorial (Madrid), 1995

2 erno, entre la caricia del sol y el ejercicio del pinrel, había sorteado con felicidad los inconvenient \*\* 1984 Ayerra,  
Ramón La lucha inútil  
ESPAÑA 07.Novela Debate (Madrid), 1984

Sloveso *pinrelar* se v korpusu nevyskytuje.

### C/ Google

Slova *pinrel* i *pinrelar* se běžně vyskytují v hovorové řeči. Následující ukázky pocházejí z diskuzních skupin a blogů:

25 Apr 2007 by Ranadion

#50 #4 Si a lo santos para preguntarle por su pasado comunista. Estaría bien llevar a alguien de IU porque lo del bipartidismo ya huele a **pinrel** con setas. » autor: Ranadion.

Menéame: comentarios - <http://meneame.net>

Nosotros a **pinrel**. Se me ha puesta enhiesta cuando he visto a Galadriel Bebiendo el hidromiel. El agente Smith de Matrix Se ha vuelto homosexual Lleva puesta la diadema De Barbie Super Star. El gordo de Sam me da más miedo que un Nazgul ...

Halón Disparado - <http://halondisparado.com>

Siempre me han gustado pero llevo un mes sin dejar de escucharla:. Se amolda a mi estado de ánimo actual como el zapatito de cristal al **pinrel** de Cenicienta. PD.: Por fin he empezado a escribir. Algo largo. Muy largo.

Supervillano - <http://supervillano.blogspot.com/index.html>

18 Feb 2007 by David González

... con lo que Vicente Muñoz y este menda tuvimos que irnos a **pinrel** hasta casa, porque somos tan zoquetes que ni se nos ocurrió pillar un taxi, pero la caminata por la carretera estuvo muy bien, al menos para sudar las copas y llegar a ...

ALGO QUE DECLARAR - <http://davidgonzalezpoeta.blogspot.com/index.html>

30 Mar 2007

Después de mucha consulta y mucho **pinrel** al aire, resulta que el escafoides (empeine) se me había necrosado (deja de vascular y de nutrirse), a la vez se regeneraba por donde no tenía que regenerarse, con lo cual crecían esos tumorcitos ...

miotraella - <http://www.espacioblog.com/miotraella>

Lo mejor, de todas formas, el comercial: un tipo capaz de utilizar las palabras pergeño y enjundia en la misma frase donde luego decía ... tiquitic... así no puede el usuario **meter el pinrel**. 3ª demo: Aplicación "techie" ...

Tic & Tac - <http://tikitak.blogspot.com>

... o disfrazado? de Castro. ¿Que no iba con el uniforme verde oliva del comandante en jefe y que acabo de **meter el pinrel**, dice? De ninguna de las maneras. Yo sé bien lo que me digo. Juan Manuel ...

Apr 10 2000 by ARMANDO JOSE GARCIA SALINAS

... Mi pena, penita, pena es que no soy un buen lector de poesía y que mis conocimientos líricos son escasos. Por lo tanto, nunca comento nada. Una nueva injusticia, porque hay cosas que me gustan mucho pero temo **meter el pinrel**. ...

Dec 12 2003 by Saprísti

... Ahi que valiente, metiendote con los ancianos de 65 CV....ABUSON!!! :- ya te digo... y lo q le queda por **pinrelar**... ta echo una máquina XDDDDD Ese motor y por experiencia propia en el Clio, es eterno... ...  
Jun 25 2002 by komplot

21 Jan 2007 by rokoblog  
Levantarse a las cuatro de la mañana, tragar cuatro galletas maría con lecha calentada en un hornillo, pegarte nosécuantas curvas hasta llegar al sitio, vomitar las galletas, pasar un frío de tres pares de cojones, **pinrelar** hasta ...  
[rokoblog.com - http://rokoblog.blogspot.com/index.html](http://rokoblog.blogspot.com/index.html)

9 Oct 2005 by Santi Palillo  
... cordón por el ojal del lado opuesto con objeto de formar una especie de presa corrediza de la que podremos tirar con fuerza ya gusto del consumidor, como se muestra en la foto del paso siguiente, sin peligro de ahogamiento **pinrelar**. ...  
[HISTORIAS DE SANTI PALILLO - http://santi\\_palillo.blogspot.com](http://santi_palillo.blogspot.com)

#### **48. Pira/pirarse**

(Subst., f. / verb.)

Z romského *phir(el)* 'chodit'.

Sloveso *pirarse* má význam 'utéci', 'odejít'. Sanmartín Sáez říká: „Sloveso *pirarse* patří k tradičnímu zločineckému argotu (...). V současnosti se rozšířilo mezi mládež (...). Jedná se o výpůjčku z caló *pirar*, *pirelar* 'jít', 'rychle odejít'.“<sup>129</sup> Také *pira* ve významu 'útěk', 'úprk' patří mezi hojně užívaná slova a je zahrnuta ve slovníku DRAE. Sanmartín Sáez dále uvádí slovo *pirante* ve významu 'vůz, automobil' a poznámkou 'marginalidad': „Coche rápido, que se emplea sobre todo por los delincuentes para huir después de haber cometido un delito.“ Spojení *estar pirado* znamená 'bláznit'.

V DRAE se objevuje *pira* a *pirar*. Původ z caló je uveden.

#### **A/ Dotazník**

Zkoumala jsem pouze spojení *hacer la pira*. 21% respondentů uvádí znalost i význam, dalších 20% pak neuvádí význam. Mezi nejčastější definice patří 'odejít' ('marcharse, irse' a další synonyma), dále pak 'nejít do školy/do práce' ('no ir a clase/trabajo').

---

<sup>129</sup> „La voz *pirarse* pertenece al argot clásico de la delincuencia (...).En la actualidad se ha divulgado entre los jóvenes (...). Es un préstamo del caló *pirar*, *pirelar* 'caminar', 'marcharse aprisa'.“ Ibidem, s. 681-682.

## B/ Korpus

*Pirante* se v korpusu neobjevuje. *Pirado* se objevuje 33-krát, pouze ve španělských pramenech.

amenazado. Este es un país acostumbrado a que un pirado se suba a una terraza y con un rifle mate indí \*\* 1994 PRENSA  
La Vanguardia, 01/07/1994 : Sin "hooligans" también hay viol ESPAÑA  
05.Deportes T.I.S.A (Barcelona), 1994

## C/ Google

Group: es.charla.actualidad  
... erre que erre... Si casi que prefiero la de esos otros., por lo menos me puedo desahogar a gustito rompiendoles la cabeza a uno par de ellos antes de que elresto salgan **de pira** :) ¡¡ME ENCANTA!!, guai.. ale... que violento.... ...  
May 9 2004 by eR mAkOkI

Group: es.rec.deportes.baloncesto  
... pero parece que es cierto. Otro año me hubiera cagado en la puta, pero con Plaza fijo que aporta. Y con ese físico otro más a robar balones y salir **de pira**. Hay otro rumor, otro regreso, que ...  
Jan 17 by Danitod

Group: soc.culture.spain  
... Zapatero, tu que harás, ¿ponernos bombas?, pues sinceramente querido Pepet (que ya sabes que te aprecio), das la sensación de que en caso de que algo así sucediera esa sería tu forma de proceder, bueno, o eso o salir **de pira** del país y ...  
Mar 12 2004 by josec  
..

Group: es.rec.juegos.comp.hattrick  
por eso lo digo. ;) que ya esta to callao no? Que está agobiado terminando todo para **pirarse** de vacaciones. -- Roberto Manager del Makako Go Home (118313) de la V.241 española.  
Jul 27 2004 by Roberto

Group: es.charla.moteros  
... Creo que la próxima vez que vea al Farias iré en coche por si acaso, porque a la hora de **pirarse** da miedo la cantidad de mononeuronales que creen que pueden hacer lo mismo con una mierda de escutre.  
Nov 4 2002 by San\_Glas

Group: es.rec.tv.concursos  
Roberto dijo: A mi este de 6Pack me parece un poco sin sentido. Me gustó lo de que se tiraran en paracaídas, pero lo de **pirarse** sin pagar (eso no es algo así com incitación al delito? como ...  
Nov 14 2005 by Alba

Group: es.rec.deportes.futbol  
... traje del Athletic. Como se entere te vas a acordar Joder, se pira uno un finde de viaje y hay que ver la de cosas que se pierde... Saludos, Kala No te pires tanto, que te van a llamar el **pirante**  
Feb 27 2002 by Kala

29 Mar 2007 by Oscar Canelas  
Era pronto para él y uno de los grandes Maestros se lo encontró a caballo en las montañas y

personalmente habló a este viajero **pirante**. Misericordiosa y compasivamente le envió de regreso para que completara sus tareas sin terminar. ...  
Biblioteca budista - <http://namagusabotzyoutube.blogspot.com/>

### **49. Piri**

(Subst., m.)

Z romského *piri* (f.) 'hrnec'.

Substantivum *piri* má význam 'jídlo', 'hrnec', 'kastrol', ve vězeňském slangu pak 'jídlo ve vězení' ('comida de la cárcel'). Sanmartín Sáez říká: „Podle M. Ropera v *Léxico del caló en el lenguaje del cante flamenco* je *piri* slovo příbuzné s *caló pirria* 'hrnec', 'cocido' s koncovkou plurálu ženského rodu –a typickou pro tuto mluvu. *Piri* se objevuje ve všech romských dialektech, jeho etymologie není však úplně objasněna...“<sup>130</sup>

V DRAE se neobjevuje.

#### **A/ Dotazník**

Necelých 5% dotázaných uvedlo sice znalost slova *piri*, z uvedených významů však vyplývá, že převážná většina pravděpodobně zaměnila slovo *piri* se slovem *piripi* a uvedla tudíž význam 'opilec'. Další osoby odvozují význam od slova *pirado*, *pirarse*, jednou došlo pravděpodobně k záměně se slovem *guiri* (s významem cizinec) a několikrát se objevil význam 'otočka, procházka' ('vuelta'; možná od slova *pirueta* či *pira*). Jedna odpověď uvádí význam 'pikantní', zde se jedná o spojitost s *piri piri* (druh rostliny). Nikdo z dotázaných neuvedl význam 'hrnec' nebo 'jídlo'.

#### **B/ Korpus**

V korpusu se objevil jeden případ slova *piri*:

que llevaran las familias la tartera con el piri (madrileñismo: cocido. Trompitos= garbanzos). En \*\* 1997 PRENSA

---

<sup>130</sup> „Para M. Roper en el *Léxico del caló en el lenguaje del cante flamenco*, *piri* es una voz emparentada con el gitano español *pirria* 'olla', 'puchero', 'cocido', con la desinencia –a para el plural femenino típica de este habla. *Piri* aparece en todos los dialectos gitanos, aunque su etimología no está del todo aclarada...“. Ibidem, s. 682.

## C/ Google

Vyhledávač google nabízí řadu příkladů slova *piri*, evidentně s různými významy a etymologiemi. V madridském slangu je slovo *piri* poměrně běžné ve významu 'cocido':

Ganarse el **piri**: Ganarse el cocido, el sustento diario. Al cocido madrileño se le dice **el "Piri"** en la jerga madrileña. El chiste ...  
[www.zyberchema.net/Meses/mayo06/mar16.html](http://www.zyberchema.net/Meses/mayo06/mar16.html)

Y no creas que un **piri**, bien condimentado es algo despreciable, ... demás para decirle como tiene que comportarse para ganarse la simpatías de su vecinos. ...  
[www.pueblos-espana.org/castilla+la+mancha/cuenca/belmonte/Castillo/4/](http://www.pueblos-espana.org/castilla+la+mancha/cuenca/belmonte/Castillo/4/)

Madrid, no es solamente el **Piri**, el Coci, los Trompitos o los gabrieles, ... ni el pisto madrileño de La Gran Tasca, ni la Pepitoria de gallina de Casa ...  
[www.fortunatayjacinta.com/pag6.htm](http://www.fortunatayjacinta.com/pag6.htm)

ga: «¿y el **piri**, coci o puchero del resto de la nación?» ... callejero madrileño. Pero gracias a Cabrero el Ateneo. pudo pervivir. Hasta hoy). ...  
[www.ateneodemadrid.com/biblioteca\\_digital/folleto/Folleto-0002.pdf](http://www.ateneodemadrid.com/biblioteca_digital/folleto/Folleto-0002.pdf)

El madrileño que alguna vez, por casualidad, se encuentra en los barrios pobres ... ¡Que se te escapa **el piri!** y cogiendo la pata de palo y el puchero los ...  
[es.wikisource.org/wiki/La\\_lucha\\_por\\_la\\_vida\\_l\\_La\\_busca\\_\(Versi3n\\_para\\_imprimir\)](http://es.wikisource.org/wiki/La_lucha_por_la_vida_l_La_busca_(Versi3n_para_imprimir))

Dále se často objevuje ve významu již zmíněném 'vycházka':

Me iba a dar un **piri** por una de las rutas y la unica solución que encuentro por ahora es llevarme el ordenador y el cable de red y tratar de enchufarlos a ...  
[www.romanicoennavarra.info/librovisitas-1.htm](http://www.romanicoennavarra.info/librovisitas-1.htm)

Si te apetece, date un **piri** por su página, podrás escuchar algunas de sus canciones, enredar, curiosar. Bueno, lo dejo de tu cuenta. ...  
[alviento.cuatrocientos.org/?m=20060515](http://alviento.cuatrocientos.org/?m=20060515)

El *Piri* je také hovorový název pro pohoří Pyreneje:

En mi opinión no te valdra con salidas por Madrid. Yo me pegaría todo el invierno haciendo crestas en el **Piri**. Lo de ir rápido es superimportante. ...  
[diegus.cacahuete.org/?feed=rss2&p=91](http://diegus.cacahuete.org/?feed=rss2&p=91)

A ver si algunos mas seguimos tu ejemplo que luego llega el verano con sus paseitos por **el Piri** y no aguantamos ni hasta la Cola de Caballo. Besicos a todos ...  
[www.desnivel.com/textos/foros/index.php?d=foro0000&f=0&id=7159&pag=2](http://www.desnivel.com/textos/foros/index.php?d=foro0000&f=0&id=7159&pag=2) - 90k

Tras un invierno mu justo en cuanto al tema de la nieve, resulta que en las dos semanas anteriores había estado nevando sin parar en **el piri**. ...  
[www.pirineos3000.com/servlet/DescripcionAscension/MONTANA--Collarada--IDASCENSION--7711--VOLVER--H--PESTA...](http://www.pirineos3000.com/servlet/DescripcionAscension/MONTANA--Collarada--IDASCENSION--7711--VOLVER--H--PESTA...)

A má i další významy:

**El piri** es un oboe de bambú cilíndrico de caña doble con 8 orificios para los dedos, ... **El piri** toca la melodía principal en un conjunto musical. ...  
[www.rutadeseda.org/corea/musica/instrumentos9.html](http://www.rutadeseda.org/corea/musica/instrumentos9.html)

La salsa de **Piri Piri** en Portugal y Suráfrica es tan variada en gusto y ... La tierra común para las salsas de **Piri Piri** es siempre jugo del limón y el ...  
[www.thehotzoneonline.com/category/industry-news/es/](http://www.thehotzoneonline.com/category/industry-news/es/)

### **50. Puchar / puchelar**

(Verb.)

Z romského *phuč(el)* 'ptát se'.

Sanmartín Sáez připisuje oběma slovesům označení 'marginalidad' a význam 'mluvit'. Říká: „Slovo *puchar* 'ptát se', 'volat' je výpůjčka z caló, přejímá však význam jiného slovesa rovněž z caló: *pucanar* 'říkat', 'vyprávět'. V původním významu se objevuje ve slovníku *Diccionario de argot español* od L. Bessese...“ . „*Puchelar* je odvozenina z caló *puchar*, ke kterému se přidává sufix *-elar*, který v současnosti neobsahuje modifikaci významu, jen pouhý důraz či naznačení, že toto slovo patří do cikánské mluvy“ .<sup>131</sup>

V DRAE se varianty neobjevují.

#### **A/ Dotazník**

Téměř 10% respondentů uvedlo, že zná alespoň jednu z variant. Významy však byly poměrně překvapivé a různorodé: nejvíce osob uvedlo jako význam 'vědět', 'znát' (tito respondenti pocházeli převážně z Galicie), následovalo 'mluvit', 'říci', 'vyprávět', dále 'tlačit' (respondenti z Latinské Ameriky), 'hádat se', jeden respondent uvedl 'ptát se', vyskytlo se též 'plivat', 'podvádět', 'plakat', 'stoupat' ('subir') (odpověď se vyskytla ve Valencii).

#### **B/ Korpus**

---

<sup>131</sup> „La voz *puchar* 'preguntar', 'llamar' es un préstamo del caló, aunque adopta el sentido de otro verbo también caló: *pucanar* 'decir', 'contar'. Con el significado original aparece en el Diccionario de argot español de L. Besses...“ . „*Puchelar* es un derivado del caló *puchar* al que se añade la partícula *-elar*, un sufijo que no implica un cambio de sentido alguno en la actualidad, sino simplemente un refuerzo o señal de que esta voz es propia y exclusiva del habla gitana.“ Ibidem, s. 704.

Sloveso se v korpusu nevyskytuje.

## C/ Google

Vyhledávač google přinesl pozoruhodné výsledky. Nejvíce odkazů se vztahovalo ke slovesu *puchar* ve významu 'tlačit', které pochází z anglického slovesa *push*. Sloveso se používá především v tzv. spanglish a nemá s romským původem nic společného.

Tuvimos que **puchar** el carro porque no quería arrancar. ... apuchar: (v.) empujar (variante de **puchar**). ¿Me apuchas tantito en el columpio? ...  
[www.jergasdehablahispana.org/index.php?pais=M%E9xico&palabra=puchar&tipobusqueda=1&PHPSESSID=3](http://www.jergasdehablahispana.org/index.php?pais=M%E9xico&palabra=puchar&tipobusqueda=1&PHPSESSID=3) - 15k

hola mi computadora no arranca lo que pasa es que al momento de **puchar** el boton de encendido los lets prende pero se apagan solo y el ventilador del ...  
[www.lukor.com/foro/3319.htm](http://www.lukor.com/foro/3319.htm)

Další odkazy se vztahovaly k významu 'vědět, znát' ('saber, conocer, controlar un tema') a rovněž k významu 'mluvit'. Jedná se pravděpodobně o slangový výraz vyskytující se převážně na území Galicie:

Nin bul (cu), nin puriles (ou puretas, vellos) ou a negación nel (non, nada diso) nin practicamente a lista enteira de "koruñadas": **puchar** (falar, saber), ...  
[vello.vieiros.com/opinion/opinion.php?id=40464&Ed=1](http://vello.vieiros.com/opinion/opinion.php?id=40464&Ed=1)

>**puchar**: igual que burlar. Controlar mucho de un tema. > >puril(a): persona mayor. Aplicable también a los padres > >rachí: Derivado do termo galego "festa ...  
[gbooks1.melodysoft.com/app?ID=dandyfever&DOC=151](http://gbooks1.melodysoft.com/app?ID=dandyfever&DOC=151)

Es chachi darle a la alpargata con un carburata legal, pero gilipollesco **puchar** con un tolili. Enrique Angulo 21/03/2006 08:29 Avería en la barriga ...  
[www.verbalia.com/www/esp/forums/forum?id=1774856](http://www.verbalia.com/www/esp/forums/forum?id=1774856)

... mañana conectate a eso de las 22:30 a 23:00 hrs, ya que terminando la graduacion me tengo que quedar un rato y me vengo a co`**puchar** contigo. ...  
[miarroba.com/foros/ver.php?foroid=304516&temaid=4452291&pag=5](http://miarroba.com/foros/ver.php?foroid=304516&temaid=4452291&pag=5)

... tienes perfil de madrileño venido a menos, seguro que tu famili es del argo como la de nuestros menes.cuantos brejes tienes para **puchar** asi, 12 ? ...  
[currosenriquez.blogspot.com/2007\\_01\\_01\\_archive.html](http://currosenriquez.blogspot.com/2007_01_01_archive.html)

Poslední skupina nalezených výrazů má různé další významy:

Y no es por **puchar**, pero después de cuarenta capítulos en que la cólera del dragón no afecta a nadie y teniendo en cuenta que con el último Dragón la palmas ...  
[frikipedia.es/friki/Caballeros\\_del\\_Zodiaco](http://frikipedia.es/friki/Caballeros_del_Zodiaco)

No nos vamos a engañar, pero no creo que **puchar** a la peña porque se baje discos de Internet o porque se los copie de un colega sea el camino para conseguir ...  
[www.alfaomegawebzine.com/?p=113](http://www.alfaomegawebzine.com/?p=113)



no espero a **puchar** lo que quiero, a conseguir lo que camelo, sin peros, asi estoy soltero y chaquetas nos sobran en el perchero, ...  
[www.wowlyrics.com/read.php?wow=1769874](http://www.wowlyrics.com/read.php?wow=1769874)

Sloveso *puchelar* se na googlu vyskytuje pouze s významem 'mluvit, konverzovat':

ola soy yaiza si kieres yo te enseño a ke pucheles como hay ke **puchelar** ... >>ola soy yaiza si kieres yo te enseño a ke pucheles como hay ke **puchelar** ...  
[boards1.melodysoft.com/app?ID=entrenosotros&msg=457&DOC=121](http://boards1.melodysoft.com/app?ID=entrenosotros&msg=457&DOC=121)

CHULONA SOY UN GITANIKO DE BARCELONA Y ME GUSTARIA **PUCHELAR** CONTIGO EN MI MSN TE DEJO AKI MI MSN VALE I SI KIERISELAS ME AGREGAS BESELES PATU CARUNI ...  
[foros.yatv.com/SForums/\\$M=readthread\\$TH=5390071\\$F=59422\\$ME=12528493](http://foros.yatv.com/SForums/$M=readthread$TH=5390071$F=59422$ME=12528493)

12/11/2006 16:24:11, toma wuapa agregame pa **puchelar** un ratiko luismi\_iglesias12@hotmail.. i los 10 puntikos q te los mereces con esa cara tan bonita bss wuapa ...  
[new.genteya.com/verperfil\\_notop.php?id=506891&reply=S](http://new.genteya.com/verperfil_notop.php?id=506891&reply=S)

&#9829;&#9829;ChupetiCa&#, engaaaaa primo vamo a **puchelar** jeje como tu dices k como primos adoptivos o ke?eno si no nos hacemos primos desde aora mismo y ...  
[www.inetcoffee.net/daniRsLh?pagina=0&soy\\_mayor=si](http://www.inetcoffee.net/daniRsLh?pagina=0&soy_mayor=si) - 68k - Supplemental Result –

## 51. Quinar

(Verb.)

Asi z romského *cin(el)* 'koupit'.

Sanmartín Sáez připojuje ke slovesu *quinar* označení 'delincuencia' a význam 'loupit, krást'. Říká: „Jedná se o výpůjčku z caló (*quinar* 'koupit'), u níž došlo ke změně původního významu, který se udržoval ještě na počátku století...“ Dále uvádí ještě substantivum *quina(d)or* s významem 'zloděj'.<sup>132</sup>

V DRAE se *quinar* neobjevuje.

### **A/ Dotazník**

Téměř 98% respondentů sloveso *quinar* nezná. Pouze dvě osoby uvedly význam 'krást', dále se objevilo také 'podvádět', 'škodit', 'nechat trpět'.

### **B/ Korpus**

---

<sup>132</sup> „Es un préstamo del caló (*quinar* – 'comprar') que ha sufrido una variación de su significado original, significado que se mantenía todavía a principios de siglo...“ Ibidem, s. 718.

V korpusu se sloveso nevyskytuje.

## C/ Google

Na googlu se vyskytuje v četné míře především sloveso *quiñar*, které je užíváno v Latinské Americe a pochází dle níže uvedené citace pravděpodobně z kečujštiny:

Etimología: de **quiñar** y este del quechua k'iñay, hender. [editar] Acepciones. [editar] Sustantivo masculino. Singular, Plural ...  
[es.wiktionary.org/wiki/quiñe](http://es.wiktionary.org/wiki/quiñe)

... Ecuador ( igual que Colombia ) pero hoy me entero que ellos usan la palabra **quiñar**, han dicho que significa puñetazo, pero esa palabrita que no la ...  
[www.civila.com/comun/foros/topic.asp?TOPIC\\_ID=2879](http://www.civila.com/comun/foros/topic.asp?TOPIC_ID=2879)

Sloveso *quiñar* se na googlu vyskytuje často i v podobě *quinar*, je tedy třeba pečlivě rozlišovat mezi těmito oběma slovesy různého původu i významu. Naopak *quinar*, jež pochází z caló, je sice několikrát zmíněno v on-line slovnících, v běžném textu se však příliš nevyskytovalo. Našla jsem pouze několik příkladů:

Durante los turbulentos años de la conquista española, la Real Cédula autorizó a Hernán Cortés para aquilatar, fundir, marcar y **quinar** el oro labrado y ...  
[www.indaabin.gob.mx/dgpif/historicos/moneda.htm](http://www.indaabin.gob.mx/dgpif/historicos/moneda.htm)

... sobre uno mismo :O no sabia nada sobre eso omg... si es verdad tonto de mi que me ponia a matar continuamente a **quinar** para conseguir ese punto de vida. ...  
[miarroba.com/foros/ver.php?foroid=71937&temaid=4725838&pag=14](http://miarroba.com/foros/ver.php?foroid=71937&temaid=4725838&pag=14)

Následující ukázka, kterou uvádím pouze okrajově pro ilustraci, je v caló. Jedná se o text písně nalezené dne 9.4.07 na adrese: [cathyclaret.com/blog/letras/](http://cathyclaret.com/blog/letras/):

*Quando yo najaba a quinar/ randaba los baliches y randaba las bañas/ también randaba mamuches/ acetalles y traquias  
Por el chiben garabaos y la arechi pa quinar  
Garabelese uste kiribo/ queabillean los jundunares/ allí por esa caña/  
diquele como les brillisarelan/ loe estaches de alquitrán*

Text je doplněn i překladem:

*Quando ya salía a robar / choraba los cochinos / choraba las gallinas / y también el maíz / también robaba uvas y aceitunas*

*de día me escondo / y de noche a robar / cuidao, compadre / que allí viene la pestañi / allí, por este camino / veo como brillan / sus sombreros / de alquitrán*

## 52. Rachí

(Subst., f.)

Z romského *rat* 'noc', tvar *raŕi* 'v noci'.

Sanmartín Sáez uvádí dva významy: 'noc' a 'chodba', oba s poznámkou 'marginalidad'. Uvádí, že slovo se v současné době nepoužívá.

V DRAE se neobjevuje.

### A/ Dotazník

Pouze 6,4% respondentů zná slovo *rachí*. Výsledek významů je však dosti zajímavý a překvapivý: 77% odpovědí obsahovalo definici slova s významem 'oslava, večírek, flám' ('fiesta', 'marcha', 'juerga'). Tyto osoby pocházely převážně z Galicie. Jedna osoba uvedla význam 'noc', 'krev' a jedna 'dívka'<sup>133</sup>.

### B/ Korpus

V bance dat se slovo *rachí* nevyskytuje.

### C/ Google

Na vyhledávači googlu se objevují následující příklady:

¿Qué tipo de **rachí**/fiesta/jarana? No tengo ni idea. ... ¡Vamos que si voy!. Día y hora, por favor. Cuenta conmigo, a mí me dicen la palabra "fiesta", ...  
[blog.abusemagazine.com/index.php/2006/05/10/1000-posts/](http://blog.abusemagazine.com/index.php/2006/05/10/1000-posts/)

como me aburro en el hospital... hoi no hubo nadie en toda la mañana :( Nos vemos por la noche ke hoi voi a salir un ratito... pero nada de ir al **rachi** ke ...  
[touto666.spaces.live.com/](http://touto666.spaces.live.com/)

creeme he visto cosas peores, a parte cuando llego a casa despues de **la rachí** hay que enterarse de las ultimas novedades. Hay que acostarse informado ...  
[miarroba.com/foros/ver.php?foroid=147910&temaid=897997](http://miarroba.com/foros/ver.php?foroid=147910&temaid=897997) - 100k

Iremos **de rachí** a Burela, onde celebran este sábado a Festa da Marosa. - Na sección de Vincent Jalo poderedes escoitar temas dos novos discos de Primal ...  
[www.desconcierto.com/musica/extrarradio/20\\_e\\_21\\_de\\_maio\\_2006.html](http://www.desconcierto.com/musica/extrarradio/20_e_21_de_maio_2006.html) - 17k

---

<sup>133</sup> V tomto pojetí, pokud se ovšem nejedná o mylné tvrzení, by se teoreticky dalo uvažovat o etymologii ze slova *rakli* 'neromská dívka'. Po sémantické stránce by mělo být toto slovo ještě důkladněji prozkoumáno.

#2 (Pensamento único na direcção do PPdC): Puto cabrón, te vas de **rachi** a Ibiza y no invitas.... escrito por Fer hai 131 dias 9 horas 40 minutos Fer ...  
chuza.org/historia/o-pp-ve-inoportuna-a-actitude-do-alcalde-de-ortigueira-en-ibiza/

### **53. Rupia**

(Subst., f.)

Původu staroindického. Do hovorové španělštiny se dostalo snad přes romské *rup* 'stříbro'.

Sanmartín Sáez uvádí význam 'peseta': „*Rupia*, doslova 'peníz ze stříbra používaný na území Indie a Pákistánu', označuje v přeneseném významu pesetu, snad pod vlivem slova *rubia*, protože staré pesety měli zlatavou barvu.“<sup>134</sup>

Zde si však dovoluji uvést jinou hypotézu výkladu, ke které jsem dospěla na základě lingvistického srovnání: indický základ slova, *rup* pro označení stříbra, se objevuje i ve všech dialektech romštiny. Usov y Río uvádí ve svém slovníku caló slovo *rupa*. Ve slovenské romštině se objevují slova *rup* (stříbro), *rupuno* (stříbrný) spojení *pandž rupeste* nebo *pandž rupune* znamená 'deset korun'. V maďarském slangu se objevuje slovo *ruppó* či *rupó* označující forint nebo peníze obecně. Nepopírám, že *rupia* je měna používaná na území Indie a Pákistánu, domnívám se však, že se do španělského jazyka dostala prostřednictvím caló a nikoli přímo z dalekých asijských končin.

V DRAE je toto slovo zachyceno pouze jako indická měna.

#### **A/ Dotazník**

Přes 58% respondentů uvedlo znalost slova *rupia*. Nejčastější významy byly 'peníze', dále 'měna', 'peseta', 'indická měna' a dále 'cizí měna', mezi nimiž se objevila 'ruská', 'turecká', 'arabská'. Dvakrát se objevilo též 'euro'. Některé osoby uvedly příklady použití v hovorové španělštině: „no tengo una rupia“ a „no vale una rupia“.

#### **B/ Korpus**

---

<sup>134</sup> „La *rupia*, literalmente 'moneda de plata empleada en la India y Pakistan', designa en sentido figurado la 'peseta', quizá por influencia de la voz *rubia*, ya que las antiguas pesetas poseían un tono dorado.“ Ibidem, s. 739-740.

V korpusu se *rupia* objevuje 50-krát, nikdy však ve významu 'peseta', pouze jako název měny.

### C/ Google

Na googlu lze nalézt příklady použití ve významu 'peseta':

Estos abanicos que valen una **rupia** cada uno, que no valen más de diez pesetas, pueden encon-trarse en todas partes... ¿y pides cien rupias por cada uno? ...  
[www.oshogulaab.com/OSHO/TEXTOS/delsexo1.htm](http://www.oshogulaab.com/OSHO/TEXTOS/delsexo1.htm)

Mira quien habla un hijo de puta como vos, que **no vale una rupia**, porque no te pones a buscar datos sobre el sonic hedgehog en vez de estar todo el puto día ...  
[es.superliga.fantasysports.yahoo.com/football/group/100/message?msgid](http://es.superliga.fantasysports.yahoo.com/football/group/100/message?msgid)

**NO TENGO UNA RUPIA!!!!!!**...ajajajajaja disculpame,si haces chips y te estoy cagando el negocio, ,podes borrar todo. no queremos perjudicar a nadie con ...  
[www.nvram.com.ar/viewtopic.php?t=8506&start=0](http://www.nvram.com.ar/viewtopic.php?t=8506&start=0)

El caso es que, como no tengo **rupias**, necesito cambiar y le digo que donde hay un banco abierto. Como es Idul Fitri, la festividad del final del Ramadán, ...  
[travellerguy.blogspot.com/2006\\_10\\_01\\_archive.html](http://travellerguy.blogspot.com/2006_10_01_archive.html)

T\_T no tengo **rupias** y si me muero me mori buaaaaaaaaa como voy a revivir. La vida duele te curare duermete y sueña te acuna mi voz. ...  
[foro.hispaotaku.com/viewpost.php?p=15174](http://foro.hispaotaku.com/viewpost.php?p=15174)

### 54. Sobar

(Verb.)

Z romského *sov(el)* 'spát'.

Jedná se o staré indoevropské slovo, které se v obměnách vyskytuje v různých jazycích. Již u romského *sovel* a českého *spát* lze vystopovat stejný základ. Všeslovanské *spát* pochází z praslovanského základu *\*sъp-*, jemuž je příbuzné i slovo *sen* (*\*sъp-nъ*), romsky *suno*, latinsky *somnus* (v dnešní španělštině *sueño* 'spánek', 'sen', v italštině *sogno* 'sen', *sonno* 'spánek, ospalost'), litevsky *sāpnas* 'sen', *snūsti* 'dřít' a možná též *svaja* 'sen, snění (přání)'.

V maďarském argotu se vyskytují např. slovesa *szundizik*, *szunyál*, *szunyázik*, *szundikál*, *szunnyant*, všechna ve významu 'spát', pocházející z romského *suno* 'sen'. (Evidentně slovanského původu je pak sloveso *szpátyol* se stejným významem.)

Sanmartín Sáez uvádí dva významy slovesa *sobar*: 'osahávat' ('tocar a una persona con propósitos libidinosos'), nejasného původu, pocházející z původního významu 'hníst', 'stlačovat', a dále pak význam 'spát', které pochází z *caló*. Jiní autoři spojují *sobar* se slovesem *sornar* 'dormir'.

V DRAE se význam 'spát' slovesa *sobar* (coloq.) objevuje na 7. místě.

### A/ Dotazník

Sloveso *sobar* zná 90% dotázaných, většina ve významu 'spát', případně 'dotýkat se'.

### B/ Korpus

Sloveso se objevuje 45-krát, z toho polovina pochází ze Španělska, v obou uvedených významech:

no reaccionó ante la adversidad. Se limitó a sobar el balón a base de toques cortos e inútiles. La \*\* 1994 PRENSA  
El Mundo, 30/01/1994 : Liga de fútbol: ATLETICO DE MADRID 2, ESPAÑA  
05.Deportes Unidad Editorial (Madrid), 1994

guantaste bien, pues no te comas el coco. Ponte a sobar y calla, ¿vale? No se entendían las palabras qu \*\* 1984 Tomás  
García, José Luis La otra orilla de la droga  
ESPAÑA 07.Novela Destino (Barcelona),  
1985

### C/ Google

Také na googlu se hojně vyskytují oba významy:

Význam 'spát':

#### antes de sobar...

27 Dec 2006

Y antes de dormir, y como manda la tradición me disponga contar las ultimas novedades, con espacio coloreado. Se que no es una obra de arte, pero esto es un blog, no la maja desnuda. En primer lugar, y lo más reseñable es que finalmente ...  
[Hayack's life - http://Hayack69.spaces.live.com/](http://Hayack69.spaces.live.com/)

**sobar** Se usa bastante (me imagino que te refieres a su significado de dormir) ... **-sobar**, en el sentido de dormir, como te han dicho, es usado ...  
forum.wordreference.com/archive/index.php/t-332330.html

Me voy a **sobar**. Mañana cuando me conecte este hilo tendra veinte paginas más por lo menos. Hacia tiempo que no me reia tanto en el foro. ...  
foro.putalocura.com/foro/viewtopic.php?t=76112&postdays=0&postorder=asc&start=165

Význam 'osahávat':

23 Mar 2007

Lorena, siempre sospechamos que era lesbiana, había tenido novios, pero su forma de vestir y de **sobar** a algunas amigas, nos hacía sospechar, un cuerpo perfecto, ojos azules y boca preciosa. Sig, la que me gustaba, fue por ella por la ...

MODELOS GALILEA SERVICIO ESCORT EN GUADALAJARA - <http://servicio-escort.blogcindario.com/>

### 55. Undebel

(Subst., m.)

Z romského *Devel* 'Bůh', *Devla* 'bože'.

Sanmartín Sáez toto slovo neuvádí. Dalšími variantami jsou *debel* a *debla*.

V češtině ve světské hantýrce existoval *devel*, *devles* 'Bůh' a zdobněliny *devlínek*, *devlíček*.

Ve slovníku DRAE se objevuje pouze *debla* jako andaluský lidový zpěv.

### **A/ Dotazník**

Přes 10% respondentů zná slovo *undebel*. Význam však nikdo neuvádí.

### **B/ Korpus**

V korpusu se slovo nevyskytuje.

### **C/ Google**

... cobarde. Que es eso de que la ejerce el poderos contra el **debel**?, querras decir que el poderoso tendra pas posibilidades de ganar. ...  
es.charla.actualidad - Sep 21 2000, 10:32 pm by MAVISTONE - 46 messages - 19 authors

... Pero ruego a **Undebel** que en la próxima vida que me depare la rueda de la fortuna no me toque venir a este perro mundo reencarnado en uno de esos dropes ...  
soc.culture.peru - Mar 26 2002, 9:46 am by Xavier Llobet - 2 messages - 2 authors

... Juro a **Undebel** que el chibe que lo trinque le via endin~ar por el rule. Duis jazares luas le din~o al que pinchare al andoba. Lachis tarachis y disde cayico. ...  
soc.culture.catalan - Aug 14 2001, 2:22 am by Johny Maracas - 9 messages - 4 authors

... Quizá por eso yo me he pasado a las filas de los que adoran a **Undebel**, Dios de los gitanillos cascabeleros. Laches chibeses te dinele **Undebel**. GURRIATEMBERG  
[alt.usage.spanish](#) - Jul 31 2006, 6:31 am by Gurriato - 50 messages - 18 authors

... Ese dios levantino está como una regadera, y por eso yo sigo a **Undebel**, una divinidad mucho más simpática y sin tanto rollo obsesivo en los preceptos. ...  
[alt.usage.spanish](#) - Oct 11 2005, 4:53 am by Gurriato - 75 messages - 14 authors

... p...@netnitco.net del 5/8/04 07:23, "Emilio" <patane...@netnitco.net> escribió: Uno de los cantes flamencos más primitivos es la **debla**, nombre que por lo visto ...  
[alt.usage.spanish](#) - Aug 6 2004, 1:41 pm by Manuel Molina - 56 messages - 11 authors

## 56. Upre

(Adverb. / Subst., m.)

Z romského *upre / opre* 'nahoru', 'nahore'.

Sanmartín Sáez ho označuje poznámkou 'juventud' a uvádí k němu význam 'voda'. „Výraz *upre* je nejasného původu, vzhledem k tomu, že v *caló* se uvádí ve významu 'nahore', což s vodou nevykazuje žádnou sémantickou souvislost. V tomto původním významu je obsažen ve slovníku *Diccionario de argot común español* od L. Bessese (1905), nynější význam je tedy pozdější.“<sup>135</sup> Dále uvádí spojení *dar el upre* s významem 'upozornit' a poznámkou 'marginalidad'. „Vytváří se analogicky k výrazům jako *dar el agua* nebo *dar la pañi* s analogickým významem a pochází z upozornění, které se kdysi hlásilo kolemjdoucím v případě, že se vylévala z okna voda. V současnosti se používá hlavně mezi skořápkáři.“<sup>136</sup>

V DRAE se neobjevuje.

## **A/ Dotazník**

Necelé 1% uvedlo znalost slova *upre*. Pouze jedna osoba uvedla význam: definice zněla 'nahoru, nahore' ('ariba (sic!')). Ve druhém dotazníku na přímou otázku „¿Ha oído

---

<sup>135</sup> „La voz *upre* es de origen incierto, puesto que en *caló* se documenta con el sentido de 'arriba, alto', que no guarda conexión semántica alguna con 'agua'. Este sentido primitivo se recoge en el *Diccionario de argot común español* de L. Besses (1905), por lo que el significado actual es posterior a esta fecha.“ Ibidem, s. 841.

<sup>136</sup> „Se crea por analogía con expresiones como *dar el agua* o *dar la pañi*, de significado análogo, y proviene de la voz de alarma que se emitía antiguamente para avisar a los transeúntes de que se iba a arrojar agua desde la ventana. En la actualidad se emplea sobre todo entre trileros.“ Ibidem, s. 841.



alguna vez la palabra *upre* con el significado de *agua* o *arriba*?" uvedlo 1,6% znalost obou významů, 0,9% význam 'agua' a 2,3% význam 'arriba'. Zdaleka převážná většina však uvedla, že slovo nikdy neslyšela.

## **B/ Korpus**

V korpusu se slovo nevyskytuje.

## **C/ Google**

Na googlu se objevují četné názvy organizací, jejichž součástí (nebo zkratkou) je slovo *upre*, mimo jiné se jedná i o romské organizace. Dále ke slovu *upre* (případně ke spojení *dar el upre*) odkazují četné slovníky utvořené na různých webových stránkách, jako například:

en alto, **upre**. en donde, anduque. en todas partes, adocambé. en, an. enamorada, gachararí ... encima, **upre**. encina, cochoco. encontrar, alachar, berjar ...  
[html.rincondelvago.com/diccionario-castellano-calo.html](http://html.rincondelvago.com/diccionario-castellano-calo.html)

**dar el upre** (nd). Avisar, advertir. dar en blando. No encontrar resistencia o inconvenientes. dar en caperuza a alguien. Darle en la cabeza, hacerle daño, ...  
[www.denebro.com/leondeneb/equivocos/d.htm](http://www.denebro.com/leondeneb/equivocos/d.htm)

V textu se slovo objevuje jen velice zřídka:

por k lo mataron yo era sus **upre** fan sienpre lo seguia en todas las guiras hasta me tome fotos con el. TU HERMANO ME ENCANTABA. JANETH. jan2202@hotmail.com ...  
[www.ehui.com/?c=4&a=64030](http://www.ehui.com/?c=4&a=64030) - 140k - May 1, 2007

... siñela mi brotomucha la de k sicaba unas calis y una de jul y **upre** esas fotos k tubelas puestas siñelan de interne y todas siñelan del manejo romandiñó ...  
[www.gentemsn.com/chic.php?id=602342&sex=as](http://www.gentemsn.com/chic.php?id=602342&sex=as)

## **57. Yolo**

(Subst., m.)

Etymologie není zcela jasná. Možná z romského *jilo* 'srdce', 'cit, soucit', 'svědomí', mohlo dojít k asimilační změně *i* na *o* a rovněž k významovému posunu.

Sanmartín Sáez označuje slovo poznámkou 'juventud' a významem 'poblázněný, narušený'. „Původ tohoto slova není zřejmý, možná má spojitost se slovem z caló *ylo* 'lidský duch', u kterého proběhla formální i významová změna.“<sup>137</sup>

V DRAE se neobjevuje.

### A/ Dotazník

Pouze přes 2% dotázaných uvedlo, že znají slovo *yolo*. Z 8 osob, které uvedly i význam, 4 odpovědi odkazují na význam 'kámen' ('piedra'), 3 respondenti uvádějí 'kluk' ('tío', 'chico' či 'novio') a jedna osoba definuje slovo jako 'alguien de un barrio marginal, aficionado al tuning y a la música electrónica (bakalao)'.  
  
**B/ Korpus**

Slovo *yolo* se v korpusu neobjevuje.

### C/ Google

Na googlu je objevuje *yolo* jako vlastní jméno nebo jako překlep spojení *yo lo...*  
V následujících případech by se mohlo však jednat i o zobecněné jméno nebo o význam 'blázen':

para el tal **Yolo**.. mira chaval.. al farsa no lo conozco.. eso no es mas que un producto de tu envidia (que yo sepa no he insultado al madrid), segundo. ...  
[blogs.prisacom.com/elsoplo/?p=65](http://blogs.prisacom.com/elsoplo/?p=65)

Comentarios... ya, pero cuando oigo hablar a uno de estos se me cae el alma a los pies xd  
Prefiero ser normal a **un yolo** Comentario: 28533 Fecha: 2006-10-20 ...  
[www.nogare.net/comments.php?id=5471](http://www.nogare.net/comments.php?id=5471)

Mira, yo tengo muchísimo recelo cunado veo a **un yolo** de primeras, pero no lo juzgo por como viste, sino por como actua, y eso no depende de las pintas. ...  
[urashimafx.spaces.live.com/blog/cns!2A86EC22BD8B8254!1108.entry](http://urashimafx.spaces.live.com/blog/cns!2A86EC22BD8B8254!1108.entry)

Q fuerte la cancion asi se ve el amor en Iso ojos de **un yolo** cani o como se kiera llamar.....xs como no te comentan te comento yo dos veces ala ...  
[www.chicasbonitas.net/index.php?start\\_from=216&ucat=1&archive=&subaction=showcomment&s&id=...](http://www.chicasbonitas.net/index.php?start_from=216&ucat=1&archive=&subaction=showcomment&s&id=...)

---

<sup>137</sup> „La motivación de este término no es evidente; quizá guarde alguna conexión con la voz del caló *ylo* 'espíritu humano', sobre la que ha tenido lugar una variación de forma y sentido.“ Ibidem, s. 869.

## Závěr ke španělské části

Na základě srovnání slovníků argotu a slangu lze konstatovat, že španělština hojně využívá k obohacení své slovní zásoby výpůjčky z caló. Celkový počet těchto výpůjček (včetně variant a odvozenin) odhaduji na 300.

### 1. Povaha výpůjček z hlediska fonetického a gramatického:

Španělština přejímá z caló téměř všechny slovní druhy, nejčastěji však substantiva (*bullate, brejes, chai, chaval, mollate, yolo*), adjektiva (*juncal, chungo*) a slovesa (*camelar, currar, chalar, chorar, mangar*). Z jednoho romského základu často pomocí španělských afixů vzniká velké množství nových lexikálních jednotek: např. z caló *currar* (též ve variantě *currelar*) vzniká subst. *curro, currele, curre, currele, currelo, curripén*.

Obecně lze říci, že:

1. Caló se plně přizpůsobilo španělskému fonologickému subsystému, v tomto ohledu tudíž již nedochází k dalším změnám.

2. Z hlediska morfologie je často obtížně stanovitelné, zda se daný morfém vyskytuje i v caló či jen ve španělské výpůjčce. Ve slovtvorbě dochází běžně k přejímání španělských afixů a koncovek, zároveň však někdy zůstávají zachovány i afixy či koncovky z caló: vedle španělských *puch-ar, mang-uta, mang-ante, chiv-ato* existují i „původnější“ výpůjčky s romskými afixy jako *puch-el-ar, chachi-pén, acá-i-s*.

#### 1.2. Poznámka k dubletním slovesným tvarům *-ar/-elar*

Značnou polemiku mezi vědci vyvolávají dubletní tvary v caló u sloves typu *puchar/puchelar; diñar/diñelar; currar/currelar*. Objevují se názory, že tvary s *-elar* vyjadřují větší intenzitu děje nebo protiklad vidu, tyto duplicitní tvary se však nevyskytují systematicky. Adiego se domnívá, že tvary na *-ela* mohly být chápány jako 3. osoba singuláru a infix *-el-* se rozšířil na celé paradigma. Podle Adiega se jedná o kontinuum, na jehož koncích stojí infinitiv (a nefinitní tvary) bez *-el-* a tvary

přítomného času oznamovacího způsobu s *-el-*. U některých sloves tvary s *-el-* zcela převládly, např. 'milovat' nacházíme pouze ve tvaru *camelar*.<sup>138</sup>

Nepochybuji o tom, že Adiegova hypotéza je zcela správná. Dá se podpořit i dalšími argumenty, které uvedu dále.

Na první pohled je patrné, že dubletní tvary se objevují i v romských výpůjčkách v jiných jazycích, např. v maďarštině: dubletní tvary původně romských sloves se vyskytují i v maďarštině: *kúr/kurel*, *csór/csórel*, někdy i s maďarskou příponou *-áz(ik)* u tvaru bez *-el-*: *dikház/dikhel*. U některých sloves se také objevuje pouze tvar s *-el-*: *kamel* či naopak jen samotný kořen, někdy s příponou *-áz(ik)*: *mangáz*. Také čeština přibírá *-el* v některých romských výpůjčkách: *mangelit*, *kamelit* oproti *čórnout*.

Romská slovesa rozdělujeme do tří slovesných tříd podle zakončení 3. osoby singuláru, která je považována za základní tvar:<sup>139</sup>

1. *-el*: *kerel*
2. *-l*: *pa'al* 'věřit'
3. *-ol*: *ter'dol* 'stát'

Na základě tohoto rozdělení je nutné zdůraznit, že přejatá slovesa nepřibírají pouze koncovku první slovesné třídy *-el*, nýbrž i koncovku druhé slovesné třídy *-l* a ojediněle i koncovku *-ol*. Tato tendence se týká španělštiny i maďarštiny: např. šp. *chalar*, *jalar*, maď. *dzsal*. Koncovka *-ol* se objevuje ve španěl. *molar*. (Zdá se, že tato skutečnost nebyla v polemikách dosud vzata v úvahu.)

V maďarštině podporuje výběr varianty s koncovkou *-el* či *-l* zajisté i to, že maďarské slovesné kmeny bývají takto často zakončeny: maď. *meghal* 'zemřít', *figyel* 'dávat pozor', *talál* 'najít': také u maďarských sloves je za základní tvar považována 3. osoba singuláru. Domnívám se, že tato formální podobnost zapříčinila v maďarštině častější přejímání romského tvaru ve 3. osobě singuláru: *kamel*, *csórel*, *dikhel*, *dzsal*, *darál* apod.

## 2. Povaha výpůjček z hlediska sémantického:

Ze hlediska zachování či změn významu můžeme pozorovat následující jevy:

---

<sup>138</sup> Cfr. ČEVELOVÁ (2006), s. 93.

<sup>139</sup> Cfr. ŠEBKOVÁ, Hana, ŽLNAYOVÁ, Edita: *Romaňi čhib – učebnice slovenské romštiny*. Praha: Fortuna, 2001, s. 57.

1. Ve některých případech zůstává zachován původní sémantický význam (*bul/bullate, mol/mollate, acáis, brejes, chuquel*).
2. Někdy dochází k lehkému posunu směrem k pejorativnímu: rom. *čhaj* 'dívka' → šp. *chai* 'mladá prostitutka'.
3. Význam přejatého romského slova někdy kolísá mezi původním a novým přeneseným: *camelar* 'chtít, milovat', ale též 'podvádět'; *balichó* 'prase' i 'tlust'och'.
4. Občas dochází ke změně významu: rom. *mangel* 'prosit' → caló/šp. *mangar* 'žebnat' → 'krást'; rom. *rat* 'noc' → caló *rachí* → šp. *rachí* 'flám'.

Nejčastěji zastoupenými sémantickými okruhy jsou:

1. Pojmenování osob, příbuzenských vztahů, národností, povolání: *chaval, chavea, chavorró/chaboró* 'dítě, chlapeček', *manú/manús, yolo, barander* 'soudce', *guripa*
2. Pojmenování různých částí těla, často též se zaměřením na specificky mužské či ženské: *mui, acáis, pinrel, chucháis, bullate, minche, magué*
3. Slova vyjadřující vyměšování: *jiñar*; sem by se dalo zařadit i slovo *araté* 'krev, menstruace'
4. Prostituce a pohlavní styk: *chai, lumi/lumia/lumiasca*
5. Jídlo a pití; opilst: *jalar, piri, bocata, mollate*
6. Řeč a vyjadřování emocí: *naquerar/araquerar* 'mluvit', *puchar, chivar, chingarar* 'hádat se', též *achantar la mui*
7. Krádež, podvody a jiná kriminální činnost: *chorar, mangar, quinar, camelar, camelo, marar, churi/churí*
8. Peníze: *parné, rupia*
9. Adjektiva vyjadřující něco velkého, dobrého, skvělého, hezkého: *chachi/chachipén*
10. Slova spojená s hudbou a náboženstvím: *bajañi* 'kytara', *pajabar* 'hrát'; *undebel, berí, bengui*
11. Adjektiva vyjadřující vlastnosti: *chungo/chungaló, gili, pureta* 'starý'
12. Základní slovesa vyjadřující stav, pocit nebo pohyb: *sobar, chalar, pirarse*
13. Zvířata: *balichó, chuquel/chusquel, bañi/basnó*

### 3. Povaha výpůjček z hlediska jejich frekvence

Některé výpůjčky z caló patří do argotické či slangové mluvy, některé pronikly též do obecné španělštiny. Je možné, že určité marginální skupiny používají výpůjček více (snad i nezaznamenaných ve slovnících), tato práce se však těmito skupinami populace nezabývá.

Ze zkoumaných slov z caló a jejich odvozenin se na internetu v živé řeči (chaty, weblogy) vyskytují následující: *acáis/sacáis, arate, balichó, brejes, bul/bullate, calorro, camelar, cangrí, chachi/chachipen/chipen, chai, chalado, chalar, chalar, chanelar, chaval, chavea, chivar, chivato, chorar, chuchais, chungo, chungo, chungaló/chungalí, chungar, chungerío, chuquel/chusquel, chusquelona, chusquero, churi, currar/currelar, curro/curre, currelo/currele, gachó/gachí, gili/jili, gili/jilipollas, gili/jilipollez, gili/jilipollería, gili/jilipollada, gili/jilipollear, gili/jilipuertas, gili/jilitonto, guripa, jalar, jebe, jiñar, jolín, juncal, keli/queli, lumi/lumia/lumiasca, magué, majara/majareta/majarón, mangar/mangutear, manguta/mangutero/manguí/mangante, manganero, manú/manús, marar, molar, molante/molón/mollar, mollate, mui/muy, de nel, paripé, parné, pinrel, pinrelar, pira, pirarse, pirante, piri, puchar/puchelar, quinar, rachí, rupia, sobar, ulicha, undebel/debel, yolo.*

V korpusu CREA se vyskytují následující hesla: *brejes, bul, calorro, camelar, chachi, chai, chalado, chalar, chanelar, chaval, chavea, chivar, chungo, chungo, currar/currelar, curro/curre, currelo/currele, gachó/gachí, gil, gili/jili, gili/jilipollas, gili/jilipollez, gili/jilipuertas, guripa, jalar, keli, lumi/lumia, majara/majareta/majarón, mangar, mangante, manguta/manguí, molar, molón, mollate, mui, nel, paripé, parné, pinrel, pirado, piri, sobar.*

Ze zkoumaných slov jsou do slovníku DRAE zařazena následující hesla (u některých též etymologie z caló): *camelar, chachi/chanchi, chipén/hipé, chai, chalar, chalado, chanelar, chaval, chavó, chavea, chivato, chorar, chungo, chungo, chusquel, chusquero, currar/currelar, curro/curre, diquelar, gachó/gachí, gili/jili, gil, gilipollas, gilipuertas, gilipollez, guripa, jalar, jiñar, jolín, lumia, majara/majareta, mangar, mangante, manús, molar, molón, mui, paripé, parné, pinrel, pira, pirar, sobar.*

Dle výsledků dotazníkového průzkumu více než 50% respondentů zná a uvádí význam k následujícím heslům: *calorro*, *camelar*, *chachi/chachipen/chipen*, *chalar/chalado*, *chaval*, *chivar*, *chungo*, *currar*, *gachó/gachí*, *gil/gili/jili*, *jolín*, *keli/queli*, *majara/majareta*, *mangar/mangante/mangón*, *molar/molón*, *paripé*, *parné*, *pinrel*, *rupia*, *sobar*. Alespoň 20% respondentů uvádí znalost a význam slov: *chanar*, *chavea*, *chorar*, *guripa*, *jalar*, *juncal*, *lumi/lumia*, *pira/pirarse*. Naopak jako obecně méně známá slova (méně než 20% respondentů v dotazníkovém průzkumu) se jeví následující: *acáis/sacáis*, *arate*, *bullate*, *cangrí*, *chuquel*, *churí*, *mollate*, *mui*, *de nel*, *puchar*, *rachí*, *undebel*. Méně než 5% respondentů zná následující slova: *balichó*, *baró*, *brejes*, *chai*, *chucháis*, *jebe*, *jiñar*, *manú/manús*, *marar*, *quinar*, *yolo*. Zdá se, že neznámá jsou mezi respondenty slova: *bañí*, *berí*, *licha/ulicha*, *magué*, *piri*, *upre*.

Na základě internetového výzkumu se domnívám, že by bylo vhodné zařadit do slovníku DRAE následující hesla: *calorro*, *chanar* (jako varianta k *chanelar*), *chivar*, *queli/keli*. Dalo by se zvažovat též zařazení slov *acáis/sacáis*, *arate*, *bullate*, *cangrí*, *chuquel*, *churí*, *mollate*, *puchar*, příp. též *rachí*, i když se nejedná o slova zcela běžná a neobjevují se – s výjimkou *mollate* – v korpusu.

#### **4. Etymologie výpůjček**

Převážná část výpůjček z *caló* má přímý a nezpochybnitelný romský (příp. jiný) základ, který se dá dokázat po stránce formální a často i sémantické shody, a existuje i v některém z romských dialektů na území střední Evropy. Slovníky argotu se na romském původu většiny zkoumaných slov shodují, slovník DRAE uvádí romskou (resp. *caló*) etymologii jen v některých případech. U několika romských slov uvádí etymologii jinou nebo nejistou (*juncal*, *lumia*).

Etymologie některých slov je více či méně diskutabilní a bylo by zapotřebí ji důkladněji prozkoumat. Jedná se zejména o velmi běžná slova *currar*, *gili* a *majara*. Zároveň se domnívám, že původ výrazu *rupia* je romský.

#### **Maďarská část**

##### **1. Baró**

(Adj.)

Z romského *baro* 'velký', 'vysoký', 'dlouhý'; 'vznešený'; 'velitel, nadřízený'.

Jedná se o velmi běžné adjektivum v hovorové maďarštině *baró* s významem 'dobrý, skvělý', které má i variantu *baresz* se stejným významem. Slovník nespisovné češtiny pak uvádí světské *báro*, *bárovny* 'veliký'. Ve španělštině došlo údajně k posunu významu z 'velký' → 'pět peset', podle španělských slovníků se však toto slovo již neužívá (srov. dílčí výsledky ve španělském oddílu).

Ve slovníku *Magyar értelmező szótár* toto slovo není zahrnuto.

### **Dotazník**

Dle dotazníkového průzkumu zná toto slovo téměř 84% maďarských respondentů. Všichni uvedli význam 'výborný, skvělý'.

### **Google**

Také na googlu se toto slovo objevuje běžně.

Ezek pedig az antik és **baró** cuccok Pécssett: Ugye tudod, hogy ha nem találsz valamit ebben a listában, akkor a pesti bolt kínálatából is rendelhetsz cuccokat ...  
[www.pcbonto.hu/portal/product.php?action=form&category\\_id=1f7acd8844fc8ab3&shop\\_id=614126](http://www.pcbonto.hu/portal/product.php?action=form&category_id=1f7acd8844fc8ab3&shop_id=614126)

**Baresz**, mi? Még a végén kis vasgyúró leszek. Meg ilyenek. Meg minden. ... Nagyon **baresz**. Mondhatni franyeszka. Tegnap szerintem volt öt perc a társasház ...  
[slodo.freeblog.hu/archives/2005/02/](http://slodo.freeblog.hu/archives/2005/02/)

Slovo *bárovny* se na googlu objevuje v živém jazyce i v češtině:

Co nesnáším, Zdylinovaný **bárovny** chrapoun(k)y!!!! Bezpáteří "chcáče" ale na prvním místě jsou bezkonkurenčně laciný děvky jako jsi třeba ty... \*TIRED\* LOL ...  
[komentare.libimseti.cz/?a=pal&id=15923738&id\\_photo=2690272057&&mea=klik\\_cleftkom&SID](http://komentare.libimseti.cz/?a=pal&id=15923738&id_photo=2690272057&&mea=klik_cleftkom&SID)

Jo a co se týče zvířat tak Andres má ještě navíc velbloudy, které Carini např. nemá a to je chyba. Andres má víc zvířat!!!! Takže tady nekoumej **bárovny** kulo. ...  
[www.cirkusy.websnadno.cz/index.php?menu=3&podmenu=&radek=16&tlacitko=deta](http://www.cirkusy.websnadno.cz/index.php?menu=3&podmenu=&radek=16&tlacitko=deta)

## **2. Bibas / bibasz**

(Subst.)



Jedná se o složeninu z romské předpony *bi-* 'bez' a slova *bacht* (varianta *bast*) 'šťěstí'. V dialektů Rumungrů se používá adjektivum *bibastalo* 'nešťastný'.

Podle slovníku *Magyar szlengszótár* se jedná o zastaralý výraz označující cikána.

Slovník *Magyar értelmező szótár* obsahuje obě varianty s poznámkou, že slovo používají mezi sebou Romové jako oslovení v lehce pejorativním významu.

### **Dotazník**

V dotazníkovém průzkumu uvedlo znalost alespoň jedné z variant téměř 34% respondentů. Významy se však různily: 'hloupý, hloupost', 'urážlivé oslovení', 'nepříjemná situace, problém', 'špína', 'nicotnost', ale i 'dobrý'.

### **Google**

Na internetu se objevuje především ve významu 'hloupý'.

Nemrosszak, csak túl sok a kiálló **bibas**, és ez nekem nembejöv?s. Én viszont alkottam egy képet: Url ként rakom be mert naon nagy a kép, és széthúzná a ... [blueboi69.devall.hu/index.php?topic=58.msg46162](http://blueboi69.devall.hu/index.php?topic=58.msg46162)

A felesége rogtan ott terem: -Te **bibas**,aggya man egy kis hust,3 napja nem ettem. ... - Latod,te **bibas**,nem is ehés vota te,hanem szomjas. ... [www.hix.com/arch/?page=issue&issueid=51387](http://www.hix.com/arch/?page=issue&issueid=51387)

Slovo *bibas* jsem našla dokonce i v českém textu:

je úplatný neschopný **bibas**, na funkci ministra nemá (nemá ani VŠ vzdělání) a měl by se z vlády dobrovolně poroučet. To, že dokáže ojet každou babu je pro ... [zpravy.idnes.cz/.../diskuse.asp?iddiskuse=A070406\\_213112\\_domaci\\_mia&razeni=&strana=9](http://zpravy.idnes.cz/.../diskuse.asp?iddiskuse=A070406_213112_domaci_mia&razeni=&strana=9)

### **3. Bula**

(Subst.)

Z romského *bul* ' zadek', *bu'a* 'půlky (zadku)'.

V maďarském argotu se objevuje *bula* ve významu ' zadek' a přeneseně též 'žena, dívka'. Ve významu ' zadek' se objevuje také *bulkesz*. Stejného původu je pravděpodobně i *buló* ('penis'). *Slovník nespisovné češtiny* uvádí světské *bul*, *bulovnice* ' zadek'. Ve španělštině kromě *bul* 'řit' je běžnější lokativní tvar *bullate* ' zadek'.

*Magyar értelmező szótár* uvádí u slova *bula* význam 'žena' a původ z turečtiny, u kterého však píše otazník.

### **Dotazník**

Téměř 60% maďarských respondentů uvádí znalost tohoto slova. Nejčastěji uváděným významem je 'žena, dívka', dále 'ženský pohlavní orgán' a ' zadek'.

### **Google**

Na internetu se objevují v amatérsky vytvořených slovnících výčty slov označující výše uvedený význam:

....auspuff, segg, doboz, **bula**, popó.... Tovább... szerző: SZAT ír (SZAT ír)dátum: 2006. október 28. címkék: auspuff **bula** doboz segg ...  
[www.blogter.hu/cimke/36049](http://www.blogter.hu/cimke/36049)

Kedvenc elnevezések a hímvesszőre: ágyú, bájdorong, bélás, bot, bögyörő, bőrs virsli, borszivar, bráner, broki, **buló**, buzogány, cajg, családfa, csék, csök, ...  
[www.sarok.org/users/toxika/2007/03/11/](http://www.sarok.org/users/toxika/2007/03/11/)

De a csöcs meg a **bulkesz** az kitűnő nem baj mit vaker úgyse érted! Felénk se skubiznak, ha nincs fajin verdád, a barátnőkkel tuti, hogy kitárgyalják a cerkám ...  
[gportal.hu/gindex.php?pg=2953168](http://gportal.hu/gindex.php?pg=2953168)

Poci hidd el nemsokára fitness **bulkesz** lesz belőled. "Ez a Sanyi meg eleszi az életét!"- egy feka a suliból <http://www.youtube.com/watch?v=-EETx3IOMxc> ...  
[www.musclebuilder.hu/ubbthreads.php?ubb=showflat&Number=77912&page=0&nt=13&fpart=12&P...](http://www.musclebuilder.hu/ubbthreads.php?ubb=showflat&Number=77912&page=0&nt=13&fpart=12&P...)

V češtině se objevuje ojediněle:

Best maker golmanu do NHL06 v ČR .... taky v pohode typek ... ale jednou bude 2 v ČR :-D;  
funky.ss - Vzdycky ukazem **bul** a pokecame a je prdel :-D ...  
[libimseti.cz/index.php?a=s&id\\_photo=2076382341&SID](http://libimseti.cz/index.php?a=s&id_photo=2076382341&SID)

### **4. Csácsi / csácsó / csácse**

(Adj.)

Z romského *čačo*, *čačipen* 'pravda'.

V hovorové maďarštině jsou běžné varianty *csácse*, *csácsesz*, *csácsi*, *csácsó* a pravděpodobně i *csecse* s významem 'dobrý, skvělý'. Slovník nespisovné češtiny uvádí



Slovo *čaj* proniklo do argotu mnoha jazyků: kromě velmi běžného maďarského *csaj* se objevuje v celé střední Evropě: Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *čaja*, *čaje* a ve slangu současné mládeže variantu *čajka*, domnívám se však, že se jedná spíše o regionální slang omezený převážně na východní část republiky.<sup>140</sup> Tvar *čaja* je běžný i ve slovenštině. Také v německém argotu se objevuje slovo *Tschei*. Také ve španělštině se objevuje slovo *chai*. V maďarštině se kromě základního tvaru *csaj* objevují i odvozené *csajka*, *csajóca*, *csajszi*, *csajszli* a též sloveso *csajozik* 'dvořit se dívce, chodit s dívkou'.<sup>141</sup>

Ve slovníku *Magyar értelmző szótár* je *csaj* s poznámkou argotu cikánského původu a významem 'žena, dívka'.

### Dotazník

Všichni maďarští respondenti znají substantivum *csaj* ve významu 'dívka, mladá žena'.

### Google

Az amerikai FHM magazin megtartotta szokásos éves szavazását arról, hogy az ottani olvasók szerint ki a száz legszexibb **csaj**. A teljes listát itt találjátok ...  
[www.gamestar.hu/kommentek.php?sid=21130](http://www.gamestar.hu/kommentek.php?sid=21130)

Ez a **csaj** egész fiatal (kb 25-30 éves), a haja totál fekete, magas, és szép volt. A szeme sötétzölden csillogott. Egy múltó pillanatra összeakadt a ...  
[szaszagirl.blogol.hu/](http://szaszagirl.blogol.hu/)

Na internetu se objevuje v češtině ojediněle *čajka*, ve slovenštině je běžná *čaja*, je však možné, že ji slovenština převzala již z maďarštiny.

žížalka => hezká holka páv => potáhnutí z cigarety máčo => blbec jebák => uhřík ....  
pětibába => 500 Kč mít **čajku** => mít holku vokna => windows ...  
[andrik-rea.blog.cz/0704](http://andrik-rea.blog.cz/0704)

Však ten predtým bol NICE )a na tom predxadzajucom pekná **čaja** ale na tomto? ... Xcel by som vidiet , či vyzeraš jak ta **čaja** čo si ju mala minule v avatare ) ...  
[cesketitulky.com/viewtopic.php?p=21543](http://cesketitulky.com/viewtopic.php?p=21543)

---

<sup>140</sup> Slovník nespisovné češtiny sice uvádí původ z maďarského *csaj* 'dívka', maďarské slovníky však o romském původu slova nepochybují.

<sup>141</sup> Všechny varianty jsou obsaženy v příručkách o studentském slangu. Jedná se o velmi běžné tvary. Cfr. KARDOS, Tamás, SZÜTS, László: *Diáksóder. Hogyan beszél a mai ifjúság?* Budapest: Ciceró Kiadó, é. n.

... ale mne sa to jakože fest páčilo - ta bola tam taká fakt dost' fešná **čaja**, jakože skoro jako já sama osobne, a ja som normálne jako zírala, ...  
[www.csfd.cz/film.php?22810](http://www.csfd.cz/film.php?22810)

## 6. Csávó

(Subst.)

Z romského *ča* 'romský chlapec', 'syn', *čhavo* 'romský chlapec, kluk, mládenec', *čhave* 'děti'

O starém indoevropském základu slova již bylo pojednáno. Rovněž toto slovo se nachází v argotu mnoha jazyků. V hovorové maďarštině se velmi často používá *csávó* a *csávesz* ve významu 'kluk', 'muž'. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *čávo*, *čávata* 'dítě', 'děti', vyskytující se dnes snad ve vězeňské mluvě. Ve španělštině se vyskytuje velmi běžné *chaval*, dále pak *chavea* a *chavó* (případně *chabó*).

Maďarský výkladový slovník toto heslo neobsahuje.

### **Dotazník**

Všichni respondenti znali *csávó* ve významu 'kluk', 'muž'. Jedná se o slovo velice časté.

### **Google**

Szembejött velem egy kemény **csávó**, aztat hitte, hogy ő itt a mácsó. ... Rohadt köcsög **csávó** csak beszót, ugyanmá' haggyá' - ilyet szót. Te ilyen pudva vagy? ...  
[www.zenezoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=9024](http://www.zenezoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=9024)

Ez a roma **csávó** de szeret, de szeret Kimutatta az orvosi lelet, de lelet ... Nem baj kis **csávó**, puszi teneked Néked adom a bolond szívemet ...  
[www.zenezoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=7083](http://www.zenezoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=7083)

Az ajtóban egy kigyúrt **csávesz** és egy kisgyerek áll, akikr?l, mint az árvíz úgy ömlik az ... A **csávesz** és sir Respen csak tátott szájjal bámulnak utána. ...  
[forum.rpg.hu/lofiversion/index.php/t1003-100.html](http://forum.rpg.hu/lofiversion/index.php/t1003-100.html)

Na internetu se objevuje i v češtině a slovenštině:

Toto je náš dobrý **čávo** Igorek!!! Bajink\_a - Můj milovaný Igorek; markyluluko201 - cesar!! no lubna budou!!!!928! Garsic - Kamarad,pratelsky,sarmantni,atd. ...  
[vtipy.libimseti.cz/index.php?a=s&id\\_photo=2761073865&uid=37751a04970e532d31b539f033439ea8](http://vtipy.libimseti.cz/index.php?a=s&id_photo=2761073865&uid=37751a04970e532d31b539f033439ea8)

Je to cikán(**čávo**), kterému můžete zobat z ruky a krityci kteří soudí jeho hudbu negativně, tak mu můžou leda-tak vykouřit jeho KALO KAR. ...  
mixhudby.blog.cz/0609/recenze-rytmus-bengoro

Tentoraz už ako študent tretieho ročníka, ako veľký **čávo**, ktorý vie, ako to chodí. ... Som tretiak, som niekto, som veľký **čávo** na prahu nového semestra. ...  
mikusovic.blog.sme.sk/

## 7. Csór

(Verb.)

Z romského čor 'zloděj', čorel 'ukrást, okrást'.

Romský základ čor pronikl opět do řady evropských argotů. V maďarštině se objevují slovesa *csór(-ni)*, *csórel(-ni)*, 'krást', uvádějí se i varianty *csóreszol*, *csórgyel*, *csórgyál*, *csurgyál*, *surgyál*<sup>142</sup>, dále slovesné substantivum *csórás* 'krádež'. Tvar *csóré* pochází pravděpodobně ze stejného základu a podle slovníků argotu nabývá významu 'nešťastný, chudý'. V češtině jsou uváděna substantiva *čór*, *čórák*, *čórař*, *čóres*, *čorkař*, *čórmen* 'zloděj', *čórka* 'krádež', 'zlodějka', sloveso *čórnout* 'ukrást'. V němčině se setkáme se slovy *dschor*, *schornen*, *geschoren*. Ve španělštině je již zmíněné sloveso *chorar*.

Maďarský výkladový slovník obsahuje slova *csór* 'krást' a dále (pravděpodobně) odvozená slova *csóré* 'nahý', 'snědý', 'Cikán' a *csóró* 'osoba zanedbaného vzhledu' a též obecně 'individuum'.

### **Dotazník**

Variantu *csór* znalo téměř 93% respondentů ve významu 'krást', občas bylo uvedeno, že se jedná o menší krádež.

### **Google**

Na googlu se slova objevují velmi běžně.

2007.01.02; 17:41, Mindenki **csórel**, ahogy tud. Ez a szabadrablás. Válasz küldése.  
(anonymous) 2007.01.02; 14:22, Versenyhivatal megnézhetné az árképzésüket, ...  
[www.hirfal.hu/hirfal.php?cmd=msgtoforum&msgid=671927](http://www.hirfal.hu/hirfal.php?cmd=msgtoforum&msgid=671927)

---

<sup>142</sup> Posledních pět variant uvádí A. Nyusztay (cfr. NYUSZTAY, Antal: Czigányszók a magyarban. *Magyar Nyelv*, 1920, 16, s. 160.)

pajeszos egy villányi kaját "**csórel**" a csupaszakál, erős testalkatú szomszédja tányérából! A balszélső már a maga által sodort ...  
[www.pitblues.hu/index.php?option=com\\_joomlaboard&func=view&id=357&catid=10](http://www.pitblues.hu/index.php?option=com_joomlaboard&func=view&id=357&catid=10)

Nem akarok károgni, de ha valami nem is jó és még **csórás** is akkor az már tényleg ...  
Tudom, hogy korábbi hozzászólásomban azt írtam, hogy nem baj a **csórás**, ...  
[forum.index.hu/Article/showArticle?t=9102454](http://forum.index.hu/Article/showArticle?t=9102454)

Az utolsó pont, ahol a HDCP még működik, az maga a kijelző. Hogy ebből ki lehet-e **csórni** a digitális jelet, nem tudom. ...  
[www.avx.hu/forum/pda/index.php/t4592-3200.html](http://www.avx.hu/forum/pda/index.php/t4592-3200.html)

Co se týče češtiny, tak na internetu jsou běžná slova odvozená z výše uvedeného základu:

Re: Už mi někdo stačil **čórnout** nick!!! :- ( Autor: RS Datum: 25.09. 21:38. Re: Re: Už mi někdo stačil **čórnout** nick!!! :- ( Autor: Tom Datum: 25.09. 21:47 ...  
[autotypy.cz/mirror/7d/148605.aspx](http://autotypy.cz/mirror/7d/148605.aspx)

Na "**čór** bazaru" - "trhu zlodějů" - kluci černí od mazadel a vyjetých olejů rozebírají staré koleje na šroubky, krejčí tam na ulici šijí školní a jiné ...  
[www.rozhlas.cz/svet/portal/zprava/249413](http://www.rozhlas.cz/svet/portal/zprava/249413)

... prostředí pro korupci, zákony a mrálka. A mimochodem, tuneláři a největší zloději jsou opodnikatelé to je fakt, páč **čórař** s kabelkama mikliardy neudělá! ...  
[www.zpovednice.cz/detail.php?statusik=24899](http://www.zpovednice.cz/detail.php?statusik=24899)

**Čórka** ve squashcentru Strahov. Zamykejte si skříňky na squashi i když jdete jenom do sprchy. Jen zavřít nestačí. Ušetříte si nepříjemné překvapení a taky ...  
[mcmilan.blogspot.com/2006/02/rka-ve-squashcentru-strahov.html](http://mcmilan.blogspot.com/2006/02/rka-ve-squashcentru-strahov.html)

## 8. Csöcs

(Subst.)

Z romského *čuči* 'prs'.

Tvar *čuči* se objevuje ve stejném významu i v sánkrtu, hindštině a dardštině.<sup>143</sup> Romské *čuči* snad proniklo do maďarského argotu v podobě *csöcs* 'prsa', dále *csöcsike* 'žena, dívka', *csöcsölő* 'podprsenka' a *csöcsörészik* (*csöcsörészni*) 'osahávat'. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské výrazy z romštiny *čuča*, *čuči* a *čučky*. Ve španělštině *chucháis*.

Maďarský výkladový slovník obsahuje sloveso *csöcserész* 'osahávat ženu' a dále argotové varianty *csecs/csöcs* ve významu 'prsa' a adjektivum *csecses* 'prsatá'. Zajímavé

---

<sup>143</sup> Cfr. KARSAI, Ervin: *A cigány nyelvjárások. Le romane dialekturi*. Medgyesegyháza: Anda Romani Kultúra Alapítvány, 1999, s. 22.

však je, že ze základu *csecs* pravděpodobně vzniklo zcela neutrální slovo *csecsemő* 'kojenec' (z *csecs* + *emő*, tj. 'sající'). To však jistým způsobem zpochybňuje romskou etymologii, kterou uvádějí některé slovníky.<sup>144</sup> Maďarský etymologický slovník totiž uvádí i příklady užití slova *csecs* ve staré maďarštině, nejstarší pramen obsahující toto slovo je z roku 1508. Teoreticky by se mohlo sice jednat o velmi dávnou přejímku z romštiny, avšak vyloučit se nedá ani možnost původu v tzv. žvatlavých slovech objevujících se ve všech jazycích a možná souvislost s českým *cucac*, *cecek* apod.

### Dotazník

Přes 99% respondentů uvádí znalost slova *csöcs* ve významu 'prsa'.

### Google

Na googlu se slovo *csöcs* objevuje běžně:

A(z) 'Sok nagy, szép, mutatós **csöcs**' című képet látogatóink eddig összesen 5416 alkalommal tekintették meg. · a rovat további képei: ...  
[www.szextra.hu/galeria/nezet.php?id=231&r=17](http://www.szextra.hu/galeria/nezet.php?id=231&r=17)

De a **csöcs** meg a bulkesz az kitünő nem baj mit vaker úgyse érted! Felénk se skubiznak, ha nincs fajin verdád, a barátnőkkel tuti, hogy kitárgyalják a cerkám ...  
[gportal.hu/gindex.php?pg=2953168](http://gportal.hu/gindex.php?pg=2953168)

Lelki szemeim előtt meg is jelent, hogy ezek bizony mise vagy közös imádkozás helyett éjszakáként kő keményen isznak, buliznak, **csöcsörészik** a csajokat, ...  
[bitkiller.freeblog.hu/archives/2005/10/](http://bitkiller.freeblog.hu/archives/2005/10/)

V češtině se vyskytuje ojediněle:

Bl.a.za. Já: Bláža to je dobry kluk a taky Kalič:DD. On: !!!Dyk ta má ty **čuča!!!** BlbekHanci ...  
On: DObra kamaradka je s ni prca :-D(kozy). FJuSTinKA ...  
[profil.lide.cz/profile.fcgi?akce=friends&auth=&profile\\_ID=6078079](http://profil.lide.cz/profile.fcgi?akce=friends&auth=&profile_ID=6078079)

### 9. Dádé

(Subst.)

Z romského *dad* 'otec', vokativ *dade*, *dado*.

---

<sup>144</sup> Za přejímku z romštiny považuje toto slovo např. M. Kakuk (cfr. KAKUK, Mátyás: A magyar nyelv cigány jövevény szavaiból. *Magyar Nyelv*, 1993, 89, s. 194-204.)



Velmi starý základ. Patří pravděpodobně k tzv. žvatlavým slovům. Jedná se o prastarý domácký tvar, i neindoevropský. Souvisí s českým *táta*, ale snad i *děd* a *teta*.

Varianty slova *tata* (staroindicky *tātas* 'otec', 'milý') se objevují v mnoha jazycích: srbochorvatsky, bělorusky a bulharsky *tato*, latinsky *tata*, lotyšsky *tēta*, litevsky *tėtė*.<sup>145</sup>

V Latinské Americe se dosud vyskytuje archaismus *taita* 'otec' (ve staré španělštině doložený např. u Queveda, Lope de Ruedy, Tirsa) a varianty *tata*, *tatita*<sup>146</sup>, které se objevují se jako něžné formy oslovení otce v Argentině, Mexiku, Paraguayi a ve Střední Americe, užívané do konce 19. století, ale v tradičních rodinách a u starších osob doposud.<sup>147</sup>

Stejný základ má i *\*at-ta*, z něhož pochází slovanský *otec*, gótsky, latinsky a řecky *atta*, albánsky *at*. U maďarského knižního *atya* 'otec' slovníky uvádějí původ z turečtiny. V turečtině *Atatürk* ('otec Turků', čestný název Kemala paši), stejného původu je snad i jméno *Attila*.<sup>148</sup>

Slovo *děd*, z jehož základu vznikla též slova *dědit* a *dědina*, se objevuje rovněž v jiných slovanských jazycích (např. polsky *dziad*, srbochorvatsky *djed*, ukrajinsky *did*), v litevštině *dėdė* 'strýc', řecky *tēthē* 'babička'.<sup>149</sup>

Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *dad*. Ve španělštině se objevuje tvar z *caló bato* 'otec'. Rovněž anglické *dad*, *daddy* 'otec, tatínek', poprvé dokumentováno v roce 1500, by snad mohlo pocházet z romštiny, ačkoli tuto možnost anglický etymologický slovník neuvádí.<sup>150</sup>

V maďarštině *dádé* nabývá významu 'cikán'.

---

<sup>145</sup> HOLUB, Josef, KOPEČNÝ, František: *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Státní nakladatelství učebnic, 1952, s. 380.

<sup>146</sup> ALONSO ZAMORA, Vicente: *Dialectología española*. Madrid: Editorial Gredos, 1985, s. 427, 440.

<sup>147</sup> Oslovení *tata* používá k oslovení svého staršího druhu postava z románu *Don Segundo Sombra* od argentinského spisovatele Ricarda Güiraldese

<sup>148</sup> HOLUB, KOPEČNÝ (1952): s. 259.

<sup>149</sup> *Ibidem*, s. 97.

<sup>150</sup> <http://www.etymonline.com/index.php?search=daddy&searchmode=none> „Recorded from 1500, but probably much older, from child's speech, nearly universal and probably prehistoric (cf. Welsh *tad*, Ir. *daid*, Czech, L., Gk. *tata*, Lith. *tete*, Skt. *tatah* all of the same meaning). *Daddy*longlegs is from 1814; *daddy-o* is first recorded 1949, from bop talk.“

Maďarský výkladový slovník uvádí *dádé* 'starý Cikán'. Výraz *dada* 'chůva' sice pravděpodobně není romského původu, dosvědčuje však prastarý základ těchto pravděpodobně tzv. žvatlavých slov.

### Dotazník

Znalost slova uvádí téměř 6% respondentů. Objevují se významy 'déd', 'otec', 'syn', 'dítě', 'sourozenec', 'Rom', 'blázen, hlupák'.

### Google

Azt mondta az öreg **dádé**, hogy kell neki csokoládé. Nagy szekrényben pici láda, - s hová lett a ... S öreg **dádé** kit dádázott? Azt, ki elcsent csokoládót! ...  
[www.artagora.hu/index.php?menu=1&work\\_id=3212](http://www.artagora.hu/index.php?menu=1&work_id=3212)

Mit hozol, öreg **dádé**? - Ne beszéljeteK véLlem, mer én király vagyok! De főzzetek hamar pulickát, hozom a tejet! Így hát buta volt a cigány, ...  
[www.nepmese.hu/index.php?app=15&id=34](http://www.nepmese.hu/index.php?app=15&id=34)

Jancsi apó, - vagyhát cigányúl Jancsi **dádé**, - még abban az órában feljutott a ... Jancsi **dádé** leghátul csak fülelt. Pislogott. Végignézett magán. ...  
[www.brody.iif.hu/hmek/gardonyi/arany/jancsi.htm](http://www.brody.iif.hu/hmek/gardonyi/arany/jancsi.htm)

### 10. Darál

(Verb.)

Z romského *daral* 'bát se'.

Z romského základu *dar* 'strach' se objevují ve slovnících caló tvary *dar*, *dal*, *dra*, které však do španělštiny pravděpodobně nepronikly.

Slovníky maďarského argotu uvádějí kromě tvaru *darál* ve stejném významu i varianty *dárel*<sup>151</sup>, *daráz* (případně i *darázik*) a *daraváz*<sup>152</sup>.

Maďarský výkladový slovník uvádí pouze sloveso *darál* 'drolit, mlít, šrotovat' a 'drmolit' se zjevně odlišnou etymologií.

### Dotazník

---

<sup>151</sup> Cfr. KIS, Tamás: *Bakaduma (A mai magyar katonai szleng szótára)*. Budapest: Zrínyi Kiadó, 1992.

<sup>152</sup> FAZAKAS, István: *Jasszok, zsarók és cafkavágók*. Budapest: Fekete Sas Kiadó, 1991.

Přes 96% respondentů zná sloveso *darál* ve významu 'bát se'.

## Google

Én nem szoktam **darálni**. Egyedül a Lost 2. évadát néztem meg tavasszal két .... Tipik olyan sorozat amit el kell kezdeni **darálni**, de később beindul! ...  
[www.sorozatjunkie.hu/2006/12/27/daral-az-egesz-oroszag-daralok-en-is/](http://www.sorozatjunkie.hu/2006/12/27/daral-az-egesz-oroszag-daralok-en-is/)

## 11. *Dela/della*

(Subst.)

Z romského slovesa *del* 'dát', 'věnovat'.

V maďarštině se objevuje *dela/della* 'peníze', *delák* 'dolar', *dellázik* 'platit'.

Do maďarského výkladového slovníku nejsou výše uvedené výrazy zahrnuty.

(Caló převzalo od téhož slovesa perfektní kmen *diñ-* k vytvoření slovesa *diñar* s posunutým významem 'zemřít'.)

## Dotazník

Téměř 35% zná alespoň jednu z variant. Všichni uvedli význam 'peníze'.

## Google

Mondom, hogy nagy **della** volt az akkor. .... Ráadásul a rendszámlevétel is pénz, és mivel a forgalmija lejárt, elvben tréiert is fizetnem kéne. ...  
[galad.freeblog.hu/categories/Penz/](http://galad.freeblog.hu/categories/Penz/)

Tényleg júniusban kifizetik a pénzt? Nekem írtó fontos volna! .... jön vissza a **della**:) Másik kérdés ha februárban(2005) vagy márciusban is vennék valamit ...  
[www.sulinet.hu/tart/forum?fid=34&tid=2003-08-17%2014%3A22%3A32.568997](http://www.sulinet.hu/tart/forum?fid=34&tid=2003-08-17%2014%3A22%3A32.568997)

Ledobok egy felest, az whisky vagy tequilla Jól tejel a bolt, nincs baj amíg van **dela**. A pénz nem boldogít -EZ NEM IGAZ! Az a jó ha van, és hogyha nincs, ...  
[www.kartel.hu/index.php?page=tortenelem&lemez=helldorado&lyrics](http://www.kartel.hu/index.php?page=tortenelem&lemez=helldorado&lyrics)

ez van. előnyben részesítik azokat a szervízelnivalókat amik nem garanciások tehát keményen **dellázik** érte a tulaj. sajnos. ...  
[forum.index.hu/Article/showArticle?t=9146643&la=66044608](http://forum.index.hu/Article/showArticle?t=9146643&la=66044608)

## 12. *Devla*

(Subst.)

Z romského *Del, Devel* 'Bůh', *Devla* 'Bože'.

V češtině ve světské hantýrce existoval *devel, devles* 'Bůh' a zdobněliny *devlínek, devlíček*. Ve španělštině jsou varianty *debel, debla, undebel*.

Maďarský výkladový slovník uvádí slovo *devla* ve významu 'čert, ďábel'. Jako ukázkou uvádí „*Vigyén el a devla*“<sup>153</sup>

### Dotazník

Téměř 52% respondentů uvádí znalost slova *devla*. Nejčastěji uváděnými významy jsou 'Bůh', ale i 'ďábel' (snad podle významu anglického *devel*, přičemž původní romský tvar zůstává zachován, význam je však již zapomenut), dále se sporadicky objevuje 'peklo' a 'nemoc'.

### Google

A „**Devla** szeme”. Hát mit lát meg? Mit csinálsz odabenn? .... Vagyék el, ha már az apját elvitte a **devla**. Erről meg éppen nem akartak hallani. ...  
[mek.oszk.hu/00800/00819/html/jokai2.htm](http://mek.oszk.hu/00800/00819/html/jokai2.htm)

Akkor két napja még el akartam hagyni ezt a testet úgy elkapott a **devla**. Aztán szokásos Ayurvéda által javasolt gyógymódot, amit jó magam csak Reset-nek ...  
[kezdokrisnas.freeblog.hu/tags/csodak/](http://kezdokrisnas.freeblog.hu/tags/csodak/)

## 13. *Dili / dilis*

(Subst./ adj.)

Z romského *dilino* 'hlupák', 'blázen', 'hloupý', 'bláznivý'.

V češtině dal romský základ *dilo, dilino* podobu *dylin* (ostrav. 'hlupák'), *dylina* 'hloupá žena', ale i 'blázen, hlupák'. V maďarštině se vyskytuje velký počet výrazů: *diló* 'blázen, šílenec', *dinka, dinkás* 'blázen', *dilis* 'blázen, bláznivý, hlupák', *dili* 'neuróza,

---

<sup>153</sup> Překl.: Čert tě vem.

šílenství, hysterie, mánie', 'blázen', *diliház* 'blázinec', *dilibogyó* 'pilulka na uklidnění', *dilinyó* 'podivín' atd.

Ve slovnících caló jsou dokumentovány tvary *dinilo*, *liló*, *diñelo*, *nineló*.

Maďarský výkladový slovník uvádí varianty *dili*, *dilis* a *dilinós* 'blázen', *diliház* 'blázinec'.

## Dotazník

Všichni respondenti uvádějí znalost alespoň jedné z variant ve významu 'blázen', 'hlupák' apod.

## Google

szóval szólóban, ott nem lenne baj, ott a legnagyobb **dili** is elfogadható, mert na és. Eleve nincs "na és", ám ezt is hagyjuk, a dilikontrát én így értettem: ...  
[www.manacs.hu/index.php?gcPage=/public/hirek/hir.php&id=10782](http://www.manacs.hu/index.php?gcPage=/public/hirek/hir.php&id=10782)

Persze hogy NB, csak **diló** vagyok... > weaky Akkor jó, már azt hittem, MD! kuonip.  
VálaszElőzmény. 2007-02-01 11:27:46. 26804. Vá[5]: Weaky! ...  
[www.haldorado.hu/forum.php?todo=pagetomsg&msgid=437929](http://www.haldorado.hu/forum.php?todo=pagetomsg&msgid=437929)

Már megint egy **dilis** amcsi film. Eredeti cím:, Not Another Teen Movie Sex Academy.  
Műfaj:, vígjáték. Ország:, amerikai. Gyártási év:, 2001 ...  
[www.tvfilm.hu/tvfilm/index.php?f=leiras&fid=5087](http://www.tvfilm.hu/tvfilm/index.php?f=leiras&fid=5087)

A bolond sétálgat a **diliház** kertjében, egy madzagot húzgálva maga után. ... **Diliházban** a főorvos ellenőrzi, hogy ki mehet már haza. Nézi az első beteget. ...  
[www.vicckiraly.hu/index.php?parent=1&categ=40&c\\_page=5](http://www.vicckiraly.hu/index.php?parent=1&categ=40&c_page=5)

Tapasztalatok pszichotróp szerekekkel, avagy kinek használ a "**dilibogyó**"? - Tudomány, kultúra, hit - Párom.hu.  
[forumkereso.hu/.../tapasztalatok%20pszichotróp%20szerekekkel%20avagy%20kinek%20használ%20a%20dilibogyó](http://forumkereso.hu/.../tapasztalatok%20pszichotróp%20szerekekkel%20avagy%20kinek%20használ%20a%20dilibogyó)

Ty jsi **dylina**... Běž se vyčurat. Běž se vyčurat, ty trubko. Ty seš úplně blbá!" Poté divoká hádka utichá a Eva si jen tiše a o samotě otírá uplakané oči. ...  
[www.blesk.cz/Clanek38603.htm](http://www.blesk.cz/Clanek38603.htm)

No řekněte sami chlapy - imponuje vám na ženský, když se chová jek **dylina**? Jediný dva normální lidi mi připadaj Jakub Kuba (počínaje jeho jménem) a ta ze ...  
[www.radiotv.cz/spolecne-diskuse.html?offset=105&id\\_diskuse=4172](http://www.radiotv.cz/spolecne-diskuse.html?offset=105&id_diskuse=4172)

... debilní skupina)tak sem nevel jestli spim ci bdim,uz nevim jak se to menuje ale v tom klipy zpiva naka **dylina** ktetra vypada blondata kedra,a pripadlo mi ...  
[hip-hop.sk/bulvar/modra-ziara-dissuje-veca/diskusia](http://hip-hop.sk/bulvar/modra-ziara-dissuje-veca/diskusia)

Tak eště raz apeluju, hlaste se na ty narozky bo tam nebudu sedet sama jak **dylina**... [145]  
blbec (Neva ) 15.08.2005, 10:44:42# ...  
ostravak.bloguje.sk/183549-rok-se-s-rokem-zesel.php

#### **14. Duma**

(Subst.)

Z romského *duma* 'řeč', 'mluva', odkud se patrně dostalo, jak uvádějí maďarské slovníky<sup>154</sup>, do maďarského argotu. Vyskytuje se u maďarských, balkánských a slovenských Romů.

Slovo se objevuje ve slovanských jazycích Souvisí s českým *dumat*, které bylo přejato z polštiny (Jungmann). Ve slovenských nářečích *dumat'*, *duma* 'mysl'. Polsky *dumać*, ukrajinsky *duma* 'myšlenka, epická píseň', v srbochorvatských nářečích *dumati* 'přemýšlet, mluvit', *duma* 'slovo', bulharsky *duma* 'slovo', 'řeč'. Sloveso *dumati* vzniklo patrně přesmykem \**mud-*, které souvisí též s *myslet* a německým *vermuten* 'domnívat se'.<sup>155</sup> Základ je tedy velmi starý a je pravděpodobné, že ho Romové převzali za doby jejich pobytu na Balkáně z některého z jihoslovanských jazyků.

V maďarštině *duma* 'řeč, žvanění, konverzace, rozhovor, tlach', *dumál* 'mluvit, mluvit naprázdno, konverzovat', *dumafranci* 'žvanil, výřečný člověk', *dumagép* 'žvanil' (dosl. 'stroj na žvanění'), *dumálgat* 'konverzovat', *dumaparti* 'rozhovor', *dumás* 'žvanivý', *dumcsi* 'rozhovor', *dumcsizik* 'konverzovat', *dumaláda* 'radio' (maď. *láda* 'bedna').

Maďarský výkladový slovník obsahuje výrazy *duma*, *dumál*, *dumaparti* a *dumcsi*. Udává, že jde o romský výraz jihoslovanského původu.

#### **Dotazník**

Všichni respondenti uvádějí znalost slova *duma*. Nejčastějším významem je 'řeč' či 'text', popř. 'plané řeči', objevuje se i 'přemýšlení'.

#### **Google**

---

<sup>154</sup> BENKŮ (1976): s. 687.

<sup>155</sup> MACHEK (1971): s. 134.

Úgy érzem, hogy sok a **duma**, és sokkal több erőfeszítés szükségeltetik. Egy ilyen mérkőzés után felesleges bármiféle magyarázkodás, felesleges az ezüstérem ...  
[www.foci24.com/index.php?ugras=hirolvaso&hirszama=14351&nyelv=0](http://www.foci24.com/index.php?ugras=hirolvaso&hirszama=14351&nyelv=0)

Konta Barbara a szexről is **dumál** - A volt Hoffer Eszter szeptembertől egy tinédzsereknek szóló műsor háziasszonya lesz. A műsorvezető örül annak, ...  
[velvet.hu/celeb/konta0826](http://velvet.hu/celeb/konta0826)

helo 1 csajszinak a msn ját kéne feltörni valaki segitene vagy feltörné nekem csak a dumái kellene szal h kivél **dumálgat!** hotmail os aszem pls má majnem ...  
[impulsive.hu/index.php?topic=4149.0;prev\\_next=next](http://impulsive.hu/index.php?topic=4149.0;prev_next=next)

Velem nem volt nagy-**dumás**, de azért el tudtunk beszélgetni egy bizonyos szinten, ami egy ilyen jellegű látogatásnál talán elég is. ...  
[tundertar.hu/csajok.php?szam=184](http://tundertar.hu/csajok.php?szam=184)

Duna-parti **dumaparti** ». Azért szívelem rendkívüli módon a Heti Hetest, mert akár kampányidőszakban, akár ünnepekkor, akár egy teljesen átlagos vasárnapon ...  
[shamalt.scft.hu/900/duna-parti-dumaparti/](http://shamalt.scft.hu/900/duna-parti-dumaparti/)

A **dumcsi** jó volt, a sörök jók voltak, a déja vu jó volt, a fotók jók lettek, .... Most meg a szokásos meló, kivéve, hogy nincs **dumcsi** Monesszal, ...  
[boribon.freeblog.hu/archives/2006/03/](http://boribon.freeblog.hu/archives/2006/03/)

### **15. Dzsál**

(Verb.)

Z romského *džal* 'jít', 'jet'.

V maďarském argotu se objevují slovesa *džsal(-ni)*, *džsavel(-ni)*, *džsalózik* (*džsalózni*), *džsesszel(-ni)* znamenající 'jít, jet'. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *dža* 'prýč'. Ve španělštině *chalar*, *chalado*, *chalarse*.

Maďarský výkladový slovník neuvádí ani jednu z variant.

### **Dotazník**

Přes 71% respondentů uvádí znalost slovesa *džsal*, všichni uvádějí význam 'jít', přičemž se objevují i lehké modifikace významu na 'spěchat, běžet' a 'odejít'.

### **Google**

Aztán meg lehet **džsalni** valami pestközeli erdőben és mérgezett láncfűrésszel irtani a Ktulukat. n.uts.gif. Morryster. 2004.11.20, 16:05 ...  
[forum.rpg.hu/lofiversion/index.php/t839.html](http://forum.rpg.hu/lofiversion/index.php/t839.html)

Nem baj, csak 1 kicsit unalmas itt össze-vissza **dzsavelni**, valami kis extra kellene. Hopsza, ott egy szánkópálya! Nana, nem lesz ez durva? ...  
sulinet.tarsam.hu/index.php?page=cikk&cid=9415

### 16. Gácsi

(Subst.)

Asi z romského *gadži* 'neromská vesničanka, selka'.

V maďarštině podle slovníku *Magyar szlengszótár gácsi* 'cikán, cikánka'. Ve španělštině *gachí* 'žena, dívka'.

Maďarský výkladový slovník tento výraz neuvádí.

### **Dotazník**

Přes 23% respondentů uvádí znalost slova *gácsi*. Nejčastější definicí je 'žena, dívka', dále i 'bílá žena', ale i naopak 'Cikánka', ojedinele i 'muž'. Respondenti často uvádějí spojitost se slovem *gádzsi*, evidentně běžnějším.

### **Google**

*Gácsi* se na googlu nachází jen jako příjmení.

### 17. Gádzsó

(Subst.)

Z romského *gadžo* 'ne-Rom, sedlák', *gadži* 'ne-Romka, selka'.

Romské slovo *gadžo* proniklo i do ostatních jazyků (například i v češtině *gádžo*, ve španělštině *gachó*, *gachí*). V maďarském argotu se objevuje *gádzso* 'muž' i *gádzsi* 'žena, dívka' a 'prostitutka'. Někdy je též uvedeno, že se jedná o Neroma. Zajímavé však je, že maďarské *gádzsó* může zároveň někdy (spíše však vzácně) označovat i Roma, stejně tak i varianta *gácsi* se používá ve významu 'cikánka'. Pravděpodobně k tomu dochází proto, že uvedené slovo je v povědomí maďarských mluvčích typicky „romské“ a označují tak proto příslušníky této etnické skupiny. S tímto pojetím se někdy setkáme i u španělských mluvčích.



Maďarský výkladový slovník uvádí substantivum *gádzsó* v argotovém významu 'mladší muž romského původu' nebo obecně 'chlapík'.

### **Dotazník**

Přes 82% respondentů uvádí znalost slova *gádzsó*. Nejčastější definicí je obecné 'muž', ojediněle se objevuje i význam 'atraktivní žena'<sup>156</sup> Někteří respondenti specifikují odpověď jako 'bílý muž, ne-Rom' (ojediněle i v původním významu 'sedlák'), ale i naopak 'Rom'.

### **Google**

Sok „**gádzsó**” használ a szlengben cigány eredetű szavakat, ám fogalmuk sincs .... A **gádzsó** szó kissé kilóg a sorból. Előzetes várakozásaink szerint is azt ...  
[www.amarodrom.hu/archivum/2004/06/7.php3](http://www.amarodrom.hu/archivum/2004/06/7.php3)

Aztán meg végképp nem értem, hogy az arctalan, kockásnyakú **gádzsók**, ... Mert egyszerűen **gádzsó** a stílus, a megfogalmazás és **gádzsó** a kommunikáció is. ...  
[www.romnet.hu/jegyzet/jegyz124.html](http://www.romnet.hu/jegyzet/jegyz124.html)

Két csávó meg egy **gádzsi** Az egyik oltogatósabb, ja, mint a másik A Mr. Lover Lover lelépett, már nem játszik Itt két különböző stílus összejátszik ...  
[www.zenezsoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=26144](http://www.zenezsoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=26144)

Érdekes viszont, hogy nőnemű alakja, a **gádzsi** nem pejoratív. Mivel az a közösség, amelynek nyelvi leleménye ez a szó, a magyar paraszti társadalommal napi ...  
[www.mtaki.hu/tanulmanyok/racz\\_sandor/racz\\_sandor\\_a\\_roma\\_ertelmiseg.html](http://www.mtaki.hu/tanulmanyok/racz_sandor/racz_sandor_a_roma_ertelmiseg.html)

### **18. Gizda**

(Adj.)

Z romského *gizda* 'pýcha', *gizdavo* 'pyšný, domýšlivý'.

V maďarštině *gizda* nabývá významů 'hubený', 'slabý', 'pyšný, domýšlivý', 'protivný'. Dále také sloveso *gizdaskodik* 'být protivný, pyšný'.

V maďarském výkladovém slovníku se tyto výrazy neobjevují.

### **Dotazník**

---

<sup>156</sup> K tomuto významu viz ve španělské části.

Přes 69% respondentů uvádí znalost slova *gizda*. Nejvíce respondentů uvádí definice 'hubený', 'vyzáblý', 'útlý', 'slabý'. Objevuje se (méně často) i 'domýšlivý', ojedinele pak 'divný'.

### Google

Lehet, hogy nagyképű meg **gizda**, de Győzikeből csak egy van. De ez a székes дума nagyon nagy, ez még soha senki nem mondta nekem. ...  
[www.axel.hu/cikk/axel.hu/41404](http://www.axel.hu/cikk/axel.hu/41404)

Ha valamelyik mögötted lévő autós **gizdászkodik**, akkor is hagyd az egészset a francba. A villamos az egy teljesen más állatfaj. Ott is kábé ugyanezek a dolgok ...  
[magwas.freeblog.hu/archives/2006/11/](http://magwas.freeblog.hu/archives/2006/11/)

### 19. Gógyis

(Adj.)

Z romského *god'i* 'mozek', 'chytrost, rozum', *god'ipen* 'moudrost'.

V maďarštině *gógyi* 'chytrost, rozum' *gógyis* 'chytrý, rozumný', *gógyizik* 'přemýšlet'.

Výkladový slovník uvádí variantu *gógyi* s poznámkou, že se jedná o regionalismus a žertovný výraz s významem 'chytrost, rozum, mazanost'.

### Dotazník

Přes 74% respondentů zná slovo *gógyis*. Definice se však rozcházejí. Vedle významu 'chytrý', 'rozumný' se často objevuje i opak 'hloupý', 'bláznivý', v několika případech i 'opilý'.

### Google

Szexis és **gógyis** játékok a szilveszteri házibulira.  
[szilveszter.wyw.hu/detail.php?id=47](http://szilveszter.wyw.hu/detail.php?id=47)

Nagyon nem szeretek már arra büszke lenni, hogy **gógyis** csaj vagyok. Nem, mert mindig csak bajt okoz nekem. Nem, mert visszaéltem vele. ...  
[crownofthorns.freeblog.hu/archives/2007/05/03/Banatbol\\_fakadoan/](http://crownofthorns.freeblog.hu/archives/2007/05/03/Banatbol_fakadoan/)

nekem amit vettem Microsoft kormány SideWinder Force Feedback Wheel-hez meg lett volna valami **gógyi** játék de nem volt benne, csak épp a játék magyar ...  
[www.gamestar.hu/forum/lofiversion/index.php/t135-1500.html](http://www.gamestar.hu/forum/lofiversion/index.php/t135-1500.html)

Ezért aztán "**gógyizik**", sajtóságon módon spekulál a delikvens. – Teljesen megértem a fogyasztókat – próbál magyarázatot adni a húsbavágó kérdésre Vaszil ...  
[www.hhrf.org/karpatiigazszo/051126/ke05.html](http://www.hhrf.org/karpatiigazszo/051126/ke05.html)

## 20. Góré

(Subst.)

Z romského *goro* 'ne-Rom', 'člověk bílé pleti'.

Romové, kteří přišli do měst, začali v některých oblastech používat místo označení *gadžo* 'sedlák', které se na městské obyvatelstvo příliš nehodilo, nové označení *goro* (v hindštině se používá *gorá* pro člověka bílé pleti)<sup>157</sup>. Do hovorové maďarštiny se tak dostalo slovo *góré* 'šéf, nadřízený, vedoucí, ředitel'. Ve španělském argotu jsem obdobný výraz nenašla.

Maďarský výkladový slovník obsahuje výraz *góré* 'vedoucí, nadřízený'.

## **Dotazník**

Přes 93% respondentů uvádí znalost slova *góré* ve významu 'vedoucí, šéf'.

hogy én leszek itt a **góré** majd Egyszer az lesz itt amit én akarok ... Ki a **góré**? Ki? Ki?  
Mondd meg! ref. Ha bántalak néha azt is érted teszem, ...  
[www.zeneszoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=4176](http://www.zeneszoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=4176)

## 21. Hadová!

(Verb.)

Snad z romského *hadinel* 'žehnat', 'hádat', etymologie není zcela jasná.

---

<sup>157</sup> HÜBSCHMANNOVÁ (2002)

Snad by mohlo souviset se slovanským *hádat*<sup>158</sup>. Slovník nespisovné češtiny uvádí sloveso *hadovat* (svět.) ve významu 'zrazovat', 'zapírat' (romský původ nezmiňuje).

V maďarštině *hadova* 'tlach, lež', *hadovál* 'tlachat, lhát'.

Maďarský výkladový slovník udává u argotového výrazu *hadova* romskou etymologii a význam 'řeč'.

### **Dotazník**

Téměř 80% respondentů uvádí znalost slovesa *hadovál*. Nejčastější definicí je 'mluvit z cesty, mluvit nesmysly', 'tlachat 'a 'lhát'.

### **Google**

Most meg **hadovál** a végleges akkreditációról, de ez már a veres kakas meséjéhez kezd hasonlítani. [csíííz]. az előbbiből kimaradt az idéző jel, ...  
[www.disputa.ro/cgi-bin/disputa/ultimatebb.cgi/?topic/2/254.html](http://www.disputa.ro/cgi-bin/disputa/ultimatebb.cgi/?topic/2/254.html)

Tehát el tudom dönteni, hogy mi a "**hadova**" és mi nem az. Én részleteket olvastam az Arvisurából, nem az egész, de első látásra kitűnik, hogy komolytalan. ...  
[canadahun.com/forum/showthread.php?t=7223&page=7&pp=10](http://canadahun.com/forum/showthread.php?t=7223&page=7&pp=10)

## **22. Halózik**

(Verb.)

Z romského *chal* 'jíst'.

V maďarštině *haló* 'jídlo', *halós* 'hladový', *halózás* 'jedení, hostina', *halózik* 'jíst'. Příbuzné s běžnějším *kaja*, *kajál*.

Tyto varianty se v maďarském výkladovém slovníku nevyskytují.

### **Dotazník**

---

<sup>158</sup> Z \**god-* (např. *uhodnout*, *nepohodnout se*), \**gad-* (*hádat*). Původní význam 'pronášet své mínění' (v lašském nářečí *hadam* 'myslím'), bulharsky *gadajă* 'věštit, hádat, předpovídat'. MACHEK (1957): s. 120.

Znalost slovesa uvádí sice 38% respondentů, ve významu 'jíst' však pouze 7% dotázaných. Ostatní spojují sloveso s telefonem (*haló*) a se sítí - či internetem - (maďarsky *háló*).

## Google

*Halózik* se objevuje na googlu jednak ve spojení s telefonem, ale i ve výčtech amatérských slangových slovníků jako synonymum k slovesu 'jíst'.

**eszik**, megeszik, feleszik, bevisz. • megkajál, burkol, beburkol, **halózik ... halózik** kajál kajázik lenyel lenyel megkajál megzabál ...  
[www.keresohalo.hu/huhu.php?keres=felcsipeget&mutat=00397420](http://www.keresohalo.hu/huhu.php?keres=felcsipeget&mutat=00397420)

## 23. Kaja

(Subst.)

Z romského *chal* 'jíst'.

V maďarštině *kaja* 'jídlo', *kajál* 'jíst', *kajálás* 'hostina, jídlo', *kajálda* 'jídélňa, menza', *kajás* 'hladový'.

Maďarský výkladový slovník uvádí výrazy *kaja* a *kajál*.

## Dotazník

Všichni respondenti znají slovo *kaja* ve významu 'jídlo'.

## Google

V maďarštině se na googlu vyskytují velice běžně všechna výše uvedená slova.

Egy kis házi szavazás: melyik a legjobb magyar **kaja**? Mindenki a legjobb 3 **kajára** tippeljen. Nem fontos, hogy tényleg magyar legyen, de legyen Magyarországon ...  
[nyafogo.buzz.hu/categories/kaja/](http://nyafogo.buzz.hu/categories/kaja/)

Két informatikus **kajál** a büfében. Az egyik Chio Chipset a másik NVIDIA. A nyuszika a tisztáshoz ért, a farkas meg a villanyszereléshez, de nem nagyon. ...  
[www.hardwareoc.hu/forum/index.php?s=776bd557de35de4df23ba2441690a406&showtopic=99&view=old](http://www.hardwareoc.hu/forum/index.php?s=776bd557de35de4df23ba2441690a406&showtopic=99&view=old)

Kis kínai **kajálda**, a szokásos szagokkal. A választék a következő: curry-s tengeri bizbazok és tom-yam tengeri bizbazok. Ezen kívül még lehetett választani, ...  
[stopposblog.freeblog.hu/archives/2007/05/23/Kinai\\_kajalda\\_ketto\\_Tom-yam\\_visszavag/](http://stopposblog.freeblog.hu/archives/2007/05/23/Kinai_kajalda_ketto_Tom-yam_visszavag/)

„Egy egész éjjelen át tartó piálás és **kajálás** után elmentem a stúdióba és írtam. egy elég tétova ötletre alapozott dalt, majd hangfelvételt készítettem róla ...  
[www.alphaville.hu/vafe/docforextras/marian\\_92.pdf](http://www.alphaville.hu/vafe/docforextras/marian_92.pdf)

Kezdek **kajás** lenni. - mondja a szokásos túlzott hangerővel, mintha az exhibicionizmus is egyfajta társadalmi elvárás lenne ebben a korosztályban, ...  
[pethoanita.freeblog.hu/tags/trendi/](http://pethoanita.freeblog.hu/tags/trendi/)

Na googlu najdeme i českou a slovenskou obdobu romského pôvodu:

Hudba, zvuk, taneček, **chálka**, pifko a především komunikativní lidičky kolem. ... Radúz : jen ta **chálka** mě mrztí - nestihl jsem ( přijeli sme až po 20.hod ...  
[www.feherfeketekerek.net/comment.php?id=154](http://www.feherfeketekerek.net/comment.php?id=154)

Kuratko na ganje ::... ---> Docela dobra **chalka** ....: Jablecny kolac ::... ---> A jeste jedna **chalka**, ale pekne sladoucka a dobroucka. ...  
[grower.cz/forum/showthread.php?postid=99096](http://grower.cz/forum/showthread.php?postid=99096)

Oblíbená **chálka**: pizza a chilli papričky. Oblíbené vypalovačky: U2. Film: Swingers ...  
Oblíbená **chálka**: mléčné vychytávky. Oblíbené vypalovačky: Metallica ...  
[www.maxcursor.cz/index.php?id=225](http://www.maxcursor.cz/index.php?id=225)

langos?tak to musim vyskusat.mozno aj ja vyhram nieco.nemal si to prezradzat.teraz vsetci iba langose budu **chalovat**. \_\_\_\_\_ old pirat ...  
[www.biketrial.cz/biketrial/modules.php?op=modload&name=XForum&file=viewthread&tid=2339](http://www.biketrial.cz/biketrial/modules.php?op=modload&name=XForum&file=viewthread&tid=2339)

## 24. *Kamel*

(Verb.)

Z romského *kamel* 'milovat, mít rád', 'chtít, přát si'.

V maďarštině se objevuje sloveso *kamel(-ni)*, které zachovává původní význam. Ve španělštině *camelar*.

Maďarský výkladový slovník sloveso *kamel* neuvádí.

## **Dotazník**

Přes 27% respondentů uvádí znalost *kamel*. Až na několik výjimek (spojujících slovo s velbloudem či značkou cigaret - v tomto případě by tedy bývalo vhodnější uvést místo standardního slovníkového tvaru 3. osoby singuláru *kamel* tvar infinitivu *kamelni*) se většina odpovědí pohybuje ve významovém okruhu 'mít rád', 'mít v oblibě'.

## Google

Kiprobaltam, de mar az installkor gyanus volt a dolog, uyanis kiirta, hogy ezzel a win verzioval nem biztos **kamelni** fogjak egymast. ...  
www.hix.com/arch/?page=issue&issueid=49206 - 308k

Hé Szaki! Te nagy Ramoneses csávó vagy, ugye? Úgyhogy hallgass te is Queers-t, **kamelni** fogod! [előzmény (78513) - Bakiszaki, 2007-02-05 18:49:19] ...  
www.punkportal.hu/forum/forum.php?id=punkportal&cat=1&topic=42&page=107

### 25. Kur / Kurel

(Verb.)

Z romského *kurel* 'souložit'

V maďarštině *kúr*, *kurel* 'souložit (o muži)', *kúródeszka* 'lehce dosažitelná dívka', *kúrógép* '(sexuálně výkonný) muž', *kuruc* 'nemravná dívka, prostitutka'.

Maďarština zná i slovo *kurva*, objevující se ve slovanských jazycích. Stručný etymologický slovník jazyka českého však uvádí, že se jedná o slovo všeslovanské, pocházející asi od *kur* (gen. *kurъve*) 'slepice'. Slovník dále uvádí souvislost s indoevropským *kur*, které je základem lat. *currere* 'běžet' („tedy pták, který víc běhá, než lítá“). Slovník nespisovné češtiny zas uvádí, že se jedná o starý vulgární výraz, který vznikl zkrácením se stč. *kur(opt)va* 'slepice' a srovnává s výrazem *běhna*. Slovo *kurva* uvádí i Vekerdi ve svém *Dictionary of Gypsy Dialects in Hungary*<sup>159</sup> s poznámkou, že slovo je rozšířené v olašské romštině a v nářečích rumungri, vendském a gurvárském (u Sintů *lumni*). Dále uvádí, že slovo se vyskytuje na Balkáně a v maďarštině, a srovnává je i s rumunským adjektivem *curvari* a nadávkou *curvie*, odvozených rovněž ze slova *kurva*. Romština, maďarština i rumunština možná převzaly toto slovo od okolních slovanských jazyků (počet slovanských slov je ve všech třech jazycích velmi hojný), nicméně fonetická i sémantická podobnost slova *kurva* a slovesa *kurel* je přinejmenším zarážející.

Maďarský výkladový slovník uvádí slovo *kuruc* odvozené ze slova *kurva*.

---

<sup>159</sup> VEKERDI (2001).

## Dotazník

Téměř 23% respondentů uvádí znalost alespoň jedné z variant. Téměř všechny definice odpovídají významu 'souložit', v několika případech se objevuje i 'zničit'.

## Google

Ekkor a kölyök várt egy kicsit, majd szép lassan elkezdte **kúrni** a feleségem. Csodálatos volt nézni Kriszta arcát, láttam, hogy másodperceken belül el fog ...  
[www.tortenetek.hu/browse.php?act=detail&pid=2&wid=5621&tid=7279](http://www.tortenetek.hu/browse.php?act=detail&pid=2&wid=5621&tid=7279)

Utálok Gumival **KURELNI!** az utolsó képeim a kedvenceim mert az egyikén látszik a bugyim a másikon a melltartom ... Hobbi., HÁZHOZ JÁROK **KURELNI** GECIT NYELNI ...  
[egon.gyaloglo.hu/userinfo.php?id=463912&b=&knick=&felt=1&room=&stext=&all=&on...](http://egon.gyaloglo.hu/userinfo.php?id=463912&b=&knick=&felt=1&room=&stext=&all=&on...)

A csaj sem volt egy tapasztalt pornótündér, meg a pasi sem az a filmekben megszokott, minden emberi vonást nélkülöző **kúrógép**. Mackós volt, és kopasz, ...  
[egyszeriany.blogter.hu/?post\\_id=2075](http://egyszeriany.blogter.hu/?post_id=2075) – 74

## 26. Lácsó

(Adj.)

Z romského *lačho* 'dobrý', 'hodný'.

V maďarštině *lácsó*, *lácsú* 'skvělý'.

Výkladový slovník neuvádí ani jednu z variant.

## Dotazník

Pouze přes 6% respondentů uvádí znalost alespoň jedné z variant ve významu 'pohledný, hezký', 'líbivý'.

## Google

Szép lenne, ha én lennék a minden csajnál **lácsó**, Szép lenne, ha tudnám, mi a májkrémben a pácsó, Szép lenne a legszebb gádzsit egyszer megölelni, ...  
[www.zenezoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=33106](http://www.zenezoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=33106)

De mindegy most Bulát rázunk végül is eről szól a tpcic:))) "szól a zene jaj de nagyon **lácsó**, Fásy Ádám jaj de **lácsó** csávó" bi L"AMUR legjobb szám! ...  
[www.zene.net/forum/index.php?k=1&t=3671](http://www.zene.net/forum/index.php?k=1&t=3671)



## 27. Lóvé

(Subst.)

Z romského *love* 'peníze'.

Ve středoevropském argotu se používá původního romského výrazu pro peníze, *love*. V češtině bylo toto slovo obvyklé především v brněnské mluvě, jak uvádí Slovník nespisovné češtiny, *love / lóve* 'peníze', též *lovej* 'bohatý'. Na základě své vlastní zkušenosti však mohu potvrdit, že *love* se používá i v Čechách mezi mládeží. Ve vězeňské mluvě jsou pak *lováče, lováky a lovasy*. Výraz *lóvé* 'peníze' je velice běžný i v maďarštině.

Maďarský výkladový slovník uvádí argotový výraz *lóvé*.

### **Dotazník**

Všichni respondenti uvádějí znalost slova *lóvé* a bez výjimky i význam 'peníze'.

### **Google**

Csak **lóvé** legyen - kéri Csocsesz az új albumán ... Csocsesz az album megjelenése óta járja az országot, ahol mindenkinek azt kívánja :”Csak **lóvé** legyen!” ...  
[www.zene.ro/magyarorszag/csak\\_love\\_legyen\\_-\\_keri\\_csocsesz\\_az\\_uj\\_albuman\\_3430\\_32.html](http://www.zene.ro/magyarorszag/csak_love_legyen_-_keri_csocsesz_az_uj_albuman_3430_32.html)

Lesz **lóvé**, lesz nemulass! 2007. május 30. 22:53HunHír.Hu. 300 millió forinttal többet költ a kormány az idén a nemzeti ünnepekre, mint azt még tavaly ...  
[hunhir.hu/?pid=hirek&id=7103](http://hunhir.hu/?pid=hirek&id=7103) - 17k - May 30, 2007

Ja si myslim, ze **love** jsou dulezity hodne.. kdyz mas prachy, tak mas obrovsky moznosti..  
Auto ti dava svobodu, nemusis bejt zavislej na tom, ...  
[www.hiphopkemp.cz/forum/?rowid=13&from=220](http://www.hiphopkemp.cz/forum/?rowid=13&from=220)

Nikde inde nič nevidíme len peniaze, prachy, **love**, money a tak ďalej. Názvy peňazí by som mohol spomínať koľko len chcem, ale tie sa nemíňajú na užitočné veci ...  
[referaty.atlas.sk/.../uvahy/7664/](http://referaty.atlas.sk/.../uvahy/7664/) „ked-je-bedar-milovany-aspon-je-iste-ze-ho-naozaj-lubia“

## 28. Lugnya / luvnya

(Subst.)

Z romského *lubňi* 'prostitutka'.

V maďarském argotu se objevuje *lugnya* a *luvnya* 'prostitutka'. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *lubňa* a *lubně*, které přešlo do vězeňské mluvy. „Kdysi rozšířený argot. Výraz s mnoha obměnami (*lubni*, *luvně*) a odvozeným *luvnit se* 'prostituovat se'; asi z některého slovanského jazyka.“<sup>160</sup>. Autor zde nezmiňuje romský původ. Základ je totiž skutečně pravděpodobně slovanský, ale slovo se do již zmíněných argotů dostalo nejspíše právě prostřednictvím romštiny. Jedná se tedy o zajímavý fenomén, kdy původně slovanské slovo přešlo do slovanského jazyka (v tomto případě do češtiny) prostřednictvím jazyka neslovanského (romštiny).

Maďarský výkladový slovník neuvádí ani jednu z variant.

### **Dotazník**

Přes 39% respondentů uvádí znalost varianty *luvnya* ve významu 'žena', dále 'ženský pohlavní orgán', 'prostitutka' a ojedinele též 'ošklivá žena'. Jen necelá 3% respondentů zná i variantu *lugnya*, jež spojují se slovem *luvnya* a významem 'prostitutka'.

### **Google**

Most két igencsak dögös **lugnya** ápol le egy. pasit, aminek az szemmel láthatóan örül...  
Fiona speculum. idő; 17:43. méret; 92,4 Mb. minőség; Jó ...  
[maxiweb.hu/sites/free/tlnextrem/051107.html](http://maxiweb.hu/sites/free/tlnextrem/051107.html)

Egész európa köpött ezután, csak te buta kis **lugnya**, erről nem tudsz! Vádolom a magyar bíróságok teljes korrupciójáért, az egészségügy, oktatás, ...  
[mail.c2.hu/?amp;topic\\_id=156&pid=3&topic\\_id=229&PAGE=9&skin=5000&PHPSESSID=91f0e35f6a...](http://mail.c2.hu/?amp;topic_id=156&pid=3&topic_id=229&PAGE=9&skin=5000&PHPSESSID=91f0e35f6a...)

A **luvnya** átlagosan 1 méter 60 centi magas, szoláriumozott, bőrcsizmás, ... Alapvetően különböznek a hoszteszektől, a **luvnyák** ugyanis nem tudnak megszólalni, ...  
[index.hu/tech/2006/cebit/?title=luvnyak&more=1&c=1&tb=1&pb=1](http://index.hu/tech/2006/cebit/?title=luvnyak&more=1&c=1&tb=1&pb=1)

az anyád egy ócska kis **luvnya**, s közbe nem nevetteéééél, Mondd mire vágysz, bármit megteszek, veled bárhol pöpec az élet, csak légy az enyéém, ...  
[www.zene.net/forum/index.php?k=4&t=3099&oldal=41](http://www.zene.net/forum/index.php?k=4&t=3099&oldal=41)

### **29. Mangázik**

---

<sup>160</sup> HUGO (2006), s. 219.

(Verb.)

Z romského *mangel* 'prosit', 'žádat'.

Rovněž toto slovo proniklo z romštiny i do jiných kontaktních jazyků. Slovník nespisovné češtiny uvádí světské *mangel* 'žebrota', *mangelář* 'žebrák', *mangelit* 'žebrot', 'prosit', *mangelka* 'žebrota' a též 'člen stěhovácké party, na jehož výmluvnosti závisí finanční nezávislost ostatních členů'. V němčině *Mangel* znamená 'bída', *mangeln* 'nedostávat se, chybět'. V maďarském argotu se objevuje *mangás* 'člověk, který si chce stále půjčovat' nebo i 'žebrák', *mangázik* (*mangázni*) 'prosit, žebrot', *mangáz(-ni)* 'krást', 'opatřit si něco', *mangel* 'zbit' (u posledního slova si však nejsem jistá stejnou etymologií). Je zajímavé, že ve španělštině stejně jako v maďarštině došlo ke obdobnému významovému posunu 'prosit' → 'žebrot' a 'krást'.

Slovo se v maďarském výkladovém slovníku neobjevuje.

### **Dotazník**

Necelých 6% respondentů uvádí sice znalost tohoto slovesa, pouze jedna definice se však vztahuje ke krádeži.

### **Google**

**Mangázni** nem nagyon szoktam csak most Narutot[/quote] FMA jajj de sírtam +cry csak jönne már movie és tudnám meg lett!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! Hughes ...  
[www.jpop.hu/forum/lofiversion/index.php/t224-450.html](http://www.jpop.hu/forum/lofiversion/index.php/t224-450.html)

Ehhez csak annyit,hogy azóta eltelt egy kis idő és azóta sajnos találkoztam olyan emberrel aki el akarta **mangelni** a telóm... Az It's Rite-ról mentünk haza ...  
[www.nokiaprogramok.hu/modules.php?name=Forums&file=search&search\\_author=Kera](http://www.nokiaprogramok.hu/modules.php?name=Forums&file=search&search_author=Kera)

### **30. Manus / manusz**

(Subst.)

Z romského *manuš* 'člověk'.

V maďarském argotu se objevuje *manus*<sup>161</sup> 'muž' a varianta *manusz*<sup>162</sup> 'muž', také 'zákazník prostitutky'. Maďarský etymologický slovník<sup>163</sup> uvádí také význam 'oběť trestného činu'. Slovník vylučuje německý původ slova (z něm. *Mann*). Ve španělštině *manú*, *manús*.

Maďarský výkladový slovník uvádí variantu *manusz* 'člověk, muž'.

### **Dotazník**

Přes 98% respondentů uvádí znalost alespoň jedné z variant, všichni ve významu 'muž', 'chlap'.

### **Google**

Harry Bliss igazán zűrös **manus**. Már több államban is hiába keresik az adóellenőrök és egyéb - nem kis létszámban fellelhető hitelezői és barátjai - de ő ...  
[www.tvfilm.hu/tvfilm/index.php?f=leiras&fid=1081](http://www.tvfilm.hu/tvfilm/index.php?f=leiras&fid=1081)

A **manusz** nem csak hogy zseniálisan zenél, de már több mint 40 éve folyamatosan képes ... Láthatjuk, hogy a **manusz** már akkor olyan nevekkel játszott együtt, ...  
[www.kkovacs.hu/archive/1/2006-05](http://www.kkovacs.hu/archive/1/2006-05)

### **31. Máró**

(Subst.)

Z romského *maro* 'chléb'.

Toto slovo proniklo do mnoha argotů. V maďarštině *máró* (některé slovníky uvádějí i variantu *manró* a *mandró*), v české vězeňské mluvě *máro* 'chléb', 'půst'. Ve španělštině *manró* 'chléb'.

Maďarský výkladový slovník tento výraz neuvádí.

---

<sup>161</sup> vysl. [manuš]

<sup>162</sup> vysl. [manuš]

<sup>163</sup> BENKŐ (1976): s. 840.

## Dotazník

Pouze 2% respondentů uvádí znalost slova *maró*. Objevuje se význam 'chléb'.

## Google

"**Máró**" a kenyér. Ugyan az mint a magyar kenyér. A sütemény"Pampuska". A igazi cigány kenyér az a lepény ami só, viz,liszt,és aa kemence falán sűtik,kb.1 cm ...  
vasarhely.us/phpforum/viewtopic.php?t=55&postdays=0&postorder=asc&start=105&sid=ce4227  
a7b...

### 32. Mátós

(Adj.)

Z romského *mato* 'opilý'.

V maďarštině varianty *mattó* 'opilý', běžnější *mátós* 'opilý', *mátó* 'pod vlivem drog', 'opilý'. V češtině světské *máto* 'opilý', v argotu také *mátora* 'opilec'.

Maďarský výkladový slovník tento výraz neuvádí.

## Dotazník

Přes 5% uvádí znalost ve významu 'opilý'.

## Google

Maradjunk itthon,miért nem povedál a pesti utcakör arról,hogy Koós teljesen leépülőben van idétlen vihogásaival,a nap minden órájában **mátós** állapotával, ...  
tv2.hu/hozzaszolasok/16712/1/50/

### 33. Megmurdel

(Verb.)

Z romského *murdarel* 'zabít', popř. i *merel* 'zemřít'.

V maďarštině *megmurdel(-ni)* 'zemřít'. V české světské hantýrce *mordelasit* 'umírat'.

Maďarský výkladový slovník toto sloveso neuvádí.

### **Dotazník**

Přes 61% respondentů uvádí znalost tohoto slovesa. Většina odpovědí je ve významu 'zemřít', méně se objevuje i 'zabít'.

### **Google**

hogy ha nulla vérre csökken egy vámpír, akkor torporba megy, ha meg egy ally, akkor **megmurdel**. Attól, hogy egy vámpír nulla vérre csökken még nem megy ...  
[forum.rpg.hu/lofiversion/index.php/t3831-1450.html](http://forum.rpg.hu/lofiversion/index.php/t3831-1450.html)

Aztán jön valami fordulat, ami miatt döntenie kell, hogy ide, vagy oda húz a szíve, végül pedig valaki **megmurdel**, vagy ha kegyes a rendező, ...  
[www.cspv.hu/05/72/dallas/](http://www.cspv.hu/05/72/dallas/)

Szintén ott leszek, összefuthatunk Endre-01-es hívó, ptt és URH is 6:45, Teve u. Ezek közül a Golfal jövök, ha meg nem **murdel** addig ...  
[www.opsz.hu/forum2/viewtopic.php?p=14483&sid=c6d5196a8f5e46fcafd3f3b79b8c16b](http://www.opsz.hu/forum2/viewtopic.php?p=14483&sid=c6d5196a8f5e46fcafd3f3b79b8c16b)

### **34. Mólés**

(Adj.)

Z romského *mol* 'vino'.

Domnívám se, že romské slovo *mol* proniklo, kromě v předchozí kapitole již uvedené španělštině, i do argotu jazyků střední Evropy. Soudím tak prvotně jednak z toho, že pojem 'vino' je velmi běžný a v zemích tak proslavených vínem jako je Španělsko a Maďarsko se dá tento termín předpokládat, navíc víno jako alkoholický nápoj obecně do argotu snadno proniká spolu s pojmy vyjadřujícími různé stupně podnapilosti či opilosti. Tento lexém se v maďarštině, češtině i němčině skutečně

objevuje. Zde bych však ráda upozornila na několik nejasností ohledně etymologií, které uvádějí slovníky.

Maďarské slovo *mólés* (další uváděná varianta je *molyos*) znamená obecně 'podnapilý'. Vezmeme-li v úvahu původní lexikální význam, tak nejuvěrnějším překladem by byl asi 'lehce ovíněný', což není vzhledem k tamnímu vinařství nepravděpodobné. Některé maďarské slovníky uvádějí u tohoto slova sice romský původ<sup>164</sup>, jiné se však přiklánějí k původu německému.

Maďarský výkladový slovník výraz *mólés* neuvádí.

### Dotazník

Přes 9% respondentů zná slovo *mólés* ve významu 'opilý'.

### Google

Már-már látjuk lelki szemeinkkel, amikor vállról indítható pofonokkal felfegyverzett, kommandósnak álcázott fogyasztóvédők rendőrt hívnak a **mólés** tizenéves ...  
[www.piac-profit.hu/index.php?r=7306](http://www.piac-profit.hu/index.php?r=7306)

Nem szép dolog **mólés** embert macerálni :D ... csocsike. 2004-09-10, 01:25 PM. A Pittit lehet o mazoista :shock: Nos :evil:. Elike. 2004-09-10, 01:39 PM ...  
[www.canadahun.com/forum/archive/index.php/t-3782.html](http://www.canadahun.com/forum/archive/index.php/t-3782.html)

### 34.1. Poznámka k českému být namol

V češtině se objevuje velmi běžné slovní spojení *být namol* (někdy psáno i *na mol*) ve významu 'být opilý'. Slovníky se však o možném romském původu vůbec nezmiňují. Hypotézy o původu jsou v zásadě tři:

1) Z německého argotu *Molum* 'opilost', které údajně pochází z hebrejštiny. Stručný etymologický slovník jazyka českého například uvádí: „Z něm. slangu *Molum* opilost, asi hebr. původu.“ Toto uvádí i Machek ve slovníku z roku 1957.<sup>165</sup> Německý etymologický slovník<sup>166</sup> uvádí adjektivum *molum* 'opilý' ('angetrunken'), které je známé

---

<sup>164</sup> Cfr. FAZAKAS (1991), KAKUK (1993).

<sup>165</sup> MACHEK (1957): s. 304.

<sup>166</sup> KLUGE, Friedrich: *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*. Berlin: Walter de Gruyter, 1989.

od 18. století a pochází z rotwelsch (německého argotu), pochází pravděpodobně z jidiš *mole* 'plný' (hebr. *māle* 'plný').

2) Ze starého slovesa *mlamolat* 'blábolit, žvanit.' Machek<sup>167</sup> uvádí ve slovníku z roku 1971 původ ze spojení *ožralý na mlamoly* doloženého r. 1836.

3) Od slova *mol* (motýl z čeledi molovitých). Ve staré češtině se užívalo zdrobněliny *molek* jako označení opilce, údajně podle pivních a vinných molů, přesněji podle způsobu jejich letu.<sup>168</sup>

Zde bych ráda zmínila čtvrtou hypotézu, která dosud nebyla uvedena. Domnívám se totiž, že ve spojení *být namol* pochází slovní základ z romského *mol* 'vino'. K této domněnce mne dovedl především sémantický význam romského slova *mol* a dále fakt, že se tento lexém objevuje ve stejném významu i u neslovanských jazyků. Zároveň čeština někdy vyjadřuje stav opilosti i pomocí konkrétního alkoholu, kromě již zmíněného *ovíněný* je běžné spojení *být v lihu*.<sup>169</sup>

### **35. More**

(Subst.)

Z romského *more!* 'člověče' (fam. oslovení vrstevníka nebo mladšího muže).

V maďarštině *more* 'cikán'. V češtině ve světské a také současné vězeňské mluvě *more* pro oslovení muže, v brněnské mluvě *morák* 'Rom'.

Maďarský výkladový slovník udává *more* jako výraz pro oslovení Cikána-hudebníka.

### **Dotazník**

Téměř 54% uvádí znalost slova *more*, významy se pohybují v okruhu 'Cikán, Rom', 'kletí, nadávka', 'chlap', 'kamarád'.

---

<sup>167</sup> MACHEK (1971): s. 373.

<sup>168</sup> NOVOTNÝ, Michal: *Zákulisí slov podruhé*. Praha: Motto, 2004, s. 135, 136.

<sup>169</sup> Domněnku podle mého názoru podporuje také skutečnost, že slovo *mol* zůstává ve spojení bez pádových koncovek. Toto se někdy stává právě při vkládání cizích či neobvyklých slov. Mohlo by se jednat o romské slovo, s jehož skloňováním se český mluvčí nevěděl rady?



## Google

Hé **more!** mé nem pontozhatom a kocsit? jah es mikor tudok veled normalisan beszélgetni? skorpio. 2007. május 06. 11:43 | Válasz erre | #2231. FD-ati ...  
[www.carstyling.hu/forum\\_car\\_shower.php?id=13685&step=20&start=25](http://www.carstyling.hu/forum_car_shower.php?id=13685&step=20&start=25)

Hé **more:** feltétlen szükség van erre????? kisvarda1. 2007-03-06 03:40:06 #3. Jaj Istenkem hat nem csak ilyen alapon szabad embereket összehasonlítani. ...  
[www.blikk.hu/Cikk\\_hozzaszolas\\_index.php?type=c&id=53150&lapszam=1](http://www.blikk.hu/Cikk_hozzaszolas_index.php?type=c&id=53150&lapszam=1)

### 36. Muj

(Subst.)

Z romského *muj* 'ústa'.

V maďarském argotu se objevuje *muj* 'ústa'. Také toto slovo proniklo i do české věžeňské mluvy: *vkýdnout přes muj* 'dát přes hubu'. Ve španělštině varianty *muy* a *mui* běžné zejména ve spojeních *achantar la mui* a *irse de la mui*.

Maďarský výkladový slovník toto slovo neuvádí.

### **Dotazník**

Téměř 4% respondentů sice uvádějí znalost slova *muj*, nikdo však neuvádí význam 'ústa'.

## Google

Végre találtunk valamit: nakh náluk is orr, **muj** náluk is **száj**, a fog pedig dáád, majdnem ugyanaz, mint a cigány dánd szó. Aztán tovább kérdezgetünk, és már ...  
[www.amarodrom.hu/archivum/2004/09/14.php3](http://www.amarodrom.hu/archivum/2004/09/14.php3)

### 37. Píál

(Verb.)

Z romského *pijel* 'pít'.

V maďarštině *pia* 'lihovina', *piál* 'pít (hlavně alkohol)', *piálás* 'pitka', *piálda* 'hospoda, krčma', *piás* 'opilý', 'opilec', *piázás* 'pitka', *piázik* 'pít (alkohol)'.

V portugalštině se objevuje sloveso *piar* ve významu 'pít'<sup>170</sup> a adjektivum *pio* 'opilý'. U tohoto adjektiva uvádí etymologický slovník, že se jedná pravděpodobně o cikánský výraz.<sup>171</sup> Zdá se, že ve španělštině se objevuje sice formálně podobné substantivum *pea* 'opilst', slovníky však uvádějí původ ze slovesa *peer*<sup>172</sup>, případně spojitost s výrazem *pedo* používaným rovněž pro opilst (*coger un pedo* 'opít se'). Souvislost s výrazem z *caló piyar* 'pít' není tudíž prokazatelná.

Maďarský výkladový slovník uvádí výrazy *pia* a *piál*.

### Dotazník

Přes 99% respondentů uvádí znalost slovesa *piál*, všichni ve významu 'pít', často s poznámkou, že se vztahuje především k alkoholu.

### Google

buli, party, **pia** - Alkoholmámoros szórakozás, koktél hegyek, pezsgőfürdő, .... A vendég kiválasztja mit akar "inni", majd a **pia** a gép porlasztójába jut. ...  
[www.pto.hu/category/1/25](http://www.pto.hu/category/1/25)

Lindsay Lohan megint **piál**. A színésznő már mindent megpróbált: járt elvonón, próbálta magát a kokainra átszoktatni - sikerrel -, de úgy tűnik még mindig Mr. ...  
[index.hu/velvet/celeb/linci070522/?print](http://index.hu/velvet/celeb/linci070522/?print)

... fel képről az épületet, Kínzási módszerek, Deszkás cuccok Kedvelői, Versenyek, pályázatok, google, Alkoholizált Történetek, **piálás**, ki mennyit iszik. ...  
[www.sg.hu/listazas.php3?id=1078070643](http://www.sg.hu/listazas.php3?id=1078070643)

Kareokébár hegyek, **piálda** hegyek, játékautomata hegyek, vidám külföldiek, depis északiak, és vadállat nők vannak, igaz reggelente nagyon érdekes képet mutat ...  
[cosmic.blog.hu/rss2](http://cosmic.blog.hu/rss2)

A **piás** többet hibázik. 2007. 05. 27. 20.28 Hírextra. Azok a fiatal felnőttek, akik gyakran italoznak, nagyobb valószínűséggel hoznak rossz döntéseket, ...  
[www.hirextra.hu/hirek/article.php?menu\\_id=2&article\\_id=11857](http://www.hirextra.hu/hirek/article.php?menu_id=2&article_id=11857)

---

<sup>170</sup> Ohledně původu uvádí etymologický slovník dvě hypotézy: původ z indiánských jazyků nebo ze slova *pio* přejatého v 16. století ve významu 'pít', pravděpodobně z cikánštiny. Cfr. MACHADO, José Pedro: *Dicionário etimológico da língua portuguesa*. Lisboa: Livros horizonte, 1987.

<sup>171</sup> „Embriagado. Provavelmente de cigano“. MACHADO (1987).

<sup>172</sup> „La acepción de *pea* como embriaguez parece proceder del verbo *peer* 'arrojar ventosidades', en conexión con otros términos del argot como *coger un pedo*, aunque la conexión semántica entre la ventosidad y la embriaguez no queda clara.“ SANMARTÍN SÁEZ (2002): s. 644.

Tracer wrote.: Hát nemtom magamból kiindulva ha az ember **piázik** akkor hajnalba elvileg józanabb mint éjfél tájt. rád nem apelálunk tracer-egész éjjel matt ...  
[www.soundhead.hu/forum/wap/viewtopic.php?p=100150&sid=2922e6f82d6796c74f642757bf6156c3](http://www.soundhead.hu/forum/wap/viewtopic.php?p=100150&sid=2922e6f82d6796c74f642757bf6156c3)

Akkor **piázás** előtt eszek jó kis pizzát. Azon pont nem sok a zsír, de egy 30-as pizzát ... Ha egy jó zsirósat eszel **piázás** előtt, akkor valóban többet bírsz, ...  
[www.gamestar.hu/forum/index.php?act=findpost&pid=2127243](http://www.gamestar.hu/forum/index.php?act=findpost&pid=2127243)

### **38. Rányi**

(Subst.)

Z romského *raňi* 'paní'.

V maďarštině *rányi* 'žena, dívka'.

Výkladový slovník tento výraz neuvádí.

### **Dotazník**

Přes 4% respondentů uvádějí znalost slova *rányi* ve významu 'dívka, žena, paní'.

### **Google**

Hát te **rányi** minek jöttél gallyazni? A más embernek a szemébe kacsintni? Jaj, Istenem meghalok, de meghalok, hogy engem a feleségem elhagyott! ...  
[www.zeneszoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=25258](http://www.zeneszoveg.hu/dalszoveg.phtml?szk=25258)

csocsesz **rányi**:DD szoszi veled? chef. 2006. november 18. ... meg nem fordult volna fejemben hogy egy **rányi** így káromkodik. ferrante! 2006. november 18. ...  
[www.carstyling.hu/forum\\_shower.php?id=37&step=20&start=400](http://www.carstyling.hu/forum_shower.php?id=37&step=20&start=400)

### **39. Rinyál**

(Verb.)

Etymologie tohoto slovesa není zcela jasná. Dle mého názoru by slovo snad mohlo pocházet z již zastaralého romského *rinžij* 'šklebit se', vyskytujícího se v olášké

romštině. V rumunštině *rînji*.<sup>173</sup> Formálně je podobné také romské substantivum *riňa* 'špína', kde však postrádám sémantickou spojitost. Zcela vyloučit by se však nedala podle mého názoru ani možnost formální i sémantické kontaminace s maďarským slovesem *ri* 'brečet, ječet' a slovesy *nyafog* 'fňukat, kňourat', případně i *nyávog* 'mňoukat', což by ovšem znamenalo, že slovo není romského původu, jak uvádějí slovníky.<sup>174</sup>

V maďarštině *rinyál* 'bát se', 'plakat', 'stěžovat si', dále *rinya* 'obava, strach', *rinyálás* 'stěžování si, lamentace', *rinyagép* 'ustrášený člověk'.

Maďarský výkladový slovník toto sloveso neuvádí.

### **Dotazník**

Téměř 95% respondentů uvádí znalost slovesa *rinyál*. Objevily se následující významy: 'plakat, poplakávat', 'fňukat', 'stěžovat si, lamentovat', 'bát se'.

### **Google**

...aki **rinyál**, itthon is **rinyál**...aki pedig normális itthon és nem **rinyál**, az kint is normális.....ez inkább ember függő,azthiszem! ...  
[www.nlcafe.hu/forumkifejt.php?forumid=151199&id=&step=0&bw=1&forumuser=](http://www.nlcafe.hu/forumkifejt.php?forumid=151199&id=&step=0&bw=1&forumuser=)

bár végülis ha pornófilmben **rinyál** valaki, azon általában vagy nincs ruha, vagy csak nagyon kevés, az tud szexi lenni, bár az úgy **rinyál**, hogy ahogy faszt ...  
[www.sarok.org/users/onk/m\\_9642/](http://www.sarok.org/users/onk/m_9642/)

én már rendeltem Árpád-sávós zászlót. a barátnőm itt **rinyál** mellettem, hogy fel ne merjek menni

### **40. Rupó / ruppó**

(Subst.)

Z romského *rup* 'stříbro'.

Staroindický základ slova, *rup* pro označení stříbra, se objevuje i ve všech dialektech romštiny. Ve slovenské romštině se objevují slova *rup* (stříbro), *rupuno* (stříbrný) spojení *pandž rupeste* nebo *pandž rupune* znamená 'deset korun'.

---

<sup>173</sup> Cfr. VEKERDI (2001).

<sup>174</sup> Cfr. FAZAKAS (1991).

V maďarském slangu se objevuje slovo *ruppó* či *rupó* označující forint nebo peníze obecně, ve španělštině *rupia* 'peseta'.

Maďarský výkladový slovník ani jednu z variant neuvádí.

### **Dotazník**

Téměř 40% respondentů zná alespoň jednu z variant. Významy se pohybují v okruhu 'peníze', 'forint', 'tisíc forintů'. Jeden respondent upozorňuje i na výraz *ruppótlán* 'bez peněz'.

### **Google**

Ha nem 500 **ruppó**, akkor autó sofőrrel. Ha az sem, akkor jössz azzal, hogy megkínálták pogácsával és ásványvízzel. Nagyon nagy érzékkel rátapintottál ...  
[www.torzsasztal.hu/Topic/showTopicList?t=9162818](http://www.torzsasztal.hu/Topic/showTopicList?t=9162818)

Azóta tudjuk: a Hi Grupo névre hallgató spanyol nem is igazán csak spanyol, ráadásul a „Grupónál nincs is **ruppó**..!” A klub adósságát fölbecsülni sem lehet, ...  
[www.gondola.hu/cikkek/49594](http://www.gondola.hu/cikkek/49594)

Viszont ahol olcsón láttam AGP-vel ott biza kemény 1000 **rupó** különbség volt (ha volt) a 7600GS DDR3 és e között ... Privát üzenet küldése E-mail üzenet ...  
[forum.hsw.hu/index.php?showtopic=118654&st=780](http://forum.hsw.hu/index.php?showtopic=118654&st=780)

Úgy megijedtem, hogy egy **rupó** nem maradt a zsebemben..... Kihúdom, a gyufát biztos megvéd a Gyula barátom ha szépen megkérem. ...  
[www.abrakmester.hu/forum/viewtopic.php?p=54662&sid=e458a2fe65437cbc1ef927165b4363f4](http://www.abrakmester.hu/forum/viewtopic.php?p=54662&sid=e458a2fe65437cbc1ef927165b4363f4)

### **41. Sukár**

(Adj.)

Z romského *šukar* 'krásný'.

Do maďarštiny proniklo slovo *sukár* 'krásný' (varianta *sugár*), v povědomí mluvčích je však romský původ tohoto slova stále živý. V češtině existovalo ve světské hantýrce adjektivum *šukárný*. Ve španělštině *juncal* 'krásný'.

Maďarský výkladový slovník toto adjektivum neudává.

### **Dotazník**

Téměř 40% respondentů uvádí znalost slova *sukár*, nejčastěji ve významu 'hezký'. Někteří respondenti zaměnili slovo s maďarským *sudár* 'štlhlý, vytáhlý'.

## Google

Mert olyan kamelós a barátom, olyan **sukár** csávó belátom, Olyan sunelos a csávó, ... Gyönyörű fényes haja van, egy **sukár** leány, ki közli veled, ha baja van ...  
[www.hawer.hu/dalsz\\_mchawer.html](http://www.hawer.hu/dalsz_mchawer.html)

Ejj, de **sukár** vagy öcsém, de **sukár** vagy :D. gravatar. Máté; 2006. március 14. Kedd, 16:36 ... ez nagyon **sukár**. gravatar. jak; 2006. március 14. Kedd, 22:57 ...  
[radix.creative-x.hu/index.php?mode=comments&id=132](http://radix.creative-x.hu/index.php?mode=comments&id=132)

a siker **sukár**. 2006. 11. 09. csütörtök, 14:58 (5)Mex | válasz erre ... **Sukár** ez a cigány gádzsi! :D. 2006. 11. 09. csütörtök, 14:36 (1)Élien | válasz erre ...  
[www.ize.hu/comments.php?post\\_id=1091](http://www.ize.hu/comments.php?post_id=1091)

## 42. Vakerál

(Verb.)

Z romského *vakerel* 'mluvit, hovořit, vyprávět, povídat'.

V maďarštině *vakerál*, *vakerázik* 'konverzovat, tlachat', *vaker* 'řeč, tlach', 'mluvit', *vakera* 'tlach, žvást'. Ve španělském *caló* se můžeme setkat se slovesem *araquerar* či *naquerar*, které je stejného původu. Ojediněle proniká i do španělštiny.<sup>175</sup>

Maďarský výkladový slovník toto sloveso nezmiňuje.

## Dotazník

Přes 59% uvádí znalost slovesa *vakerál*, nejčastěji ve významu 'mluvit', někdy i 'vysvětlovat', také 'tlachat'.

## Google

---

<sup>175</sup> Citace z internetu: castellano o español Claro que quiere decir que cualquier otra lengua es bruta y ordinaria.. ¿o no es así? Dijo Quirlos Canto que el casteshano es la lengua para **naquerar** con Undebel. CURRO VIAGREZ  
May 26 2006 by Gurriato

14 évesen vazz... :DDD menjapitsáááába ha a lányom 14 éves fiukkal **vakerál** (sőt már félre is kúr) elvágom a torkát D ...  
[www.gamestar.hu/forum/index.php?act=findpost&pid=2180345](http://www.gamestar.hu/forum/index.php?act=findpost&pid=2180345)

Engem a legjobban az zavar hogy néha Németül **vakerál** néha meg Angolul. J@nee. 2005. 03. 04. ... Mert az oldal fele Friccül **vakerál** azt meg nem nagyon értem. ...  
[www.hardwareoc.hu/forum/lofiversion/index.php/t1008-4850.html](http://www.hardwareoc.hu/forum/lofiversion/index.php/t1008-4850.html)

\*A szinkronfordítás a Zseni interperetálásában úgy néz ki, hogy "Most arról **vakerál** az annyának, hogy ne dumáljon neki, mert ő a királynő, és jusztse fogja ...  
[mademoiselle-pickwickportfolio.blogspot.com/2007\\_01\\_01\\_archive.html](http://mademoiselle-pickwickportfolio.blogspot.com/2007_01_01_archive.html)

De a csöcs meg a bulkesz az kitűnő nem baj mit **vaker** úgyse érted! Felénk se skubiznak, ha nincs fajin verdád, a barátnőkkel tuti, hogy kitárgyalják a cerkám ...  
[gportal.hu/gindex.php?pg=2953168](http://gportal.hu/gindex.php?pg=2953168)

## Závěr k maďarské části

Na základě srovnání několika slovníků argotu a slangu lze konstatovat, že maďarština hojně využívá k obohacení své slovní zásoby výpůjčky z romštiny. Celkový počet romských výpůjček (včetně variant a odvozenin) odhaduji na 300 až 400, romských slovních základů je dle mého soudu zhruba 150 až 200.<sup>176</sup>

### 1. Povaha výpůjček z hlediska fonetického a gramatického:

Maďarština přejímá z romštiny téměř všechny slovní druhy, nejčastěji však substantiva (*muj, csávó, bula*), adjektiva (*sukár, baró, gizda*) a slovesa (*vakerál, kamel, dzsal, darál*). Z jednoho romského základu často pomocí maďarských afixů vzniká velké množství nových lexikálních jednotek, které patří do různých slovních druhů. (Např. z rom. *pijel* vzniká subst. *pia, piálda, piázás*, slovesa *piál, piázik*, adj. *piás*).

Tyto výpůjčky přizpůsobuje svému fonetickému i gramatickému subsystému. Jedná se zejména o tyto jevy:

1. Ztráta aspirace: rom. *čhaj* → maď. *csaj*; rom. *čhavo* → maď. *csávó*. Vzhledem k tomu, že maďarština zná hlásku *h*, se však můžeme ojedinele setkat i s „aspirovanou“ přejímkou: *dikhel* 'dívat se'.

---

<sup>176</sup> Jedná se o první přibližný odhad na základě prostudovaných slovníků, který by se při hlubším studiu zcela jistě upřesnil a možná i lišil.

2. Koncové krátké *-o*, které se v maďarštině nikdy nevyskytuje, se stává automaticky *-ó*: *baró, csávó, rupó*.

3. Pro romské dialekty na území Maďarska je charakteristické, že znají kvantitativní opozici samohlásek. Jedná se o vliv maďarštiny, která má přízvuk vždy na první slabice a rovněž zná opozici krátkých a dlouhých samohlásek. Výrazné je především prodlužování samohlásek ve slovech romského původu: rom. *love* → maď. *lóvé*, rom. *čačo* → maď. *csácsó*, rom. *raňi* → maď. *rányi*, rom. *mato* → maď. *mátó*.

4. Hlásky, které maďarština nezná, nahrazuje jinými: *x* [ch] > *k, h*: rom. *chal* > maď. *kaja, haló*.

5. Slovesná koncovka romského infinitivu *-el* (*vakerel, pijel*) se někdy mění na *-ál* (*vakerál, piál*), přičemž se zároveň stává koncovkou 3. osoby singuláru.<sup>177</sup> Je třeba upozornit na to, že v maďarských slovesech se běžně objevují obě koncovky: *-ál*: maď. *csinál* 'dělat', *talál* 'najít'; *-el*: *énekel* 'zpívat', *figyel* 'dát pozor', *irigyel* 'závidět'. U některých romských sloves zůstává *-el* zachováno: *kamel, kurel*. Je možné, že u změn tohoto typu hraje roli též vokálová harmonie, která je pro maďarštinu typická (u tzv. smíšených slov se pak jedná o zavedený úzus).

6. Romské základy přibírají maďarské prefixy: maď. prefix *meg* + z rom. *murdarel* → zkráceně na *murdel* → *megmurdel*.

7. Romské základy přibírají maďarské sufixy jmenné i slovesné: *csáv – esz, bár – esz, csács – esz; csaj – szí; pi – álda; pi – ázás; csaj – ozik, pi – ázik; dum – ás, mól – és*.

8. Romské základy se kombinují s maďarskými a vznikají tak složeniny s přeneseným významem: rom. *duma* + maď. *láda* → *dumaláda*; rom. *kur* + maď. *gép* → *kúrógép*.

## 2. Povaha výpůjček z hlediska sémantického:

Ze hlediska zachování či změn významu můžeme pozorovat následující jevy:

5. Ve většině případech zůstává zachován původní sémantický význam (*csaj, csávó, muj, sukár* atd.).

6. Někdy dochází k lehkému posunu směrem k pejorativnímu: rom. *vakerel* 'mluvit' → maď. *vakerál* 'tlachat'; rom. *pijel* 'pít' → *piál* 'chlastat'.

---

<sup>177</sup> Maďarská slovesa v infinitivu jsou všechna zakončena koncovkou *-ni* (*vakerálni, piálni*). Koncovka *-ni* není ve slovnících uváděna, neboť za základní tvar je považována právě 3. osoba singuláru.



7. Význam přejatého romského slova někdy kolísá: *gádzsó* kromě původního významu 'sedlák, Nerom' má v maďarštině též nejen obecný význam 'muž', ale dokonce též 'Cikán'.

8. Občas dochází ke změně významu: rom. *mangel* 'prosit, žádat' → maď. *mangáz* 'žebrot', 'krást'.

9. Ve složeninách se projevuje invence a hravost vlastní slangům: *dumaláda*, *kúródeszka*, *diliház* atd.

Nejčastěji zastoupenými sémantickými okruhy jsou:

14. Pojmenování osob, příbuzenských vztahů, národností, povolání: *csaj*, *csávó*, *dádé*, *gádzsó*, *manusz*, *more*, *roma*, *rányi*, *raj* 'člověk, pán, zločinec'<sup>178</sup>, *bibas*, *biboldó* 'žid', *góré*, *lukesztó* 'voják', *jagalló* 'policista' atd.

15. Pojmenování různých částí těla, často též se zaměřením na specificky mužské či ženské: *muj*, *séró* 'hlava', *bula*, *csöcs*, *mindzsa* 'ženský pohlavní orgán' (ve španělském *caló minche*<sup>179</sup>), *kár*, *káró* 'penis', *pél*, *péló* 'penis'.

16. Slova vyjadřující vyměšování: *kula* 'hovno' (a odvozeniny *kulás*, *kulál*) pochází z rom. *khul* (objevuje se i v češtině: *kulo*, *velký kulový*). Dále *mutrel*, *mutrózik* 'močit'.

17. Prostituce a pohlavní styk: *lugnya*, *luvnya*, *kur*, *kurel*, *mórel* 'souložit'.

18. Jídlo a pití; opilost: *halózik*, *kaja*, *pia*, *máró*; *mátós*, *mólés*.

19. Řeč a vyjadřování emocí: *vakerál*, *hadovál*, *dumál*, *rinyál*, *rovázik* 'plakat, stěžovat si'.

20. Krádež, podvody a jiná kriminální činnost: *mangáz*, *csór*, *mór* 'krást', *kamu* 'lež'. Do tohoto okruhu se dají počítat také rozličné výrazy pro bití a zabití a též úmrtí: *marel*, *maravál* 'zbit', *megmurdel*.

21. Peníze: *lóvé*, *dela*, *rupó*, *potova* 'spropitné'.

22. Adjektiva vyjadřující něco velkého, dobrého, skvělého, hezkého: *baró*, *lácsó*, *csácsó*, *sukár*.

23. Slova spojená s hudbou a náboženstvím: *bazsevál* 'hrát'; *devla* 'bůh'.

24. Adjektiva vyjadřující vlastnosti: *gógyis*, *bibas*, *dilis*, *gizda*, *csóré*, *ergya* 'špatný, slabý'.

---

<sup>178</sup> Z rom. *raj* 'pán'.

<sup>179</sup> Citace z internetu: "El **minche** de esa rumí / dicen no tenela bales; / los he dicaíto yo, / los tenela muy juncales;" versus "El bacán le acanaló / el escrasho a la minushia; / después espirajushió / por temor a la canushia ...  
Aug 22 2002 by PANGosaurus

25. Základní slovesa vyjadřující stav, pocit nebo pohyb: *szovel*, *szundikál* 'spát', *ácsel* 'stát', *kamel*, *darál*, *dzsál*, *skerál* 'utíkat'.

26. Zvířata: *dzsukel* 'pes'.

### 3. Povaha výpůjček z hlediska jejich frekvence

Romské výpůjčky patří do obecné argotické či slangové mluvy, některé pronikly též do obecné maďarštiny. Nejsou tudíž výsadou určité specifické skupiny (vězňů, lidí od cirkusů apod.), jako je tomu často v češtině, ale patří do výbavy slovní zásoby běžných maďarských mluvčích. Je sice možné, že zmíněné marginální skupiny používají výpůjček více (snad i nezaznamenaných ve slovnících), tato práce se však těmito okrajovými argoty a slangy nezabývá.

Ze zkoumaných slov a jejich odvozenin se v maďarském výkladovém slovníku vyskytuje necelá polovina z nich. Všechny zkoumané varianty a odvozeniny se objevují na internetu, lze tedy potvrdit jejich životnost v současné mluvě internetových uživatelů.

Ze zkoumaných slov jsou do maďarského výkladového slovníku zařazena následující hesla (u některých též romská etymologie): *bibas/bibaszi* (rom.), *bula*, *csaj* (rom.), *csór* (rom.), *csóré/csóró*, *csöcs/csecs*, *csöcserész*, *csecses*, *dádé* (rom.), *devla*, *dili/dilis/dilinós*, *diliház*, *duma* (rom.), *dumál*, *dumaparti*, *dumcsi*, *gádzsó*, *gógyi*, *góré*, *hadova* (rom.), *kaja*, *kajál*, *lóvé*, *manusz*, *more*, *pia*, *piál*.

Dle výsledků dotazníkového průzkumu více než 50% respondentů (v několika případech i 100%) zná a uvádí význam k následujícím heslům: *baró*, *bula*, *csaj*, *csávó*, *csór*, *csöcs*, *darál*, *devla*, *dili/dilis*, *duma/dumál*, *dzsál*, *gádzsó*, *gizda*, *gógyis*, *góré*, *hadovál*, *kaja/kajál*, *lóvé*, *manus/manusz*, *megmurdel*, *more*, *pia/piál*, *rinyál*, *vakerál*. Alespoň 20% respondentů uvádí znalost a význam slov: *bibas/bibaszi*, *dela/della*, *gácsi*, *kamel*, *kur/kurel*, *luvnya*, *rupó/ruppó*, *sukár*. Naopak jako obecně méně známá slova (méně než 20% respondentů v dotazníkovém průzkumu) se jeví následující: *csácsi/csácsó/csácse*, *dádé*, *halózik*, *lácsó*, *lugnya*, *mangázik*, *máró*, *mátós*, *mólés*, *muj*, *rányi*.

Na základě internetového výzkumu se domnívám, že by bylo vhodné zařadit do všech výkladových slovníků maďarského jazyka následující hesla: *baró*, *csávó*, *darál*, *dzsál*, *rinyál*, *vakerál*, *dela/della*, *gácsi*, *kamel*, *kur/kurel*, *luvnya*, *rupó/ruppó*, *sukár*.

#### 4. Etymologie výpůjček

Převážná část romských výpůjček má přímý a nezpochybnitelný základ v některém z romských dialektů, který se dá dokázat po stránce formální i sémantické shody. Některá slova byla převzata pravděpodobně i současně z různých dialektů (varianty rom. *máró*, *manró* vyskytující se v argotu v obou podobách). Etymologické slovníky a slovníky argotu se na romském původu většiny slov shodují, dokonce i v případech slovanského základu (*duma*) či tzv. žvatlavých slov objevujících se v různých podobách ve všech jazycích (*dádé*).

U sloves *hadovál* a *rinyál* je romská etymologie sice obecně uváděna, ne však již konkrétní základ. U těchto slov jsem v rozličných romských slovnících nenašla přesné sémantické a formální ekvivalenty.

Slovo *csöcs* a jeho odvozeniny je v některých slovnících uváděno s romskou etymologií (od slova *čuči*). Tento výklad se zdá být pravděpodobný, poněkud podezřelé je však doložení slova již z 16. století i v literárním jazyku a též složenina *csecsemő*. Domnívám se, že nelze zcela vyloučit, že se v tomto případě jedná o staré žvatlavé či onomatopoické slovo vyskytující se i ve staré maďarštině (snad i před příchodem Romů).

#### Povaha romských výpůjček v češtině

Český argot se vyvíjel v těsném kontaktu s německým a po dlouhou dobu obsahoval převážně výpůjčky z hebrejštiny, resp. z jidiš. (Polovina slov německého argotu má původ v jidiš; značnou část slov z jidiš obsahuje i maďarský argot.) Počet romských slov byl až do 19. století poměrně malý, postupně však docházelo k nárůstu, jak dokazuje i porovnání Bredlerova slovníčku<sup>180</sup> z r. 1914 s Puchmajerovou „Hantýrkou“<sup>181</sup> z r. 1821. V německém argotu je romských slov 10 až 20%.

Nejvíce romských slov (cca 35%) bylo tradičně obsaženo v tzv. mluvě světských. Světští lidé tvořili specifickou skupinu mezi lidmi bez pevného domova. Patřili k nim komedianti, provozovatelé kolotočů a houpaček, střelnic a dalších pouťových atrakcí,

---

<sup>180</sup> BREDLER, F.: *Slovník české hantýrky*. Železný Brod: Ferdinand Krompe, 1914.

<sup>181</sup> PUCHMAJER, A.J.: *Romani Čib, das ist: Grammatik und Wörterbuch der Zigeuner Sprache*. Praha, 1821.

loutkáři, ale také část tuláků, brusiči nožů, provozovatelé různých podvodných her (do dnešních dnů se dochovaly „skořápky“). Řada slov mluvy světských se shoduje s kriminálním argotem. Do mluvy světských patří např. výrazy *čaje*, *báro*, *bárovny*, *bul*, *bulovnice*, *čávo*, *čučky*, *devlínek*, *džukel*, *gáv*, *chaliben*, *chalovka* atd.

Do současné češtiny proniklo několik desítek romských výrazů. Některé světské výrazy již s velkou pravděpodobností zanikly nebo se používají pouze okrajově. V současném vězeňském slangu se některá romská slova udržela (např. *čúro*, *dárelit se*, *džuva*, *chynda*, *chyndit*, *káro*, *mindža*, *šéro* atd.). Poměrně dost jich také nacházíme v brněnské mluvě (kromě jiných též *chala*, *chálka*, *love*, *čórmén*). Některá slova se užívají i v obecném argotu: *love*, *dylina*, *čór*, *čórnout* apod. Romského původu je také všeobecně známý výraz *čokl*.

## ZÁVĚR

Jazykové prostředí na území Španělska a Maďarska nabízí, i přes velkou geografickou vzdálenost, některé srovnatelné paralely v užívání romských výrazů v hovorovém jazyce a argotu.

Poměrně velké rozšíření těchto výrazů ve španělštině a maďarštině je dáno jednak silnou romskou menšinou, jednak místy téměř shodnou historií tohoto etnika na území obou států, ale možná i vlivnou rolí, kterou sehráli v obou zemích romští hudebníci. Pronikání romštiny do argotu nicméně souvisí především s industrializací a stěhováním Romů do měst a vytvořením specifické mluvy městské periferie a podsvětí. Mnohá z těchto argotických slov pronikla do běžné slovní zásoby a přestala být vnímána jako argotická (část romské slovní zásoby zachycuje též slovník DRAE (*camelar, chachi/chachipen, chipén/chipé, chai, chalar, chalado, chanelar, chaval, chavó, chavea, chivato, chorar, chungo, chungá, chusquel, chusquero, currar/currelar, curro/curre, diquelar, gachó/gachí, gili/jili + složeniny, guripa, jalar* a další), resp. i maďarský výkladový slovník.

Domnívám se, že při zkoumání hovorové či argotické řeči zejména mladší generace lze s úspěchem využít internet. Vždy však je třeba mít na paměti, že určité vrstvy obyvatelstva jsou pak z výzkumu vyloučeny. Internetový vyhledavač google se jeví při prověřování výskytu daného výrazu jako vhodnější než jazykový korpus CREA. Zatímco v korpusu se neobjevila řada zkoumaných slov (*acáis, arate, balichó, bullate, cangrí, chanelar, chorar, chuchais, queli, puchar/puchelar, quinar, rachí, undebel, yolo* atd.), na internetu v živé řeči se tyto výrazy vyskytují. Dotazník se ukazuje jako vhodná pomocná metoda, která podává upřesňující informace o rozšíření výrazu a jeho významech. Jeho platnost však nemůže být chápána jako definitivní, např. procentuální zastoupení znalosti či neznalosti daného slova je pouze orientační (zde je důležité získat co největší počet respondentů a jejich vzorek by měl odpovídat populaci uživatelů internetu). Právě díky dotazníku se mi však podařilo zachytit některé místní rozdíly, které většinou nelze zjistit korpusovou metodou. Mezi nimi je nejdůležitějším poznatkem používání substantiva *rachí* v Galicii ve významu 'fiesta, juerga' (v ostatních regionech Španělska se zdá být toto slovo neznámé).

Při srovnání romských výrazů vyskytujících se ve španělštině a v maďarštině lze vyzorovat následující jevy, které mají oba jazyky společné:

1. Oba jazyky využívají v argotu a hovorové mluvě hojně slova romského původu.

2. Romské výpůjčky se plně přizpůsobují hláskovému systému hostitelského jazyka.
3. Mezi nejvíce přejímané slovní druhy patří substantiva, adjektiva a slovesa.
4. Z jednoho romského slovního základu vzniká pomocí afixů hostitelského jazyka velké množství nových lexikálních jednotek. Zároveň jsou však některá slova přejímána i s romskými afixy.
5. Romské afixy jsou patrné zvláště u sloves: jedná se o slovesné koncovky 3. os. singuláru: vedle koncovky první slovesné třídy *-el* (která bývá někdy vypouštěna a vznikají tak ve španělštině dubletní tvary typu *chanar-chanelar*, *dicar-diquelar*, v maďarštině pak např. *csór-csórel*, *kúr-kurel*) se jedná též o koncovky druhé slovesné třídy *-l* (*chalar*, *jalar*) a třetí slovesné třídy *-ol* (*molar*). Zatímco koncovky první slovesné třídy se přejímají jen někdy (otázkou zůstává, zda a do jaké míry pak modifikují sémantický význam slova), koncovky druhé a třetí třídy se přejímají vždy.
6. Původní sémantický význam zůstává zachován častěji v maďarštině (ve španělštině např. ve slovech *bul*, *mollate*, *acáis*, *brejes*, *chuquel*).
7. Často dochází k posunu směrem k pejorativnímu významu nebo významu přejatého slova kolísá mezi původním a novým přeneseným.
8. Občas dochází ke změně významu.
9. Nejčastěji zastoupené sémantické okruhy jsou u obou jazyků velmi podobné.
10. Frekvence jednotlivých slov se značně liší v rámci každého jazyka.
11. Mnohé běžní hovorové výrazy nejsou zachyceny ve slovnících.

Většina zkoumaných výrazů má nepochybnou a jasnou romskou etymologii. Pouze u několika slov je etymologie sporná. Španělský výraz *rupia* a české spojení *být na mol*, které jsou běžně uváděny s jinou etymologií, by však naopak mohly být podle mého názoru romského původu.

Slova romského původu nepatří, jak se zdá, v žádném jazyce mezi typické objekty zájmu lingvistů. Domnívám se však, že jejich důkladnější poznání může být zajímavé pro každého mluvčího, který je někdy používá, ale i pro ty, kteří se s danými výrazy ještě nesešli. V neposlední řadě pak může studium této části lexika přinést podnětné informace i romistům.

## **Resumé:**

### **Výrazy z romštiny ve španělštině a v maďarštině**

Hlavním cílem práce bylo srovnat existenci a četnost výskytu vybraných slov romského původu v současné španělštině a maďarštině a prověřit vhodnost některých metod výzkumu.

Práce je rozdělena do tří částí. První část podává obecný úvod do romské problematiky týkající se hlavně původu Romů, jejich putování z Indie přes Persii, Arménii a Byzanc do Evropy, jejich rozšíření po Evropě a základní charakteristiku evropských romských dialektů. Dále navazuje část pojednávající o dějinách Romů ve Španělsku a Maďarsku spolu se stručným popisem místních romských dialektů (resp. caló jako pararomštiny

Druhá část popisuje metody výzkumu, které počítají s využitím počítače a internetu a zaměřují se na populaci uživatelů internetu.

Třetí část, rozdělena na španělskou a maďarskou, obsahuje dílčí výsledky internetového výzkumu každého výrazu.

Práce prokázala, že ve španělské a maďarské jazykové oblasti existují určité společné rysy a tendence užívat romské výrazy v hovorovém jazyce a zejména v argotu.

## **Resumen:**

### **El léxico del romaní en los idiomas español y húngaro**

El objetivo principal de la tesis es comparar la existencia y frecuencia de algunos gitanismos (o sea palabras provenientes del romaní) en los idiomas español y húngaro desde el punto de vista sociolingüístico y comprobar la conveniencia de algunos métodos de investigación.

La tesis está dividida en tres partes. La **primera parte** contiene la introducción general a la problemática del origen indio de los roma (gitanos), su recorrido desde India hacia Europa por Persia, Armenia y Bizancio, su difusión final en Europa y las características básicas de los dialectos romaníes europeos. A continuación sigue la historia de los gitanos en España y Hungría con una breve descripción de los dialectos romaníes existentes en ambos países (en el caso de España consideramos *caló* un híbrido entre la gramática española y el léxico romaní).

La **segunda parte** de la tesis describe los métodos de investigación. Los métodos cuentan con el uso del Internet y, de hecho, la investigación se centra sólo en la población de los internautas (o sea usuarios de Internet). Se exponen también los resultados del reciente estudio sociológico sobre los internautas en España según los cuales las características principales de los usuarios de Internet son: edad más baja (el 80% de ellos tienen menos de 45 años), más alto nivel de educación y ligera predominio de los hombres.

La innovación del método del cuestionario consiste en su forma electrónica. A través de este método vienen investigadas 57 palabras de origen gitano en español y 43 palabras en húngaro. El número de los interrogados en España, provenientes de todas las partes del país, es superior a 1000 (184 en Hungría) y la muestra de la población interrogada responde a la población de los internautas expuesta en el estudio mencionado.

El segundo y tercer método se basa en la investigación del *corpus* lingüístico. Google es considerado un enorme *corpus* en el que se buscan las palabras y expresiones de interés y así se comprueba su existencia. El *corpus* de la Real Academia Española contiene también gran número de material textual, la mayor parte del cual es de carácter formal. Precisamente por esta razón no contiene la mayoría de las palabras de origen gitano que casi siempre forman parte del lenguaje informal y coloquial.



Finalmente, la **tercera parte** de la tesis contiene los resultados parciales de la investigación de cada palabra. Está dividida en la parte española y húngara y menciona también algunos ejemplos de las palabras gitanas del checo.

La tesis destaca ciertas semejanzas entre España y Hungría referentes al grupo étnico de los romaníes, residente en los territorios de ambos países en algunos aspectos: un número elevado de población gitana, historia similar (sedentarización y persecución violentas durante el siglo XVIII, negación de la existencia de la etnia gitana, prohibición del uso de la palabra “gitano” y su sustitución por el “nuevo castellano” y “nuevo húngaro”), contribución a la creación de un estilo musical específico que hoy en día se considera una parte de la identidad nacional de ambos países (*flamenco* en España y *verbunkos* y *csárdás* en Hungría).

El argot de ambos idiomas está parcialmente (y de parte bastante considerable) formado también gracias a la contribución de la lengua gitana. Esta tendencia se nota desde el siglo XIX cuando el número de estas palabras creció considerablemente y está obviamente conectada con la industrialización y con la llegada de los gitanos a las ciudades. Algunas palabras de origen romaní en el español y húngaro dejan de ser percibidas como argot y forman parte del lenguaje coloquial general.

Los idiomas español y húngaro han cogido palabras gitanas de casi todas las categorías lexicales, más frecuentemente sustantivos, adjetivos y verbos. Ambos idiomas son capaces de crear, con la ayuda de afijos propios del español o húngaro, de una raíz nominal o verbal más unidades léxicas también de otras categorías léxicas. Los préstamos se adaptan plenamente al sistema fonético y gramatical de ambos idiomas (pérdida de la aspiración, sustitución de los sonidos desconocidos por unos comunes, prolongación de las vocales acentuadas en húngaro, etc.). En cuanto a los verbos, frecuentemente se toma como base la tercera persona del singular de la forma romaní (la raíz más el sufijo): esp. *camelar*, húng. *kamel* (rom. *kam+el*), esp. *chalar*, húng. *dzsal* (rom. *dža+l*), en algunos casos sólo la base (raíz): esp. *mang-ar* (rom. *mang+el*).

Se pueden observar, desde el punto de vista semántico, algunas tendencias comunes a ambos idiomas. El significado original se ha conservado en la mayoría de los casos: rom. *šukar* 'hermoso' → húng. *sukár* 'hermoso', rom. *jakha* 'ojo' → esp. *acáis* 'ojos'. A veces, el significado adquiere un tono peyorativo: rom. *vakerel* '(él) habla' → húng. *vakerál* '(él) parla', rom. *čhaj* 'muchacha, hija' → esp. *chai* 'prostituta'. El significado puede también vacilar: rom. *gadžo* 'labrador, payo' → húng. *gádzsó* 'payo', 'hombre', 'gitano'; esp. *gachó* 'hombre', 'malo'. El significado ha cambiado muchas veces: rom.

*mangel* '(él) pide, ruega' → esp. *mangar* 'robar', húng. *mangázik* '(él) roba'; rom. *rat* 'noche' → esp. *rachí* 'fiesta, juerga'.

En ambos idiomas prevalecen los siguientes campos semánticos: denominaciones de personas, familiares, miembros de naciones (o grupos étnicos), ocupaciones (húng. *csaj* 'chica, novia', esp. *chaval* 'chico', húng. *góré* 'jefe', esp. *manús*, húng. *manusz* 'hombre, tipo', húng. *more* 'gitano' y otros); denominaciones de varias partes del cuerpo humano, a menudo con enfoque en las partes específicas masculinas o femeninas (esp. *mui*, húng. *muj* 'boca', esp. *bullate*, húng. *bula* 'nalgas', esp. *chucháis*, húng. *csöcs* 'pechos'); palabras que expresan secreción (húng. *kula* 'excremento', esp. *giñar* 'defecar'); prostitución y sexo (esp. *lumi* 'prostituta', húng. *lugnya* 'prostituta'); comidas y bebidas, emborrachamiento (húng. *kaja* 'comida', *pia* 'alcohol', esp. *jalar* 'comer', esp. *mollate* 'vino', húng. *mólés* 'borracho'); habla y expresión de emociones (húng. *hadovál*, *dumál* '(él) parla', esp. *chivar* 'delatar', húng. *rovázik*, *rinyál* '(él) llora'); actividades criminales (húng. *csór*, esp. *chorar* 'robar'); dinero (húng. *lóvé*, *dela*, esp. *parné* 'dinero'); adjetivos que expresan algo grande, bueno, excelente (húng. *baró*, *lácsó*, *csácsó*, esp. *chachi*); cualidades y características (*gógyis* 'listo', *gizda* 'orgullosa', *dilis* 'loco', esp. *chungo* 'malo', *gili/jili* 'loco', *majara* 'loco'); verbos básicos que expresan un estado o condición, movimiento, sensaciones y sentimientos (esp. *chalar* 'ir', *chalarsé* 'enloquecer', *sobar* 'dormir', *chanar* 'saber', *camelar* 'querer', húng. *dzsal* '(él) va, camina', *kamel* '(él) quiere', *szovel* '(él) duerme').

Algunas palabras tienen la misma raíz (y a menudo también la misma forma) en ambos idiomas (*dzsal* ~ *chalar*, *kamel* ~ *camelar*, *csaj* ~ *chai*, *muj* ~ *mui*, *csávó* ~ *chavó*). La frecuencia de la difusión de las palabras difiere en ambas lenguas. Los diccionarios de ambos idiomas carecen a menudo de las palabras difundidas masivamente (p.e. húng. *csávó* 'chico', esp. *queli/keli* 'casa, piso, hogar').

La etimología de la mayoría de las palabras está clara. Ciertas dudas aparecen en casos de *hadovál*, *rinyál* y *csöcs* en húngaro y *currar* 'trabajar; pegar', *gili* y *majara* en español. La palabra española *rupia* 'peseta, euro, dinero' y la expresión checa *být na mol* son consideradas de origen romaní.

## Résumé:

### The Lexic of Romani in Spanish and Hungarian Language

The main purpose of the thesis is to compare the existence and frequency of some words of Romani (Gypsy) origin in the actual Spanish and Hungarian language from the sociolinguistics point of view and to prove the convenience of some methods of investigation.

The thesis is divided into three parts. The **first part** contains a general introduction to the relevant questions concerning the Indian origin of the Roma (Gypsies), their travelling from India through Persia, Armenia and Byzantium to Europe, their final diffusion there and the basic characteristics of the European Romani dialects. Further, the history of Gypsies in Spain and Hungary follows together with a brief description of the local Romani dialects existing in both countries (in case of Spain we consider *caló* a hybrid between Spanish grammar and Romani lexic).

The **second part** of the thesis describes the methods of investigation. The methods count with the use of Internet and the investigation focuses, in fact, only at its users. The results of a recent sociological study about Internet users in Spain are exposed, according to which the main characteristics of Internet users are: lower age (80% of them are less than 45 years old), higher education and a slight prevalence of males.

The innovation of the questionnaire method consists in the electronic form of the questionnaire. The existence of 57 Gypsy words in Spanish and 43 Gypsy words in Hungarian was investigated in this way. The number of the respondents, originated from all parts of the country, was higher than 1000 in Spain (184 in Hungary) and their social sample was comparable with the study mentioned above.

The second and the third method are based on a *corpus* investigation. Google is considered as an enormous *corpus* in which the words and expressions of interest are searched and, in that way, their existence is proved. The *corpus* of the Real Academy of Spanish contains also a great amount of textual material, mostly of a formal character. Exactly for this reason it doesn't contain the majority of the words of Romani origin which always form part of informal, colloquial language.

And finally, the **third part** of the thesis contains the partial investigation results of each word. It is divided into a Spanish and Hungarian part and also some examples of Romani words in Czech language are mentioned.

The thesis points out some similarities between Spain and Hungary with reference to Romani ethnic groups resident in the territories of both countries in some aspects, such as a high number of Romani population, similar history (violent sedentarization and persecution during the 18<sup>th</sup> century, negation of the existence of Romani ethnic, prohibition of the word “Gypsy” and replacement of it by “New Spaniard” and “New Hungarian”), contribution to a specific musical style which is nowadays considered a part of national identity of both countries (*flamenco* in Spain and *verbunkos* and *csárdás* in Hungary).

The argot of both languages is partly (and quite largely) formed by the contribution of Romani language. This tendency has been recorded since the 19<sup>th</sup> century, when the number of words grew up considerably and is apparently connected with industrialisation and moving of Gypsies to the cities. Some of the words of Romani origin in Hungarian and Spanish ceased to be perceived as argotic and form part of the general colloquial language.

The Spanish and Hungarian language generally take over all the lexical categories, most frequently nouns, adjectives and verbs. From the nominal or verb bases both languages create by the Spanish or Hungarian affixes other lexical units even of other lexical categories. The loan words have been fully adapted to the Spanish or Hungarian phonetic and grammar system (loss of aspiration, substitution of unknown sounds by usual ones, prolongation of accented vowels in Hungarian and others).

We can observe, from the semantic point of view, some tendencies common to both languages. The original meaning of the word has been conserved in the majority of the cases: Rom. *šukar* 'beautiful' → Hung. *sukár* 'beautiful', Rom. *jakha* 'eye' → Span. *acáis* 'eyes'. Sometimes the meaning has become more pejorative: Rom. *vakerel* '(he) speaks' → Hung. *vakerál* '(he) gossips', Rom. *čhaj* 'girl' → Span. *chai* 'prostitute'. The meaning can also vacillate: Rom. *gadžo* 'peasant, not Gypsy' → Hung. *gádzsó* 'not Gypsy man', 'man', 'Gypsy man'; Span. *gachó* 'man', 'bad (man)'. The meaning has often changed: Rom. *mangel* '(he) asks, (he) begs' → Span. *mangar* 'to steal', Hung. *mangázik* '(he) steals'; Rom. *rat* 'night' → Span. *rachí* 'party; spree'.

The most frequent semantic fields in both languages are: denominations of persons, family relations, members of nation (or ethnic groups), jobs (Hung. *csaj* 'girl, girlfriend', Span. *chaval* 'guy', Hung. *góré* 'boss', Span. *manús*, Hung. *manusz* 'chap', Hung. *more* 'Gypsy' and others); denominations of various parts of human body, often

with focus to the specific of male or female (Span. *mui*, Hung. *muj* 'mouth', Span. *bullate*, Hung. *bula* 'buttocks', Span. *chucháis*, Hung. *csöcs* 'breast'); words expressing secretions (Hung. *kula* 'excrement', Span. *giñar* 'to have stools'); prostitution and sex (Span. *lumi* 'prostitute', Hung. *lugnya* 'prostitute'); food and drink, to be drunken (Hung. *kaja* 'food', *pia* 'alcohol', Span. *jalar* 'to eat', Span. *mollate* 'wine', Hung. *mólés* 'drunken'); speech and expressions of emotions (Hung. *hadovál*, *dumál* '(he) gossips', Span. *chivar* 'to betray', Hung. *rovázik*, *rinyál* '(he) cries'); criminal activities (Hung. *csór*, Span. *chorar* 'to steal'); money (Hung. *lówé*, *dela*, Span. *parné* 'money'); adjectives expressing something big, great, excellent (Hung. *baró*, *lácsó*, *csácsó*, Span. *chachi*); qualities and characters (*gógyis* 'clever', *gizda* 'proud', *dilis* 'crazy', Span. *chungo* 'bad', *gili/jili* 'crazy', *majara* 'crazy'); basic verbs expressing a state, movement, feelings (Span. *chalar* 'to go', *chalarse* 'to become mad', *sobar* 'to sleep', *chanar* 'to know', *camelar* 'to love', Hung. *dzsal* '(he) goes', *kamel* '(he) loves, likes', *szovel* '(he) sleeps').

Some of the words are of the same word base (and often also of the almost same form) in both languages (*dzsal* ~ *chalar*, *kamel* ~ *camelar*, *csaj* ~ *chai*, *muj* ~ *mui*, *csávó* ~ *chavó*). The frequency of diffusion of single words varies in both languages. The dictionaries of both languages often lack words of large diffusion (p.e. Hung. *csávó* 'guy', Span. *queli/keli* 'house, flat, home').

The etymology of most of the words is clear. Certain doubts appear in cases of *hadovál*, *rinyál* and *csöcs* in Hungarian and *currar* 'to work; to beat', *gili* and *majara* in Spanish. The Spanish word *rupia* 'peseta, euro, money' and the Czech expression *být na mol* are considered of Romani origin.

## Összefoglalás:

### Cigány eredetű szókincs spanyol és magyar nyelvben

A dolgozat fő célpontja cigány eredetű szavak mindkét nyelvben való létezésének és gyakoriságának valamint szociolinguisztikai szempontból történő összehasonlása, ugyancsak a kutatás néhány módszere alkalmazásának az igazolása.

A dolgozat három szakaszba osztható.

Az **első szakasz** általános bevezetés a cigányokkal kapcsolatos problémák körébe, azaz a cigányok indiai eredetét, indiai őshazából való vándorlását Perzsián, Örményországon és Bizáncon keresztül Európa felé. A végleges elterjedésüket Európában és az európai cigány nyelvjárások alap jellemző vonásait foglalja össze. Utána a spanyol és a magyar területeken élő cigányok történelme következik és az ottani cigány nyelvjárások rövid leírása (a spanyol esetben egy *pararoma* nyelvnek tekintjük – azaz a spanyol nyelvtan és a cigány szókincs keverékének - a *caló*-nak).

A dolgozat **második szakasza** a kutatás módszereit írja le. A módszerek számolnak az internet használatával, tehát a kutatás csak az internetet használó lakosságot veszi figyelembe. A spanyol internetes lakosságról szóló egyik szociológiai tanulmány eredményei is le vannak írva ebben a részben. Ezen eredmények szerint az internetes lakossága fő jellemző vonásai a következők: alacsonyabb kor (80% fiatalabb 45 évnél), magasabb képzettség és enyhén túlnyomó részben férfi.

A kérdőív módszerének újítása a kérdőív elektronikus formáján alapul. Ezen a módszerrel 57 cigány eredetű szó a spanyol nyelvben, és a 43 cigány eredetű szó a magyarban volt vizsgálva. A válaszadók száma Spanyolországban magasabb volt 1000 személynél (184 Magyarországon) és a mintaképe megfelel az említett tanulmánynak.

A második és a harmadik módszer a nyelvészeti korpusz kutatásában alapul. Google-t óriási korpusznak tekintjük, az érdekelt szavakat és kifejezéseket keressük segítségével és ily módon e szavak létezése is igazolódik. A Spanyol Királyi Akadémia korpusza is sok írásbeli, főleg formális jellegű anyagot tartalmaz. De pontosan ezért a cigány eredetű szavak többsége nem található ott, mert ezek a szavak hagyományosan informális nyelvhez, közbeszédhez tartoznak.

És végül a dolgozat **harmadik szakasza** minden szó kutatásának részleges eredményét foglalja össze. A szakasz spanyol és magyar részre van osztva és cseh nyelvnek néhány cigány eredetű példáját is említi.

A dolgozat Spanyolország és Magyarország közötti bizonyos ottani cigány etnikumokkal kapcsolatos hasonlatosságokat hangsúlyoz néhány álláspontban. A cigány lakosság magas lélekszáma, hasonló történet (erőszakos letelepítése és üldözése a 18-adik század során, cigány etnikumnak létezése a letagadása és a „cigány“ szó „újspanyol“ vagy „újmagyar“ szóval pótlása). Hozzájárulás egy különleges zenei stílus alkotásához, amely mostanában nemzeti identitás egyik részének tekinthető mindkét országban (a spanyol *flamenco* és a magyar csárdás).

A spanyol és a magyar argónak egy nagy része cigány eredetű szavakból áll. Ez az irányzat a 19-edik században jelent meg először, amikor a szavak száma hirtelen jelentősen nőtt, és az iparosodással, ugyancsak a városokba való cigány költözéssel függ össze. Sok olyan cigány eredetű szó van mindkét nyelvben, amely elveszti az argó jellegét és közbeszédben jelenik meg.

A spanyol és a magyar nyelv a cigány szavakból ugyan minden szófajtáját átvett, de főnevek, melléknevek és igék mutatkoznak a leggyakrabban. Mindkét nyelv képes a saját képzői által egy alapszóból sok más képzett szó alkotására. A kölcsönszavak teljesen alkalmazkodnak a spanyol vagy magyar hangtani és szótani rendszerhez (aszpiráció elvesztése, ismeretlen hangok ismert hangokkal pótlása, hangsúlyos magánhangzók hosszabbulása a magyarban, stb.).

Jelentéstani szempontból néhány irányzat van mindkét nyelvben.

Az eredeti jelentés megmaradt az esetek többségében: rom. *šukar* 'szép' → m. *sukár* 'szép', rom. *jakha* 'szem' → sp. *acáis* 'szemek'.

A jelentés néha pejoratív árnyalatot vesz hozzá: rom. *vakerel* 'beszél' → m. *vakerál* 'fecseg', rom. *čhaj* 'lány' → sp. *chai* 'prostituált'. A jelentés ingadozhat is: rom. *gadžo* 'fehér ember, paraszt' → m. *gádzsó* 'fehér ember, nem cigány', 'ember, férfi', 'cigány'; sp. *gachó* 'ember, férfi', 'rossz'.

A jelentés gyakran megváltozott: rom. *mangel* 'kér' → sp. *mangar* 'lopni', m. *mangázik* 'lop'; rom. *rat* 'éj, éjszaka' → sp. *rachí* 'buli'.

Mindkét nyelvben gyakoriak a következő jelentési körök: személyi, családi, nemzeti és foglalkozási megnevezések (m. *csaj* 'lány', sp. *chaval* 'fiú', m. *góré* 'fönök', sp. *manús*, m. *manusz* 'férfi, ember', m. *more* 'cigány' stb.); emberi (különlegesen női és férfi) testrészek megnevezései (sp. *mui*, m. *muj* 'száj', sp. *bullate*, m. *bula* 'fenék', sp. *chucháis*, m. *csöcs* 'női mell'); székelés (m. *kula* 'széklet', sp. *giñar* 'székelni'); prostitúció és szex (sp. *lumi* 'prostituált', m. *lugnya* 'prostituált'); evés és ivás, részegség (m. *kaja* 'étel', *pia* '(alkoholikus) ital', sp. *jalar* 'enni', sp. *mollate* 'bor', m. *mólés* 'részeg'); beszéd és érzékek kifejezése (m. *hadovál*, *dumál* 'fecseg', sp. *chivar* 'elárulni', m. *rovázik*, *rinyál* 'sír'); bűncselekmények (m. *csór*, sp. *chorar* 'lop'); pénz (m. *lóvé*, *dela*, sp. *parné* 'pénz'); valami nagyot, jót, kiválót kifejező melléknevek (m. *baró*, *lácsó*, *csácsó*, sp. *chachi*); tulajdonságok (*gógyis* 'okos', *gizda* 'gögös', *dilis* 'bolond', sp. *chungo* 'rossz', *gili/jili* 'bolond', *majara* 'bolond'); állapotot, mozgást vagy érzést kifejező alapigék (sp. *chalar* 'menni', *chalarse* 'megbolondulni', *sobar* 'aludni', *chanar* 'tudni', *camelar* 'szeretni', m. *dzsal* 'megy', *kamel* 'szeret', *szovel* 'alszik').

Néhány szónak ugyanaz az alapszava (és gyakran szinten ugyanaz a formája is) mindkét nyelvben (*dzsal* ~ *chalar*, *kamel* ~ *camelar*, *csaj* ~ *chai*, *muj* ~ *mui*, *csávó* ~ *chavó*).

Az egyes szavak elterjedésének gyakorisága eltérő spanyolban és magyarban. Spanyol és magyar szótárak gyakran hoznak fel olyan szavakat, amelyeket sokan ismernek és használnak is (pl. m. *csávó* 'férfi', sp. *queli/keli* 'ház, lakás').

A szavak többségének etimológiája világos. Kétségesek a következők: *hadovál*, *rinyál* és *csöcs* a magyarban és *currar* 'dolgozni; ütni', *gili* és *majara* a spanyolban. A spanyol *rupia* szó és a cseh *být na mol* kifejezés valószínűleg cigány eredetű.



## Bibliografie

- ACADEMIA DAS CIÊNCIAS DE LISBOA: Dicionário *da Língua Portuguesa Contemporânea*. Lisboa: Academia das Ciências de Lisboa, Editorial Verbo, 2001.
- ÁCS, Zoltán: *Nemzetiségek a történelmi Magyarországon*. Debrecen: Kossuth Könyvkiadó, 1996.
- ADIEGO, Ignasi-Xavier: *Describing caló relicts of today*. Nепublikový článěk.
- ADIEGO, Ignasi-Xavier: *Un vocabulario español-gitano del Marqués de Sentmenat (1697-1762)*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 2002.
- ALONSO ZAMORA, Vicente: *Dialectología española*. Madrid: Editorial Gredos, 1985
- BACHÁT, László: Az ifjúsági nyelv szókészletének eredete. *Magyar Nyelvőr*, 1980, 104, s. 148-157.
- BALASSA, József: A magyar tolvajnyelv legrégibb emléke. *Magyar Nyelvőr*, 1924, 53, s. 5-8.
- BÁRCZI, Géza: A „pesti nyelv“. *MNyTK*, 1932, 29. sz., s. 1-37.
- BÁRCZI, Géza: Egy régi adat a magyar tolvajnyelvre. *Magyar Nyelv*, 1950, 46, s. 276.
- BÁRCZI, Géza: Legrégibb tolvajnyelvi szójegyzékünk. *Magyar Nyelv*, 1956, 52, s. 228-233.
- BÉLDY, Mihály: A tolvajnyelv. *Magyar Nyelvőr*, 1997, 26, s. 212-214.
- BENKŐ, Loránd: *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára*. Budapest: Akadémiai kiadó, 1976.
- BUZEK, Ivo: El gitano: ¿delincuente nato? La terminología del delito de origen gitano en la lexicografía española. *Studia Romanistica*, 5. Ostrava: FF OU, 2005, s. 21-43.
- BUZEK, Ivo: *La visión del gitano en la lexicografía española*. Nevydaná doktorská práce. Olomouc, FF UP, 2004.
- BUZEK, Ivo: Los diccionarios de caló en la lexicografía española. *Paralelo 50*, 1., 2004, roč. 1, sv. 1, s. 40-43.
- BUZEK, Ivo: Los términos de las partes de "cuerpo humano" de procedencia gitana en el español actual. *Hesperia. Anuario de Filología Hispánica*, VIII., 2005, s.59-71,
- BUZEK, Ivo: Los términos del "ramo familiar" y "nombres del gitano y de su idioma" de origen caló en la lexicografía española actual. *Sintagma*. 17., 2005, s.35-50,

- CLAVERÍA, Carlos: Estudios sobre los gitanismos del español. *Revista de Filología Española – Anejo LIII*. Madrid, 1951.
- CSEFKÓ, Gyula: Adalékok tolvajnyelvi szótáraink könyvészetéhez. *Magyar Nyelv*, 1925, 21, s. 70-72.
- ČEVELOVÁ, Pavla: *Španělština a caló – jazyky v kontaktu*. Nevydaná diplomová práce. Praha, FF UK, 2006.
- DANIEL, Bartoloměj: *Dějiny Romů*. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 1994.
- DARÓCZI, Ágnes: A magyarországi cigány folklórmozgalom. In: *Cigány néprajzi tanulmányok*. Cigány néprajzi kutatások Közép- és Kelet Európában. Budapest: Magyar Néprajzi Társaság, 2001, s. 123-125.
- ERDŐS, István: A cigányzene hőskora és összefüggése a nyelvvel, a polgárosodással. In: *Indiától-hazáig*. Szerk. Ranner Gizella. Budapest: Rostás-Farkas György, 2002, s. 89-98.
- ERDŐS, Kamill: *A Békés megyei cigányok cigánydialektusok Magyarországon*. Gyula: A Gyulai Erkel Ferenc Múzeum kiadványai, 1969.
- FAZAKAS, István: *Jasszok, zsarók és cafkavágók*. Budapest: Fekete Sas Kiadó, 1991.
- FODOR, István: *A világ nyelvei*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1999.
- FRAZER, Angus: *Cikáni*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1998.
- GERSTNER, Károly: A magyar nyelv szókészlete. In: Kiefer, Ferenc (szerk.): *A magyar nyelv kézikönyve*. Budapest: Akadémiai kiadó, 2003.
- GYÖRFFY, István: Tolvajszótár 1782-ből. *Magyar Nyelvőr*, 1910, 39, s. 328-329.
- HARLING, Jeffrey: A kelet-európai szociolingvisztika története és perspektívái. *Magyar Nyelvőr*, 1993, 117, s. 109-112.
- HEINLEIN, István: Egri tolvajnyelv a XIX-dik század elejéről. *Magyar Nyelv*, 1908, 4, s. 268-269.
- HOLUB, Josef, KOPEČNÝ, František: *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Státní nakladatelství učebnic, 1952.
- HOLUB, Josef, LEYER, Stanislav: *Stručný etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978.
- HORVÁTH, János: Nemzeti Színház, helyes magyarság, pesti nyelv, argot, jassz. *Magyar Nyelv*, 1914, 10, 302-305.
- HORVÁTHOVÁ, Jana: *Kapitoly z dějin Romů*. Člověk v tísni, společnosti při ČT, 2002.
- HÜBSCHMANNOVÁ, Milena a kol. : *Černobílý život*. Praha: Gallery, 2000.

- HÜBSCHMANNOVÁ, Milena, ŠEBKOVÁ, Hana, ŽIGOVÁ, Anna: *Romsko-český a česko-romský kapesní slovník*. Praha: Fortuna, 2001.
- HÜBSCHMANNOVÁ, Milena: *Šaj pes dovakeras – Můžeme se domluvit*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002.
- HÜBSCHMANNOVÁ, Milena: *Základy romštiny*. Praha: Academia, 1973.
- HUGO, Jan a kol. autorů: *Slovník nespisovné češtiny*. Praha: Maxdorf, 2006.
- HUTTERER, Miklós, MÉSZÁROS, György: *A Lovári cigány dialektus leíró nyelvtana*. Budapest: Magyar Nyelvtudományi Társaság, 1967.
- HUTTERER, Miklós: A romani (cigány) nyelvjárások magyar elemei. *Nyelvtudományi értekezések*, 1964, 40. szám, s.139-148. Budapest: Akadémiai Nyomda, 1964.
- CHOLI DARÓCZI, József, FENYÉR, Levente: *Romano-ungriko cino alavari. Cigány-magyar kisszótár. Ungriko-romano cino alavari. Magyar-cigány kisszótár*. Budapest: Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (Országos Cigány Ismeretterjesztő Munkabizottsága), 1984.
- CHOLI DARÓCZI, József: *Romológiai alapismeretek*. Budapest: Corvinus Kiadó, 1999.
- IHNÁTKO, György: *Cigány nyelvtan*. Losonc: nyomtatott Róth Simon gyorsajtóján, 1877.
- JAKOUBEK, Marek, PODUŠKA, Ondřej: *Romské osady v kulturologické perspektivě*. Brno: Doplněk, 2003.
- JUHÁSZ, József a kol.: *Magyar értelmező kéziszótár*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1999.
- KAKUK, Mátyás: A magyar nyelv cigány jövevény szavaiból. *Magyar Nyelv*, 1993, 89, s. 194-204.
- KARDOS, Tamás, SZŰTS, László: *Diáksóder. Hogyan beszél a mai ifjúság?* Budapest: Ciceró Kiadó, é. n.
- KARSAI, Ervin: *A cigány nyelv és kultúra. Le romani chib haj kultura*. Gyula: Anda Romani Kultura Alapítvány, 1994.
- KARSAI, Ervin: *A cigány nyelvjárások. Le romane dialekturi*. Medgyesegyháza: Anda Romani Kultúra Alapítvány, 1999.
- KARSAI, Ervin: A nyelvújítás szép, de nehéz munka. In: *Indiától-hazáig*. Szerk. Ranner Gizella. Budapest: Rostás-Farkas György, 2002, s. 74-88.
- KARSAI, Ervin: Román szavak az oláh-cigány nyelvjárásokban. In: *Romológiai tanulmányok III*. Budapest: Anda Romani Kultura Alapítvány, 1993, s. 2-20.

- KERTESI, Gábor, KÉZDI, Gábor: *A cigány népesség Magyarországon – Dokumentáció és Adottár*. Budapest, 1998.
- KIS, Tamás (szerk.): *A szlengkutatás útjai és lehetőségei*. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, 1997.
- KIS, Tamás: *Bakaduma (A mai magyar katonai szleng szótára)*. Budapest: Zrínyi Kiadó, 1992.
- KISS, Jenő: *Társadalom és nyelvhasználat. Szociolingvisztikai alapfogalmak*. Budapest: Nemzeti tankönyvkiadó, 1995.
- KLUGE, Friedrich: *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*. Berlin: Walter de Gruyter, 1989.
- KNIEZSA, István: *A magyar nyelv szláv jövevényszavai*, II. kötet. Budapest: Akadémiai kiadó, 1974.
- KOVALCSIK, Katalin: A folklórzenészek, a hagyományörzők és az „elektromos cigányok“. In: *Cigány néprajzi tanulmányok*. Cigány néprajzi kutatások Közép- és Kelet Európában. Budapest: Magyar Néprajzi Társaság, 2001, s. 130-134.
- KOVALCSIK, Katalin: „Ami a dalban van, az a cigány beszéd“. Egy erdélyi oláh-cigány közösség nyelvi ideológiája. In: *Tanulmányok a cigányságról és hagyományos kultúrájáról*. Gödöllő: Petőfi Sándor Művelődési Központ, 1998, s. 31-43.
- KÖVECSSES, Zoltán: *Magyar szlengszótár*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1998.
- KRÁTKÝ, Radovan: *Hantýrka pro samouky*. Praha – Litomyšl: Paseka, 2004.
- KÜLLÖS, Imola: A cigányok ábrázolása a 17-18. századi kéziratok közköltészetben. In: *Cigány néprajzi tanulmányok I*. Cigány népi kultúra a Kárpát-medencében a 18. – 19. században. Salgótarján: Mikszáth Kiadó, 1993, s. 132-149.
- LEKSZA, Manush: A közép- és kelet-európai, a balkáni cigányok nyelvi csoportja. In: *Indiától-hazáig*. Szerk. Ranner Gizella. Budapest: Rostás-Farkas György, 2002, s. 111-119.
- LÍPA, Jiří: Cikánština v jazykovém prostředí slovenském a českém. K otázkám starých a novějších složek v její gramatice a lexiku. *Rozpravy Československé akademie věd. Řada společenských věd*, 1965, sešit 11, ročník 75, s. 5-58.
- MACHADO, José Pedro: *Dicionário etimológico da língua portuguesa*. Lisboa: Livros Horizonte, 1987.
- MACHEK, Václav: *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Academia, 1971.
- MACHEK, Václav: *Etymologický slovník jazyka českého a slovenského*. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 1957.

- MANN, Arne B.: *Romský dějepis*. Praha: Fortuna, 2001.
- MÁRKI, Sándor: Aradmegye cigányainak történetéből. *Ethnographia* 1980, 1, s. 442-447.
- MÉSZÁROS, György: *A magyarországi szinto cigányok (történetük és nyelvük)*. Budapest: Magyar nyelvtudományi társaság, 1980.
- MEZEY, Barna: A magyarországi cigányok rövid története. In: *Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzetéről és kultúra köréből. Tanítók kiskönyvtára 9*. Budapest: IFA-OM-ELTE, 2001, s. 83-91.
- MÓR, Wertner: Cigány és Zigány. *Magyar Nyelvőr*, 1917, 46, s. 146-149.
- MULCAHY, F. D.: Studies in Gitano Social Ecology: Linguistic Performance and Ethnicity. *International Journal of the Sociology of Language*, 1979, 19. Romani Sociolinguistics. The Hague: Mouton Publishers, 1979, s. 11-28.
- MUZEUM ROMSKÉ KULTURY, kol. autorů: *Romové – O Roma*. Brno: Moravské zemské muzeum, 1999.
- NAVRÁTIL, Pavel a kol.: *Romové v české společnosti*. Praha: Portál, 2003.
- NOVOTNÝ, Michal: *Zákulisí slov podruhé*. Praha: Motto, 2004.
- NOWAK, Stefan: *Metodologie sociolingvistických výzkumů*. Praha: Svoboda, 1975.
- NYUSZTAY, Antal: Czigányszók a magyarban. *Magyar Nyelv*, 1920, 16, s. 160.
- ORSÓS, Anna: *Beás-magyar kéziszótár. Vorbé dá bájás*. Kaposvár: Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola Társadalom és Közművelődési Tanszéke, 1997.
- PAPP, Gyula: A beás (teknővájó) cigányok újlatin nyelve. Egy nyelv útja latintól a beásig. In: *Romológia – Ciganológia*. Szerk. Forray R. Katalin. Budapest – Pécs: Dialóg Campus Kiadó, 2000.
- PAPP, Gyula: A beás cigányok román nyelvjárása. In: *Tanulmányok a cigány gyermekkel foglalkozó munkacsoport vizsgálataiból V*. Pécs: Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Kara, 1982.
- PAVELČÍKOVÁ, Nina: *Romové v českých zemích v letech 1945-1989. Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu*, 2004.
- PIROČKINAS, Arnoldas: *Čekų – lietuvių, lietuvių – čekų kalbų žodynas*. Vilnius: Leidykla žodynas, 2004.
- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: *Diccionario de la lengua española*. Madrid: Espasa, 2001.

- RÉGER, Zita: Bilingual Gypsy Children in Hungary: Explorations in Natural Second-Language Acquisition at an Early Age. *International Journal of the Sociology of Language*, 1979, 19. Romani Sociolinguistics. The Hague: Mouton Publishers, 1979, s. 60-81.
- RÉGER, Zita: Nyelv és iskola. *Magyar Nyelvőr*, 1975, 99, s. 343-349.
- RÉTHEI PRIKKEL, Marián: A régi magyar tréfaszók. *Magyar nyelv*, 1907, 3, s. 289-301.
- ROMÁN, Mercedes: El dialecto gitano-español, caló. Análisis semántico del léxico conservado en la provincia de Valladolid. Nепublikovaný článek.
- ROMANO RÁCZ, Sándor: *Kárpáti cigány-magyar, magyar-kárpáti cigány szótár és nyelvtan*. Budapest: Balassi Kiadó, 1994.
- ROPERO NÚÑEZ, Miguel: *El léxico caló en el lenguaje de flamenco*. Sevilla: Secretariado de publicaciones de la Universidad de Sevilla, 1991.
- ROSTÁS-FARKAS, György, KARSAI, Ervin: *Cigány-magyar, magyar-cigány szótár*. Debrecen: Kossuth Kiadó, 2001.
- ROSTÁS-FARKAS, György, KARSAI, Ervin: *A cigányok története (Le romengi historija)*. Budapest, 1992.
- SÁNCHEZ, Aquilino: *Gran Diccionario de uso del español actual*. Alcobendas - Madrid: Sociedad General Española de Librería, s. a., 2001.
- SÁNDOR, Bálint: A szegedi népnyelv jövevény szavai. A cigány jövevény szavak. *Magyar Nyelvőr*, 1970, 94, s. 345-7.
- SÁNDOR, József: A magyar tolvajnyelv legelső gyűjteménye. *Magyar Nyelvőr*, 1903, 32, s. 399-401.
- SANMARTÍN SÁEZ, Julia: *Diccionario de argot*. Madrid: Espasa, 1999.
- SCHRAM, Ferenc: Egy 1775-i tolvajnyelvi szójegyzék. *Magyar Nyelv*, 1962, 58, s. 107-109.
- SPOLSKY, Bernard: *Sociolinguistics*. Oxford University Press, 1998.
- SZALAI, Andrea: A beások. In: *Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúra köréből. Tanítók kiskönyvtára 9*. Budapest: IFA-OM-ELTE, 2002, s. 381-391.
- SZALAI, Andrea: Az etnonímák, mint az etnikus identitás szimbólumai, a beás nyelvhasználatban. In: *Tanulmányok a cigányságról és hagyományos kultúrájáról*. Gödöllő: Petőfi Sándor Művelődési Központ, 1998, s. 69-79.

- SZALAI, Andrea: Szociolingvisztikai szempontok a magyarországi cigánykutatásokban. In: *Romológia – Ciganológia*. Szerk. Forray R. Katalin. Budapest – Pécs: Dialóg Campus Kiadó, 2000.
- SZARVAS, Gábor, SIMONYI, Zsigmond, et al.: *Lexicon linguae hungaricae aevi antiquioris. Magyar nyelvtörténeti szótár a legrégebb nyelvemlékekről a nyelvújításig*. Budapest: Hornyánszky Viktor Akadémiai könyvkereskedése, 1890.
- SZTOJKÓ, Ilona: *Magyar-roma kézisztár (Ungriko-romano vasteski alava)*. Szeged: Genvin Bt., 2002.
- SZTRIPSZKY, Híador: Népköltészet és népzene. Igriczek – énekes koldusok. *Ethnographia*, 1908, 19, s. 345-349.
- ŠEBKOVÁ, Hana, ŽLNAYOVÁ, Edita: *Romaňi čhib – učebnice slovenské romštiny*. Praha: Fortuna, 2001.
- TÁLOS, Endre: A cigány és a beás nyelv Magyarországon. In: *Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúra köréből. Tanítók kiskönyvtára 9*. Budapest: IFA-OM-ELTE, 2002, s. 317-324.
- TOLCSVAI NAGY, Gábor: A mai magyar nyelv normarendszerének egy változásról az „ifjúsági nyelv“ kapcsán. *Magyar Nyelvőr*, 1988, 112, s. 398-405.
- TOMPA, József: *Anyanyelvi olvasókönyv (Rendszer és mozgás mai nyelvünkben)*. Budapest: Gondolat, 1976.
- TÖRÖK, Gábor: Legrégibb tolvajnyelvi szójegyzékünk. *Magyar Nyelv*, 1957, 53, s. 270-274.
- VASVÁRI, Zoltán: A kártya a cigányság életében. In: *Cigány néprajzi tanulmányok 1*. Cigány népi kultúra a Kárpát medencében a 18. – 19. században. Salgótarján: Mikszáth Kiadó, 1993, s. 174-183.
- VEKERDI, József: A magyarországi cigány nyelvjárások szótára. In: *Tanulmányok a cigány gyermekkel foglalkozó munkacsoport vizsgálataiból VII*. Pécs: Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Kara, 1983.
- VEKERDI, József: *Dictionary of Gypsy Dialects in Hungary*. Budapest: Terebess Kiadó, 2001.
- VERES, András: Cigányok az irodalomban. In: *Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúra köréből. Tanítók kiskönyvtára 9*. Budapest: IFA-OM-ELTE, 2002, s. 277-291.

VOIGT, Vilmos: Legrégibb adataink a magyarországi cigány folklórról – és ezek problémái. In: *Cigány néprajzi tanulmányok I.* Cigány népi kultúra a Kárpát medencében a 18. – 19. században. Salgótarján: Mikszáth Kiadó, 1993, s. 60-69.

WERTNER, Mór: Cigány és zigány. *Magyar Nyelvőr*, 1917, 46, s. 146-149.

WORLD DIRECTORY OF MINORITIES: *Etnikumok enciklopédiája*. Mad'. překlad: Péter Deme, Ágnes Recski, Mariann Tarnóczy. Debrecen: Kossuth könyvkiadó, 1992.

ZSINKA, Ferenc: Adatok a magyar tolvajnyelvből. *Magyar Nyelv*, 1925, 21, s. 72.



## Návrh slovníku gitanismů

### A

#### Acáis / sacáis

Subst., m., pl.; < caló *acáis, sacáis* 'ojos'; cfr. romaní *jakha* 'ojo'.

1. Ojos (flam.)

con los **acais** bien abiertos, sin achares de otros tiempos

2. Ojos (marg.)

La mejor película de terror que han visto mis **acais** es LA NOCHE DE LOS MUERTOS VIVIENTES (...)

Gachó, que tienes cara de preocupao... tus **sacais** me lo dicen...

#### Araté/ arate

Subst., m., tb. f.; < caló *araté* 'sangre'; cfr. romaní *rat* (f.) 'sangre'.

1. Sangre (col.)

~ de mal(a) araté 'de mala sangre'

Es que cuando él hizo la apuesta que ha hecho con ese **mal arate** de Juan Galindo (...)

2. Menstruación

### B

#### Balichó.

Subst. m. (vulg.); < caló *balichó* 'cerdo'; cfr. romaní *bal'icho* 'cerdo'.

1. Cerdo.

(...) y a ver si nos vemos pronto por valencia pa comernos **un balicho** (...)

2. Persona repugnante.

Es increíble que me metan calificativos de xenofobo, fascista, **balicho** y asesino.

3. Gordo.

## Brejes/berejes

Subst., m., pl.; < caló *breje* 'año'; cfr. romaní *berš* 'año'.

### 1. Años

Y cuando cumplí cuarenta **brejes**, ella y sus amigas me llevaron una tarta (...)  
Por lo siguiente: tengo 30 **brejes**, mido 180 cm, soy rubio de ojos verdes

Con 25 **berejes** ya no es adolescente (...)  
me llamo carlos y tengo 36 **berejes**, como podeis imaginar pues me gustan las motos

## Bul / bullate

Subst., m.(vulg.); < caló *bul* 'nalgas'; cfr. romaní *bul* 'trasero', *bul'a* 'nalgas'.

### 1. Trasero

(...) metetelo por el **bul** o tiralo no sirve de nada (...)

Habrá funk, soul, boogaloo, afro-beat, hiphop y frikadas varias para mover el **bullate** (...)

(...) como si se quieren limpiar el **bullate** con billetes de 500 (...)

## C

### Calorro

Subst., m./adj.; cfr. romaní *kalo* 'negro'

#### 1. gitano (subst.) (desp.)

Vuelve de donde has salido Calatrava Cuevas, que pinta de **calorro** que tienes.

#### 2. gitano (adj.) (col.)

No es más que un friki de tres pares de cojones que hace como que canta hiphop **calorro**, pero no sé (...)

#### 3. joven que manifiesta ciertas actitudes (reg. Almería)

El **calorro** es aquel joven entre 13 y 28 años aproximadamente (cada vez los hay más jóvenes) que actúa, viste y piensa (aunque parezca mentira) de una manera determinada, que ahora pasaremos a analizar detenidamente. Para la gente que no es de Almería hemos de explicar que estamos hablando de un "bakala"

## Camelar

Verb., inf.; < caló *camelar* 'querer, enamorar'; cfr. romaní *kam(el)* 'amar, querer', 'desear'.

### 1. Engañar.

Una cosa es que los niños no sean tontos y otra que ignoremos el hecho palpable de que son el público más fácil de **camelar**, junto con el adolescente (...)

Creo que sería bueno que recordásemos a Julio Anguita; el cual no se dejaba **camelar** por la charlatanería de FG (...)

2. Conquistar, seducir.

(...) ahora nuestro animalico se intenta **camelar** a Saskia, que le vamos a hacer, hay que darle algo de libertad (...)

3. Convencer.

Se podría "**camelar**" a los políticos de ayuntamientos e incluso comunidades autónomas (no digamos ya a nivel nacional) para crear premios al estilo de los (...)

3. Amar, enamorar.

## **Cangrí**

Subst., f.; < caló *cangrí* 'iglesia'; cfr. romaní *khangeri* (f.) 'iglesia'.

1. Iglesia (canciones)

A las puertas de **la cangrí** está escrito con carbón (...)

2. Persona, generalmente mujer, muy viva (canciones)

Si una persona es "**la cangrí**" quiere decir que es la más viva, la más piola.

Señora no te acuerdas de mi lo de nosotros fue un amor de colegio te conocí por lo que llevas ahí tu eras **la cangrí**.

•  
•  
•  
•

## **R**

### **Rachí.**

Subst. f. (coloq.) < caló *rachí* 'noche'; cfr. romaní *rat* 'noche'.

1. Juerga, fiesta. (reg. Galicia)

(...) cuando llego a casa despues de la **rachí** hay que enterarse de las ultimas novedades.

Puto cabrón, te vas de **rachí** a Ibiza y no invitas (...)

2. Noche: en desuso.

3. Pasillo: en desuso.